

เข้าใจโควิด 19 ในมุมมองคริสเตียน

Understanding COVID-19 from a Christian Perspective

TBTS Theological Journal

วารสารวิชาการโรงเรียนคริสต์ศาสนศาสตร์แแบ็บติสต์

ฉบับที่ 7 ปี 2022

โครงการอาคารหลังใหม่ของโรงเรียน คริสต์ศาสนศาสตร์แบ็บติสต์

*The dawning of
our new chapter has arrived.*
รุ่งอรุณแห่งบทใหม่ของเราได้เริ่มต้นแล้ว

วารสารวิชาการโรงเรียนคริสต์ศาสนศาสตร์แบ็บติสต์ 2022

TBTS Theological Journal 2022

วารสารวิชาการโรงเรียนคริสต์ศาสนศาสตร์แบ็บติสต์ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการค้นคว้า วิจัยและการสอนของคณาจารย์ โดยเผยแพร่งานวิจัยหรือบทความต่างๆ ของคณาจารย์ในสถาบัน เพื่อเสริมสร้างแนวคิดและพัฒนาชีวิตของผู้รับใช้เต็มเวลา ตลอดจนถึงส่งเสริมให้คริสเตียนสามารถนำแนวคิดและค่านิยมตามหลักการของพระคัมภีร์มาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่างถูกต้อง

กองบรรณาธิการ

ดร.วิยะดา ทัพทิกกรณ์

ศจ.ยินดี จัง

ดร.ชานินทร์ วรวิจิตรพันธ์

อ.เจนจิต เลิศมาลีวงศ์

ตรวจทานภาษาไทย

อ.ปราณี จันทระ

มโนรส ตฤณปัญญา

แปลบทความภาษาอังกฤษ

ดร.เพ็ชรรัตน์ จันทร์แสนวิไล

เอมวาลี ลีลานุชกุล

แปลบทความภาษาไทย

Dr. Daniel Watson

ออกแบบปกและฝ่ายศิลป์

อ.สุรียา เลิศมาลีวงศ์

นนทพร กลัดสมยศ

ผู้เรียบเรียง/เขียนคอลัมน์

สุขญา จริยาสุวรรณ (Info. & Facts)

นนทพร กลัดสมยศ (“ผู้ชนะ” คำพยาน...)

ผู้ช่วยค้นหาข้อมูลวิชาการ

ดร.กนก ลีพหุเกรียงไกร (“คริสเตียนตอบสนองอย่างไร...”)

บทบรรณาธิการ

ปรากฏการณ์โควิด 19 เป็นเหตุการณ์ที่ท่วมท้นเราทุกคนในเกือบจะทุกๆ ขอบเขตของชีวิต ทั้งสุขภาพ สังคม และเศรษฐกิจ นับเป็นครั้งแรกในงานวารสารวิชาการของสถาบันเราที่ที่ประชุมคณาจารย์มีความเห็นร่วมกัน 100% ว่าเรื่องนี้จะป็นหัวข้อของวารสารวิชาการฉบับที่ 7 นี้ เกือบทุกๆ บทความในวารสารเล่มนี้เริ่มต้นด้วยความรุนแรงและนัยสำคัญของผลกระทบจากโรคระบาดโควิด 19 ในมิติต่างๆ ทั้งในด้านความกว้าง (ภูมิศาสตร์) ความลึก (ความรุนแรง) ความสูง (ศาสนศาสตร์) และความยาว (ประวัติศาสตร์)

ดร.นที ให้ภาพที่ใหญ่มากกว่าการที่เราจะจมและทนทุกข้ออยู่กับโรคโควิดเพียงอย่างเดียว ท่านได้ช่วยเราให้มองภาพใหญ่ของการทนทุกขีในแผนการทั้งหมดของพระเจ้า ชีวิตประชากรพระเจ้าเปรียบเหมือนรูปร่าง “J-Curve” คือพุ่งลงสู่ความตายแล้ววกกลับขึ้นสู่การฟื้นคืนชีพใหม่ ดร.อภิชาติ ในฐานะกูรูด้านคริสเตียนศึกษา แนะนำเราให้ตั้ง “แหล่งสติปัญญา” จากพระวจนะที่เราควรแสวงหาในช่วงเวลานี้ ทั้งจากพระธรรมสดุดี โดยเฉพาะสดุดี บทที่ 62 ฮาบากุก และ ปัญญาจารย์ รวมทั้งจากบทเพลงต่างๆ ที่จะเล่าโลมจิตใจของเราในความจริงที่ว่าพระองค์ “ทรงฤทธิ์และทรงรัก”

ดร.สยาม อาจารย์ด้านพระคัมภีร์เดิมและภาษาพระคัมภีร์ของสถาบัน ได้นำเราเข้าสู่การศึกษาคำและภาษาโวหารต่างๆ ของสดุดี 77 และ โรม 5.1-11 ท่านบอกเราว่าถ้าเราไม่ทนทุกข์ เราจะไม่สามารถสัมผัสชีวิตในระดับที่ “เหนือกว่า” ได้เลย ส่วน อ.สุริยา พาเราเดินย้อนเวลาไปในประวัติศาสตร์เกือบ 2,000 ปีที่ผ่านมาว่าผู้นำคริสเตียนในแต่ละยุคตอบสนองต่อโรคระบาดต่างๆ ในเวลาของเขาอย่างไร มาร์ติน ลูเธอร์บอกเราเมื่อ 500 ปีที่แล้วว่า เราต้อง “การ์ดไม่ตก” ในช่วงของโรคระบาด เมื่อท่านบอกว่าร่างกายของเราเป็นของขวัญจากพระเจ้าและต้องได้รับการปกป้อง ก้าวไปในอีกฝั่งของเวลา อ.ยินดี นำเราก้าว

ล้ำไปสู่การทำพันธกิจในอนาคตหลังยุคโควิด 19 โดยแนะนำว่าคริสตจักรจะต้องทำพันธกิจแบบ all lines หรือ hybrid (ทั้งออนไลน์ และ ออฟไลน์ควบคู่กันไป) ต้องเข้าสู่โลกดิจิทัลใหม่อย่างเต็มตัว แต่ในขณะเดียวกันมิชชันนารียังคงต้องรักษาบทบาทหลักของตนเอง ในฐานะ “ผู้สร้างคน” มากกว่า “ผู้จัดการ”

นอกจากบทความหลักๆ แล้ว วารสารนี้ยังมีงาน book review หนังสือ “พระเจ้ากับโรคระบาดใหญ่” (God and the Pandemic) ของ เอ็น. ที. ไทร์ โดยอาจารย์พิเศษของสถาบันคือ อ.อำพันธ์ และมีคำพยานจากผู้นำคริสเตียนสามท่านที่เป็น “insiders” ตัวจริงของโควิด 19 รวมทั้งยังมีการรวบรวม timeline ของปรากฏการณ์โควิด 19 ตั้งแต่ ธันวาคม 2019 – กันยายน 2021 เช่นเดียวกันกับวารสารวิชาการฉบับที่ผ่านมา ฉบับนี้ได้นำเสนอบทความระดับปริญญาเอกจากวิทยานิพนธ์ของอาจารย์ในสถาบัน ฉบับนี้เป็นงานของ ดร.ธานินทร์ ในหัวข้อ “การเป็นพี่เลี้ยงในบริบทผู้รับใช้โปรเตสแตนต์ไทย”

ขอขอบคุณเป็นพิเศษสำหรับผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายการจัดพิมพ์วารสารวิชาการฉบับที่ 7 นี้ 4 ท่านคือคุณ สุวรรณา เกียรติศรีชาติ คุณดวงใจ มหาวาณิชยวงศ์ คุณเอกราช เขาวีวิทยากร และคุณเป็นไท พิมพ์ทอง ที่เป็นทั้งเพื่อนและผู้สนับสนุนสถาบันอย่างสัตย์ซื่อมายาวนาน ถ้าท่านผู้อ่านมีภาระใจอยากที่จะสนับสนุนงานวรรณกรรมลักษณะนี้ของทางสถาบัน สามารถร่วมเป็นผู้สนับสนุนเราในเรื่องค่าใช้จ่ายได้ โดยติดต่อถวายเพื่อพันธกิจนี้ที่ทางโรงเรียนหรือโอนเงินเข้าในบัญชีของโรงเรียนข้างล่างนี้ เพื่อร่วมรับใช้กับทางโรงเรียนในพันธกิจวรรณกรรมวิชาการครับ

บัญชี รร.คริสต์ศาสนศาสตร์ คณะแบปติสต์

1. ธนาคารกรุงเทพ เลขที่ 200-0-35145-8
2. ธนาคารกสิกรไทย เลขที่ 064-2-58187-2

สารบัญ

	“Info. & Facts” of Covid 19...Jan 20 - Sep 21	6
	“Where are You, God?” Walking with God through the Fire of COVID-19 Rev. Dr. Natee Tanchanpongs “พระเจ้าอยู่ที่ไหน” เดินฝ่าบึงไฟโควิด 19 ไปกับพระเจ้า ศจ. ดร.นที ตันจันทร์พงค์ แปลโดย ดร.เพ็ชรรัตน์ จันทรแสนวิไล	9 20
	“ผู้ชนะ” (คำพยานจากคริสเตียนที่ประสบกับโรคระบาด)	31
	ท่ามกลางพายุชีวิต...อยู่อย่างไร...สอนอะไร ศจ. ดร.อภิชาติ พูลศักดิ์วารสาร	37
	Victory and Growth of God’s People in the midst of Suffering for a New Salvific Act of God: Psalm 77 and Romans 5.1-11 Rev. Dr. Taegug Shemme ชัยชนะและการเติบโตของคนของพระเจ้าท่ามกลางความทุกข์ยาก ระหว่างรอคอยการช่วยกู้ครั้งใหม่จากพระเจ้า : สดุดี 77 และโรม 5.1-11 ศจ. ดร.สยาม ชิม แปลโดย คุณเอมวาลี ลีลานุชกุล	45 55
	Book Review: พระเจ้ากับโรคระบาดใหญ่ อ.อำพันธ์ จิตรุ่งเรืองนิจ	65
	มุมมองและข้อเสนอแนะใหม่ด้านพันธกิจมิชชันในยุคหลังโรคระบาดโควิด 19 (New Missional Perspectives and Recommendations in the Post-COVID-19 Era) ศจ. ยินดี จัง	73
	คริสเตียนตอบสนองอย่างไรต่อโรคระบาดครั้งใหญ่ที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ อ.สุริยา เลิศมาลีวงศ์ Christian Responses to Pandemics throughout History A. Suriya Lerdmaleewong, translated by Dr. Daniel Watson	83 95

Abstract: “Mentoring in Thai Protestant Minister Context” 108

Dr. Tanin Voravijitrathan

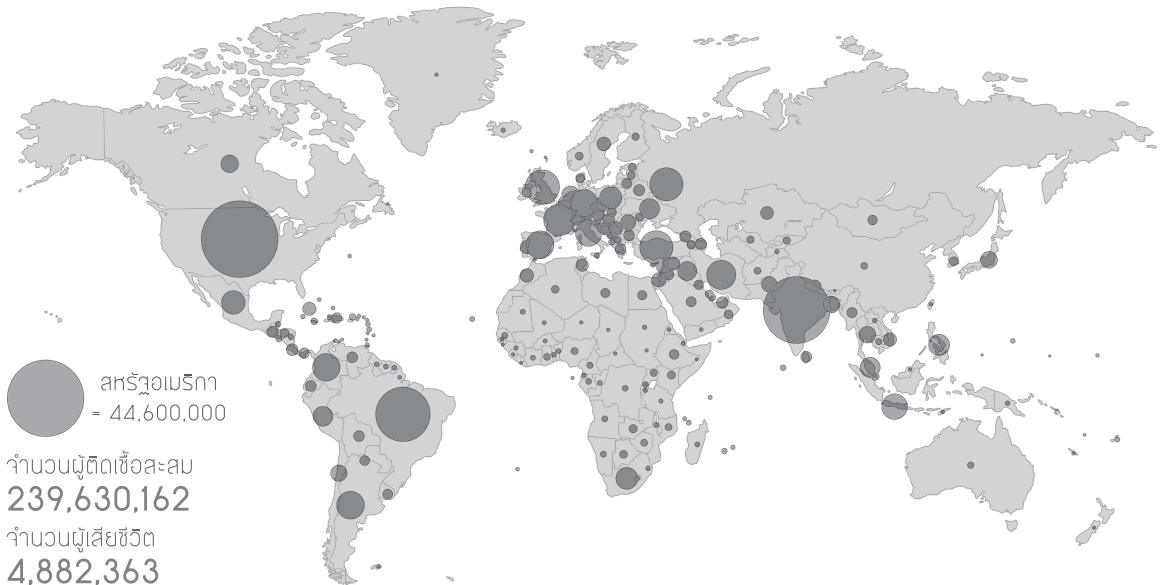
บทคัดย่อ: “การเป็นพี่เลี้ยงในบริบทผู้รับใช้โปรเตสแตนต์ไทย” 110

ดร.ธานินทร์ วรวิจิตรพันธ์

บรรณานุกรม 112

แผนที่การระบาดของไวรัสโคโรนาทั่วโลก

ข้อมูล ณ วันที่ 15 ตุลาคม 2021 ขนาดวงกลมแสดงจำนวนผู้ติดเชื้อสะสมในแต่ละประเทศ

โควิด 19 คืออะไร ?

ไวรัสโคโรนา (Coronavirus) เป็นไวรัสที่ถูกพบครั้งแรกในปี 1960 แต่ยังไม่ทราบแหล่งที่มาอย่างชัดเจนว่ามาจากที่ใด แต่เป็นไวรัสที่สามารถติดเชื่อได้ทั้งในมนุษย์และสัตว์ ปัจจุบันมีการค้นพบไวรัสสายพันธุ์นี้แล้ว 6 สายพันธุ์ ส่วนสายพันธุ์ที่กำลังแพร่ระบาดหนักทั่วโลกตอนนี้ เป็นสายพันธุ์ที่ยังไม่เคยพบมาก่อน คือ สายพันธุ์ที่ 7 จึงถูกเรียกว่าเป็น "ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่" และในภายหลังถูกตั้งชื่ออย่างเป็นทางการว่า "โควิด 19" (COVID-19)

อาการของไวรัสโควิด 19 ที่สังเกตได้ง่าย ๆ ด้วยตัวเอง คือ มีไข้, เจ็บคอ, ไอแห้ง ๆ, น้ำมูกไหล, หายใจเหนื่อยหอบ หากมีอาการของโรคดังกล่าวควรพบแพทย์เพื่อทำการตรวจอย่างละเอียด และเมื่อแพทย์ซักถามควรตอบตามความจริง ไม่ปิดบัง ไม่บิดเบือนข้อมูลใด ๆ เพราะจะเป็นประโยชน์ต่อการวินิจฉัยโรคอย่างถูกต้องมากที่สุด

หากเพิ่งเดินทางกลับจากพื้นที่เสี่ยง ควรกักตัวอยู่แต่ในบ้าน ไม่ออกไปข้างนอกเป็นเวลา 14-27 วัน เพื่อให้ผ่านช่วงเชื้อแฝงตัวให้แน่ใจว่าไม่ติดเชื่อ

อ้างอิง: <https://www.gj.mahidol.ac.th/main/knowledge-2/covid19is/>; [14/05/2020]

ภาพสุสานของรัฐสำหรับผู้เสียชีวิตจาก โควิด 19 ในเซาเปาลู บราซิล, พ.ศ. 2021 โดย Amanda Perobelli; REUTERS

ภาพ Central Terminal ในนิวยอร์กระหว่างมาตรการล็อกดาวน์ พ.ศ. 2020 โดย niv Rozenberg; Unsplash

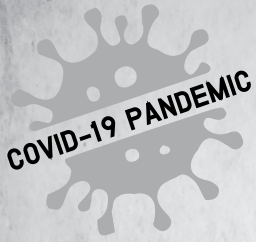

ภาพปัญหาเตียง ICU ไม่เพียงพอ รพ.บ้านแพ้ว อ.สมุทรสาคร พ.ศ. 2021 โดย MGR Online

ปรากฏการณ์ความตื่นตระหนกซื้อหน้ากากอนามัยในเมืองเสฉู อินเดีย พ.ศ. 2021 โดย THE HINDU

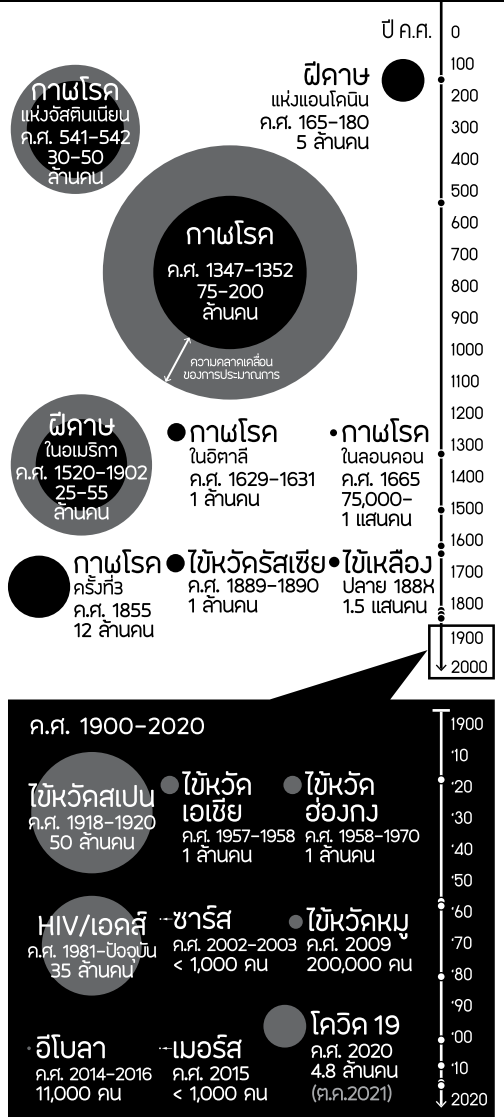

ลำดับเหตุการณ์ใน วิกฤตการณ์การระบาดของ ไวรัสโคโรนา²

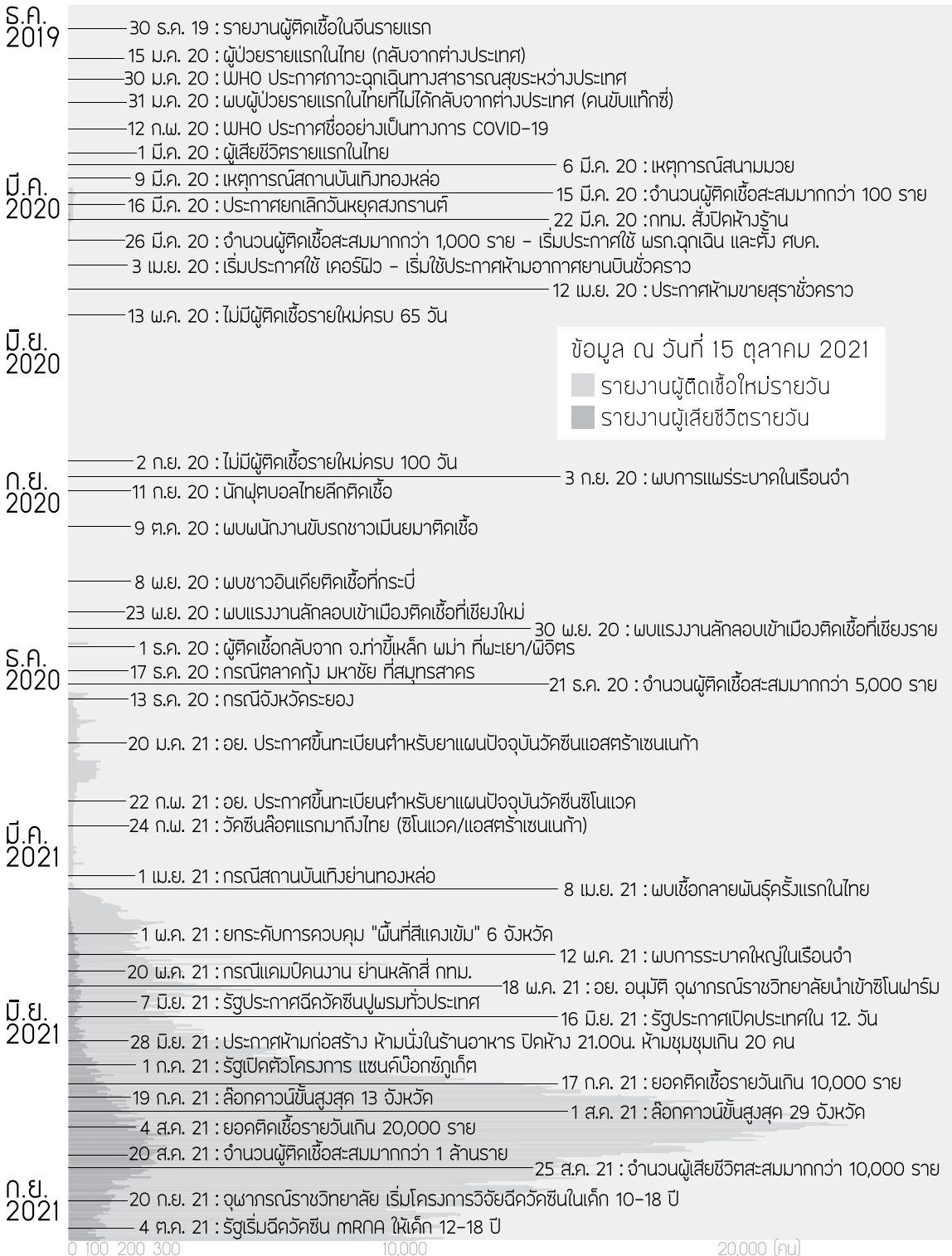

จำนวนผู้เสียชีวิตจาก โรคระบาดต่างๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน³

ปัจจุบัน (ต.ค. 2021)
ผู้ติดเชื้อสะสมทั่วโลกกว่า
200 ล้านคน
ผู้เสียชีวิตทั่วโลกมากกว่า
4.8 ล้านคน

การระบาดของไวรัสโคโรนาในประเทศไทย⁴

อ้างอิงข้อมูลจาก

ภาพ 1 : <https://www.bbc.com/news/world-51235105>; ข้อมูลจาก Johns Hopkins University; 15 OCT. 2021, 09:23 BST

ภาพ 2 : ข้อมูลจาก WHO, JOHNS HOPKINS UNIVERSITY, BBC, NEWS-MEDICAL.NET, AFP BUREAUS, สำนักงานวิจัยแห่งชาติ(วช.)และกรมควบคุมโรค

ภาพ 3 : <https://ritholtz.com/2020/04/timeline-of-historys-deadliest-pandemics/> ข้อมูลจาก WASHINGTON POST

ภาพ 4 : <https://covid19.who.int/>; WHO Covid-19 Dashboard ; 15 OCT. 2021 ข้อมูลจาก สำนักงานวิจัยแห่งชาติ (วช.) และกรมควบคุมโรค

“Where are You, God?” Walking with God through the Fire of COVID-19

Rev. Dr. Natee Tanchanpongs

Introduction:

COVID-19 is a fire that is ravaging this world. As I commence writing this article, there has been 250 million people from 222 countries infected with the virus. Multiple different known variants of COVID-19 have already caused 5 million deaths. By the time you read this, every one of these statistics would be dated. The effects of this fire extend considerably beyond the medical realm. Only a percentage of 7.8 billion people have been infected, but everyone suffers from COVID in one form or another. Many suffer financially from losing their jobs or businesses. Many suffer relationally from the strain of group isolation or loneliness of separation during the endless lockdowns. The rest suffer emotionally from the sudden loss of loved ones, from prolonged stress, and from the abrupt changes to our stable and comfortable lives. COVID-19 has brought widespread fears and sufferings that have destabilized individuals, families, communities and nations. In the midst of these sufferings, our hearts lament and cry out for God who seems absent from it all. Where is God in our fires? Is he even there? What kind of a God would allow the world he has created to suffer so much? Either God is not good or He is not powerful

enough to end this suffering.

N T Wright gives us a right Christian perspective and argues that the so-called “problem of evil” has arisen out of a progressive mindset that assumes human beings are basically good. This belief has three consequences: “First, we ignore evil when it doesn’t hit us in the face. Second, we are surprised by evil when it does. Third, we react in immature and dangerous ways as a result.”¹ According to Wright, without considering the Christian belief, the apparent problem of evil and its solutions are too simplistic. The Bible does not present the same one-dimensional logic that gives rise to the philosophical problem of evil. Instead, the Bible gives us “a narrative of God’s project within the world of injustice.”² There is an answer to the question of where God is in the midst of our sufferings that comes not through

**In the midst of these sufferings,
our hearts lament and cry out
for God who seems absent
from it all. Where is God
in our fires?**

¹ N. T. Wright, *Evil and the Justice of God*, 23-24.

² N. T. Wright, *Evil and the Justice of God*, 73.

a secular philosophical framework, but through an understanding of the biblical storyline and a theological framework. As such, the heart needs its own reason in time of suffering, which only the gospel of Jesus Christ can provide.³ It is precisely this gospel story that we can discover where God is in the fires of our lives.

1. God saves us from the Big Fire

It may surprise some to suggest that COVID-19 is not an anomaly, but a normal part of this world. Everyone experiences death and suffering. Prior to 2017, about 150,000 people died every day due to various causes.⁴ At its peak, only about 7500 died from COVID-19. Furthermore, the ordeal of the Coronavirus is not the worst pandemic this world has experienced. The H1N1 Influenza (2009-2010), the Spanish Flu (1918-1920), various Bubonic Plagues and HIV/AIDS all have had a greater number of infections and deaths.⁵ The point is not to minimize the impact of COVID-19, but to situate our current affliction in the broader context of life. With or without the Coronavirus, if you live long enough, everyone will come face to face with suffering. If you live long enough, you or someone you know would have a terminal disease. If you live long enough, you will experience the stress and loneliness of

relational lockdowns. If you live long enough, you will experience grief because someone you love very much would die.

If suffering is such a normal part of this world, why do our hearts feel otherwise when it hits us? If death is such a normal part of life, why do we grieve every time someone we love passes away? Why do we mourn when we see all the miseries in our society? Should we not be used to the normalcy of suffering by now? Sufferings never feel normal even though they are. Tim Keller elaborates this diagnosis further when he writes,

Those of us who sense the “wrongness” of death - in any form - are correct. The “rage at the dying of the light” is our intuition that we were not meant for mortality, for the loss of love, for the triumph of darkness. In order to help people face death and grief we often tell people that death is a perfectly normal part of life. But that asks them to repress a very right and profound human intuition - that we were not meant to simply go to dust, and that Love was meant to last.⁶

Our hearts indict sufferings that the world is not meant to be this way. People should not get sick and loved ones should not die. Suffering is indeed a normalcy of abnormality.

To rightly understand the complexity of suffering particularly in the COVID situation, we must place it in the grand story of Scripture. Suffering is not only a shared human experience, it is also a major theme

---

³ Timothy Keller, *Walking with God through Pain and Suffering*, 113.

⁴ Jenna Ross, “Global Deaths: This is How COVID-19 Compares to Other Diseases,” Available from: <https://www.weforum.org/agenda/2020/05/how-many-people-die-each-day-covid-19-coronavirus/> [2021, Oct. 1].

⁵ Jack Feehan, “Is COVID-19 the Worst Pandemic?,” Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7866842/> [2021, Oct. 1].

---

⁶ Timothy Keller, *Walking with God through Pain and Suffering*, 114.

**Our hearts indict sufferings
that the world is not meant
to be this way.**

**People should not get sick
and loved ones should not die.
Suffering is indeed a normalcy
of abnormality.**

of the Bible.⁷ In fact, the human intuition that indicts sufferings is confirmed by Scripture. Genesis 3 tells us that the fire of suffering is caused by humanity's rejection of God as the Lord of life. As a result, "The brokenness of the world is inherited by the entire human race."⁸

In the beginning, Genesis 1 tells us that God created *ex nihilo* (out of nothing) a world that is "very good" (Gn. 1.31). The goodness of God is reflected in the goodness of his creation. This reflection summits in the creation of humankind, who became covenant mediator between God and the rest of His creation. In the story of creation, God is not the author of evil and the subsequent sufferings. There was a time when there was no suffering.⁹ Humanity and the rest of creation were in perfect harmony with their Creator.

Genesis 3 is perhaps the gloomiest and the most anti-climactic chapter in the Bible. The paradise of Genesis 1 and 2

abruptly lost. The perfect harmony swiftly destroyed. The blessings from God have become divine curses. Suffering emerged and took over in the world, all because humanity has declared independence and rebelled against its Maker. Carson sums up this connection succinctly,

Between the beginning and the end of the Bible, there is evil and there is suffering. But the point to be observed is that from the perspective of the Bible's large-scale storyline, the two are profoundly related: evil is the primal cause of suffering, rebellion is the root of pain, sin is the source of death.¹⁰

Sin destroys our relationship with God, with one another, with ourselves, and with the rest of creation, which in turn causes human suffering. As such, there are various causes of suffering, but all sufferings stem from human rebellion against God.

Suffering and death are natural and judicial consequences of our sin for a world that rebels against God. It is a natural outcome in that,

Human beings were not created to experience death, pain, grief, disappointment, ruptured relationships, disease, and natural disasters. The world we were made to live in was not supposed to be like that. A frustrated world is a broken world, in which things do not function as they should, and that is why there is evil and suffering.¹¹

⁷ Timothy Keller, *Walking with God through Pain and Suffering*, 130.

⁸ *Ibid.*, 114.

⁹ Christopher W. Morgan and Robert A. Peterson, "Suffering and the Biblical Story," in *Suffering and the Goodness of God*, 121.

¹⁰ D. A. Carson, *How Long, O Lord?*, 42.

¹¹ Timothy Keller, *Walking with God through Pain and Suffering*, 131.

Carson points to the judicial consequence of sin in which humanity is under divine judgment,

Death is, finally, the result of our sin, and therefore rage directed against God, as if he were unfair for passing the sentence that our sin deserved, is inherently foolish, as foolish as criticizing a judge for passing a just sentence on a bank robber.¹²

Even so, here is the nuanced view of suffering. The Bible presents complimentary truths that suffering is both just and unjust. On the one hand, God is fair to impose suffering and death as just punishments for our sin, On the other hand, how we experience suffering and death today is often unjust, the condition of which God hates. Suffering in the world as a whole is often unjust because each instance of suffering cannot be linked directly to a particular sin of that individual.

The sufferings of COVID-19 represent the normalcy of abnormalities of this world. Deep down we long for the truly normal when we experience otherwise. Our hearts cry out in protest and yet the Bible tells us that we are the cause of it all. All sufferings trace back to human sin. Coming to grips with this is the beginning of wisdom, because COVID highlights the normalcy of abnormality of this world in order for us to focus on a bigger problem. The evil and sufferings of this world come most prominently from within us. If God were to cure COVID today, that would be a superficial remedy, because if COVID is eradicated, other viruses and maladies will

come. If it were not another pandemic, it may be other natural disasters or threats of war that cause massive suffering and death. In any case, the fire of suffering would not go away and God would not have solved the human predicament because the root problem originates in the human heart.

God, who is both sovereign and compassionate, set out to save us from the Big Fire, the true “problem of evil” that resides within our hearts. He is the Sovereign One who weeps at the tomb of his friend, Lazarus. Why should Jesus cry since he would later raise Lazarus back to life? Jesus cries in his love of his friends for having been ravaged by sin. Jesus weeps because he cares deeply about the sufferings that we experience. That is why Jesus our sovereign and compassionate Savior came to put out the Big Fire of judgment on those who put their trust in Him. When the Big Fire is extinguished, the little fire of COVID will also be extinguished. In this fallen world, when Lazarus died and was brought back to life once, he would die again. Therefore, God may not choose to love us and exercise his sovereignty over this world by stopping COVID right away, but by sending Jesus to die on the cross in order to destroy all COVIDs and miseries completely and permanently. On that day, the Lord of life will give eternal life to all who trust Him. Thus, those who believe in the weeping Sovereign will have an everlasting life with him.

So, where’s God in the fire of COVID? Keller draws on the image of C.S. Lewis’ Narnia to answer such a question. What Jesus did for us on the cross is like Aslan

---

¹² D. A. Carson, *How Long, O Lord?*, 100.

who willingly comes to the Stone Table and submits himself to suffer under the evil and rebellious White Witch. But the table had turned “at that very moment Jesus was dying on the cross, he was “disarming the powers... triumphing over them by the cross” (Col. 2.15)”¹³ Without the suffering of Aslan, the White Witch would have won. Jesus’ suffering makes it possible to end all sufferings.

The fire of COVID exposes a problem much deeper and can point us to the Fire far more devastating. Keller explains, “Troubled times awaken them out of their haunted sleep of spiritual self-sufficiency into a serious search for the divine... When pain and suffering come upon us, we finally see not only that we are not in control of our lives but that we never were.”¹⁴ And as such, God came in his sovereignty and goodness to save us and to put out the Fire that would end all fires, including the one of COVID-19. The suffering of thirst in John 4 had led the Samaritan woman at the well to the Living Water so that she may “never thirst again.” Likewise, the suffering

of COVID today can lead us to the Living Vaccine so that we would never have to have a vaccine again.

So, we look ahead to the complete extinction of all fires when all of creation will be freed from its bondage to decay and death (Rom. 8.19-22) and the restoration of all things (Acts 3.21). There will be a “new heaven and new earth in which righteousness dwells” (2 Pet. 3.13). “[God] will wipe away every tear from [our] eyes, and death shall be no more, neither shall there be mourning, nor crying, nor pain anymore, for the former things have passed away” (Rev. 21.4), because “No longer will there be anything accursed, but the throne of God and of the Lamb will be in it, and his servants will worship him” (Rev. 22.3). To this end, Keller writes to encourage us,

So, while Christianity never claims to be able to offer a full explanation of all God’s reasons behind every instance of evil and suffering - it does have a final answer to it. The answer will be given at the end of history and all who hear it and see its fulfillment will find it completely satisfying, indefinitely sufficient.”¹⁵

**When pain and suffering
come upon us, we finally see
not only that we are not
in control of our lives but
that we never were.**

2. God is present in our “COVID” fire

How exactly does something that God did in Jesus Christ a long time ago and something that will happen in an indeterminate future help us *today*? To understand we must begin with God’s promises. After the Fall, God sets out to

¹³ Timothy Keller, *Walking with God through Pain and Suffering*, 156.

¹⁴ *Ibid.*, 5.

¹⁵ *Ibid.*, 158. Also see N. T. Wright, *Evil and the Justice of God*, Chapter 4.

redeem this world. He made a Covenant with Abraham to create a people and save them as his own. That began a long series of promises to his people based on that central promise. The book of Isaiah gives us a series of such promises. Israel was supposed to be God's servants who are tasked as His agents of reconciliation. Yet they failed miserably, breaking God's covenant time and time again. God's people were disciplined and Israel was conquered and sent into exile. Nevertheless, two sets of promises followed.

First, God promised that he would never leave or forsake them. God told Israel through the prophet Isaiah (Is. 41:10 NIV) "So do not fear, for I am with you; do not be dismayed, for I am your God. I will strengthen you and help you; I will uphold you with my righteous right hand." Likewise, two chapters later, Isaiah affirms, "But now, this is what the Lord says— he who created you, Jacob, he who formed you, Israel: "Do not fear, for I have redeemed you; I have summoned you by name; you are mine. When you pass through the waters, I will be with you; and when you pass through the rivers, they will not sweep over you. When you walk through the fire, you will not be burned; the flames will not set you ablaze" (Is. 43.1-2 NIV)

Second, God promised to send the ideal servant to do what Israel had failed to do. Between Isaiah chapters 41 and 43, God promises that one day the Servant will come to bring order to this fallen world. Through him, God assures His people suffering through the effects of sin ("a bruised reed... and a smoldering wick")

that they will not be broken and snuffed out (Is. 42.3). God continues to promise, in verse 4, that the Servant's task of renewing, recreating this world will surely be accomplished because God the Creator will bring about the complete success of this plan of redemption (Is. 42.5-7). Then comes an intriguing statement in verses 8-9. God had made this promise of coming of the Servant, so when He actually came, there would be no doubt who must get the glory and honor.

These two promises were meant to address the fear and suffering that God's people were experiencing in the exile. The fact that God has promised to be with His people now should alleviate their fears and bring them hope in the midst of their ordeal. The promise to send the Servant is to give them strength to persevere knowing that our Creator and Covenantal God is bringing about a permanent end of the exile.

The situation and the particular sufferings we are facing with COVID-19 may be different from those that Israel had faced in the exile, but the two promises still apply today. God has promised his people that He would never leave or forsake us especially in our troubles. God has promised that He would always be with His people. Indeed, God has come to be with his people in the Emmanuel. We are now living on the other side of that promise. God has also promised to send the Servant to bring order to this fallen world. God has done so in the person of Jesus Christ. And in the coming of this promised Servant, we have been assured

And in the coming of this promised Servant, we have been assured and encouraged that our Creator God is bringing about a permanent end of our ordeals.

and encouraged that our Creator God is bringing about a permanent end of our ordeals.

A promise is meaningful only if the person making it has the power and desire to keep the promise. On the one hand, if a father promises his child to give him the moon, it does not matter how much he wants to keep that promise. He does not have the power to keep it. On the other hand, if an untrustworthy politician promises to care for us, he may have the power but lack the desire to do so. After he has been elected into office, our lives would remain relatively unchanged. Thus, to keep a promise the one making the promise must have the power and the desire to keep it. In making all His promises, God is both sovereign over all things and faithful toward His people.

The book of Daniel shows us a picture of biblical sovereignty. In chapter 3, Shadrach, Meshach and Adednego refuse to bow before the golden image of King Nebuchadnezzar. For that, they are sentenced to be executed in the fiery furnace. In verses 16-18, the response of these men can illuminate our understanding of divine sovereignty. On the one hand, verses 16-17 gives us a typical

understanding of divine sovereignty saying, “O Nebuchadnezzar, we have no need to answer you in this matter. If this be so, our God whom we serve is able to deliver us from the burning fiery furnace, and he will deliver us out of your hand, O king.” God is in control in that he has the power to do all things including saving them from the fiery furnace. This is absolutely true, but there is more to divine sovereignty. Shadrach, Meshach and Adednego help us the define the rest and arguably the more important part of divine sovereignty in verse 18. God is sovereign in that he is powerful to save them, but “But if [God chooses] not, be it known to you, O king, that we will not serve your gods or worship the golden image that you have set up.” The three men believe that God is sovereign over all things and He is sovereign over their lives. God can save them from their fiery furnace, but if he choose to not save them, God is still the Lord of their lives that they worship. What could have propelled these men to such a vision of divine sovereignty and devotion to God? It is the same reason that God’s people can trust in all the promises of God. Their belief in divine sovereignty is mutually shaped by their understanding of God’s faithfulness to his people. No matter the ordeal they face, these men know that the God who loves them is still God and He knows what He is doing.

In our COVID ordeal, we hold on to the same promises made by God out of his sovereignty and faithfulness. As the Apostle Paul aptly puts it, “For all the promises of God find their Yes in him. That is why it is through him that we utter our Amen to

God for his glory” (2 Cor. 1.20). Paul Barnett explores the meaning of this verse saying,

If Christ is God’s “Yes,” he is the church’s “Amen,” since “through him” the church prays to and praises God... Both from God’s side and ours everything is centered on Jesus Christ.... God has kept his promises in Christ and we say the “Amen” to God through Jesus Christ.¹⁶

Earlier in verses 3-4, Paul describes God and blesses Him as “the Father of mercies and God of all comfort, who comforts us in all our affliction, so that we may be able to comfort those who are in any affliction, with the comfort with which we ourselves are comforted by God.” There are several truths to note here. First, in our suffering God can comfort us and thus we must run to Him. Carson describes God’s comfort as “the movement of the soul... a profound sense of his love, delight in his presence, the comfort of his care and wisdom.”¹⁷ He goes on to give us a road map to obtain this divine comfort, saying,

What we need, then, is the cultivation of this personal knowledge of God, for it will sustain us when every other pillar crumbles. And for this, we need the discipline of growing fervency in prayer, prolong meditation on God as he has revealed himself in his word, and the presence and power of the risen Christ working in us (Eph. 1.18ff; 3.16-17a; Phil. 3.10) through his Spirit “so that Christ may dwell in our hearts through faith” (Eph. 3.17).¹⁸

God’s trustworthy promises drive us to the sovereign and faithful God for comfort in times of suffering. Jesus is the Emmanuel, the God with us, towards whom we must run and persevere in hope in our ordeals of COVID. A Thai worship song sums up this sentiment well:

As when the sea encounters storm tempest

Moments in lives could just be so

Great tidal waves beat pain right to the core

No refuge no rest evermore

Let’s not forget the Lord is watching you

Ready to heal your broken heart

Do not waver from His loving presence

Surrender your life to Him

* Rest in the Lord, rest your soul in Him

Strong refuge and fortress is He

He is our Lord, salvation and power

He’s a shield, a stronghold so true

From now on, I will not face my foes
all alone

‘Cos the Lord who holds victory o’er
death and sin

Has now journeyed with me

3. God refines us in the furnace fire

There is one final place that God is present in the midst of COVID-19. So far, we have spoken of suffering in a negative light. However, according to Scripture, sufferings are not just something evil that has to be eradicated. God wants us to face our hardships, because suffering is a tool He uses to create our holy life. 1 Peter 1.6-7 reads,

---

¹⁶ Paul Barnett, *The Second Epistle to the Corinthians*, 109.

¹⁷ D. A. Carson, *How Long, O Lord?*, 113.

¹⁸ *Ibid.*, 113.

In all this you greatly rejoice, though now for a little while you may have had to suffer grief in all kinds of trials. These have come so that the proven genuineness of your faith—of greater worth than gold, which perishes even though refined by fire—may result in praise, glory and honor when Jesus Christ is revealed.

In verse 6, compared to the perfect joy of eternity, the present sufferings are only momentary. Each of us faces different intensities and kinds of sufferings. But if we put our trust in Jesus, we can be confident that the suffering that we face now is like a spark that is hot only for a moment but eventually it will die out. The hope that comes with the gospel of Jesus Christ is that no suffering would be able to quench the eternal and perfect joy that eventually comes in the end. The sparks of suffering will only be hot for a moment, but will then be extinguished.¹⁹

Verse 7 likens a believer's experience of suffering to smelting. A smelting process requires enormous amounts of heat from the fire. Such fire is naturally hazardous with prodigious destructive power. However, when fire is used by a skillful smelter it does not obliterate. Right things properly placed in a furnace can be molded into something more useful, can be refined and purified into something of greater value, and can be enhanced into something more beautiful. Smelting fire can turn 10 baht per kilograms iron ore lumps into 6000 baht per kilograms steel needle. The

destructive fire in a smelting furnace used by a skilled smelter refines and turns cheap and useless iron ore into sewing machines needles that can sew countless articles of clothing. Similarly, smelting fire helps to refine and transform gold nuggets into beautiful and valuable jewelry. God uses sufferings to create holiness. A holy life must go through suffering, for the fire in the hand of the Savior slowly smelts sin from our hearts.

Specifically, God's people are being sanctified when we join in the suffering of Jesus. This is what Paul Miller calls the "J-Curve." Miller argues that "the normal Christian life repeatedly re-enacts the dying and rising of Jesus... because, like the letter J, Jesus's life first went down into death, then up into resurrection."²⁰ Jesus is the archetype of our sanctifying Christian life in that in everyday living we enter some kind of suffering which brings death to our soul. And yet, this path can also lead us to a present-day resurrection. This is what Paul means in 2 Corinthians 4.17 when he suggests that our temporary suffering "are

“the normal Christian life repeatedly re-enacts the dying and rising of Jesus... because, like the letter J, Jesus's life first went down into death, then up into resurrection.”

¹⁹ The Apostle Paul put forward the same argument in 2 Corinthians 4.15-18.

²⁰ Paul Miller, *J Curve: Dying & Rising with Jesus in Everyday Life*, 19.

achieving for us an eternal glory.”²¹ Since Jesus’ life is the gospel, reenacting His life is a reenactment of the gospel that leads to holiness. Miller encourages us further saying,

Inhabiting the J-Curve promises to transform your entire vision of how you engage life, freeing you from the world of resentment, touchiness, and just plain old grumpiness, and inviting you into Jesus’ world, a world rich with joy, hope, and love.²²

That which Paul Miller understands from the Apostle Paul is revolutionary. It is a paradigm shift that reorients us to embrace our sufferings rather than running away to avoid them. The smelting fire of suffering is the doorway to holiness. Jesus adopts human likeness to suffer for us, so that we can grow into His likeness through our sufferings. As such, Tim Keller is right to say that “suffering is at the very heart of the Christian faith... Christ became like and redeemed us, but it is one of the main ways we became like him and experience his redemption.”²³ Those who share in Christ’s suffering experience what Paul calls “the power of Christ’s resurrection.”²⁴ Only when we pass through the J-Curve through

dying to our sinful nature will we also be able to witness this resurrection power of which Paul speaks.

Keller goes on to suggest ways God uses suffering in the life of Jesus’ followers.²⁵ First, suffering transforms our attitude toward ourselves. It humbles and shows us the we are not in control. It reveals our weak faith and lack of trust. Suffering exposes our sins, in the normal circumstances of which we can hide them from others and from even ourselves. During times of stress, however, suffering throws light on our inner flaws, so that we would run to seek help from the One who is gracious enough to expose them to us.

Second, suffering exposes and changes our disordered love. Our sinful heart tends to mis-prioritize our loves. We tend to love things we should not love. We love much, things we should love little. We love ultimately that which we should only love much. Most importantly we do not give God our ultimate love. Suffering exposes all of these and puts us on the way to recovery to properly reorder our loves.

Third, suffering can strengthen our relationship with God like nothing else can. In the blaze of suffering, the inner soul is revealed if one’s heart is made of clay that hardens toward God or one of wax that melts in His submission. Thus, suffering gives a Christian a prime condition to run into the arms of our loving Father.

Fourth, suffering greatly enhances our prayer life. Prayer may not change the mind of a Sovereign God, who uses our

---

²¹ Paul also made similar arguments about being sanctified through reenactment of Jesus’ dying and rising in many other places such as Romans 8.17 “we share in his sufferings in order that we may also share in his glory,” In Colossians 1.24, Paul argues that is suffering for the Colossians parallels the suffering of Christ. Cf. Romans 6.3-4

²² Paul Miller, *J Curve: Dying & Rising with Jesus in Everyday Life*, 22.

²³ Timothy Keller, *Walking with God through Pain and Suffering*, 163.

²⁴ Phil. 3.10-11 (cf. 2 Cor. 4.7-10)

---

²⁵ Timothy Keller, *Walking with God through Pain and Suffering*, 190-193.

prayers as means to bring about his will. However, prayer changes the one who prays. Suffering drives us toward God in prayer to experience a greater depth of God's love and joy and to be transformed in the process.

Finally, suffering is almost a prerequisite for those to whom God uses to minister to others who are suffering. Paul writes in 2 Corinthians 1.3-4, "Blessed be the God and Father of our Lord Jesus Christ, the Father of mercies and God of all comfort, who comforts us in all our affliction, so that we may be able to comfort those who are in any affliction, with the comfort with which we ourselves are comforted by God." Keller points out that our heart softens and our mind grows wiser when we suffer. Christians who have gone through suffering with such conditions have unique insights to help others who are suffering. N T Wright points out that God is present in the pandemics through His people and

empowering them to help others. God's people, Wright says, "are to implement the achievement of Jesus and so to anticipate God's eventual world."²⁶ As such we are not only objects of divine renewal through the suffering we share with Christ, we also become agents of renewal as we share the sufferings with others.

Conclusion:

So, where is God in the ordeal of COVID-19? God is *for* us at the Cross saving us from our sins and miseries. God is *with* us comforting and encouraging those who trust Him to persevere in hope. God is *in* us refining us with the very suffering he intends to form us to be his presence in this world of suffering. Those who conscientiously reenact the death and resurrection of Jesus can find true joy through the sufferings they experience and can bring relief and renewal to a suffering world.

Keller points out that
our heart softens and our mind
grows wiser when we suffer.
Christians who have gone
through suffering with
such conditions have
unique insights to help others
who are suffering.

²⁶ N. T. Wright, *Evil and the Justice of God*, 104.

“พระเจ้าอยู่ที่ไหน” เดินฝ่าบึงไฟโควิด 19 ไปกับพระเจ้า

ศจ. ดร.นที ตันจันทร์พงศ์ แปลโดย ดร.เพชรรัตน์ จันทรแสนวิไล¹

บทนำ

โควิด 19 เป็นไฟที่กำลังไหม้ทำลายโลกนี้ เมื่อผมเริ่มเขียนบทความนี้ มีผู้คน 250 ล้านคน จาก 222 ประเทศติดเชื้อไวรัส เชื้อโควิด 19 ที่กลายพันธุ์ต่างๆ ได้ทำให้มีคนตายไปแล้ว 5 ล้านคน ขณะที่ผู้อ่านกำลังอ่านบทความนี้ ตัวเลขต่างๆ เหล่านี้จะเพิ่มมากขึ้น ไฟนี้ส่งผลกระทบต่อแผ่กระจายอย่างมหาศาลเกินขอบเขตทางการแพทย์ เพียงไม่กี่เปอร์เซ็นต์ของประชากรโลก 7.8 พันล้านคนที่ติดเชื้อ แต่ทุกคนต้องทนทุกข์จากโควิดในด้านใดด้านหนึ่ง หลายคนเผชิญความลำบากในด้านการเงินจากการตกงานหรือสูญเสียธุรกิจ หลายคนทุกข์ใจจากความเครียดที่ต้องกักตัวให้อยู่กับคนในครอบครัวเท่านั้น หรือทุกข์ใจในความโดดเดี่ยวระหว่างการลี้ภัยที่ไม่มีใครช่วยเหลือเราที่เหลือต้องทุกข์ระทมจากการสูญเสียคนที่เรารักไปอย่างกะทันหัน จากความเครียดที่ยืดเยื้อและการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันต่อชีวิตที่มั่นคงและสะดวกสบายของเรา โควิด 19 ได้นำความกลัวอย่างถื่นหนาและความทุกข์ยากลำบากที่ทำลายความมั่นคงส่วนบุคคล ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ ท่ามกลางความทุกข์เหล่านี้ จิตใจเรคร่ำครวญและร้องหาพระเจ้าผู้ซึ่งดูเหมือนจะไม่ได้สถิตอยู่ด้วยเลย พระเจ้าทรงอยู่ที่ไหนในไฟเหล่านี้ พระองค์สถิตอยู่หรือไม่ พระเจ้าแบบไหนจะทรงยอมให้โลกที่พระองค์ทรงสร้างทุกข์ยากลำบากได้มากมายขนาดนี้ พระเจ้าต้องไม่ดีหรือไม่ทรงพลังอำนาจพอที่จะดับทุกข์นี้

เอ็น. ที. ไรท์ (N.T. Wright) ได้ให้มุมมองที่ถูกต้องของคริสเตียนโดยอธิบายว่า “ปัญหาแห่งความชั่วร้าย” นี้เกิดมาจากความคิดอ่านที่พัฒนาโดยมีสมมุติฐานว่า มนุษย์นั้นดีโดยพื้นฐาน ความเชื่อนี้มีผลสืบเนื่องตามมา 3 ประการ “ประการแรก เราเพิกเฉยกับความชั่วร้ายเมื่อเราไม่เผชิญหน้ากับมันโดยตรง ประการที่สอง เรารู้สึกแปลกใจกับความชั่วร้ายเมื่อเราต้องเผชิญหน้ากับมัน ประการที่สาม เราตอบสนองต่อมันด้วยวิธีการที่อันตรายและไร้เดียงสา”² ตามความเห็นของไรท์

ท่ามกลางความทุกข์เหล่านี้
จิตใจเรคร่ำครวญและร้องหาพระเจ้า
ผู้ซึ่งดูเหมือนจะไม่ได้สถิต
อยู่ด้วยเลย พระเจ้าทรงอยู่ที่ไหน
ในไฟเหล่านี้ พระองค์สถิตอยู่หรือไม่

ถ้าปราศจากการพิจารณาความเชื่อแบบคริสเตียน สิ่งที่เป็นปัญหาแห่งความชั่วร้ายและการแก้ไขนั้น ต้นเงินเกินไป พระคัมภีร์ไม่ได้ให้ตรรกะมิติเดียวที่ก่อให้เกิดปัญหาแห่งความชั่วร้ายนี้ แต่พระคัมภีร์ให้ “เรื่องราวแห่งแผนการของพระเจ้าภายในโลกแห่งความอยู่ดีธรรม”³ มีคำตอบสำหรับคำถามที่ว่าพระเจ้าอยู่ที่ไหนท่ามกลางความทุกข์ยากที่ไม่ได้มาจากกรอบปรัชญาทางโลก แต่จากความเข้าใจในเรื่องราวที่ร้อยเรียงตามพระคัมภีร์ และ

¹ เป็นสมาชิกและครูวิภาควิทยา ศจ. โมตรีจิต

² N. T. Wright, *Evil and the Justice of God*, 23-24.

³ N. T. Wright, *Evil and the Justice of God*, 73.

กรอบความเข้าใจทางศาสนศาสตร์ โดยเหตุนี้หัวใจต้องมีเหตุผลของตัวเองในเวลาแห่งความทุกข์ ซึ่งข่าวประเสริฐของพระเยซูเท่านั้นสามารถที่จะให้ได้⁴ เรื่องราวข่าวประเสริฐนี้แหละที่เราจะค้นพบได้ว่าพระเจ้าอยู่ที่ไหนในไฟแห่งชีวิตเรา

1. พระเจ้าช่วยกู้เราจากบึงไฟใหญ่

บางคนอาจแปลกใจถ้าผมจะบอกว่าโควิด 19 ไม่ใช่เรื่องผิดปกติ แต่เป็นส่วนหนึ่งตามปกติของโลกนี้ ทุกคนมีประสบการณ์ความตายและความทุกข์ ก่อนหน้าปี 2017 มีผู้คนประมาณ 150,000 คนตายทุกวันจากสาเหตุไวรัสต่างๆ⁵ ที่ตัวเลขสูงสุดประมาณ 7,500 คนเท่านั้นตายจากโควิด 19 นอกจากนี้ความทุกข์ทรมานของโคโรนาไวรัสไม่ใช่โรคระบาดใหญ่ที่ร้ายแรงที่สุดที่โลกนี้ประสบมา ใช้หัดใหญ่ H1N1 (2009–2010) ใช้หัดสเปน (1918–1920) กาฬโรค โรคเอดส์ มีจำนวนผู้ติดเชื้อและคนตายมากกว่า⁶ ประเด็นนี้ไม่ใช่เพื่อทำให้ผลกระทบของโควิด 19 ดูเบาบางลง แต่เพื่อจะมองความทุกข์ในปัจจุบันของเราในบริบทชีวิตที่กว้างขึ้น ไม่ว่าจะมียาโคโรนาไวรัสหรือไม่ ถ้าท่านมีชีวิตยืนยาวพอ ก็จะได้เห็นว่าทุกคนต้องเผชิญกับความทุกข์ จะได้เห็นว่าคุณหรือคนรู้จักเป็นโรคที่ร้ายแรงถึงชีวิต ถ้าท่านมีชีวิตยืนยาวพอ ท่านจะได้พบกับความเครียดและความว้าเหวเนื่องจากการลือคาวานด้านความสัมพันธ์ จะพบกับความเศร้าโศกเพราะคนที่ท่านรักเสียชีวิต

ถ้าความทุกข์เป็นส่วนหนึ่งตามปกติของโลกนี้แล้ว ทำไมจิตใจของเราจึงรู้สึกแตกต่างไปเมื่อ

⁴ Timothy Keller, *Walking with God through Pain and Suffering*, 113.

⁵ Jenna Ross, “Global Deaths: This is How COVID-19 Compares to Other Diseases,” Available from: <https://www.weforum.org/agenda/2020/05/how-many-people-die-each-day-covid-19-coronavirus/> [2021, Oct. 1].

⁶ Jack Feehan, “Is COVID-19 the Worst Pandemic?,” Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7866842/> [2021, Oct. 1].

เผชิญกับมัน ถ้าความตายเป็นส่วนหนึ่งตามปกติของชีวิต ทำไมเราถึงโศกเศร้าทุกครั้งที่เรารักเสียไป ทำไมเราจึงครวญคร่ำเมื่อเห็นความทุกข์ มีดมืดทั้งหมดในสังคม ถึงตอนนี้แล้ว เราน่าจะคุ้นเคยกับความปกติของความทุกข์ แต่เราไม่เคยรู้สึกปกติกับความทุกข์แม้มันเป็นเรื่องปกติ ทิม เคลเลอร์ (Tim Keller) ขยายความการวิเคราะห์ของเขาเพิ่มเติมว่า

พวกเราที่รู้สึกถึงความ “ไม่ถูกต้อง” ของความตาย (ในรูปแบบใดก็ตาม) นั้นถูกแล้ว “ความโกรธแค้นจากแสงไฟที่กำลังดับลง” เป็นสัญชาตญาณของเราว่า เราไม่ได้เกิดมาเพื่อความตาย เพื่อสูญเสียรัก เพื่อชนะเหนือความมืด เพื่อช่วยให้ผู้คนเผชิญกับความตายและความเศร้าโศก เรามักจะบอกพวกเขาว่า ความตายนั้นเป็นเรื่องปกติอย่างแท้จริงของชีวิต แต่นั่นเป็นการปิดบังสัญชาตญาณของมนุษย์ที่แท้จริงและลึกซึ้งว่า เราไม่ได้เกิดมาเพื่อกลับไปสู่ผงคลีดินเท่านั้น และความจริงที่ว่าความรักเป็นเรื่องนิรันดร์⁷

หัวใจของเรากล่าวโทษความทุกข์โดยบอกว่าโลกไม่ควรจะเป็นแบบนี้ ผู้คนไม่ควรป่วยและคนที่เรารักไม่ควรต้องตาย ความทุกข์เป็นเรื่องปกติของความผิดปกติจริงๆ

หัวใจของเรากล่าวโทษความทุกข์
โดยบอกว่าโลกไม่ควรจะเป็นแบบนี้
ผู้คนไม่ควรป่วยและคนที่เรารัก
ไม่ควรต้องตาย ความทุกข์เป็น
เรื่องปกติของความผิดปกติจริงๆ

⁷ Timothy Keller, *Walking with God through Pain and Suffering*, 114.

เพื่อให้เข้าใจความซับซ้อนของความทุกข์อย่างถูกต้องโดยเฉพาะในสถานการณ์โควิด เราต้องมองเห็นในเรื่องราวที่ยิ่งใหญ่ของพระคัมภีร์ ความทุกข์ไม่เพียงแต่เป็นประสบการณ์ร่วมกันของมนุษย์ แต่ยังเป็นหัวข้อหลักของพระคัมภีร์⁸ จริงๆ แล้ว สัญชาตญาณของมนุษย์ที่ร่ำร้องในเรื่องความทุกข์ ถูกยืนยันไว้ในพระคัมภีร์ ปฐมกาลบทที่ 3 บอกเราว่า ไฟแห่งความทุกข์เกิดจากการปฏิเสธพระเจ้าของมนุษย์ว่าเป็นเจ้าแห่งชีวิต เป็นผลให้ “ความแตกสลายของโลกตกทอดมายังมวลมนุษยชาติ”⁹

ในตอนต้นของปฐมกาลบทที่ 1 บอกเราว่าพระเจ้าทรงสร้างโลกที่ “ดีมาก” จาก “ความว่างเปล่า” (*ex nihilo*, ปฐก. 1.31) ความดีของพระเจ้าสะท้อนให้เห็นในความดีในการทรงสร้างของพระองค์ การสะท้อนสุดยอดที่สุดของการทรงสร้างคือการทรงสร้างมนุษย์ ซึ่งกลายเป็นตัวกลางพันธสัญญาระหว่างพระเจ้ากับสิ่งที่ทรงสร้างอื่นๆ ในเรื่องราวของการทรงสร้าง พระเจ้าไม่ได้เป็นผู้ประพันธ์ความชั่วร้ายและทุกข์ที่ตามมา การทนทุกข์ยังไม่เกิดขึ้นในตอนเริ่มต้น¹⁰ มนุษยชาติและสิ่งที่ทรงสร้างอื่นๆ กลมกลืนกันอย่างสมบูรณ์แบบเดียวกับพระเจ้าผู้สร้าง

ปฐมกาลบทที่ 3 อาจเป็นบทที่หดหู่และย้อนแย้งที่สุดบทหนึ่งในพระคัมภีร์ สวรรค์ของปฐมกาลบทที่ 1 และ 2 หายไปโดยฉับพลัน ความกลมกลืนที่สมบูรณ์แบบถูกทำลายโดยรวดเร็ว พระพรจากพระเจ้ากลายเป็นคำสาปแช่ง ความทุกข์เกิดขึ้นและปกคลุมไปทั่วโลกเพียงเพราะมนุษย์ได้ประกาศอิสรภาพและต่อต้านผู้ทรงสร้าง คาร์สัน (Carson) สรุปความเชื่อมโยงนี้ไว้อย่าง

กระชับ “ระหว่างตอนต้นและตอนจบของพระคัมภีร์มีความชั่วร้ายและความทุกข์ แต่ประเด็นที่ทำให้สังเกตคือจากมุมมองในภาพกว้างของเรื่องราวในพระคัมภีร์ สองสิ่งนี้เกี่ยวพันกันอย่างมาก ความชั่วร้ายเป็นเหตุหลักของความทุกข์ การต่อต้านเป็นรากของความเจ็บปวด ความบาปเป็นที่มาของความตาย”¹¹ ความบาปทำลายความสัมพันธ์ของเรากับพระเจ้า กับซึ่งกันและกัน กับตัวเราเอง และสิ่งทรงสร้างอื่นๆ ส่งผลให้มนุษย์ทนทุกข์ มีเหตุของความทุกข์หลากหลายอย่าง แต่ความทุกข์ทั้งหมดเกิดจากการต่อต้านพระเจ้าของมนุษย์ ความทุกข์และความตายเป็นผลที่ตามมาตามธรรมชาติ และสืบเนื่องมาจากความบาปของเราสำหรับโลกที่ต่อต้านพระเจ้า มันเป็นผลลัพธ์ตามธรรมชาติที่ว่า

มนุษย์ไม่ได้ถูกสร้างมาให้เผชิญกับความตาย ความเจ็บปวด ความเศร้าโศก ความผิดหวัง ความสัมพันธ์ที่แตกแยก เชื่อโรค และภัยธรรมชาติ โลกที่เราถูกสร้างมาให้อยู่ ไม่ได้ถูกกำหนดให้เป็นอย่างนั้น โลกที่น่าชื่นเคืองเป็นโลกที่แตกสลาย สิ่งต่างๆ ไม่เป็นไปอย่างที่ควร และนั่นคือเหตุผลว่า ทำไมถึงมีความชั่วร้ายและความทุกข์¹²

คาร์สันชี้ไปที่ผลแห่งการลงโทษของความบาปที่มนุษย์ต้องอยู่ภายใต้การพิพากษาของพระเจ้า “สุดท้ายแล้ว ความตายเป็นผลจากความบาปของเรา ฉะนั้นความโกรธเกรี้ยวต่อพระเจ้าราวกับว่าพระองค์ไม่ยุติธรรมจึงเป็นความโง่เขลา เหมือนการวิพากษ์วิจารณ์ผู้พิพากษาที่ตัดสินลงโทษโจรปล้นธนาคารอย่างยุติธรรม”¹³

กระนั้นก็ตาม มีมุมมองที่เหมาะสมของความทุกข์ พระคัมภีร์ให้ความจริงที่เสริมกันว่า ความทุกข์เป็นทั้งเรื่องยุติธรรมและไม่ยุติธรรม ด้าน

⁸ Timothy Keller, *Walking with God through Pain and Suffering*, 130.

⁹ *Ibid.*, 114.

¹⁰ Christopher W. Morgan and Robert A. Peterson, “Suffering and the Biblical Story,” in *Suffering and the Goodness of God*, 121.

¹¹ D. A. Carson, *How Long, O Lord?*, 42.

¹² Timothy Keller, *Walking with God through Pain and Suffering*, 131.

¹³ D. A. Carson, *How Long, O Lord?*, 100.

หนึ่งนั้น พระเจ้าทรงยุติธรรมที่กำหนดความทุกข์และความตายเป็นการลงโทษที่ยุติธรรมสำหรับบาปของเรา ในอีกด้านหนึ่ง บ่อยครั้งที่เราประสบกับความทุกข์และความตายในทุกวันนี้อย่างไม่ยุติธรรมในสภาพที่พระเจ้าทรงเกลียดชัง โดยส่วนใหญ่แล้วความทุกข์ในโลกมักไม่ยุติธรรม เพราะทุกเรื่องของความทุกข์ไม่เกี่ยวพันโดยตรงกับบาปของบุคคลแต่ละคน

ความทุกข์เรื่องโควิด 19 สื่อให้เห็นภาพของเรื่องปกติของความผิดปกติในโลกนี้ ลึกลับ แล้วเราปรารถนาความปกติที่แท้จริงในขณะที่เรากำลังประสบสิ่งที่ตรงกันข้าม หัวใจเราร้องต่อต้านแต่พระคัมภีร์บอกว่าเราเองเป็นสาเหตุของเรื่องทั้งหมดนี้ ต้นตอของความทุกข์ทั้งหลายนั้นสืบสาวกลับไปถึงความบาปของมนุษย์ การมาถึงจุดนี้ได้เป็นจุดเริ่มต้นของปัญญา เพราะโควิดเน้นความปกติแห่งความผิดปกติของโลกนี้เพื่อให้เราจดจ่อที่ปัญหาที่ใหญ่กว่า ความชั่วร้ายและความทุกข์ของโลกนี้ส่วนใหญ่มาจากภายในของเรา ถ้าพระเจ้าจะทรงรักษาโควิดให้หายในวันนี้ นั่นจะเป็นการเยียวยาแค่ผิวเผิน เพราะถ้าโควิดถูกขจัดไป ไวรัสอื่นๆ และ ความเจ็บป่วย ก็จะมา ถ้ามีการระบาดใหญ่อีกอย่าง อาจเป็นภัยธรรมชาติ หรือการคุกคามของสงคราม ซึ่งทำให้เกิดความทุกข์และความตายอย่างมหาดาล อย่างไรก็ตาม ไฟแห่งความทุกข์จะไม่หายไปและพระเจ้าจะไม่ได้แก้ปัญหาสถานการณ์มนุษย์ เพราะรากของปัญหาเกิดจากในใจมนุษย์

พระเจ้าผู้ทรงครอบครองสูงสุดและทรงพระเมตตา จะช่วยกู้เราจากบึงไฟใหญ่ “ปัญหาของความชั่วร้าย” ที่แท้จริงที่อยู่ในใจเรา พระองค์ทรงเป็นผู้ครอบครองสูงสุดที่คร่ำครวญ ณ หลุมฝังศพของลาซาร์สเพื่อนของพระองค์ ทำไมพระเยซูทรงกระแสงในเมื่อพระองค์จะชุบชีวิตเขาขึ้นมาใหม่ภายหลัง พระเยซูคร่ำครวญในความรักเพื่อน

ที่ถูกบาปทำลาย พระเยซูทรงกระแสงเพราะทรงห่วงใยเกี่ยวกับความทุกข์ที่เราประสบ นั่นคือเหตุที่ทำให้พระเยซูพระผู้ช่วยให้รอด ผู้ทรงครอบครองและทรงพระเมตตาเสด็จมาดับบึงไฟใหญ่แห่งการพิพากษาสำหรับผู้ที่วางใจในพระองค์ เมื่อบึงไฟใหญ่ดับแล้ว ไฟเล็กๆ อย่างโควิดจะดับไปด้วย ในโลกที่เสื่อมไปนี้ เมื่อลาซาร์สเสียชีวิตและถูกชุบชีวิตขึ้นมาใหม่ก็จะตายอีกครั้ง ดังนั้นพระเจ้าอาจไม่เลือกที่จะรักษาและแสดงอำนาจแห่งการครอบครองของพระองค์เหนือโลกนี้ด้วยการหยุดโควิดทันที แต่ด้วยการส่งพระเยซูมาสิ้นพระชนม์บนไม้กางเขนเพื่อทำลายโควิดและความทุกข์ยากทั้งหมดอย่างสิ้นเชิงและถาวร ในวันนั้นองค์เจ้าแห่งชีวิตจะประทานชีวิตนิรันดร์ให้ทุกคนที่วางใจในพระองค์ ผู้ที่เชื่อในองค์ผู้ครอบครองที่ทรงคร่ำครวญจะมีชีวิตนิรันดร์กับพระองค์

แล้วพระเจ้าอยู่ที่ไหนในไฟโควิด เคลเลอร์ดึงความคิดจากเรื่องนาร์เนียของ ซี. เอส. ลิวอิส (C.S. Lewis) เพื่อตอบคำถามนี้ สิ่งที่พระเยซูทรงทำเพื่อเราบนกางเขนก็เหมือนกับที่อัสลาน (Aslan) เต็มใจมาที่แทนหินและมอบตัวเองให้ทนทุกข์ภายใต้ความชั่วร้ายและการกบฏของแม่เมดขาว แต่แทนนั้นหมุนกลับ “ในขณะที่พระเยซูกำลังสิ้นพระชนม์บนกางเขน ‘พระองค์ทรงปลดอำนาจของภูตผี...และมีชัยชนะเหนือพวกมันโดยทางกางเขนนั่น’ (คส. 2.15)”¹⁴ ถ้าไม่มีการทนทุกข์ของอัสลาน แม่เมดขาวจะชนะ การทนทุกข์ของพระเยซูทำให้การหยุดความทุกข์ทั้งหมดสำเร็จได้

ไฟแห่งโควิดเปิดโปงปัญหาที่ลึกซึ้งกว่าและชี้แนะเราไปยังบึงไฟที่ทำลายล้างมากกว่า เคลเลอร์ อธิบายว่า “เวลาแห่งความยากลำบากปลุกพวกเขาให้ตื่นจากการนอนหลับของความเพียงพอดฝ่ายจิตวิญญาณของตัวเองที่หลอกหลอน

¹⁴ Timothy Keller, *Walking with God through Pain and Suffering*, 156.

อยู่ไปสู่การแสวงหาพระเจ้าอย่างจริงจัง เมื่อความเจ็บปวดและความทุกข์มาถึงเรานั้นแหละ เราไม่เพียงจะเห็นว่าเราควบคุมชีวิตของตัวเองไม่ได้ แต่จะเห็นด้วยว่าที่ผ่านมาก็ไม่เคยควบคุมได้เลย”¹⁵

ดังนั้นพระเจ้าจึงเสด็จมาด้วยการครอบครองและความดีเพื่อช่วยกู้เราและดับบึงไฟซึ่งจะดับไฟทุกกองรวมทั้งโควิด 19 ความทุกข์จากความกระหายในยอห์นบทที่ 4 นำหญิงสะมาเรียที่บ่อน้ำไปสู่ น้ำพุแห่งชีวิต “เพื่อนางจะไม่กระหายอีก” ทำนองเดียวกัน ความทุกข์เรื่องโควิด 19 ในวันนี้อาจนำเราสู่ชีวิตขึ้นแห่งชีวิต เพื่อที่เราจะไม่ต้องฉีกตัวขึ้นอีก

ดังนั้นเราจึงมองล่วงหน้าไปยังการดับไฟทั้งหมดอย่างสิ้นเชิง เมื่อสิ่งที่ทรงสร้างทั้งหมดจะปลอดจากการผูกมัดให้เน่าเปื่อยและตาย (รม. 8.19-22) และการฟื้นฟูของทุกสิ่ง (กจ. 3.21) จะมี “สวรรค์และโลกใหม่” ที่มีความชอบธรรมอยู่ (2 ปต. 3.13) “พระเจ้าจะทรงเซ่นน้ำตาทุกๆ หยดจากตาของเขาทั้งหลาย และความตายจะไม่มีอีกต่อไป ความโศกเศร้า การร้องไห้ และการเจ็บปวดจะไม่มีอีกต่อไป เพราะยุคเดิมนั้นผ่านไปแล้ว” (วว. 21.4) เพราะว่า “ทุกสิ่งที่ถูกสาปแช่งจะไม่มีอีกต่อไป พระที่นั่งของพระเจ้าและของพระเมษโปดกจะตั้งอยู่ที่นั่น และบรรดาผู้รับใช้ของพระองค์จะนมัสการพระองค์” (วว. 22.3) ในเรื่องนี้เคลเลอร์หนุนใจเรา

เมื่อความเจ็บปวดและความทุกข์มาถึงเรานั้นแหละ เราไม่เพียงจะเห็นว่าเราควบคุมชีวิตของตัวเองไม่ได้ แต่จะเห็นด้วยว่าที่ผ่านมาก็ไม่เคยควบคุมได้เลย

ดังนั้น ในขณะที่ศาสนาคริสต์ไม่เคยอ้างว่าสามารถให้คำอธิบายที่สมบูรณ์แบบได้ว่าพระเจ้าทรงมีเหตุผลอย่างไรสำหรับเหตุชั่วร้ายและความทุกข์ทั้งหลายทั้งปวง แต่ศาสนาคริสต์มีคำตอบสุดท้ายในเรื่องนี้ คือคำตอบจะปรากฏในวาระสุดท้ายของประวัติศาสตร์ และผู้ที่ได้ยินและได้เห็นคำตอบนั้นสำเร็จเป็นจริงจะจุใจกับคำตอบและเห็นว่าสมเหตุสมผลในระยะยาว¹⁶

2. พระเจ้าทรงสถิตอยู่ในไฟโควิดของเรา

สิ่งที่พระเจ้าทรงกระทำในพระเยซูคริสต์ในอดีตที่ยาวนานกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตที่ยังไม่ได้กำหนดจะช่วยเราในวันนี้อย่างไร เราจะเข้าใจได้โดยต้องเริ่มด้วยพระสัญญาของพระเจ้า หลังการตกลงในความบาป พระเจ้าตั้งมั่นที่จะกู้โลกนี้คืนมา พระองค์ทรงทำพันธสัญญากับอับราฮัมที่จะทรงสร้างประชากรและช่วยกู้พวกเขาให้เป็นของพระองค์เอง นั่นเป็นการเริ่มต้นเรื่องราวที่ต่อเนื่องยาวนานแห่งพระสัญญาต่อประชากรของพระองค์ โดยมีพื้นฐานอยู่บนพระสัญญาที่เป็นศูนย์กลางนั้น หนังสืออิสยาห์บอกเรื่องราวแห่งพระสัญญานั้น อิสราเอลถูกกำหนดให้เป็นผู้รับใช้ของพระเจ้า เป็นตัวแทนแห่งการคืนดี แต่พวกเขาล้มเหลวอย่างทุกข์ยาก ทำลายพันธสัญญาของพระเจ้าครั้งแล้วครั้งเล่า ประชากรของพระเจ้าได้รับการเตือนและอิสราเอลถูกรับรองและเนรเทศไป อย่างไรก็ตามมีสัญญาสองชุดตามมา

ในชุดแรกพระเจ้าทรงสัญญาว่าจะไม่ทอดทิ้งพวกเขา พระเจ้าตรัสกับอิสราเอลผ่านผู้เผยพระวจนะอิสยาห์ “อย่ากลัวเลย เพราะเราอยู่กับเจ้า อย่าขยาด เพราะเราเป็นพระเจ้าของเจ้า เราจะเสริมกำลังเจ้า เราจะช่วยเจ้า เราจะชูเจ้าด้วยมือขวาอันชอบธรรมของเรา” (อสย. 41.10) ทำนองเดียวกัน ในสองบทต่อมาอิสยาห์ยืนยันว่า “แต่

¹⁵ Ibid., 5.

¹⁶ Ibid., 158. Also see N. T. Wright, *Evil and the Justice of God*, Chapter 4.

บัดนี้ ยาโคบเอ๋ย พระยาห์เวห์ผู้ทรงสร้างท่าน อิสราเอลเอ๋ย พระองค์ผู้ทรงปั้นท่านตรัสตั้งนี้ว่า ‘อย่างกลัวเลย เพราะเราได้ไถ่เจ้าแล้ว เราได้เรียกเจ้าตามชื่อ เจ้าเป็นของเรา เมื่อเจ้าลุยข้ามน้ำ เรา จะอยู่กับเจ้า และเมื่อข้ามแม่น้ำ มันจะไม่ท่วมเจ้า เมื่อเจ้าเดินผ่านไฟ เจ้าจะไม่ถูกไหม้ และเปลวเพลิง จะไม่เผาเจ้า...’ (อสย. 43.1-2)

ในชุดที่สองพระเจ้าทรงสัญญาว่าจะส่งผู้รับ ใช้ในอุดมคติมาเพื่อทำสิ่งที่อิสราเอลทำไม่สำเร็จ ระหว่างอิสยาห์บทที่ 41 และ 43 พระเจ้าทรง สัญญาว่า วันหนึ่งผู้รับใช้นั้นจะมาและจัดระเบียบ โลกที่เสื่อมทรามนี้ พระเจ้ายืนยันว่าประชากรของ พระองค์ที่ทนทุกข์จากผลของบาปนั้น (“ต้นอ้อที่ บอบขี้...และแสงเทียนที่ริบหรี่”) จะไม่ถูกดับหรือ หักไป (อสย. 42.3) พระเจ้าทรงสัญญาต่อไปใน ข้อที่ 4 ว่า งานของผู้รับใช้ในการเปลี่ยนแปลงและ สร้างโลกนี้จะประสบความสำเร็จเพราะพระเจ้า ผู้ทรงสร้างจะทรงนำมาซึ่งความสำเร็จอย่าง สมบูรณ์แบบของแผนการช่วยกู้ (อสย. 42.5-7) แล้วก็มาถึงข้อความที่น่าสนใจในข้อ 8-9 พระเจ้าได้ ทรงให้สัญญาแห่งการเสด็จมาของผู้รับใช้ผู้นี้ เพื่อ ว่าเมื่อถึงเวลาที่พระองค์เสด็จมาจริงๆ จะไม่มีข้อ สงสัยว่าใครจะได้รับสง่าราศีและเกียรติ

สัญญาทั้ง 2 ชุดนี้เล็งไปที่ความกลัวและความ ทุกข์ซึ่งประชากรของพระเจ้ากำลังประสบอยู่ในการ เป็นเชลย ความจริงที่พระเจ้าทรงสัญญาว่าจะ อยู่กับประชากรของพระองค์ควรขจัดความกลัว ของพวกเขา และนำความหวังมาสู่เขาท่ามกลาง การทนทุกข์ทรมาน พระสัญญาที่จะส่งผู้รับใช้นั้น เพื่อประทานกำลังให้ผ่านพ้นความทุกข์ยากไป ได้จากการที่รู้ว่าพระเจ้าผู้ทรงสร้างและพระเจ้าแห่ง พันธสัญญากำลังทำให้การเป็นเชลยสิ้นสุดลงอย่าง ถาวร

สถานการณ์และความทุกข์ต่างๆ ที่เรากำลัง เผชิญอยู่กับโควิด 19 อาจแตกต่างจากที่อิสราเอล เผชิญในต่างแดน แต่พระสัญญาทั้ง 2 ชุดยังใช้ได้ ในปัจจุบัน พระเจ้าได้ทรงสัญญากับประชากรของ พระองค์ว่าพระองค์จะไม่ทอดทิ้งเขา โดยเฉพาะ อย่างยิ่งในยามยากลำบาก พระเจ้าได้ทรงสัญญา ว่าจะอยู่กับประชากรของพระองค์เสมอ พระเจ้า เสด็จมาอยู่กับประชากรของพระองค์เป็นองค์ อิมมานูเอล ขณะนี้ เรากำลังอยู่อีกฝั่งหนึ่งของ พระสัญญานั้น พระเจ้าได้ทรงสัญญาที่จะส่งผู้รับ ใช้มาเพื่อจัดระเบียบโลกที่เสื่อมนี้ พระเจ้าทรงทำ เช่นนั้นในองค์พระเยซูคริสต์ และในการเสด็จมา ของผู้รับใช้ที่ทรงสัญญาไว้ เราแน่ใจและมีกำลังใจ ได้ว่า พระเจ้าผู้ทรงสร้างกำลังทำให้การทนทุกข์ ทรมานของเราสิ้นสุดลง

**พระเจ้าทรงทำเช่นนั้น
ในองค์พระเยซูคริสต์ และในการ
เสด็จมาของผู้รับใช้ที่ทรงสัญญาไว้
เราแน่ใจและมีกำลังใจได้ว่า
พระเจ้าผู้ทรงสร้างกำลังทำให้
การทนทุกข์ทรมาน
ของเราสิ้นสุดลง**

คำสัญญามีความหมายต่อเมื่อ คนที่ให้สัญญานั้น มีกำลังและปรารถนาที่จะรักษาสัญญานั้น ใน ด้านหนึ่ง ถ้าผู้เป็นพ่อสัญญากับลูกว่า จะเอาดวง จันทรมาให้ มันไม่เกี่ยวกับว่าเขาจะต้องการรักษา สัญญานั้นมากขนาดไหน เขาไม่มีพลังพอที่จะรักษา มันได้ ในอีกด้านหนึ่ง ถ้านักการเมืองที่เชื่อใจไม่ได้ สัญญาที่จะดูแลเรา เขาอาจมีกำลังแต่ขาดความ ปรารถนาที่จะทำอย่างนั้น หลังจากได้รับการเลือก

ตั้งส่วตำแหน่ง ชีวิตของเราจะยังคงไม่เปลี่ยนแปลง
ดังนั้น เพื่อรักษาสัญญาไว้ ผู้ที่ให้สัญญาจะต้องมี
กำลังและความปรารถนาที่จะรักษามัน ในการ
สัญญาทั้งหมดของพระเจ้า พระองค์ทรงครอบ
ครองเหนือทุกสิ่ง และสัตย์ซื่อกับประชากรของ
พระองค์

หนังสือดาเนียลทำให้เราเห็นภาพของการ
ครอบครองตามพระคัมภีร์ ในบทที่ 3 ซัดรัก
เมซาค และเอเบดเนโกปฏิเสศที่จะก้มกราบ
รูปเคารพทองคำของกษัตริย์เนบูคัดเนสซาร์
พวกเขาจึงถูกตัดสินให้นำไปประหารในเตาไฟ
ในข้อ 16-18 การตอบสนองของบรูซเหล่านี้
สามารถทำให้เราเข้าใจการครอบครองของพระเจ้า
อย่างแจ่มชัด ในด้านหนึ่งข้อ 16-17 บอกเรา
ให้ความเข้าใจต่อการครอบครองตามแบบปกติ
“ข้าแต่เนบูคัดเนสซาร์ ข้าพระบาททั้งหลายไม่
จำเป็นจะต้องตอบฝ่าพระบาทในเรื่องนี้ ข้าแต่
พระราชา ถ้าพระเจ้าของพวกข้าพระบาท ผู้ซึ่งพวก
ข้าพระบาทปรนนิบัตินั้น พอพระทัยจะช่วยกู้พวก
ข้าพระบาทให้พ้นจากเตาที่ไฟลุกอยู่ พระองค์ก็จะ
ทรงช่วยกู้พวกข้าพระบาทให้พ้นจากพระหัตถ์ของ
ฝ่าพระบาท” พระเจ้าทรงควบคุมและทรงมีกำลัง
ที่จะทำทุกสิ่งรวมทั้งการช่วยพวกเขาจากเตาไฟ
นี่เป็นความจริงแท้ แต่ยังมีอะไรที่มากกว่านั้นใน
การครอบครองของพระเจ้า ซัดรัก เมซาค และ
เอเบดเนโกช่วยเราให้ความหมายส่วนที่เหลือและ
น่าจะสำคัญกว่าของการครอบครองของพระเจ้า
ในข้อ 18 พระเจ้าทรงครอบครองโดยทรงเปี่ยม
ด้วยกำลังที่จะช่วยเขา พระเจ้าทรงสามารถช่วย
เขาจากเตาไฟได้ แต่ “ถึงแม้ไม่เป็นเช่นนั้น ข้าแต่
พระราชา ขอฝ่าพระบาททรงทราบ ว่า พวก
ข้าพระบาทจะไม่ปรนนิบัติพระของฝ่าพระบาท
หรือนมัสการปฏิมากรทองคำซึ่งฝ่าพระบาทได้
ทรงตั้งขึ้น” ทั้งสามเชื่อว่าพระเจ้าทรงครอบครอง

เหนือทุกสิ่ง และทรงครอบครองเหนือชีวิตของ
พวกเขา พระองค์สามารถช่วยกู้เขาจากเตาไฟ แต่
ถ้าพระองค์เลือกที่จะไม่ช่วย พระเจ้าก็ยังคงเป็น
องค์พระผู้เป็นเจ้าที่พวกเขาจะนมัสการ อะไรทำให้
บรูซเหล่านี้มีมุมมองนั้นต่อการครอบครองของ
พระเจ้าและความยึดมั่นต่อพระองค์ มันเป็นเหตุผล
เดียวกันกับที่ประชากรของพระเจ้าสามารถวางใจ
ในพระสัญญาทั้งหมดของพระเจ้า ความเชื่อในการ
ครอบครองของพระเจ้าก่อร่างขึ้นเคียงคู่กับความ
เข้าใจในความสัตย์ซื่อของพระเจ้าต่อประชากรของ
พระองค์ ไม่ว่าจะเขาจะเผชิญกับความทุกข์ทรมาน
อะไร บรูซเหล่านี้รู้ว่าพระเจ้าที่ทรงรักเขายังคง
เป็นพระเจ้า และพระองค์ทรงรู้ว่ากำลังทำอะไรอยู่

ในการทนทุกข์ทรมานของเราเรื่องโควิด เรายึด
มั่นต่อคำสัญญาเดียวกันที่พระเจ้าทรงให้ไว้จากการ
ครอบครอง และความสัตย์ซื่อของพระองค์ อย่าง
ที่อัครทูตเปาโลกล่าวไว้อย่างกระชับว่า “เพราะ
ว่าพระสัญญาต่างๆ ของพระเจ้าล้วนแต่เป็นจริง
โดยพระเยซู เพราะเหตุนี้เราจึงพูดว่าอาเมนโดย
พระองค์ ซึ่งเป็นการถวายพระเกียรติแด่พระเจ้า”
(2 คร. 1.20) พอล บาร์เน็ตต์ (Paul Barnett)
อธิบายความหมายของข้อนี้ต่อไปว่า

ถ้าพระคริสต์คือ “การตอบรับ” (yes) ของ
พระเจ้า พระองค์ก็ทรงเป็น “อาเมน” ของ
คริสตจักร เพราะว่าคริสตจักรอธิษฐาน
ทูลขอ และสรรเสริญพระเจ้าผ่านพระคริสต์
ทั้งจากฝั่งของพระเจ้าและของเรา ทุกอย่าง
มีศูนย์กลางอยู่ที่พระเยซูคริสต์ พระเจ้าทรง
รักษาสัญญาของพระองค์ในพระคริสต์ และ
เรากล่าว “อาเมน” ต่อพระเจ้าผ่านทางพระ
เยซูคริสต์¹⁷

ก่อนหน้านี้ในข้อ 3-4 เปาโลกล่าวถึงพระเจ้า
และสรรเสริญพระองค์ในฐานะ “พระบิดาแห่ง
ความเมตตาและพระเจ้าแห่งความห่วงใยทุกอย่าง

¹⁷ Paul Barnett, *The Second Epistle to the Corinthians*, 109.

ผู้ซึ่งทรงปลอบประโลมเราในความทุกข์ยากทั้งปวง เพื่อที่เราจะสามารถปลอบประโลมผู้ที่ทุกข์ยาก ด้วยการปลอบประโลมที่พระเจ้าประทานแก่เรา” มีความจริงหลายอย่างที่น่าสังเกต ณ ที่นี้ ประการแรกในการทนทุกข์ของเรา พระเจ้าทรงสามารถปลอบประโลมเราได้ เราจึงต้องไปหาพระองค์ คาร์สันอธิบายการปลอบประโลมของพระเจ้าเป็น “การเคลื่อนไหวของจิตวิญญาณ...ความรู้สึกที่ลึกซึ้งของความรักของพระองค์ ความปีติยินดีในการทรงสถิตของพระองค์ และความสุขสบายในการดูแลและพระปัญญาของพระองค์”¹⁸ เขาอธิบายต่อไปเพื่อนำทางเราไปสู่ความสุขสบายในพระองค์นี้

สิ่งที่เราจำเป็นต้องมี คือการเติบโตในการรู้จักพระเจ้าเป็นส่วนตัว เพราะมันจะทำให้เรา ยืนหยัดอยู่ได้เมื่อเสาหลักอื่นพังทลายลง และเพื่อสิ่งนี้ เราต้องมีวินัยในการอธิษฐานอย่าง ร้อนรน การใคร่ครวญอย่างยาวนานเรื่องพระเจ้าในขณะที่พระองค์ทรงสำแดงพระองค์เองในพระคำของพระองค์ การทรงสถิตอยู่ และอำนาจของพระคริสต์ผู้ฟื้นฟูพระชนม์ที่ทรงกระทำในเรา (อฟ. 1.18; 3.16-17ก, พป. 3.10) โดยทางพระวิญญาณ “เพื่อที่พระคริสต์จะสถิตในใจเราโดยความเชื่อ” (อฟ. 3.17)¹⁹

พระสัญญาที่เชื่อถือได้ของพระเจ้านำเราสู่พระเจ้าผู้ครอบครองและสัตย์ซื่อเพื่อการปลอบประโลมใจในยามทุกข์ พระเยซูทรงเป็นองค์ อิมมานูเอล พระเจ้าสถิตกับเรา ผู้ที่เราต้องเข้าหา และยืนหยัดโดยมีความหวังในการทนทุกข์ทรมานของโควิด เพลงนมัสการไทย “พักพิงในพระเจ้า” สรุปลมความรู้สึกนี้ได้เป็นอย่างดี

เมื่อทะเลต้องพบบรรทมแปรปรวน
ชีวิตคนเราก้เป็นเช่นนั้น
ยามทุกข์เจียนตายดุจดั่งโดนคลื่นซัดสาด
ขาดที่กำบังไร้ที่พักพิง
แต่อย่าลืมนว่าพระองค์เฝ้าดูเราอยู่
พร้อมที่จะชูใจที่อ่อนแรงระอา
อย่าหันไปจากพระพักตร์ที่แสนเมตตา
มอบชีวิตให้พระองค์นำพา
* พักพิงในพระเจ้า พักพิงในพระองค์
พระทรงเป็นศิลามั่นคง
พระองค์เป็นพระเจ้า พลังความรอดบาป
ทรงเป็นโล่เป็นกำบังที่เข้มแข็ง
ต่อไปฉันจะไม่ต่อสู้อย่างเพียงลำพัง
เพราะพระองค์ผู้ทรงมีชัยเหนือความตาย
ความบาปทรงเดินไปเคียงข้างฉัน

3. พระเจ้าทรงถลุงเราในเตาไฟ

มีสถานที่ที่สุดท้ายที่พระเจ้าทรงสถิตท่ามกลาง โควิด 19 มาถึงตอนนี้เราได้กล่าวถึงความทุกข์ในแง่ลบ อย่างไรก็ตาม พระคัมภีร์บอกเราว่าความทุกข์ไม่ได้เป็นแค่สิ่งชั่วร้ายที่ต้องขจัดออกไป พระเจ้าต้องการให้เราเผชิญกับความยากลำบาก เพราะความทุกข์เป็นเครื่องมือที่ทรงใช้เพื่อสร้างชีวิตที่บริสุทธิ์ของเรา 1 เปโตร 1.6-7 กล่าวว่า “ในสิ่งนี้พวกท่านชื่นชมยินดี ถึงแม้ว่าเดี๋ยวนี้ จำเป็นที่พวกท่านต้องทนทุกข์ในการทดลองต่างๆ นานา ช่วงระยะหนึ่ง เพื่อการทดสอบความเชื่อของพวกท่าน (อันล้ำค่ายิ่งกว่าทองคำ ที่แม้ว่าจะเสื่อมสลายไปได้ก็ยังถูกทดสอบด้วยไฟ) จะนำไปสู่การสรรเสริญ ศักดิ์ศรี และเกียรติ ในเวลาที่พระเยซูคริสต์จะเสด็จมาปรากฏ” ในข้อ 6 เมื่อเปรียบเทียบกับความชื่นชมยินดีที่สมบูรณ์แบบของนิรันดร์กาล ความทุกข์ในปัจจุบันเป็นเรื่องชั่วคราว เราแต่ละคนเผชิญกับประเภทและความเข้มข้นที่ต่างกันของความทุกข์ แต่ถ้าเราวางใจใน

¹⁸ D. A. Carson, *How Long, O Lord?*, 113.

¹⁹ *Ibid.*, 113.

พระเยซู เราจะมั่นใจได้ว่า ความทุกข์ที่เราเผชิญอยู่ในขณะนี้ เป็นเหมือนไฟที่ร้อนเพียงชั่วขณะหนึ่ง แต่จะดับไปในที่สุด ความหวังที่มากับพระกิตติคุณของพระเยซูคริสต์คือไม่มีความทุกข์ใดที่จะทำให้ความชื่นชมยินดีนิรันดร์และสมบูรณ์แบบที่มาในตอนจบเหือดหายไป ไฟแห่งความทุกข์จะร้อนเพียงชั่วขณะหนึ่ง แต่จะถูกดับไป²⁰

ข้อ 7 เปรียบเทียบประสบการณ์ความทุกข์ของผู้เชื่อกับการหลอมเหล็ก กระบวนการหลอมต้องการไฟที่มีความร้อนสูง ไฟร้อนขนาดนี้โดยธรรมชาติแล้วเป็นอันตรายเพราะมีอำนาจทำลายล้างอย่างมหาศาล อย่างไรก็ตาม หากผู้ใช้ไฟนั้นคือช่างหลอมผู้เชี่ยวชาญ ไฟจะไม่ได้ทำลายล้างให้เสียหาย เมื่อสิ่งที่ถูกต้องถูกจัดวางอย่างเหมาะสมในเตาไฟแล้ว ช่างก็จะสามารถหลอมสิ่งนั้นให้กลายเป็นสิ่งมีประโยชน์ ถลุงให้บริสุทธิ์จนกลายเป็นของมีค่า และแม้แต่เสริมแต่งให้เป็นสิ่งสวยงามยิ่งขึ้นก็ได้ ไฟหลอมสามารถทำให้เหล็กราคา 10 บาทต่อกิโลกรัมกลายเป็นเข็มเหล็กราคา 6 พันบาทต่อกิโลกรัมได้ ไฟที่ทำลายล้างในเตาหลอมเมื่อใช้โดยช่างหลอมที่เชี่ยวชาญ จะเจียรไนและเปลี่ยนแร่เหล็กราคาถูกและใช้ไม่ได้ เป็นเข็มเย็บที่สามารถเย็บเสื้อผ้านับไม่ถ้วน ในทำนองเดียวกันไฟหลอมช่วยเจียรไนและเปลี่ยนก้อนทองเป็นเครื่องประดับที่สวยงามและมีค่า พระเจ้าทรงใช้ความทุกข์เพื่อสร้างความบริสุทธิ์ ชีวิตที่บริสุทธิ์ต้องผ่านความทุกข์ เพราะไฟในหัตถ์ของพระเจ้าช่วยให้รอดจะหลอมบาปจากใจเราอย่างซ้ำๆ

ประชากรของพระเจ้ากำลังถูกทำให้บริสุทธิ์อย่างเจาะจงเมื่อเข้าร่วมกับความทุกข์ของพระเยซู นี่คือนี่ที่พอล มิลเลอร์ เรียกว่า “J-Curve” เขากล่าวว่า “ชีวิตคริสเตียนตามปกติจะสื่อภาพของการสิ้นพระชนม์และการฟื้นคืนพระชนม์ของ

“ชีวิตคริสเตียนตามปกติจะสื่อภาพของการสิ้นพระชนม์และการฟื้นคืนพระชนม์ของพระเยซูวนซ้ำไป... เพราะชีวิตของพระเยซูนั้น มีลักษณะคล้ายกับตัวอักษร J คือพุ่งลงไปสู่ความตายก่อน แล้วจึงวกขึ้นสู่การฟื้นคืนพระชนม์”

พระเยซูวนซ้ำไป... เพราะชีวิตของพระเยซูนั้น มีลักษณะคล้ายกับตัวอักษร J คือพุ่งลงไปสู่ความตายก่อน แล้วจึงวกขึ้นสู่การฟื้นคืนพระชนม์”²¹ พระเยซูทรงเป็นต้นแบบของชีวิตคริสเตียนที่กำลังทำให้บริสุทธิ์ในทุกวันที่มีชีวิตอยู่ เราเผชิญกับความทุกข์ซึ่งนำความตายมาสู่วิญญาณจิตของเรา แต่วิถีทางนี้สามารถนำเราสู่การฟื้นคืนชีวิตในปัจจุบันได้ นี่คือนี่ที่เปาโลกล่าวถึงใน 2 โครินธ์ 4.17 ความทุกข์ช่วยยามของเรา “จะทำให้เรามีศักดิ์ศรีนิรันดร์”²² โดยเหตุที่ชีวิตของพระเยซูคือพระกิตติคุณ การสำแดงชีวิตของพระองค์จึงเป็นการสำแดงพระกิตติคุณซึ่งนำไปสู่ความบริสุทธิ์ มิลเลอร์หนุนใจเราต่อไปว่า “การเข้าอยู่ใน J-Curve จะเปลี่ยนมุมมองทั้งหมดของการดำเนินชีวิต ทำให้คุณเป็นอิสระจากโลกแห่งความไม่พอใจ ความขี้โมโห และความขี้บ่น ตามปกติแบบเดิม และเชื่อเชิญคุณเข้าสู่โลกของพระเยซู โลกที่เปี่ยมด้วยความชื่นชมยินดี ความหวัง และความรัก”²³

²¹ Paul Miller, *J Curve: Dying & Rising with Jesus in Everyday life*, 19.

²² อ. เปาโลพูดคล้ายๆ กันในเรื่องการถูกชำระผ่านทางแบบอย่างการสิ้นพระชนม์และการฟื้นคืนพระชนม์ของพระเยซูในที่อื่นๆ เช่น โรม 8.17 “เมื่อเราทนทุกข์ทรมานด้วยกันกับพระองค์ก็เพื่อจะได้ศักดิ์ศรีด้วยกันกับพระองค์ด้วย.” ในโคโลสี 1.24 อ. เปาโลอธิบายว่าการทนทุกข์สำหรับชาวโคโลสีเปรียบได้กับการทนทุกข์ของพระคริสต์, เทียบกับโรม 6.3-4

²³ Paul Miller, *J Curve: Dying & Rising with Jesus in Everyday life*, 22.

²⁰ อัครทูตเปาโลพูดอย่างเดียวกันใน 2 โครินธ์ 4.15-18.

สิ่งที่พอล มิลเลอร์เข้าใจจากอัครทูตเปาโล เป็นการปฏิบัติความคิด เป็นการก้าวไปสู่กระบวนการที่ศรัทธาที่เราเข้าสู่การโอบกอดความทุกข์แทนการวิ่งหนีเพื่อหลีกเลี่ยง โฟลอมแห่งความทุกข์เป็นประตูสู่ความบริสุทธิ์ พระเยซูทรงใช้ความเป็นมนุษย์อย่างเราทนทุกข์เพื่อเรา เพื่อให้เราเติบโตสู่ความบริสุทธิ์ของพระองค์ผ่านความทุกข์ของเรา โดยเหตุนี้ทิม เคลเลอร์กล่าวถูกต้องที่ว่า “ความทุกข์เป็นใจกลางที่แท้จริงของความเชื่อคริสเตียน พระคริสต์ทรงเป็นเหมือนเราและช่วยกู้เรา แต่มันเป็นวิถีหลักที่เราจะเป็นเหมือนพระองค์ และมีประสบการณ์กับการช่วยกู้ของพระองค์”²⁴ ผู้ที่มีส่วนร่วมในการทนทุกข์ของพระคริสต์ มีประสบการณ์ในสิ่งที่เปาโลเรียกว่า “อำนาจของการฟื้นคืนชีพของพระคริสต์”²⁵ เมื่อเราผ่านพ้น J-Curve ตายต่อธรรมชาติบาปของเราเท่านั้น เราจึงจะสามารถเป็นพยานถึงอำนาจการฟื้นคืนชีพที่เปาโลกล่าวถึง

เคลเลอร์กล่าวต่อไปถึงวิถีทางต่างๆ ที่พระเจ้าทรงใช้ความทุกข์ในชีวิตของผู้ติดตามพระเยซู²⁶ ประการแรก ความทุกข์เปลี่ยนแปลงทัศนคติของเราต่อตัวเอง ทำให้เราอ่อนแอ และแสดงให้เห็นว่าเราไม่อาจควบคุมเองได้ ทำให้เราเห็นความเชื่อที่อ่อนแอ และการขาดความวางใจ ความทุกข์ทำให้เราเห็นความบาปของเราในสถานการณ์ปกติที่เราสามารถซ่อนมันไว้จากคนอื่นๆ และแม้แต่จากตัวเอง อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลาแห่งความตึงเครียด ความทุกข์ส่องแสงไปยังความบกพร่องภายในของเรา เพื่อให้เราวิ่งเข้าหาความช่วยเหลือจากองค์ผู้ทรงพระคุณมากพอที่จะเปิดเผยมันต่อเรา

ประการที่สอง ความทุกข์เผยให้เห็นและเปลี่ยนแปลงแก้ไขความรักที่บิดเบี้ยวของเรา ใจบาปของเรามักจะจัดลำดับความรักผิด เรามักรักในสิ่งที่ไม่ควรรัก สิ่งที่ควรรักแต่น้อยเรามักจะรักมากเกินไป สิ่งที่ควรรักให้มากที่สุด เราก็มักจะรักไม่ถึงขั้น ที่สำคัญกว่านั้น คือเราไม่ได้ให้ความรักอย่างสมบูรณ์ต่อพระเจ้า ความทุกข์เปิดเผยสิ่งทั้งหมดนี้ และนำเราสู่หนทางแห่งการค้นพบและจัดลำดับความรักของเราใหม่ให้เหมาะสม

ประการที่สาม ความทุกข์ทำให้ความสัมพันธ์กับพระเจ้าของเราแข็งแกร่งอย่างที่ไม่มียิ่งอื่นทำได้ ท่ามกลางการโหมกระหน่ำของความทุกข์ จิตวิญญาณภายในจะเผยให้เห็นว่า ใจของคนๆ หนึ่งนั้น ทำจากดินที่แข็งกร้าวต่อพระเจ้า หรือเป็นชิ้นผ้าที่หลอมในความจำนนต่อพระองค์ ดังนั้น ความทุกข์เป็นเงื่อนไขหลักของคริสเตียนที่จะเข้าหาอ้อมแขนของพระบิดาผู้ทรงเปี่ยมด้วยรัก

ประการที่สี่ ความทุกข์ทำให้ชีวิตการอธิษฐานของเราเติบโตขึ้น คำอธิษฐานอาจไม่เปลี่ยนแปลง ความคิดอ่านของพระเจ้าผู้ครอบครอง ผู้ทรงใช้คำอธิษฐานของเราเป็นวิธีที่เราสู่น้ำพระทัยของพระองค์ อย่างไรก็ตาม คำอธิษฐานเปลี่ยนคนที่อธิษฐาน ความทุกข์ผลักดันเราเข้าหาพระเจ้าในคำอธิษฐานเพื่อมีประสบการณ์ที่ลึกซึ้งมากขึ้นต่อความรักของพระเจ้า และความชื่นชมยินดีที่จะรับการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการนั้น

ในที่สุดแล้ว ความทุกข์เกือบเป็นการเตรียมตัวที่จำเป็นสำหรับผู้ที่พระเจ้าทรงใช้ในการทำพันธกิจกับคนอื่นๆ ที่กำลังทนทุกข์ เปาโลเขียนใน 2 โครินธ์ 1.3-4 ว่า “สาธุการแด่พระเจ้า พระบิดาของพระเยซูคริสต์องค์พระผู้เป็นเจ้าของเรา พระบิดาผู้ทรงพระเมตตากรุณา พระเจ้าแห่งการหนุนใจทุกอย่าง พระองค์ผู้ทรงหนุนใจเราในความยากลำบากทั้งหมดของเรา เพื่อเราจะสามารถ

²⁴ Timothy Keller, *Walking with God through Pain and Suffering*, 163.

²⁵ Phil. 3.10-11 (cf. 2 Cor. 4.7-10).

²⁶ Timothy Keller, *Walking with God through Pain and Suffering*, 190-193.

หนุ่ใจคนทั้งหลาย ที่มีความยากลำบากอย่างใดอย่างหนึ่งได้ด้วยการหนุ่ใจ ซึ่งเราเองได้รับจากพระเจ้า” เคลเลอร์ชี้ให้เห็นว่า ใจของเราจะอ่อนลงและความคิดอ่านของเราจะฉลาดขึ้นเมื่อเราทนทุกข์ คริสเตียนที่ผ่านความทุกข์มาในสภาพนั้นมีความเข้าใจที่ลึกซึ้งในการช่วยคนที่กำลังทนทุกข์ เอ็น. ที. ไรท์ชี้ให้เห็นว่า พระเจ้าทรงสถิตอยู่ในการระบาคใหญ่ต่างๆ ของประชากรของพระองค์ และทำให้พวกเขามีพลังในการช่วยคนอื่น ไรท์กล่าวว่าประชากรของพระเจ้า “เป็นเครื่องมือแห่งความสำเร็จของพระเยซู เพื่อรอคอยโลกของพระเจ้าที่จะมาในท้ายที่สุด”²⁷ โดยเหตุนี้ เราไม่ได้เป็นเพียงสิ่งทรงสร้างใหม่ของพระเจ้าผ่านความทุกข์ที่เรามีส่วนร่วมกับพระคริสต์เท่านั้น แต่เรายังเป็นตัวแทนของสิ่งทีสร้างใหม่ในขณะที่เราทนทุกข์กับคนอื่นๆ

บทสรุป

สรุปแล้ว พระเจ้าอยู่ที่ไหนในความทุกข์ทรมานของโควิด 19 พระเจ้าทรงสถิตอยู่เพื่อเราที่กางเขน ช่วยกู้เราจากความบาปและความมีดมน พระเจ้าทรงอยู่กับเรา ปลอดภัยและให้กำลังใจผู้ทีวางใจในพระองค์ให้ผ่านพ้นด้วยความหวัง พระเจ้าทรงอยู่กับเรา ฤลงเราด้วยความทุกข์ทีทรงต้องการหล่อหลอมเราให้อยู่ในการทรงสถิตของพระองค์ในโลกแห่งความทุกข์นี้ คนทีมีสติและระลึกถึงถึงการสิ้นพระชนม์และฟื้นคืนพระชนม์ของพระเยซู จะพบกับความชื่นชมยินดีทีแท้จริงผ่านความทุกข์ยากทีเขาประสบ และสามารถนำความปลอบใจและการสร้างใหม่มาสู่โลกทีกำลังทนทุกข์อยู่ได้

เคลเลอร์ชี้ให้เห็นว่า ใจของเราจะอ่อนลงและความคิดอ่านของเราจะฉลาดขึ้นเมื่อเราทนทุกข์ คริสเตียนทีผ่านความทุกข์มาในสภาพนั้นมีความเข้าใจทีลึกซึ้งในการช่วยคนที่กำลังทนทุกข์

ศจ. ดร.นที ตันจันท์พงศ์

Ph.D. (Theological Studies), M.Div., M.S. & B.S. (Electrical Engineering)

อาจารย์พิเศษสถาบันกรุงเทพคริสตศาสนศาสตร์ (B.I.T.) และ

รร.คริสตศาสนศาสตร์ แบ็บติสต์

ศิษยาภิบาลอาวุโส Grace City, Bangkok

Network Coordinator for City to City Thailand

สมรสกับคุณอมรศรี (ปี) มีบุตร 2 คน (เมย์ซี่ กับ เมนนโ)

²⁷ N. T. Wright, *Evil and the Justice of God*, 104.

การเกิดใหม่หลังโควิด โดย ปนิตา เจริญมูล (ใหม่)

สวัสดิ์ค๊ะ ชื่อ “ใหม่”
นะคะ อายุ 35 ปี
ปัจจุบันเป็นฝ่ายบุคคล

บริษัทเอกชน เป็นสมาชิกคริสตจักรสามัคคีธรรม
กรุงเทพ มีส่วนร่วมรับใช้อยู่ในทีมนมัสการและทีม
มีเดียของคริสตจักรค๊ะ

ขอบคุณพระเจ้าที่ได้รับโอกาสมาแบ่งปัน
พระพรถึงสิ่งที่พระเจ้าได้กระทำช่วงที่ใหม่ติดเชื้อ
โควิดใหม่รู้ตัวว่าติดเชื้อโควิดในวันที่ 6 พฤษภาคม
21 โดยมีอาการไข้สูงและจมูกไม่ได้รับกลิ่น
ผลการเอกซเรย์เชื้อโควิดลงปอดและทำลายปอด
บางส่วนแล้ว ทางโรงพยาบาลมารับใหม่เข้ารับ
ตัวทันที โดยอยู่ห้องผู้ป่วยหนัก ซึ่งห้องนั้นจะ
เป็นห้องที่ชื้นและเย็นตลอดเวลา มีเพียงหน้าต่าง
เล็กๆ ที่ระบายอากาศ และให้เห็นโลกภายนอกบ้าง

ในช่วง 2-3 วันแรก ใหม่มีอาการเหมือนคน
ปกติ ยังหายใจเองได้ เดินไปเข้าห้องน้ำเองได้ แต่
ความเสี่ยงของใหม่ คือ น้ำหนักที่เยอะและมีโรค
ประจำตัว ทั้งความดัน ไขมัน เบาหวาน ทำให้รับ
เชื้อได้ง่ายและมีอาการแทรกซ้อน หลังจากนั้น
อาการก็ทรุดลง ไข้สูงติดกันหลายวัน ระบบ
ต่างๆ อักเสบ ปอดติดเชื้อ เชื้อราลงปอด จมูกไม่
ได้กลิ่น ลิ้นไม่รับรส ระบบการหายใจติดขัด ต้อง

ใช้เครื่องช่วยหายใจ ต้องพยายามไม่เคลื่อนไหว
ร่างกาย และนอนคว่ำให้ปอดรับออกซิเจนได้ดีที่สุด

ในห้องผู้ป่วยหนักมีทั้งหมด 3 เตียง
ผู้ป่วยทั่วไปที่เข้ามาห้องนี้ มักอยู่ไม่เกิน 3 วัน
และย้ายไปห้องผู้ป่วยเบา แต่ใหม่อยู่ในห้องผู้ป่วย
หนักถึง 18 วัน เผื่อมองคนไข้ที่ผลัดเปลี่ยนไปมาที่
ห้องนี้ ตอนนั้นรู้สึกว่าจะเกิดอะไรขึ้น ทำไมพระเจ้า
ยังให้อยู่ในห้องนี้ ทั้งๆ ที่คุณหมอพยายามเต็มที่
และใหม่เองก็ทำทุกอย่างที่คุณหมอแนะนำ แต่
อาการมีแต่ทรงกับทรุด แต่ละวันผ่านไปอย่าง
ช้าๆ ความหวังเริ่มเลือนราง คุณหมอเริ่มเครียดใหม่
เองก็เครียด ความต้องการสื่อสารกับคนภายนอก
เริ่มลดลง เริ่มอยู่กับตัวเอง ซึ่งเป็นเวลาที่สงบได้
ใคร่ครวญสิ่งที่เกิดขึ้น ใหม่ได้ยินเสียงของพระเจ้า
ที่ชัดเจนว่าพระองค์จะทรงรักษาใหม่ให้หาย เป็น
พระสัญญาของพระองค์ ใหม่เริ่มมีความหวังอีก
ครั้ง ทุกๆ ครั้งที่มีคนไข้มาใหม่ ใหม่จะทำหน้าที่เป็น
พี่เลี้ยงคอยให้กำลังใจ ช่วยเหลือเท่าที่ได้ ทั้งที่ตัว
ใหม่ใส่เครื่องช่วยหายใจและตามร่างกายก็โดนเข็ม
เจาะแทบทุกส่วน หลายคนขอบคุณที่ใหม่ได้เป็น
แสงสว่างให้ เขา รู้สึกอยู่ในความมืดมิด ใหม่ใช้ช่วง
เวลานี้ประกาศว่าใหม่เป็นคริสเตียนและพระเจ้า
จะดูแล ใหม่อธิษฐานเพื่อผู้ป่วยทั้งที่ตัวเองก็ป่วย

ขณะที่กลางวันเรา
รู้สึกสดใสรุ่งเรือง แต่ทุก
คืนใหม่จะร้องไห้ คิด
ว่าเมื่อไหร่จะจบซัก
ที ฉีดอินซูลินวันละ 4
เวลา โดนเข็มแทงเจาะ
เส้นเลือดทุกวันเพื่อให้

ใหม่ได้ยินเสียงของพระเจ้าที่ชัดเจน
ว่าพระองค์จะทรงรักษาใหม่ให้หาย
เป็นพระสัญญาของพระองค์
ใหม่เริ่มมีความหวังอีกครั้ง

ยา ร่างกายของใหม่เริ่มไม่ไหว มันเบลอล กิ่ง
หลับกึ่งตื่นตลอดเวลา มีอาการย้ำคิดย้ำทำ และ
ไม่มีเรี่ยวแรง ประสาทการรับรู้เริ่มใช้การไม่
ได้ พยาบาลเอาเลือดไปตรวจไม่ได้ ไม่มีเลือด
ออกมาต้องแทงหลายจุด ซีพีจรลดต่ำลงอยู่ใน
ระดับที่เสี่ยง ร่างกายเริ่มไม่รู้สึกรอะไรแล้ว คืนวันที่
22 พฤษภาคม 21 รู้สึกหนาวเป็นพิเศษและ
บรรยากาศเงียบสงัด รู้สึกไม่ไหวแล้ว ขอพระองค์
ทรงช่วยลูกด้วย ทรมานเหลือเกิน ตอนนั้นเอง
รอบข้างก็เปลี่ยนไป รู้สึกได้ถึงการเสด็จมา ได้ยิน
เสียงกระซิบเบาๆ ว่าเจ็บตรงไหนบ้าง และสัมผัส
ตรงจุดต่างๆ ตั้งแต่หัวจรดเท้า รู้สึกถึงความอบอุ่น
ทั่วทั้งตัว เหมือนอยู่ในภวังค์ แต่มันคือความจริง
เป็นคืนแห่งการเปลี่ยนแปลงสัมผัสได้ถึงฤทธิ์
อำนาจแห่งการรักษาของพระเจ้า

เช้าวันที่ 23 พฤษภาคม 21 เจ้าหน้าที่ได้เข้า
มาเจาะเลือดและเอกซเรย์ปอด สิ่งที่มหัศจรรย์ คือ
ตอนที่เอกซเรย์ปอด เครื่องดับติดกันถึง 3 ครั้ง เจ้า
หน้าที่บอกว่าปกติเครื่องไม่เคยดับ ช่วงสายของวัน
นั้นคุณหมอโทรเข้ามา และแจ้งผลค่าเลือดทุกอย่าง
ดีขึ้น และไม่มีเชื้อเหลืออยู่เลย เชื้อราในปอดก็ไม่มี
เป็นไปได้อย่างไรในช่วงข้ามคืน!!! ถ้าไม่ใช่พระเจ้า!!!
ขอบคุณพระเจ้า พระองค์ทรงฟังคำร้องทูลของใหม่
พระองค์ทรงอยู่กับใหม่เสมอ ใหม่เชื่อว่านี่เป็นแผน
การณ์ที่ทรงสอนให้เรายอมจำนนกับพระองค์ใน
ท่ามกลางความสิ้นหวังและความเป็นไปไม่ได้ ทรง
สำแดงให้เห็นถึงพระคุณความรักของพระองค์ ให้
เรามีความหวังใจในความสัตย์ซื่อและพระสัญญา
ของพระองค์...ขอคำพยานนี้เป็นที่ถวายเกียรติใน
การทรงพระชนม์อยู่ของพระองค์ค่ะ

มือแห่งความช่วยเหลือ โดย พงศกร ตริศิริพิศาล (กร)

สวัสดีครับ ผมชื่อ “กร” นะครับ อายุ 34 ปี ปัจจุบันเป็นผู้จัดการโรงแรมเอวาน่า กรุงเทพฯ และเป็นผู้จัดการมูลนิธิชีวิตมหัศจรรย์ ปัจจุบันเป็นผู้นำในคริสตจักรเอวาน่าครับ

วันนี้ขอบคุณพระเจ้าที่ได้มีโอกาสมาเป็นพยานในการช่วยหาเตียงและหาที่ตรวจสำหรับผู้ป่วยโควิดครับ ในตอนแรกผมไม่ได้เป็นผู้จัดการโรงแรมเอวาน่า แต่เพิ่งมาเป็นเมื่อเมษายน 21 ซึ่งเป็นช่วงก่อนที่โควิดรอบที่ 3 จะระบาดพอดี ซึ่งพระเจ้าได้นำให้มาเป็นผู้จัดการในเวลานั้น ตอนแรกผมยังไม่เข้าใจว่าทำไม ซึ่งย้อนกลับไปก่อนการระบาด พระเจ้าเคยบอกให้หยุดทำงานและถอยออกมา (หลังจากถอยออกมาก็เกิดโควิด) แต่ตอนนี้ พระเจ้าเรียกให้กลับมาทำอีกครั้ง

ตอนที่ผมกลับเข้ามา สถานการณ์ของโรงแรมก็กำลังอยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ ในเดือนที่ผมเข้ามาารายรับไม่พอรายจ่าย (ก่อนที่ผมเข้ามาก็ยังดีอยู่) ผมก็ไม่เข้าใจว่าเพราะอะไรถึงเป็นแบบนี้? แต่ก็ตั้งใจทำงานและทำการประสานงานกับโรงพยาบาล และหน่วยงานรัฐ เพื่อขอทำ hospital (สถานพยาบาลเฉพาะกิจ) ตั้งแต่ยังไม่เกิดโควิด หลังจากเปิดโรงแรมเป็น hospital แล้ว โควิดก็เกิดการระบาดอย่างหนัก ซึ่งในช่วงแรกก็มีคนติดต่อมาให้ผมช่วยเหลือเรื่องเตียง แต่หลายคนไม่รู้ว่าผมไม่มีอำนาจในการนำผู้ป่วยเข้ารับการรักษา แต่เป็นโรงพยาบาลคู่สัญญาที่มีอำนาจในส่วนนั้น ฉะนั้นเมื่อคนติดต่อเข้ามา ผมจึงไม่สามารถทำอะไรได้มาก

แต่ในวันหนึ่งที่มีคนติดต่อเข้ามา แล้วผมช่วยประสานขอกับโรงพยาบาลไป ผมนั่งทำงานอยู่ พระเจ้าก็บอกกับผมให้ช่วยเหลือคริสเตียน ผมก็ลงไปพักใหญ่ เพราะ ตัวผมเองในตอนแรกนั้นไม่ได้อยากทำในส่วนนี้ ด้วยเหตุผลว่า 1. เป็นการก้าวก้าวการทำงานของโรงพยาบาล 2. เป็นการใช้สิทธิพิเศษของตัวเองซึ่งอาจทำให้บางคนไม่ได้เตียงจากสิทธิที่ผมใช้ และ 3. ทางโรงพยาบาลเคยแสดงออกให้ผมรับรู้ในช่วงที่ผ่านมาว่าทางโรงพยาบาลไม่ต้องการรับเคสจากผม เว้นแต่เป็นครอบครัวของผมเท่านั้น แต่เมื่อพระเจ้าบอก ผมจึงได้คุยกับภรรยาและตัดสินใจว่าจะเปิดรับช่วยเหลือหาเตียงให้กับพี่น้องคริสเตียน ผ่านทาง Facebook Page คำพยานเปลี่ยนชีวิต และผ่านมูลนิธิชีวิตมหัศจรรย์ที่ผมดูแลอยู่ หลังจากโพสต์ออกไป มีคนติดต่อเข้ามาหาผมมากมาย ตัวผมเองก็ส่งรายชื่อให้โรงพยาบาลเพื่อขอเตียงและขอตรวจ แม้ทางโรงพยาบาลจะลำบากใจบ้าง แต่ขอบคุณพระเจ้าทางโรงพยาบาลก็ยอมรับเคสที่ผมส่งไป เพราะเห็นว่าผมเป็นผู้จัดการโรงแรมซึ่งเป็นคู่สัญญาอยู่ด้วย

อย่างไรก็ตาม ในขณะที่ผมทำส่วนนี้ ผมก็มีคำถามกับพระเจ้าว่าทำไมต้องทำ? เราเป็นคริสเตียน เราควรจะมี faith เชื่อว่าเราจะไม่ติดเชื้อหรือไม่? และถ้าเราติดเชื้อแล้ว

เราก็ต้องเชื่อว่าเราจะหาย? ทำไมผมต้องยื่นมือของผมไปช่วยคริสเตียน ทำไมไม่ใช้วิธีบอกให้คริสเตียนอธิษฐานแทน? พระวิญญาณบอกกับผมว่า “เปโตรเดินจมน้ำ” ผมจึงไปเปิดพระคัมภีร์ และพระเจ้ายกสอนผมว่า ความเชื่อที่เดินบนน้ำกับความเชื่อที่เดินจมน้ำเป็นของคนๆ เดียวกัน บางเวลา บางสถานการณ์ ไม่ใช่เขาไม่เชื่อ แต่เขาเจอพายุที่แรงกว่า เขาถึงจมน้ำ และเมื่อนั้นสิ่งที่พระเยซูทำคือ สอนให้เขามีความเชื่อและพระองค์ทรงช่วยเหลือ และการช่วยเหลือนี้เองทำให้เปโตรไม่ต้องจมน้ำตาย

พอผมเข้าใจพระเจ้า ผมจึงได้ดำเนินต่อ และได้ช่วยคนมากมาย และใช้โอกาสนี้ประกาศเรื่องของพระเจ้าให้ผู้ที่ติดต่อมา และสำหรับคริสเตียนที่เข้ามา ก็มีคำพยานหนุนใจให้กับผม

เมื่อนั้นสิ่งที่พระเยซูทำคือ สอนให้เขามีความเชื่อและพระองค์ทรงช่วยเหลือ

เช่น บางคนหลงหาย แต่เมื่อได้เข้ามารักษาตัวใช้เวลาอยู่กับพระเจ้า ก็กลับมาหาพระเจ้า บางคนได้เข้าไปเป็นพยาน ประกาศกับเพื่อนร่วมห้องที่รักษาตัว บางคนพระเจ้าจัดเตรียมคนที่นอนด้วยมาช่วยดูแลเขา

ผมขอบคุณพระเจ้าสำหรับการทำงานที่พระองค์ทรงทำผ่านผม และเลือกผมให้ได้ทำ และสอนผมให้รู้จักความรักที่มาพร้อมกับความเชื่อ เพราะถ้าไม่มีความรักแล้ว ความเชื่อก็ไม่มีค่าใดๆ เลย

ชัยชนะเหนือวันที่เลวร้าย โดย อ.คทาวุธ อุดลย์ธีระเขตต์ ศิษยาภิบาลคริสตจักรรักดั้งเดิม และผู้ก่อตั้งมูลนิธิรักทำดี (พันธกิจคนเร่ร่อน/ช่วยคนอพยพ/วัดซินใจ ช่วยคนติดโควิด/Dads for Life)

เมื่อทราบว่าติดโควิด: เข้าวันที่ 2 มิถุนายน 21 ขณะกำลังเตรียมตัวไปทำงาน น้องที่รับใช้ด้วยกัน โทรมาแจ้งว่าเขาติดโควิด หมายความว่าผมและครอบครัว รวมถึงพี่น้องสมาชิกที่คริสตจักรเป็นกลุ่มเสี่ยง เวลานั้นเรตกใจและวิตกกังวล เราเป็นห่วงทุกคน และตัวผมเองก็มีโรคประจำตัว คือ เบาหวาน ซึ่งคนที่เป็นเบาหวานอาการน่าเป็นห่วงกว่าคนปกติ เราทุกคนคุกเข่าอธิษฐานขอพระเจ้าให้เราทุกคนปลอดภัยและไม่ติดโควิด แต่ดูเหมือนไม่ใช่พระทัยของพระเจ้า เราพบว่าพวกเราเกือบทุกคนติดโควิด ผู้ที่ติดโควิดรวม 28 คน เป็นบทเรียนฝ่ายวิญญาณที่เราได้เรียนรู้ “เราจะรับสิ่งดีจากพระเจ้า และจะไม่รับสิ่งไม่ดีบ้างหรือ” (โยบ 2.10) บางครั้งเรื่องเลวร้ายก็เกิดขึ้นกับเราได้ เราหนุ่ใจกันและเราเชื่อว่าพระเจ้าจะทรงโปรดให้เราผ่านเรื่องนี้ไปได้

ทำอะไรมิได้ฝากไว้กับพระองค์: ขอขอบคุณพระเจ้าที่ผมและครอบครัวได้รับการรักษาที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง เพราะผมและภรรยา มีโรคประจำตัว คุณหมอจึงอนุญาตให้เรารักษาในโรงพยาบาล และอยู่ห้องเดียวกันทั้งครอบครัว ส่วนพี่น้องคนอื่นๆ ก็อยู่ที่ hospitel ระหว่างที่รักษาตัว พวกเราเป็นห่วงกันมาก แต่ทำอะไรมิได้ เพราะไม่สามารถให้ใครเข้าเยี่ยมได้ สิ่งที่เราทำได้ คือ การอธิษฐานเผื่อและหนุ่ใจกันผ่านทาง line เราเรียนรู้ว่าในสถานการณ์แบบนี้ มนุษย์อย่างเราทำอะไรมิได้เลย เราต้องเรียนรู้ที่จะพึ่งพาพระเจ้า 100% สิ่งที่ผมขอบคุณพระเจ้ามากๆ คือ ผมรู้ว่า

มีพี่น้องคริสเตียนมากมายอธิษฐานเผื่อเรา เพื่อนหลายท่านส่งข้อความมาหนุ่ใจ ทำให้หัวใจของเราพองโตและมีกำลังใจที่จะสู้กับโรคภัย ผมขอบคุณพระเจ้าที่เรียนรู้ว่าความรักที่มีต่อกันเป็นกำลังใจที่แท้จริง เราไม่ได้สู้กับโรคภัยเพียงลำพัง แต่มีพระเจ้าอยู่ด้วยและพี่น้องคริสเตียนร่วมสู้ไปกับเรา ผ่านทางการอธิษฐาน

**พระเจ้ามีพระคุณอัศจรรย์เสมอ
แม้เวลาที่มองไม่เห็นสิ่งดี
เวลาที่ไม่เข้าใจว่า
สิ่งนี้เกิดกับเราเพราะอะไร**

พระคุณอัศจรรย์: วันแรกคุณหมอตรวจอย่างละเอียด เจาะเลือดหลายครั้ง และตรวจพบว่าผมเป็นโรคไตระยะแรกและโรคตับอักเสบ ซึ่งผมขอบคุณพระเจ้ามากๆ เพราะถ้าผมไม่เป็นโควิด คงอีกนานกว่าผมจะรู้ตัว เพราะผมไม่เคยตรวจร่างกายอย่างละเอียด ซึ่งอาจทำให้สุขภาพของผมแยลงจนรักษาได้ยาก คุณหมอยังบอกกับผมว่าผมโชคดีจริงๆ ที่ตรวจพบไตและตับที่มีปัญหา จะได้รับการรักษาตัวอย่างรวดเร็วก่อนจะเสียหายมากกว่านี้ พระเจ้ามีพระคุณอัศจรรย์เสมอ แม้เวลาที่มองไม่เห็นสิ่งดีใดๆ เวลาที่ไม่เข้าใจว่าสิ่งนี้เกิดกับเราเพราะอะไร แต่พระเจ้ามีสิ่งที่ดีซ่อนอยู่ท่ามกลางความเลวร้ายเสมอ

ผ่านวิกฤติ: ช่วง 7 วันแรกผมไม่มีอาการใดๆ คิดว่าคงไม่น่าเป็นอะไร แต่วันที่ 8 อาการผมทรุดลงอย่างรวดเร็ว การหายใจเริ่มมีปัญหา

ค่าออกซิเจนในเลือดลดลง คุณหมอแจ้งว่าไวรัสลงไปที่ปอดทำให้ปอดอักเสบและมีฝ้า คุณหมอให้ผมใส่เครื่องช่วยหายใจ แต่ 2 วันผ่านไปอาการก็ยังไม่ดีขึ้น ค่าออกซิเจนยังคงลดลง คุณหมอเปลี่ยนเครื่องช่วยหายใจอัตราไหลสูง (high flow) และบอกว่าถ้าอีก 2 วันยังไม่ดีขึ้น ผมอาจจะต้องฟอกไตและคงไม่ดีแน่ๆ เป็นครั้งแรกที่ผมรับรู้ว่ามีโอกาสที่จะเสียชีวิต คินนั้นผมคิดถึงหลายสิ่งและสำรวจความรู้สึกตัวเอง ผมพบว่าผมไม่ได้กลัวตาย เพราะรู้ว่าถ้าผมตายผมจะไปที่ไหน เป็นความมั่นใจที่มีสันติสุข แต่สิ่งที่รบกวนจิตใจผม คือ ผมเป็นห่วงลูก ภรรยา และคริสตจักร เมื่อลูกผมหลับแล้ว ผมบอกกับภรรยาว่า ถ้าผมไม่ได้กลับบ้าน ผาดูแลลูกและคริสตจักรด้วย ช่วงเป็นเวลาทีหนักหนา ภรรยาบอกผมว่าไม่ต้องห่วง พระเจ้าจะพาเราผ่านเหตุการณ์นี้ไป และเขาก็อธิษฐานเผื่อผมทั้งน้ำตา ผมพูดอะไรต่อไม่ได้ ได้แต่นอนอธิษฐานวิงวอนและขอบคุณพระเจ้า มีเสียงดังในใจของผมเบาๆ บอกผมว่า “จงไว้วางใจเรา” หัวใจของผมพองโตอีกครั้ง และความกังวลก็เริ่มหายไป

ข่าวดีและชัยชนะ: ขอบคุณพระเจ้าหลังจากใส่เครื่องช่วยหายใจอัตราไหลสูง 2 วัน คุณหมอบอกว่าร่างกายตอบสนองต่อการรักษาได้ดี ฝ้าในปอดเริ่มจางลง และเป็นสัญญาณที่ดีว่าอีกไม่นานคงได้กลับบ้าน ผมดีใจและขอบคุณพระเจ้าไม่หยุด เพราะผมรู้ว่าการรักษาที่แท้จริงมาจากพระองค์ วันที่ 14 ของการรักษา ภรรยาและลูกของผมได้กลับบ้านก่อน และพี่น้องในคริสตจักรที่ติดโควิดก็เริ่มทยอยกลับบ้าน เป็นความดีใจในชีวิตที่ผ่านช่วงเวลายากลำบากและพระเจ้าทรงสำแดงพระคุณอัศจรรย์ให้เรามีชัยชนะเหนือสิ่งเลวร้าย เหมือนคนที่กระหายน้ำในทะเลทรายและพบบ่อน้ำ ผมต้องรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลต่อ และวันที่ 20 พระเจ้าช่วยผมให้ชนะโรคโควิดและได้กลับบ้านในที่สุด ขอบคุณพระเจ้าครับ สำหรับการเดินทาง 20 วันที่น่าตื่นเต้นกับพระองค์ เป็น 20 วันที่มีคุณค่ากับชีวิตของผมจริงๆ “ผู้ที่หว่านด้วยน้ำตาได้เก็บเกี่ยวด้วยเสียงโห่ร้องยินดี ผู้ที่ร้องไห้ออกไป โดยหอบเมล็ดพืชเพื่อจะหว่าน จะกลับบ้านด้วยเสียงโห่ร้องยินดี โดยหอบพ่อนข้าวมาด้วย” (สดด. 126.5-6)

ท่ามกลางพายุชีวิต...อยู่อย่างไร...สอนอะไร

ศจ. ดร.อภิชาติ พูลศักดิ์วรสาร

“เมื่อพายุพัดมาและฟ้าคำราม ข้าจะบินขึ้นไปอยู่
กับพระองค์
เพราะทรงเป็นราชาเหนือสิ่งใดๆ ข้ายืนอยู่ได้
เพราะทรงเป็นพระเจ้า”

ทุกคนได้รับผลกระทบจากวิกฤตโควิดแน่นอน
ทางตรงหรือทางอ้อม ในระดับเบาหนักต่างกัน
ไป ทั้งส่วนตัวและครอบครัว ทั้งสังคมและทั้ง
โลก ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต (จากเบาไป
หนัก รู้สึกท้อ ล้มเหลว โกรธ ซึมเศร้า อยากรฆ่า
ตัวตาย) ทั้งป่วยทั้งเสียชีวิต ทั้งการศึกษาและ
สาธารณสุข ทั้งเศรษฐกิจและการเมือง ทั้งบันเทิง
และศาสนา ตามสื่อสังคมต่างๆ ก็มีข่าวคราว
และการแนะนำถึงการช่วยเหลือผู้รับผลกระทบ
ทั้งทางกายภาพและทั้งจิตใจ เช่น @Soul cares
ทั้งด้านธุรกิจเมื่อล้มแล้ว ให้อภัยให้ได้ (resilience)
นอกจากนี้ ในวงการการศึกษา ตามสื่อสังคมก็มี
แนะนำวิธีการปรับการสอนต่างๆ ในวงการ
คริสตจักร มีการแนะนำการทำสื่อการสอน สาร
ต่างๆ เช่น “Church Transformation” หรือ
“การทำพันธกิจยุควิกฤตโควิด 19 เราต้องรอด”
(สภาคริสตจักรในประเทศไทย) เราสามารถมอง
ว่า “ช่วงนี้” เราเผชิญ “พายุชีวิต” เราอยู่อย่างไร
และควรเรียนควรสอนอะไร

ฮาบากุก

ฮาบากุกยืนยันว่าท่ามกลางพายุชีวิต “คนชอบ
ธรรมจะอยู่ได้ด้วยความเชื่อสัตย์” (ฮบก. 2.4) เปาโล
อ้างข้อนี้และเขียนในโรม 1.17 “คนชอบธรรมจะ
ดำรงชีวิตได้ด้วยความเชื่อ” ดังนั้น ความเชื่อสัตย์
คือความเชื่อที่ต่อเนื่องว่าพระเจ้าทรงรัก ทรงฤทธิ์

ทรงทำตามพระสัญญา เป็นความเชื่อที่เราจะรอ
คอยพระเจ้าอย่างอดทน-มั่นคง-ต่อเนื่อง-ในทิศทาง
เดิม คือไม่ท้อ ไม่เปลี่ยนทิศทาง ไม่เลิกเชื่อ นั่นคือ
“วางใจในพระเจ้าแม้ยังอยู่ในพายุชีวิต” (ฮบก.
3.17-19) ดังบทเพลง “ซ่อนข้าไว้” ช่างบน

คริสโตเฟอร์ ไรท์¹ (Christopher Wright)
อธิบายการเผชิญความทุกข์ว่า เราต้องยอมรับว่า
เรื่องความชั่วร้ายความทุกข์ยากลำบากเป็นเรื่องไม่
สามารถเข้าถึงได้ (mystery) อธิบายได้บ้าง แต่ก็
อธิบายได้ไม่สมบูรณ์ ในพระคัมภีร์ บางกรณีก็เห็น
ชัดว่าเป็น การแช่งสาป (curse) เป็น การพิพากษา
(judgement) แต่ไม่ใช่ทุกกรณีเป็นการแช่งสาป
ไม่ใช่ทุกกรณีเป็นการพิพากษา ดังนั้น แม้ท่ามกลาง
ความไม่เข้าใจ พระเจ้าก็ทรงให้มนุษย์ “คร่ำครวญ
ระบาย ถึงความไม่เข้าใจ ความทุกข์” ต่อพระองค์
และหนุนใจให้เรา “คร่ำครวญต่อพระองค์” ด้วย
คริสโตเฟอร์ อภิปรายเรื่องนี้ในบทที่ 2 ของหนังสือ
The God I don't understand

พระเจ้าก็ทรงให้มนุษย์
“คร่ำครวญ ระบาย ถึงความไม่เข้าใจ
ความทุกข์” ต่อพระองค์ และหนุนใจให้
เรา “คร่ำครวญต่อพระองค์”

¹ Christopher Wright, *The God I Don't Understand* (Grand Rapids: Zondervan, 2008).

เช่นเดียวกันทอม ไรท์ (Tom Wright)² ก็ทราบดีว่า “ให้เราควรยึดเอาการร้องคร่ำครวญเป็นขั้นแรกที่สำคัญยิ่งในการตอบสนองของคริสเตียนต่อภาวะโรคระบาดใหญ่ครั้งนี้” เขาให้เหตุผลโดยอธิบายโรม 8.19-30 เราคร่ำครวญอะไรอย่างไร เขาเน้นในข้อ 8.26 ว่า “พระวิญญาณก็ทรงช่วยเมื่อเราอ่อนกำลังด้วย เพราะเราไม่รู้ว่าควรจะทำอย่างไร แต่พระวิญญาณทรงช่วยขอแทน ด้วยการคร่ำครวญซึ่งไม่อาจกล่าวเป็นถ้อยคำ” และเน้น 8.28 ว่า “พระเจ้าผู้ทรงจัดทุกสิ่งเข้าด้วยกันเพื่อเกิดสิ่งดี” (หรืออย่างที่มีแบบฉบับธรรมดาแปลว่าในทุกสิ่งนั้น “พระเจ้าทรงทำเพื่อเกิดสิ่งดีสำหรับผู้ที่รักพระองค์”) ดังนั้นให้เราร่วมมือกับพระวิญญาณให้เกิดผลดี

ขอบคุณพระเจ้าที่มีกลุ่มอธิษฐานในสถานการณ์วิกฤตนี้หลายกลุ่ม เช่น กลุ่มไลน์ Prayer Connection อย่างไรก็ตาม ในภาพรวมคริสตจักรก็ยังไม่ค่อยคร่ำครวญเท่าที่ควร หรืออาจคร่ำครวญไม่ค่อยเป็น คริสตจักรจึงควรจัดและสอนการอธิษฐานในลักษณะคร่ำครวญด้วย เช่น ผู้นำเป็นตัวอย่างในการอธิษฐาน ให้สมาชิกร่วมอธิษฐานได้ยินและเรียนรู้ถึง “สาระ” ของการอธิษฐาน หากต่างคนต่างอธิษฐาน สมาชิกที่อธิษฐานคร่ำครวญจะไม่สามารถเรียนรู้ได้ เราคงไม่คร่ำครวญในลักษณะ “จ้างคนมาร้องให้คร่ำครวญในงานศพ” แต่เป็นการคร่ำครวญจากจิตใจและจิตวิญญาณที่มอง “ความชั่วร้ายความทุกข์ลำบากที่เกิดขึ้นในสังคม” ไม่ว่าจะเป็นภัยโรคระบาด ภัยธรรมชาติ ภัยการเมือง ภัยสงคราม ซึ่งกระทบต่อภัยเศรษฐกิจ ภัยสังคม การโกง การข่มเหง ความอยุติธรรมเกิดขึ้นมากมาย และตอบสนองด้วยการคร่ำครวญ และก็ยังมียังมีทางอื่นๆ อีก³

ในการคร่ำครวญใดๆ ก็ต้องใช้เวลา ฮาบากุกเป็นผู้หนึ่งผู้อ่านข่าวปัญหาสังคม (1.1-4) เขาเห็นความทุกข์ เขาหนักใจ เขาคร่ำครวญ (คร่ำครวญ) เขาไม่เข้าใจว่าทำไมพระเจ้าไม่ฟังคำวิงวอน พระเจ้าไม่ทรงทำอะไรบางอย่าง เขาถามพระเจ้า และพระเจ้าทรงตอบ (1.5-6) เขาก็ยังไม่เข้าใจในคำตอบเรื่องวิธีการของพระเจ้า ฮาบากุกก็ถามพระเจ้าอีก (1.13) และสิ่งสำคัญมากคือ เขาถาม และเขาตั้งใจรอคอยคำตอบจากพระเจ้า (2.1) พระเจ้าทรงตอบ (2.2-5) ดังนั้นระหว่างข้อ 2.1 และ 2.2 คือการ “สงบคอย ฟัง” พระเจ้า “ข้าพเจ้าจะยืนเฝ้าอยู่... และเฝ้ารอเพื่อจะดูว่าพระองค์จะตรัสอะไรแก่ข้าพเจ้า... ในเรื่องการร้องทุกข์ของข้าพเจ้า” Jonathan Lamb⁴ อธิบายในหนังสือ *From Why to Worship* บทที่ 3-4 ว่านี่ “เป็นการรอคอยที่เชื่อ (คาดหวัง) ว่าพระเจ้าทรงตอบ เป็นการรอคอยที่ถ่อมใจจะเชื่อฟังคำตอบ เป็นการรอคอยที่อดทน” จนสุดท้าย ความเชื่อของเขาเติบโตขึ้น จากความกลัวสู่ความเชื่อในบทที่ 3.17-19

คริสตจักรจึงควรสอนพระธรรมฮาบากุก ให้คริสตจักรดูข่าวและรู้จักตอบสนองต่อ “ปัญหาสังคม” แนะนำให้คริสเตียนฟังข่าว และอธิษฐานตอบสนองสั้นๆ ทันทีในระหว่างฟังข่าว แต่หลังจากนั้น ควรจัดเวลาที่จะ “คร่ำครวญ” คือ อยู่กับ “ความรู้สึก” ต่อข่าว และคร่ำครวญ วิงวอนต่อพระเจ้า และหวังใจในพระเจ้า บางคริสตจักรอาจจัดเวลา “ดูข่าวด้วยกัน” และตอบสนองด้วยการคร่ำครวญ พระเยซูทรงสอนว่า “บุคคลผู้ใดโศกเศร้าก็เป็นสุข เพราะว่าเขาทั้งหลายจะได้รับ การหนุนใจ” (มธ. 5.4) ในขณะที่ผู้ที่ไม่รู้จักพระเจ้า คร่ำครวญเช่นกัน แต่ก็ไม่รู้ว่าจะมีอะไรต่อ ผู้ที่เชื่อพระเจ้ายิ่งเช่นกัน ไม่รู้ว่าจะมีอะไรต่อ แต่ต่างกันที่ผู้ที่เชื่อพระเจ้าคร่ำครวญอย่างมีความหวังใจใน

² เอ็น. ที. ไรท์, *พระเจ้ากับโรคระบาดใหญ่* (กรุงเทพฯ: ทางใหม่, 2021), 54-69.

³ Ibid., บทที่ 5

⁴ Jonathan Lamb, *From Why to Worship: Habakkuk* (London: Authentic, 2007).

พระเจ้าผู้ชอบธรรม ผู้ทรงฤทธิ์ ทรงยุติธรรม ทำทุกอย่างตามพระทัยและตามเวลาของพระองค์ นั่นทำให้พระธรรมวิโรจน์มีคุณค่าที่ควรจะศึกษา เพราะให้เรามั่นใจว่าพระเจ้าทรงมีชัยเหนือความชั่วร้าย และจะปิดฉาก “ระบบความชั่วร้าย” และเปิดฉาก “ฟ้าใหม่แผ่นดินโลกใหม่” (ว. บทที่ 19-20; 21-22)

สดุดีแห่งการคร่ำครวญและไว้วางใจ

นอกจากพระธรรมฮาบากุก พระธรรมวิโรจน์ พระเจ้าทรงให้สดุดี 150 บท หนึ่งในสามเป็น สดุดีคร่ำครวญ (Psalms of Lament) ซึ่งสารบบทเพลงคร่ำครวญจะมีการวางใจพระเจ้า (Psalms of Trust) จึงเป็นการคร่ำครวญที่มีความหวังใจ คริสตจักรจึงควรสอน “สดุดีคร่ำครวญและไว้วางใจ” อาศัยเนื้อหา “พา” ให้คน “คร่ำครวญและวางใจ” เช่น สดุดี 13, 22, 44, 56, 69, 79, 80, 88 เป็นต้น หรือสดุดีหมวดปัญญา (Psalms of Wisdom) ไม่เข้าใจพระเจ้า แต่เมื่อเข้าหาพระเจ้า ก็พบคำตอบ อย่างสดุดี 73

สดุดี 13 ผู้เขียนทุกข์ใจมาก (ข้อ 1-2) ระบายด้วยคำว่า “นานเท่าใด” พระเจ้าลืมหือ ทำไมพระเจ้าไม่ตอบ แล้วเขาก็วิงวอนพระเจ้า (3-4) ในการคร่ำครวญนี้แหละ เขาสามารถวางใจพระเจ้า (5-6) เพราะมั่นใจว่าพระเจ้าแสนดี (God is so Good) เช่นเดียวกัน สดุดี 44 ผู้แต่งเพลงคร่ำครวญว่าพวกเขาพบความทุกข์ ทั้งๆ ที่พวกเขาไม่ได้ผิดต่อพระเจ้า (44.17-19)

สดุดี 73 ผู้แต่งเพลงตระหนักว่าพระเจ้าดีถูกต้อง (1) แต่เขาเห็นคนชั่วได้ดี คนชั่วลายนวล เขาอิจฉา ขมขื่น ผิดหวัง-ตามที่เขาเห็น (2-3, 4-9) เขาคิดตามคนชั่วที่ว่า “พระเจ้าไม่รู้หรือ น่าจะไปตามทางคนชั่ว ได้ดี ประสบความสำเร็จ บริบูรณ์”⁵

“การบูชาความสำเร็จ” (worship of success)” (10-11) เขาท้อใจ สงสารตัวเอง (12-14) แต่ก็รู้ว่าคิดอย่างนี้ก็ไม่ถูก เขาควรจงรักภักดีต่อพระเจ้า (15) เขายอมรับว่า “เข้าใจยากจริงๆ ” (16) ในข้อ 17 เริ่มต้นด้วยคำว่า “จนเมื่อ...” แสดงว่าต้องเข้าหาพระเจ้า ต้องใช้เวลาสงบเงียบ ไตร่ตรอง มองด้วยสายตาแห่งความเชื่อถึง “สุดท้าย” (17) จะเห็นว่าพระเจ้ายุติธรรม และจัดการกับคนชั่วแน่นอน (18-20) เขาขอโทษพระเจ้าที่คิดผิด (21-22) เมื่อมองด้วยสายตาแห่งความเชื่อ ทำให้เขาเปลี่ยนไป เขามั่นใจว่าพระเจ้าทรงสถิตทรงนำ ทรงอยู่ ทรงจับมือ ทรงให้เกียรติ (23-24) โลกทัศน์ (worldview) ค่านิยม (value) ของเขาเปลี่ยนไป ความมั่นคงของชีวิต (life assurance) ยึดที่พระเจ้าเท่านั้น (25-26) เขาเปรียบเทียบได้ชัดเจน เขาวางใจพระเจ้า (27-28) ดังนั้น ท่ามกลางพายุชีวิต เมื่อไม่เข้าใจพระเจ้า ใช้เวลากับพระเจ้า มองด้วยสายตาแห่งความเชื่อ

สดุดี 62 สดุดีแห่งการไว้วางใจ

ดาวิดเป็นตัวอย่างหนึ่งที่ชีวิตเจอ “ฤดูใบไม้ผลิและใบไม้ร่วง” เจอ “รอยยิ้มและน้ำตา สุขและทุกข์” พระคัมภีร์บันทึกชีวิตดาวิด “ประสบความสำเร็จในทุกทาง เพราะพระยาห์เวห์สถิตกับเขา” (1 ซมอ. 18.14) แต่แล้วชีวิตดาวิดก็เจอ “ฤดูใบไม้ร่วง” ซาอูลอิจฉาดาวิด ซาอูลไล่ล่าดาวิด ดาวิดต้องหนีอยู่สิบกว่าปี ในระหว่างที่ดาวิดหนี ซาอูล ดาวิดมั่นใจว่าตัวเองไม่ผิด แต่ก็ไม่ตอบสนองความชั่วด้วยความชั่ว แต่ตอบสนองด้วยความดี (1 ซมอ. 24.17) เมื่อซาอูลสิ้นชีวิต ดาวิดได้เป็นกษัตริย์ตามพระสัญญา และแล้วชีวิตดาวิดก็พบปัญหา อับซาโลมลูกชายตัวเองกบฏ ดาวิดต้องหนีอย่างกะทันหัน ไม่ได้ตั้งตัว ดาวิดขมขื่น ไม่รู้ว่าพรุ่งนี้จะเป็นอย่างไรร

⁵ Derek Kidner, *Tyndale Commentaries on Psalms* (England: IVP, 1975).

ท่ามกลางพายุชีวิต ดาวิดระบายว่า “จิตใจอยู่ในดินแดนที่แห้งแล้ง อ่อนระโหย ไม่มีน้ำ (สดด. 63.1) อ่อนระอา (สดด. 61.2) ในสดุดี 62.3 ดาวิดบรรยายเป็นภาพ กำแพงที่เอน ร้าวที่โยกเยก ดาวิดคงรู้สึกเหมือนเพลง “พระเจ้าผู้เลิศ” ที่ว่า “...ข้าเหน็ดเหนื่อย ข้าอ่อนแอ ข้าระโหย พายุกล้า ราวรีกาล นำข้าไป สู่ว่าง ยึดมือข้า พระผู้เลิศ นำกลับบ้าน”

ท่ามกลางพายุชีวิต อยู่อย่างไร ดาวิดยืนยันว่า ให้รอคอยพระเจ้า ให้มั่นใจว่า “สวัสดิภาพ (ความมั่นคงปลอดภัย) และเกียรติ (ความรัก การยอมรับ) ของข้าพเจ้าอยู่ที่พระเจ้า...จิตใจของข้าพเจ้าสงบคอยพระเจ้าเท่านั้น...ข้าพเจ้าจะไม่หวั่นไหว” (สดด. 62.1-2, 7) โครงสร้างสดุดี 62 ข้อ 1-2 กับ 5-6 เป็นเหมือน “ร่องรับ” ที่ย้ำว่า “ท่ามกลางวิกฤต สงบคอยพระเจ้าเท่านั้น”

62.1-2* 3-4 จงสงบคอยพระเจ้าเท่านั้น* แม้เจอพายุชีวิตที่ศัตรูโค่นตำแหน่ง แข่งและพูดสิ่งเท็จ

62.5-6* 7-8 จงสงบคอยพระเจ้าเท่านั้น* ทรงเป็นความรอด ทรงให้เกียรติและสวัสดิภาพ

62.9-12 พระเจ้าทรงฤทธิ์ (11) ทรงรัก (12) ทรงยุติธรรม ทรงช่วยเราได้ วางใจพระองค์ได้

กระแสน้ำคึกคักใหม่ “รีบ เร่ง ดำนันทน์” สงบเงียบ ข้า ไม่เป็น เราจำเป็นต้อง “ทวนกระแส” เพื่อช่วยให้เกิด ความสมดุล มีวาระ “รีบ” และมีวาระ “ช้า” ให้ตั้งใจจัดเวลา “ช้า ค่อยๆ ไตร่ตรอง”

ท่ามกลางพายุชีวิต เราต้องสอนให้คนรู้จักใช้เวลา “สงบเงียบ ตรองพระคำ ฟังสุรเสียง” ดาวิดรู้จักหนุนเตือนบอกตัวเองและบอกพระเจ้าว่า

“จิตใจของฉัน สงบ คอย พระเจ้า เท่านั้น” เพราะนั่นคือ “ความรอด” (62.1) กระแสน้ำคึกคักใหม่ “รีบ เร่ง ดำนันทน์” สงบเงียบ ข้า ไม่เป็น เราจำเป็นต้อง “ทวนกระแส” เพื่อช่วยให้เกิด ความสมดุล มีวาระ “รีบ” และมีวาระ “ช้า” ให้ตั้งใจจัดเวลา “ช้า ค่อยๆ ไตร่ตรอง”

ช่วง 5 ปีที่ผ่านมา BEstill Community⁶ เป็น movement ที่ “ทวนกระแส” หนุนใจให้คนตั้งใจจัดสรรเวลา “สงบเงียบ ตรองพระคำ ฟังสุรเสียง” ในขณะที่คริสตจักรจัด “ค่าย” มักต้องมีกิจกรรมเล่น สนุก ในขณะที่ “ค่าย BEstill” เน้นการสงบเงียบ ตรองพระคำ ฟังสุรเสียง” นี่เป็นสิ่งที่สดุดี 1.2 ย้ำว่าความสุขเป็นของผู้ที่เปี่ยมยินดีในธรรมบัญญัติ เขาภาวนา (ใคร่ครวญ) ธรรมบัญญัติของพระองค์ทั้งกลางวันและกลางคืน” คำว่า “ภาวนา-ใคร่ครวญ” คำนี้ในภาษาฮีบรูหมายถึง อ่านออกเสียงเบาๆ คิดตรึกตรองและท่องจำ เพื่อนำไปปฏิบัติ คำว่าภาวนาเป็นกริยาที่ “อ่าน ซ้ำๆ ซ้ำๆ หลายๆ รอบ” ให้ซึมซับใน “สมองใจ” ความคิดของคนนั้นทั้งชีวิตของเขา ดังนั้น ส่วนหนึ่งของการภาวนาใคร่ครวญคือให้คิดจริงจังถึงพระทัยของพระเจ้าในธรรมบัญญัติ เป็นทิศทางของชีวิต เป็นสิ่งที่คุ้มค่าที่จะกระทำตาม และกระทำตามแล้วก็คุ้มค่า” วิธีการเข้าสงบเงียบ ตรองพระคำ ฟังสุรเสียง สามารถอ่านได้จากบทความ “การสร้างเสริมจิตวิญญาณให้เติบโต ผ่านการเข้าเงียบลักษณะ Lectio Divina”⁷ ดังนั้น ช่วงวิกฤตโควิดสิ่งหนึ่งที่ควรเรียนรู้คือการ “สงบเงียบ ไตร่ตรอง ฟังสุรเสียง” เราไม่ควรด่วนสรุป ด่วนต่อว่า รีบบน รีบชี้ความผิด” อย่างที่ยากอบสอนว่า “ช้าในการพูด ไวกในการฟัง” โดยเฉพาะไวกในการฟัง

⁶ Available from: <https://m.facebook.com/BEstill-Community-101203307920605/?tsid=0.4117959239622362&source=result> [2021, Nov. 26].

⁷ อภิชาติ พูลศักดิ์วรสาร, พระคริสตธรรมปีที่ 71, 388 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2020).

พระสุรเสียง อย่าด่วนต่อว่าพระเจ้า ดังอิสราเอลที่
บ่นต่อว่าพระเจ้าในถิ่นทุรกันดาร

อิสยาห์ก็เตือนทั้งผู้นำและประชากรของ
พระเจ้าว่าเมื่อเผชิญวิกฤตอัศจรรย์ อย่าตระหนก
และรีบไปพึ่งอียิปต์ (อสย. 30.1-7) และก็ละเลย
พระเจ้าไป ไม่เห็นพระเจ้าในสายตาเลย (อสย.
30.8-14) อิสยาห์เตือนตรงๆ ว่า “เพราะพระ
ยาร์เวห์ .. ตรัสว่า ในการหันกลับและหยุดนิ่ง เจ้า
ทั้งหลายจะรอด การเงี้ยวสงบและการไว้วางใจจะ
เป็นกำลังของเจ้า แต่เจ้าก็ไม่ยอมทำตาม” (อสย.
30.15) ดังนั้น ข้อ 15 จึงสำคัญมาก เช่นเดียวกับ
ฮาบากุกที่รู้จัก “สงบเงี้ยว ตรองพระคำ ฟัง
สุรเสียง” (ฮบก. 2.1)

สดุดี 62.1 คำว่า “พระเจ้า-เท่านั้น” ไม่ได้
หมายความว่า เมื่อเราป่วย เราไม่สามารถปรึกษา
แพทย์ เมื่อเรามีปัญหาธุรกิจ เราไม่สามารถปรึกษา
ผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจ แต่คำว่า “พระเจ้า-เท่านั้น”
สะท้อนว่า ในที่สุดพระเจ้าเท่านั้นคือคำตอบ ดัง
สุภาชิตที่ว่า “แผนการดวงความคิดเป็นของ
มนุษย์ มนุษย์วางแผนได้ แต่คำตอบของล้น มาจาก
พระเจ้า” พระองค์ทรงรู้เรื่องรู้เวลาที่ที่สุด พระองค์
ทรงทำให้สรรพสิ่งดงามตามฤดูกาลของมัน (ปญจ.
3.11) พระองค์ทรงสัพพัญญู ทรง “แจ้งตอนจบให้
ทราบตั้งแต่เริ่มต้น” (อสย. 46.10) แม้กระทั่งเวลา
ของ “ฟ้าใหม่แผ่นดินโลกใหม่” (วว. บทที่ 21-22)

ดังนั้น สดุดี 62.1 ท่ามกลางพายุชีวิต ให้เรา
“หยุดและคิดตรอง” ว่า “Who God is” (พระเจ้า
คือผู้ใด) พระองค์ทรงฤทธิ์ ทรงรัก (ข้อ 11-12)
ทรงสัตย์ซื่อ หยุดและคิดตรองว่า พระเจ้าทรงทำ
อะไร ให้คิดถึงตัวอย่างบุคคลที่เคยมีประสบการณ์
การเจอพายุชีวิต และพักสงบในพระเจ้าได้ เช่น
โยเซฟ โมเสส ท่ามกลางปัญหา พระเจ้าตรัสกับ
โมเสสว่า “เราเองจะไปกับเจ้า และให้เจ้าได้พัก”
(อพย. 33.14) “หยุดและคิดตรอง” ว่า พระเจ้า
ทรงสัญญาอะไร (What God promise) เช่น

พระเยซูทรงสัญญาว่า “บรรดาผู้เหน็ดเหนื่อยและ
แบกภาระ จงมาหาเรา และเราจะให้ท่านทั้งหลาย
ได้หยุดพัก...จงเอาแอกของเราแบกไว้ แล้วเรียน
จากเรา เพราะว่าเราสุภาพอ่อนโยนและใจอ่อน
น้อมและจิตใจของพวกท่านจะได้หยุดพัก ด้วยว่า
แอกของเราก็พอเหมาะ และภาระของเราก็เบา”
(มธ. 11.28-30)

ดาวิดมั่นใจว่า “ฉันจะไม่หวั่นไหว” (62.2)
เพราะพระเจ้าทรงเป็นความรอด ภาพพระเจ้า
ทรงเป็น “ศิลา ป้อมปราการ” ในมหาสมุทรเมื่อ
มีพายุ สดุดี 61.2 ดาวิดเขียนว่า “ศิลาที่สูงกว่า
ข้าพระองค์” ฉันจะไม่หวั่นไหว เพราะมีคนช่วย
มีคนช่วยจริง แต่ในที่สุด พระเจ้าเท่านั้น ดาวิด
เขียนสรุปในข้อ 7 ว่า “สวัสดิภาพ” อยู่ที่พระเจ้า
ไม่ว่าจะความต้องการพื้นฐาน ความมั่นคงปลอดภัย
“เกียรติ” อยู่ที่พระเจ้า ไม่ว่าคุณค่า ศักดิ์ศรี ความ
สำเร็จ ความหมายของชีวิต ล้วนอยู่ที่พระเจ้า

ดาวิดหนุนใจว่าให้ ระบาย ความทุกข์กับ
พระเจ้าได้ (ข้อ 8) ระบาย เป็นสิ่งดี ไม่เช่นนั้นจะ
อัดอั้นอยู่ข้างใน ระบายผ่านบทเพลง ดนตรี ระบาย
ไม่ใช่บ่น ไม่ใช่ต่อว่า ไม่ใช่เลิกเชื่อ แต่ยังไม่เข้าใจ
ไม่ใช่ปล่อยตามกรรม ระบายคือการพูดกับพระเจ้า
ผู้ที่เราเชื่อว่า “ทรงพระชนม์อยู่” เป็นสหายที่ดีที่สุด

นอกจากนี้ ท่ามกลางพายุชีวิต ให้บอกกับ
“ปัญหา” ว่าพระเจ้าทรงยุติธรรม (ข้อ 3-4,12)
ศัตรูโจมตีดาวิด โดยเฉพาะด้วยคำพูดเท็จ (62.4)
อวยพรด้วยปากแต่แข่งอยู่ในใจ (62.4ข) ศัตรู
เลื่อยขาเก้าอี้ (62.4) อับซาโลม-ลูกตัวเองกบฏ
อาทิโฟเธล-ที่ปรึกษาคนสนิทกบฏ พวกเขาได้มา
ด้วยวิธีการสกปรก บีบบังคับ ปล้น (ข้อ 10) ดังนั้น
เราต้องหยุดและคิดตรองว่า เราเชื่อใน “เวลา” ของ
พระเจ้า “นานเท่าใด” ก็ต้องตามเวลาของพระเจ้า
โยเซฟว่าจะเข้าใจเรื่องนี้ ใช้เวลา 17 ปี เราเชื่อใน
ความยุติธรรมของพระเจ้า อับซาโลมก็ต้องตาย
เช่นกัน

ท่ามกลางพายุชีวิต สอนและหนุนใจให้คนวางใจพระเจ้า สรรเสริญพระเจ้า (9-12) ดาวิดเตือนสติว่าอย่าวางใจในมนุษย์ผู้เป็นเพียง “ลม” (ข้อ 9-10 เมื่อเทียบกับพระเจ้า) ไม่ได้หมายความว่าเราปรึกษาคนไม่ได้ แต่ประเด็นคือเชื่อในพระเจ้าสูงสุดด้วย ย้ำอีกครั้งว่า ศัตรูผู้คุกคาม แท้จริงก็เป็น “ลม” เช่นกัน ดาวิดวางใจในพระเจ้า สรรเสริญพระเจ้า 2 ประการหลักคือ พระเจ้าผู้ทรงฤทธิ์ (ข้อ 11) พระเจ้าผู้ทรงรัก (ข้อ 12) มีฤทธิ์ แต่ไม่มีรัก ก็ไม่ช่วย มีรัก แต่ไม่มีฤทธิ์ ก็ช่วยไม่ได้ พระเจ้าที่เรานับถือนี่ ทั้งทรงฤทธิ์และทรงรัก จึงช่วยเราได้ นอกจากนี้ พระเจ้าทรงชอบธรรม จึงยุติธรรม (12) เราจึงมั่นใจวางใจพระองค์ได้ว่า “พระเจ้าเท่านั้น”

ปัญญาจารย์

ท่ามกลางพายุชีวิต ความสิ้นหวัง คริสตจักร สามารถสอนพระธรรมปัญญาจารย์เพื่อให้ตระหนักว่าเราอยู่ในโลกที่อนิจจัง โลกใต้ดวงอาทิตย์ โลกตกต่ำ (ปฐม. บทที่ 3) ปัญญาจารย์ยืนยันว่าท่ามกลางสภาพเช่นนี้ ให้เรา “กินและดื่ม และชื่นชมบรรดาผลจากน้ำพักน้ำแรงของตนที่ตนตรากตรำภายใต้ดวงอาทิตย์ตลอดอายุไม่กีวันของตนที่พระเจ้าประทานแก่ตน...” นั่นคือเชื่อศรัทธาในพระเจ้า (ที่อยู่เหนือดวงอาทิตย์) ปัญญาจารย์วาดภาพชีวิตที่อนิจจังเป็นท้องฟ้าที่มีมืด แต่ก็มีดวงดาวแห่งความหวังเป็นระยะๆ (ปฐมจ. 2.24-25; 3.12-13; 3.22; 5.17-20; 7.14; 8.15; 9.7-9) ปัญญาจารย์ย้ำว่า “ด้วยถ้าไม่อาศัยพระองค์ แล้วใครจะกินละ หรือใครจะชื่นบานได้” (2.25) ดังนั้นท่ามกลางพายุชีวิต ให้เราอยู่ด้วยสันติสุขวางใจในพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของ “เวลา” และพระองค์ทรงทำให้ “สรรพสิ่ง” งดงามตาม “ฤดูกาล” ดีเรค ทิดบอล (Derek Tidball)⁸ ยืนยันว่า “ปัญญาจารย์

เป็นหนังสือที่พูดกับคนยุคนี้ (ทุกยุค) โดยตรงทีเดียว” เขาย้ำว่า “ให้เราตระหนักว่าทุกสิ่ง... มาจากพระหัตถ์ของพระเจ้า เราจะพบความอึดทนสำหรับเราไม่ได้ ไม่ว่าจะโดยกินหรือดื่มหรืออะไรก็ตาม...ให้เราเข้าใจว่า เป็นของประทานจากพระเจ้า” แม้ว่าประสบการณ์ที่ดีไม่ดี ก็เป็นมาจากพระเจ้าได้ เช่น โยเซฟติดคุก ดาวิดหนีซาอูล ทุกอย่างมี “วาระของพระองค์ มีฤศของพระองค์” อยู่ให้มี “สีสัน” แม้อยู่ในโลกที่ “อนิจจัง”

ทุกอย่างมี “วาระของพระองค์
มีฤศของพระองค์” อยู่ให้มี “สีสัน”
แม้อยู่ในโลกที่ “อนิจจัง”

บทเพลงฮิมน์ (Hymn - เพลงนมัสการ) และ บทเพลงร่วมสมัย บทเพลงแห่งการไว้วางใจ

ท่ามกลางพายุชีวิต คริสตจักรสอนบทเพลงฮิมน์ บทเพลงร่วมสมัย แท้จริงสาระของ “เนื้อเพลง” เหล่านี้ คือ “ใบปลิวการประกาศ” เป็นคำพยานชีวิต

บทเพลง “พระเจ้าผู้เลิศ”⁹ (Precious Lord) แต่งโดยโทมัส ดอร์ซีย์ (Thomas Dorsey) ในปี 1932 ขณะที่เขารับใช้ในการฟื้นฟูหนึ่งที่เซ็นต์หลุยส์ รัฐมิสซูรี เขาได้รับโทรเลขว่าภรรยาของเขา เน็ตตี เพิ่งเสียชีวิตกระทันหันระหว่างที่เธอกำลังคลอดบุตรคนแรก โธมัสกลับมาที่ชิคาโกในคืนนั้น เขายังตกใจเมื่อทราบข่าวเพิ่มว่าลูกชายที่เพิ่งคลอดก็เสียชีวิตด้วย ทั้งสองถูกฝังในหีบศพเดียวกัน ความเศร้าโหมกทับโธมัสเกินกว่าที่เขาจะแบกได้ โธมัสเล่าว่า “นั่นเป็นความทุกข์ซ้อนทุกข์ ผมรับไม่ไหวตอนนี้ พระองค์ไม่มีค่าต่อผม ไม่มีค่าถึงสิ่งหนึ่ง

⁸ ดีเรค ทิดบอล, *สีสันของชีวิต* อธิบายหนังสือปัญญาจารย์ (กรุงเทพฯ: กนกบรรณสาร, 1992).

⁹ อภิชาติ พูลศักดิ์วรสาร, “เพลงพระเจ้าผู้เลิศ,” *พระคริสตธรรมปริทัศน์* 55, 299 (กรกฎาคม-สิงหาคม 2004), 45-47.

ด้วยข้า พระเจ้าไม่ยุติธรรม” หลังจากนั้นหลายสัปดาห์ เมื่อเขาเอานิ้วมือสัมผัสบนแป้นเปียโน ก็เล่นทำนองหนึ่ง หัวใจเขาร้องต่อพระเจ้าว่าขอพระเจ้าทรงนำ “ให้ผ่านพายุร้าย รัตติกาล” นี่คือ “ที่มา” ของบทเพลงที่ขับ “น้ำตา” คนมากมาย แต่ก็เป็น “กำลังใจ” มากมายเช่นกัน เมื่อร้องให้ต่อพระเจ้า ก็มีความหวังจากพระเจ้า

บทเพลง “พระเจ้าจัดเตรียมหนทาง”¹⁰ (God Will Make a Way) ของดอน มวน เขารับโทรศัพท์ว่า “หลานเยเรมีย์เสียชีวิตในอุบัติเหตุแล้ว” เขาอธิษฐานขอพระเจ้าประทานถ้อยคำสำหรับช่วงที่สิ้นหวังเช่นนี้ ถ้อยคำที่จะให้กับชูซาน (พี่สาวของเขา) และเกรก (สามีของชูซาน) และแล้วถ้อยคำนั้นก็มาจริงๆ ดอน มวนเขียนเนื้อเพลงและทำนองว่า “พระเจ้าจัดเตรียมหนทาง” มันก็กลายเป็นบทเพลงที่สัมผัสใจคนนับล้าน ท่ามกลางความสิ้นหวัง ยังมีความหวังในพระเจ้า “พระเจ้าจัดเตรียมหนทาง แม้ทุกสิ่งดูไม่มีหนทาง ทรงนำในทางที่ไม่อาจเข้าใจ ทรงนำเราบนหนทางที่สดก้นดาร์ และเราจะเจอธารน้ำในทะเลทราย พระองค์จะทรงทำสิ่งใหม่เพื่อเราวันนี้”

บทเพลง “รักพระเยซู รักมากกว่าก่อน”¹¹ (More Love to Thee) ครอบครัวยูเลียซาเบธสูญเสียลูกที่รักไปเพราะโรคระบาด เธอเสียใจมาก ทั้งๆ ที่เธอก็มีความเชื่อ วันหนึ่ง เอลิซาเบธถามสามีผู้เป็นศิษยาภิบาลว่า “ทำไมสิ่งเหล่านี้ต้องเกิดขึ้นกับเราด้วย” สามีก็ตอบว่า “...ครอบครัวอื่นๆ ก็ต้องสูญเสียคนรักไปเพราะโรคระบาด พระเจ้าไม่ทรงลำเอียงหรอก” เวลาผ่านไป เธอได้ไตร่ตรองคำพูดต่างๆ เช่น “ความรักสามารถรักษาจิตวิญญาณไม่ให้ تابอด” เพลงต่างๆ เช่น Nearer

My God to Thee วันหนึ่งเธอจับปากกาแต่งกลอนขอให้ “ยิ่งรักพระเจ้า รักมากกว่าก่อน” แม้ว่าเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ ยังมีอีกหลายๆ เพลง ก็ล้วนเป็นเพลงที่มีเบื้องหลังที่ “ทุกข์สิ้นหวัง” แต่กลับเป็นเพลงหนุนใจ ไม่ว่าจะเป็เพลง “มีสหายเลิศคือพระเยซู” “สุขสบายจิตใจข้า”

ท่ามกลางพายุชีวิต ให้ระบายผ่านบทเพลง “พຽงนี้” เพราะมีคำถามมากมายจริงๆ จินตนาการว่า โยเซฟร้องว่า “พຽงนี้ เราจะได้พบอะไร คงมีคำถามมากมาย ที่ไม่อาจรู้ว่าพຽงนี้จะเป็นอย่างไร” นาโอมิเสริม “ไม่รู้ เราจะได้พบความสุขหรือเราจะต้องทุกข์เท่าไร คงไม่อาจทำให้เป็นเหมือนที่เราตั้งใจ” ร้องร่วมกันว่า “พຽงนี้ ถ้าหากจะเจอปัญหาขอฝากให้องค์พระคริสต์นำพา ให้ผ่านเหมือนในวันนี้” ฮาบากุกยืนยันว่า “พຽงนี้ แม้อาจจะดีจะร้าย ไม่หวั่นไม่กลัวแต่ขอวางใจให้พระเยซูนำทาง”

ท่ามกลางพายุชีวิต คร่ำครวญและวางใจผ่านบทเพลง “ฝากความหวัง” ของคุณเรื่องกิจยังปิยะกุลที่ว่า “เมื่อใจปวดร้าว เจ็บกับความทุกข์ใจ กับความเลวร้าย หมดและจนหนทาง

จะอธิษฐานให้พระองค์คอยดูแลทุกอย่าง ฝากความหวังที่พระองค์ จะพึ่งพาพระองค์ผู้เดียว” คำว่า “ผู้เดียว” ของคุณเรื่องกิจ ก็คือคำเดียวกันกับดาวิดที่ว่า “พระองค์เท่านั้น” (สดด. 62.1)

บทเพลง “ชีวิตคือความหวัง”¹² เขียนว่า “ในวันที่ต้องร้องไห้ เมื่อใจสิ้นหนทาง ไม่มีแรง จะเดินอีกต่อไป

พระเจ้าเป็นทุกคำตอบ และทรงอยู่ไม่ไกล แค่เพียงยอมเปิดใจให้พระองค์

เมื่อชีวิตมีปัญหา เมื่อพายุโถมเข้าใส่ ความหวังทั้งหัวใจ ขอฝากไว้ที่พระองค์

พระองค์ไม่เคยทอดทิ้ง ให้ต้องเดินอยู่ลำพัง ชีวิตคือความหวังในพระองค์”

¹⁰ อภิชาติ พูลศักดิ์วรสาร, “เพลงพระเจ้าจัดเตรียมหนทาง,” พระคริสตธรรมปริทัศน์ 57, 308 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2006), 10-13.

¹¹ อภิชาติ พูลศักดิ์วรสาร, “เพลงรักพระเยซูรักมากกว่าก่อน,” เบื้องหลังเพลงสร้างชีวิต (กรุงเทพฯ: องค์การอมตะธรรม 1997), 38.

¹² ผู้แต่ง: เรื่องกิจ ยังปิยะกุล

“ความหวัง” เป็นคำที่คริสตจักรควรสอนให้เข้าใจว่า “เราหวังอะไร” เราไม่ได้หวังเพียงชีวิตในโลกนี้ แต่เราหวังถึง “ฟ้าใหม่และแผ่นดินโลกใหม่” และสิ่งที่ควรศึกษาอย่างยิ่งคือ “ฟ้าใหม่แผ่นดินโลกใหม่” หมายความว่าอะไร อ่านหนังสือ “เปิดประตูวิโรจน์ อรรถาธิบายหนังสือแห่งความหวัง” ของ ดร.วิริยะ ทิพย์วรการกูร (กนกบรรณสาร) และอ่านบทที่ 11 ของหนังสือ *The God I Don't Understand* ของ Christopher Wright

ท่ามกลางพายุชีวิต คร่ำครวญและวางใจผ่านบทเพลง “ซ่อนข้าไว้”

วิญญานพักสงบ ในพระเยซู โดยฤทธิ์อำนาจ ข้ายอมและไว้วางใจ

เมื่อพายุพัดมาและฟ้าคำราม ข้าจะบินขึ้นไป

อยู่กับพระองค์

เพราะทรงเป็นราชาเหนือสิ่งใดใด ข้ายืนอยู่ได้ เพราะทรงเป็นพระเจ้า

ขณะที่จิตใจ “บิน=วางใจพระเจ้า” แต่ “เท้า” ยังต้องยืนและเดินเผชิญความทุกข์ต่อไป แต่เดินต่อไปได้เพราะเชื่อศรัทธาว่าพระเจ้า ทรงเป็นพระเจ้า-ราชาเหนือสิ่งใดๆ ทรงฤทธิ์และทรงรัก

ท่ามกลางพายุชีวิต อยู่อย่างไร...อยู่ด้วยความเชื่อสัตย์ด้วยความเชื่อศรัทธาว่าพระเจ้า

สอนอะไร สดุดีแห่งการคร่ำครวญ-ไว้วางใจ ปัญญาจารย์ ฮาบากุก และวิโรจน์ และบทเพลง-ไบปลิวที่ตะใจ

ขณะที่ จิตใจ “บิน=วางใจพระเจ้า”
แต่ “เท้า” ยังต้องยืน
และเดินเผชิญความทุกข์ต่อไป
แต่เดินต่อไปได้เพราะเชื่อศรัทธาว่า
พระเจ้า ทรงเป็นพระเจ้า-ราชา
เหนือสิ่งใดๆ ทรงฤทธิ์และทรงรัก

ศจ. ดร.อภิชาติ พูลศักดิ์วรสาร

B.A. (Econ), Grad. Dip. (Theology), M.R.E., Ph.D. (Education)

อาจารย์พิเศษด้านคริสเตียนศึกษา

ศิษยาภิบาลที่ปรึกษาคริสตจักรไมตรีจิต

สมรสกับ ดร.วิภาดา พูลศักดิ์วรสาร

Victory and Growth of God's People in the midst of Suffering for a New Salvific Act of God: Psalm 77 and Romans 5.1-11

Rev. Dr. Taegug Shemme

The prolonged pandemic has brought upon an enormous impact on daily life in a way which has hardly ever been seriously envisaged beforehand. And, at any rate, the disease caused by the coronavirus intermittently entails us considerable losses, suffering and fear, restrictions of certain freedoms, which we have regarded as for granted, or even a direct threat to our physical existence. The confronting circumstances tend to preclude us from being confident about the future. Accordingly, there is an ever-increasing demand to find the right path to feel secure while living our lives and to be successful in the midst of suffering or even a life-threatening plague. Regarding the issue, the Bible teaches hearteningly to count our sufferings or crises as essential features in a continuum of divine supremacy rather than to panic about them. It may come as a surprise, however, as an object in God's hand, the current pandemic is

accomplishing His purpose. Consequently, believers can, even in the deepest phase of suffering, put their finest focus on God both by appreciating His gracious work that He has previously done and by hoping in His continuous salvific act. He will use any situation as an effective implement for enriching our journey of faith by molding us according to His eternal plan which consists of His love, wisdom, and power.

Psalm 77 and Romans 5.1-11 are certainly different in several aspects including the author, audience, date written, circumstances, experiences, concerns, and adversities. However, these two passages have uncanny similarities. The texts from each Testament examine believers' suffering to the core throughout the passage and also deal with our commitments in trusting God. These two texts confirm our faith in God with authority and they are applicable to believers of any generation. God's continuing act of saving, which both texts allude to by mentioning His earlier salvific events within the text itself, stands as the common conclusion for both passages. In examining the present issue, I scrutinize the texts by carefully attending to each word, phrase, sentence structure, and development of thoughts.

these two passages have uncanny similarities. The texts from each Testament examine believers' suffering to the core throughout the passage and also deal with our commitments in trusting God.

Suffering in Psalm 77

Asaph, the author of Psalm 77, was the worship leader David installed for the music service along with Heman (1 Ch. 6.39; 25.1f). Asaph presents his need to the Lord intensely alluding that his suffering must be a serious and a long-lasting one. In the psalm, which falls into two parts (vv. 1-9, 10-20), verse 10 links the two parts logically and turns the direction of his quizzical inquiries to a full appreciation of God's saving work. Asaph expressed feelings of neglect during his time of suffering until he recognizes God's nearness and how God is actively working. Due to this realization, Asaph moves the focal point from himself to God by confessing that Yahweh is the answer to all his quests, and he expects with a faithful heart God's new wonderful work.

Part One (vv. 1-9)

Asaph depicts his situation as something beyond his own ability to solve. The use of first-person pronouns or suffixes in the first strophe (v. 1-3) brings a conclusive picture of Asaph's helplessness (lit. "narrowness," צרה). Every element mentioned in the verses pertains to various parts of his body and thereby providing a desperate picture of his supplication. In the following strophe (vv. 4-9), Asaph recollects the days of old and makes a thorough investigation by means of a sequence of questions, with which he reaches the culmination of his supplication. God's certain action becomes crucial.

My voice to God and I cry out,
My voice to God and He will listen to me.¹

First Strophe (vv. 1-3). The psalm begins with "my voice to God," which Asaph repeats in the same pattern in the same sentence structure and at the same place to heighten his distress.² Although the length of the verse is short, the counted sentence numbers are varying from two to four.³ A cause for such a diversity found between translations is largely related to the use of "and" (ו). Judging from the combined use of the conjunction with the verb at each time, the verse consists of four sentences.⁴ Terseness and parallelism strengthen this fourfold supplication. The curiously short sentences empower the verse to communicate resourcefully. In this frame, the verbs in heterosis of tenses—"I cry out" (imperfect) and "He will hear me" (perfect)-raise the certainty of God's hearing.⁵ Asaph uses the preposition "towards" (אֶל) two times with God. He uses this particular preposition once more

¹ The translation of the Scriptures in this article is of the author, if he does not mention otherwise.

² E. W. Bullinger, *Figures of Speech Used in the Bible* (London: Messrs. Eyre and Spottiswoode, 1898), 189.

³ English versions which take v. 1 as four sentences include NASB, JPS, Geneva, DARBY, YLT; three sentences are used in ESV, NKJV, NRSV, CSB, ASV, Koren; and, two sentences are used in JB, NIV (1973).

⁴ On the use of simple waw with cohortative, see J. C. L. Gibson, *Davidson's Introductory Hebrew Grammar: Syntax*, 4th ed. (Edinburgh: T&T Clark, 1994), 106. On the use of waw consecutive with perfect, see, Wilhelm Gesenius, E. Kautzsch, and A. E. Cowley, *Gesenius' Hebrew Grammar [GKC]* (Oxford: Clarendon, 1910), §112d, ff, x; and, S. R. Driver, *A Treatise on the Use of the Tenses in Hebrew and Some Other Syntactical Questions* (London: Oxford University Press, 1874), §108.

⁵ Cf. Bullinger, *Figures of Speech*, 518.

Asaph does not yet articulate what would be the object(s) of his exhaustive investigation that his spirit would begin, but it must include Yahweh's saving acts in olden days.

as the last word of the verse, which in turn, directs the focal point of his articulation to himself, “to me.” He requests God’s help by raising his voice over and over at the top. Although he does not provide context to the predicament which caused his desperation, the seriousness of his condition can hardly be missed.

The phrase “in the day of my trouble” (בְּיוֹם צָרָתִי, v. 2), tangibly discloses the desperate situation of the psalmist. This phrase occurs only in three instances in the OT, appearing only in such days of Jacob fleeing from his brother for his life (Gn. 35.3) and David crying out to God (Ps. 86.7). The phrase demonstrates his current desperate situation. Asaph accentuates his difficulties through the repeated use of “my”-my distress, my hand, and my soul. The element “my” enhances and amplifies its personalized application communicating his innermost feeling. In verse 3, the use of four verbs-remember, make a noise, lament, feel weak-along with “my spirit” further escalates the crisis Asaph encounters. These verbs form two sequences, which express “result.”⁶ So, the repeated sequences cast additional shadow on his helplessness.

⁶ Thomas O. Lambdin, *Introduction to Biblical Hebrew* (New York; Charles Scribner’s Sons, 1971), 119.

Second Strophe (vv. 4-9). Asaph says that it is God who awakens him by holding his eyelids so they cannot be shut. He has been so troubled by dreams and sleeplessness that he could not even speak. He thought of olden days and the years of long ago. In verse 6, he sets his heart on investigating thoroughly.⁷ By recalling several elements found in verse 3, Asaph reaches a point in verse 6 where he starts making inquiries. Here, Asaph does not yet articulate what would be the object(s) of his exhaustive investigation that his spirit would begin, but it must include Yahweh’s saving acts in olden days (v. 5) as verses 7-9 identify. The evaluation performed by “one’s spirit” foreshadows that the psalmist would execute his search to the uttermost point and at the most critical level. The words referencing “time” used in verses 7 and 8 (and “forget” in v. 9 also) implicate that his investigation and also his difficult situation has been an ongoing affair and possibly with a long duration as well.

At last, in verses 7-9, Asaph asks questions fervently by placing interrogatives at the front of each verse: “Forever will the Lord reject? And will He never again be favorable? Has His lovingkindness ceased forever? Has His promise come to an end forevermore? Has God forgotten to be gracious? Or has He in anger ceased His mercies?” Asaph’s questions form a literary unit through a pair of verbs-reject (v. 7)

⁷ Gn. 31.35; 44.12; 1 Sa. 23.23; 1 Ki. 20.6; 2 Ki. 10.23; Zc. 1.12.

and forget (v. 9).⁸ His six rhetorical questions do not require any answer since he already knows the answer.⁹ All of his six question stress God's faithfulness, however in an inappropriate, ungrateful, or even an aggressive way.¹⁰ In verse 8, he inquires whether God's graciousness and promise have come to an end or not. For this, he uses two verbs which have the same meaning ("come to an end"-גמר, אפס). Asaph shockingly asks God one thing which we (believers) should never doubt, by using the second verb which was once used by David when David was complaining about the absence of "the faithful people" (Ps. 12.1). In his great distress, however, Asaph dares to ask whether all of God's promises come to an end forevermore. He continues to ask the opposite of reality-regarding God, His characteristics, and His gracious character of dealing with His people.

Part Two (vv. 10-20)

Asaph's perception of God's continuous work (v. 10) becomes the crucial turning point of the psalm. He singularly gives his attention to God in these strophes (vv. 10-15, 16-20). The term "You" (or "Your")

⁸ Yitzhak Avishur, *Stylistic Studies of Word-Pairs in Biblical and Ancient Semitic Literatures* (Kevelaer: Butzon & Bercker, 1984), 225-26.

⁹ Wilfred G. E. Watson, *Classical Hebrew Poetry: A Guide to Its Techniques* (London: T&T Clark, 1984), 338-39.

¹⁰ In the psalter, the interrogative particle occurs 31 times of its 717 OT occurrences. The interrogative occurs 3 times or more only in Pss. 77, 88, and 94. But the atmosphere of Ps. 77 is astonishingly different from other psalms. Ps. 88 (vv. 10-12) uses the term to YHWH in a polite manner asking divine help with good reasons, and in Ps. 94, all 6 occurrences (vv. 9-10, 20) are used for people who are brutish and fools among the people.

marks that his query has evolved to a new stage. He acknowledges that YHWH is the true answer to his life and awaits God's new salvific work.

Third Strophe (vv. 10-15). Asaph expresses earnestly his willingness to do one act that pertains to God. He wants Yahweh's works to be remembered and he himself wants to remember the divine acts as well (v. 11). In this manner, he wants to proceed further in pondering and meditating all deeds of God (v. 12). The distance between the psalmist and God has become nearer. God's wonderful deeds of old days have become meaningful and bring him great expectation of an event which will come from God. In fact, what he said-"it is my wound, the years of the right hand of the Most High!" (v. 10)- divulges such a dramatic change. Asaph has come to realize that Yahweh does work for Asaph and His people, and His saving act has never stopped.

Accordingly, Asaph applies to God the pronoun "You" instead "He" all throughout the following verses. Especially, the term "You" (אתה) used to Yahweh functions in a deep structure. This pronoun heightens Asaph's emotional elevation and underlines the truth which he has rediscovered and has provided reassurance following his previous thorough investigation.¹¹ The relationship expressed by "You-I" or "I-You" demonstrates one's close relationship with another. In the context, the term clarifies the change of the author's perspective about God. Now,

¹¹ T. Muraoka, *Emphatic Words and Structures in Biblical Hebrew* (Jerusalem: Magnes, 1985), 47-66.

Asaph finds the way and answer of life in God Himself.¹² In addition, he declares that God’s way is in holiness, and there is no one who is great as his God (v. 13). He also confesses his reestablished belief in God: “You redeemed Your people with Your arm” (v. 15). His long period of wandering with doubt about God does not end here but he proceeds to sing a magnificent hymn in the last strophe.

v. 16 Waters saw (perf) You, O God;
Waters saw (perf) You, they trembled (impf);
Indeed, the depths trembled (impf).

Last Strophe (vv. 16-20). This strophe, which forms the climax of Psalm 77, recounts the events from the exodus. This strophe shows various remarkable things including: structural change from two-lines to three-lines (vv. 16-19), terms of theophanies, and attentiveness to the event of the exodus. All these factors function corporately and commence a new understanding of the psalm. In a three-line structure, the last line has an “emphatic character” by strengthening, reinforcing, and particularizing the verse through staircase parallelism.¹³ Moreover, the use of imperfect verbs, “trembled” (רגז, חיל), after the perfect form of “saw” indicates that both waters and the depths

trembled in an instantaneous manner.¹⁴ The particle “indeed” (אף) adds special emphasis both to the last line and, thereby, to the verse.¹⁵ The instant trembling of the “depths” (תהמות) before Yahweh’s presence depicts his sovereignty. Yahweh’s majesty is prevailing in the verses. Joined to God’s saving activities, however, the line -“Yet, Your footsteps are not known” (v. 19)- denies the possibility of knowing exclusively God’s every deed with the eyes of a human being. Along with this essence, God’s shepherding substantiates that He does redeem His people and lead them as He did so during the exodus.¹⁶

Asaph recounts the event of the exodus by using terms of theophanies including, waters, the depths, clouds, clouds of dust, arrows, thunder, lightnings, road, track, and footsteps. It is not merely a description of a long past event. The value of the symbols goes beyond the empirical reality. And through the process of imagery, the passage creates a new line-a second exodus-

the line -“Yet, Your footsteps are not known” (v. 19)-denies the possibility of knowing exclusively God’s every deed to the eyes of human being.

¹² Other verses in which Asaph refers to God by using the term are Ps. 74.13, 14, 15(x2), 16, 17(x2); 76.4, 7(x2); 82.8; 83.18.

¹³ Cf. Watson, *Classical Hebrew Poetry* 53, 64, 153-54, 183-84; and, James L. Kugel, *The Idea of Biblical Poetry: Parallelism and Its History* (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1981), 8-9.

¹⁴ Driver, *A Treatise on the Use of the Tenses*, §27.

¹⁵ GKC §150g; and, Muraoka, *Emphatic Words*, 141-43.

¹⁶ Yitzhak Avishur, *Studies in Hebrew and Ugaritic Psalms* (Jerusalem: Magnes, 1994), 224-25; Harry P. Nasuti, *Tradition History and the Psalms of Asaph* (Atlanta: Scholars, 1988), 80; and, J. A. Emerton, “The Text of Psalm LXXVII 11” *Vetus Testamentum* 44 (1994), 193.

which never had been written in a poetic passage.¹⁷ Accordingly, although Psalm 77 seems to end somewhat abruptly, the psalm still proclaims to the reader about God's new salvific work which is in progress. Asaph is now expecting a new exodus, in which Yahweh will show Himself through His power and lead His people like a flock as an answer for the long-awaited help (Is. 40.2-3).¹⁸ In fact, the external situation of Asaph has not changed at all. Regarding God's faithfulness and care, he was almost completely wrong in the first part (vv. 1-9) because of weakened faith in God. But now, he has become conscious of the fact that the God of the exodus is undoubtedly with him very closely even in his darkest days and in grim situations. He even expects Yahweh's new saving act. So, Asaph sings that, as the Shepherd of His people, Yahweh will lead them with His lovingkindness and grace just as He did during the exodus and during the wandering of the wilderness by the hand of Moses and Aaron.

Suffering in Romans 5.1-11

Paul, unlike Asaph in Psalm 77, in a straightforward manner identifies suffering as a crucial feature in Christian life for growth and accomplishment. This involves highlighting "the sufferings," "boast," a chain of five particles, and linked results of suffering. The truth summarized as "boasting in the sufferings" empowers believers to rejoice in any circumstance by perceiving

God's hand. In deep commitment to this divine principle, believers proceed steadily to next phases following the course of suffering of which they boast. The boasting leads them eventually to attain the finest blessings stated in terms of "boasting in God."

"We Boast in the Sufferings"

The apostle puts the word "suffering" at the heart of his inquiries rather than any other weighty terms. The first word of the paragraph, "having been justified," clarifies the issue exclusively for believers.¹⁹ Indeed, on "justification" Paul has concentrated throughout the previous chapters (Rom. 1-4). Now, turning our attention to the section (Rom. 5-8) which focuses on a believer's life between the times, Paul stresses an indicative, "we have peace with God," while presenting the former in a participle form. Surprisingly, but as denoted, the theme of justification serves as the backdrop of the following issue-boasting of suffering.

The verb "boast" (**καυχάομαι**) is of considerable challenge in calibrating into other languages for translation largely because of its distinct features. The verb contains one object in a positive nuance. Besides, the verb presents the subject matter normally in a prepositional

---

¹⁷ Luis Alonso Schökel, *A Manual of Hebrew Poetics* (Rome: Pontificio Istituto Biblico, 1988), 99.

¹⁸ Horst Dietrich Preuss, *Old Testament Theology*, vol. 1 (Louisville: Westminster John Knox, 1991), 43-44.

---

¹⁹ W. Bauer, F. W. Danker, W. F. Arndt, and F. W. Gingrich, *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature* [BDAG], 3rd ed. (Chicago: University of Chicago Press, 2001), s.v. "δικαίω." Stanley Porter, *Verbal Aspect in the Greek of the New Testament, with Reference to Tense and Mood* (New York: Peter Lang, 1989), 383-84, informs that the Aorist Participle in Paul, which precedes a main verb, shows a definite tendency toward antecedent action.

phrase (**ἐπί** in v. 2; **ἐν** in vv. 3, 11). The features cause the object of boasting to be more salient in this given passage.²⁰ Paul introduces three spiritual blessings in verses 1-2: peace with God, access to grace, and hope of God's glory. Regarding the last one, he explains by associating two genitive nouns ("of glory of God") and the word "to boast." As a result, boasting in the hope of God's glory represents a highlight of these two verses.²¹ The apostle also correlates hope with suffering at the end of the first part (vv. 1-5). Due to this course, the framed use of the word "hope" creates an effect to bracket all values under the jacket of the term "suffering." Hope, which initially serves as a background for boasting in suffering, comes out as one of the fine results of living with suffering (v. 4). Yet again, with the help of the word hope, Paul prepares the ground for connection of the two parts of the paragraph by pointing out the cause—the love that God has poured out in our hearts through the Holy Spirit (v. 5).²² And this refined hope enlivens the path of suffering which, through inclusion (vv. 3, 11), turns to "boasting in God" who is the source and author of our glorious hope.

²⁰ The subject matter of boast includes, God/Christ (Rom. 2.17; 5.11; 1 Cor. 1.31; 2 Cor. 10.17; Phil. 3.3), the Torah (Rom. 2.17), hope (Rom. 5.2), the cross (Gal. 6.14), eagerness (2 Cor. 9.2), flesh (1 Cor. 1.29; Gal. 6.13), and weakness (2 Cor. 12.5, 9).

²¹ Gordon D. Fee, *Pauline Christology* (Peabody: Hendrickson, 2007), 581-82.

²² Cf. Richard A. Young, *Intermediate New Testament Greek: A Linguistic and Exegetical Approach* (Nashville, TN: Broadman & Holman, 1994), 30.

and not only that, but we also **boast** in **the sufferings** (v. 3)

and not only that, but we also **boast** in **God** (v. 11)

Paul puts, in consequence, all weight on the term "suffering" by declaring: "we boast in the sufferings" (v. 3). This statement shows telling elements. First of all, suffering occurs with the article and in the plural form—"the sufferings" (**ταῖς θλίψεσιν**)-and thereby conveys one's extremely difficult situation (cf. Acts 7.10; Eph. 3.13; Col. 1.24; 1 Thes. 3.3; 2 Thes. 1.4). In plural form, the word displays an escalated meaning in amount, intensity, and kinds of suffering of the group who receives the letter.²³ Since the term refers metaphorically to "trouble that inflicts distress," we can understand under this phraseology all kinds of oppression, affliction, tribulation, disease like COVID-19, or even any life-threatening and dreadful situation that may arise to believers during their lives before the second coming of Jesus Christ.²⁴

"Suffering" can hardly be admitted to be a thing for boasting. Nevertheless, the apostle uses these two terms together here. The emphasis on the issue of suffering implies that Paul knew even if believers understand suffering as a crucial function in Christian life, to some of them suffering would still remain counter to many believers' expectations and/or of a difficult nature to accept readily. However, to

²³ For a discussion on the number of nouns, see, Nigel Turner, *A Grammar of New Testament Greek: Syntax*, vol. 3 (Edinburgh: T. & T. Clark, 1963), 22-28.

²⁴ BDAG, s.v. "θλίψις."

boast of suffering forms a crowned reality in believers just as the “death” of Christ stands theologically as the central truth in God’s salvific work. This boasting, which in due course shifts to boasting of God, builds believers’ inner lives and actualizes various blessings promised to them.

The series of particles (“and not only that, but also,” οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ) increases the prominence of the subject matter and forces the preceding verses to serve as a foil for boasting of suffering.²⁵ The fact that after a painstaking preparation (vv. 1-2) Paul by presenting the issue of suffering as the heart of the first part (vv. 1-5) additionally signals the underlying value of suffering, which functions in the innermost domain of our life. In the section, judging from the conclusiveness that the chain creates in verse 3, suffering has more value than the aforementioned blessings and the following virtues as well. At any rate, without experiencing “suffering,” believers can hardly or cannot appropriately experience the preeminent aspects of a Christian life. The act of suffering stands out as a priority on which we, believers, should consistently put our primary concern.

---

²⁵ Rom. 8.23; 9.10; 2 Cor. 7.7; 8.19; 1 Tim. 5.13; 2 Tim. 4.8; and Acts 26.29. On the function of καὶ (“and”) as focusing additive, see, Young, *New Testament Greek*, 188; and, Wesley J. Perschbacher, *New Testament Greek Syntax: An Illustrated Manual* (Chicago: Moody, 1995), 77. On the ἀλλὰ (as the meaning “another” in contrast to the preceding subject matter), see, A. T. Robertson, *A Grammar of the Greek New Testament in the Light of Historical Research*, 3rd ed. (London: Hodder & Stoughton, 1919), 1187.

without experiencing
“suffering,” believers can
hardly or cannot appropriately
experience the preeminent
aspects of a Christian life.

To Live Boasting in Sufferings

As a vital sign of belief, boasting in sufferings leads believers to victory and growth through its authentic path. The application of this essence necessitates knowledge, involvement, and time. Knowing causes us to perceive the correlation of suffering with other spiritual values. Suffering brings out a good set of byproducts: patience, a tested and approved character, and hope (vv. 3, 4).²⁶ Our faith in Jesus Christ motivates us to experience this sequence continually through “knowing.”²⁷ In fact, suffering and our faith in God go hand-in-hand. Sufferings become unavoidable events as we walk in faith (Mt. 13.21; Jn. 16.33; Acts 11.19; 14.22; Rev. 1.9; 2.10; 7.14). Paul is no stranger to suffering and has experienced an extensive amount of sufferings (2 Cor. 1.4, 8; 2.4; 4.17; 6.4; 7.4; Eph. 3.13; Phil. 1.17; Col. 1.24). Serving as a blueprint or road map for the spiritual journey, knowledge

---

²⁶ Robertson, *A Grammar*, 1200; C. F. D. Moule, *An Idiom-Book of New Testament Greek* (London: Cambridge University Press, 1953), 117; and, Bullinger, *Figures of Speech*, 256-58.

²⁷ Porter, *Verbal Aspect*, 286; and, of the same author, *Idioms of the Greek New Testament*, 2nd ed. (London: Sheffield, 1994), 303, shows that the Perfect tense form of “knowing” provides the ground of boasting to the front-ground.

exercised in the midst of sufferings helps believers comprehend their situation better, comprehend the nature of their problem(s), guide their procedure, provide better results, and weigh the cost of following Christ.

Our active involvement in boasting of suffering invigorates us to pursue such a life by hearing and obeying (Mt. 7.24). Along with knowledge and willingness, time is an essential element in accomplishing the pursuit of this boasting. With time, suffering builds endurance, a tested character, and a refined expectation. In the sequence, each phase takes a certain length of time along with its challenges. Endurance is a painstaking process that requires time. Likewise, our suffering produces endurance by requiring from us a great amount of perseverance through the process. Consequently, the boasting of sufferings must be a lifelong principle of believers.

Saving Death of Jesus Christ. Nevertheless, our Lord Jesus Christ is the foundation of boasting in sufferings. Paul never weakens his focus on Jesus Christ and/or His salvific work (vv. 1, 2, 9, 10, 11 [x2]). Jesus Christ stands at the crux in regards to both our relationship to God and to all blessings, which He has brought through His salvific death on the cross. Paul testifies the death of Jesus the Savior in detail (vv. 6-11). The perfectly blessed life has been prepared and demonstrated in the reality that Jesus Christ has died on behalf of us (vv. 6, 8) when we were yet ungodly (v. 6), sinners (v. 8), and even God's enemies (v. 10). His sacrificial death opened the path for those who have faith

in the Lord Jesus Christ to proceed to the ultimate chapter of life-boasting in God. It is completely "through Jesus Christ" that we could enjoy the privilege to live "boasting in the sufferings." In this journey we are not alone. The extensive use of the inclusive term (or element) shows the apostle's supportive attitude to our journey of faith and the fact that we have the same goal and same path to this boasting life.²⁸

"We Boast in God." In verse 11, the word "boast" occurs once again along with the sequence of five particles and causes us to devote ourselves most sincerely to God Himself. The repetition of the sequence at the beginning and end calls to the reader's attention to the solemnity and completeness of the statement at the paragraph level, and emphasizes the importance of the message.²⁹ Here, the emphasis moves ultimately from "sufferings" to "God." Thereby, this passage advises God's people to pay close attention to God during the course of their suffering just as we have seen the same truth in Psalm 77. God is the only hope and help we need. God has demonstrated His love to us, when we were not yet good enough, not yet godly enough, and not yet lovely enough to receive God's self-sacrificing love, according to His promise. On this ground, believers must move forward to the open field of working and serving even in the midst of disease, loss, or

²⁸ In the paragraph, the "we" language is prevailing as a form of pronoun (vv. 1, 5 [x2], 6, 8 [x3], 11), verb (vv. 1, 2 [x3], 3, 10 [x], 11), participle (vv. 1, 3, 6, 8, 9, 10 [x2], 11), noun (v. 8), and adjective (vv. 6 [x2], 10). Porter, *Verbal Aspects*, 100.

²⁹ Cf. Bullinger, *Figures of Speech*, 245.

sufferings. Indeed, in the Lord, the worker's service and toil cannot be in vain (1 Cor. 15.50-58).

Conclusion

The present investigation on Psalm 77 and Romans 5.1-11 confirms that there is a great need for God's people to understand their difficulties found in the current day with faith in God. Both texts point to the perspective connected to salvific events, the exodus and the cross. God's saving acts serve as the core ground for the belief and living. The events, which happened once

for God's people according to God's grace and promise, serve the believers even to this day as we live through faith near the end time. The divine emphasis expedites aligning our way of life to divine truth and leads us to a greater hope enlivened through faith and obedience to Him. With faith we also proceed to participate faithfully and actively in the service and ministry, bearing in mind the glorious promises from God.

The divine emphasis expedites aligning our way of life to divine truth and leads us to a greater hope enlivened through faith and obedience to Him.

ชัยชนะและการเติบโตของคนของพระเจ้าท่ามกลางความทุกข์ยาก ระหว่างรอคอยการช่วยกู้ครั้งใหม่จากพระเจ้า: สดุดี 77 และโรม 5.1-11

ศจ. ดร.สยาม ชิม แพลโดย คุณเอมวาลี ลีลานุกุล¹

สถานการณ์โรคระบาดอันยืดเยื้อส่งผลกระทบใหญ่หลวงต่อชีวิตประจำวันอย่างที่เราแทบไม่เคยคาดคิดมาก่อน และโรคที่เกิดจากไวรัสโคโรนา¹นี้แฉะเวียนมาสร้างความสูญเสียแก่เรามากมาย ให้ต้องทุกข์ทรมาน หวาดกลัว ถูกจำกัดเสรีภาพบางอย่างซึ่งที่ผ่านมาเราอาจมองข้ามมาโดยตลอด อีกทั้งโรคนี้อย่างยิ่งเป็นภัยคุกคามโดยตรงต่อชีวิตฝ่ายร่างกายของเราด้วย สถานการณ์ที่เข้ามาประจันหน้าอย่างนี้มักจะบั่นทอนความมั่นใจของเราในเรื่องอนาคต ผู้คนจึงมีความต้องการมากขึ้นที่จะแสวงหาหนทางที่จะทำให้รู้สึกมั่นคงในชีวิตและประสบความสำเร็จแม้ในยามทุกข์ยาก หรือในเวลาของโรคระบาดที่คุกคามชีวิตเช่นนี้ ในเรื่องนี้พระคัมภีร์หนุนใจเราโดยสอนให้มองว่า การทนทุกข์หรือวิฤตต่างๆ เป็นส่วนสำคัญในภาพของอำนาจอธิปไตยของพระเจ้าซึ่งยังคงดำเนินต่อเนื่องอยู่ แทนที่จะตื่นตระหนกไปกับสิ่งเหล่านี้ อย่างไรก็ตาม โรคระบาดในปัจจุบันก็อยู่ในพระหัตถ์พระเจ้า และเป็นสิ่งที่กำลังทำให้พระประสงค์ของพระองค์สำเร็จ ดังนั้น แม้ในยามทุกข์ยากสาหัสที่สุด ผู้เชื่อก็ยังสามารถจดจ่อที่พระเจ้าโดยระลึกถึงสิ่งที่พระองค์ได้ทรงเมตตากระทำแก่เราในอดีต และโดยคาดหวังการช่วยกู้อย่างต่อเนื่องจากพระองค์ พระเจ้าจะทรงใช้สถานการณ์ใดก็ได้มาเป็นเครื่อง

มีอันทรงประสิทธิภาพที่จะเสริมสร้างเส้นทางแห่งความเชื่อของเรา โดยหล่อหลอมเราตามแบบแผนนิรันดร์ของพระองค์อันประกอบด้วยความรัก พระปัญญา และฤทธานุภาพของพระองค์ สดุดี 77 กับโรม 5.1-11 แตกต่างกันอย่างชัดเจนในหลายด้าน รวมถึงผู้เขียน ผู้อ่าน วันเวลาที่เขียน สถานการณ์ ประสบการณ์ ประเด็นสำคัญ และความทุกข์ยากในเวลานั้น อย่างไรก็ตาม พระธรรมสองตอนนี้มีหลายส่วนที่คล้ายคลึงกันอย่างน่าประหลาด แม้มาจากคนละภาคพันธสัญญา แต่เนื้อหาตลอดทั้งตอนของทั้งคู่วิเคราะห์เรื่องความทุกข์ยากของผู้เชื่ออย่างลึกถึงแก่น และยังพูดถึงความตั้งใจแน่วแน่ของเราที่จะไว้วางใจในพระเจ้า ทั้งสองตอนตอกย้ำหนักแน่นเรื่องความสำคัญของความเชื่อในพระเจ้า และคำสอนในทั้งสองตอนก็ประยุกต์ได้กับผู้เชื่อในทุกยุคทุกสมัย พระราชกิจการช่วยกู้อันต่อเนื่องของพระเจ้านั้นเป็นบทสรุปที่ทั้งสองตอนนี้ใช้ คืออ้างถึงเหตุการณ์การช่วยกู้

พระธรรมสองตอนนี้มีหลายส่วนที่คล้ายคลึงกันอย่างน่าประหลาด แม้มาจากคนละภาคพันธสัญญา แต่เนื้อหาตลอดทั้งตอนของทั้งคู่วิเคราะห์เรื่องความทุกข์ยากของผู้เชื่ออย่างลึกถึงแก่น

¹ เอมวาลี (มิง) เป็นสมาชิก ศจ. ตลาดพลูแบ็บติสต์ มหาบัณฑิต อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เอกด้านการแปลภาษาอังกฤษ ได้ร่วมรับใช้ในงานการแปลหลายๆ งาน ทั้งกับสมาคมพระคริสตธรรมไทย และ รร. คริสต์ศาสนศาสตร์แบ็บติสต์

ในอดีต ในการพิจารณาเรื่องสถานการณ์ปัจจุบัน ผมได้พินิจพิเคราะห์พระธรรมสองตอนนี้อย่างละเอียดโดยให้ความสนใจแก่คำ วลี โครงสร้าง ประโยค และพัฒนาการทางความคิด

ความทุกข์ยากในสดุดี 77

อาสาฟ ผู้เขียนสดุดี 77 เป็นผู้นำนมัสการที่ กษัตริย์ดาวิดทรงแต่งตั้งไว้เพื่องานรับใช้ด้านดนตรี ร่วมกับเฮมาน (1 พศด. 6.39; 25.1 และข้อถัดไป) อาสาฟร้องทูลเรื่องความจำเป็นของเขาต่อพระเจ้าอย่างสุดหัวใจโดยสื่อว่าความทุกข์ของเขาครั้งนี้สาหัสและยาวนาน สดุดีบทนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน (ข้อ 1-9 และข้อ 10-20) ข้อ 10 เชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาสองส่วนนี้ และหันเหทิศทางจากคำถามแคลงใจมากมายไปสู่ความชื่นชมยินดีในการช่วยกู้ของพระเจ้า อาสาฟแสดงความรู้สึกว่า ตนถูกละเลยในยามที่ต้องทนทุกข์จนกระทั่งเมื่อเขาตระหนักได้ว่าพระเจ้าทรงอยู่ใกล้และพระองค์กำลังทรงกระทำกิจอยู่อย่างแข็งขัน เมื่อคิดได้ดังนั้น เขาจึงหันเหจุดสนใจจากตัวเองไปที่พระเจ้า โดยกล่าวว่า พระยาห์เวห์ทรงเป็นคำตอบแก่การแสวงหาทั้งหลายของเขา และเขาคาดหวังอย่างสัตย์ซื่อว่าจะได้เห็นพระราชกิจอันอัศจรรย์ครั้งใหม่ของพระองค์

ส่วนที่หนึ่ง (ข้อ 1-9)

อาสาฟให้ภาพว่า สถานการณ์ที่ประสบอยู่นั้น เป็นอะไรที่เกินความสามารถของเขาที่จะแก้ไขได้ การใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งหรือส่วนต่อท้ายคำ ในบทกลอนบทแรก (ข้อ 1-3) สื่อถึงความสิ้นไร้หนทาง (แปลตรงตัวว่า ความคับแคบ, **גַּזַּר**) ภาพย่อยต่างๆ ที่กล่าวถึงในตอนนี้อยู่เกี่ยวข้องกับอวัยวะหลายส่วนในร่างกายของอาสาฟ ซึ่งร่วมกันแสดงภาพการทูลอ้อนวอนอย่างอับจนหนทางจริงๆ ในบทกลอนบทถัดมา (ข้อ 4-9) อาสาฟหวนคิดถึงวันเก่าๆ และสำรวจอย่างละเอียดโดยถามคำถาม

ติดต่อกันเป็นชุด ซึ่งนำไปสู่จุดสูงสุดของการทูลวิงวอนครั้งนี้ เป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่พระเจ้าจะต้องทรงทำอะไรสักอย่าง

เสียงของข้าพระองค์ต่อพระองค์

และข้าพระองค์ร้องทูล

เสียงของข้าพระองค์ต่อพระองค์

และพระองค์จะทรงฟัง (ต่อ) ข้าพระองค์²

บทกลอนบทแรก (ข้อ 1-3) เพลงสดุดีนี้เริ่มต้นด้วยวลีว่า “เสียงของข้าพระองค์ต่อพระองค์” ซึ่งอาสาฟใช้ซ้ำในรูปแบบเดียวกัน ด้วยโครงสร้างประโยคแบบเดียวกัน และในจุดเดียวกัน เป็นการเน้นที่ความคับแค้นใจของเขา³ แม้ข้อนี้จะสั้น แต่จำนวนประโยคอาจนับได้แตกต่างกันตั้งแต่ 2-4 ประโยค⁴ การนับจำนวนประโยคได้ไม่เท่ากันในฉบับแปลหลายฉบับนั้นโดยมากเกิดจากการใช้คำว่า “และ” (1) หากดูจากการใช้สันธานคำนี้ร่วมกับกริยาในแต่ละครั้ง พระคัมภีร์ข้อนี้ก็ตีความได้ว่ามี 4 ประโยค⁵ ความสิ้นกระซิบและความคูขานทำให้ถ้อยคำวิงวอนสี่ประโยคนี้นี้เข้มข้นขึ้น ประโยคที่สั้นจนน่าแปลกใจกลับทำให้พระคัมภีร์ข้อนี้สื่อสารได้อย่างมากมาย ในกรอบประโยคนี้นี้ มีการสลับเปลี่ยนรูปกาลของคำกริยา (heterosis of tenses) คือ “ข้าพระองค์ร้องทูล”

² ผู้เขียนเป็นผู้แปลเนื้อหาของพระคัมภีร์ในบทความนี้ หากไม่ได้ระบุเป็นอย่างอื่น

³ E. W. Bullinger, *Figures of Speech Used in the Bible* (London: Messrs. Eyre and Spottiswoode, 1898), 189.

⁴ ฉบับภาษาอังกฤษที่นับว่าข้อ 1 มี 4 ประโยค รวมถึงฉบับ NASB, JPS, Geneva, DARBY, YLT ฉบับที่นับได้ 3 ประโยคคือ ESV, NKJV, NRSV, CSB, ASV, Koren และฉบับที่นับได้ 2 ประโยคคือ JB, NIV (1973)

⁵ การใช้ waw แบบ simple ร่วมกับ cohortative ดู J. C. L. Gibson, *Davidson's Introductory Hebrew Grammar: Syntax*, 4th ed. (Edinburgh: T&T Clark, 1994), 106. On the use of waw consecutive with perfect, see, Wilhelm Gesenius, E. Kautzsch, and A. E. Cowley, *Gesenius' Hebrew Grammar [GKC]* (Oxford: Clarendon, 1910), §112d, ff, x; and, S. R. Driver, *A Treatise on the Use of the Tenses in Hebrew and Some Other Syntactical Questions* (London: Oxford University Press, 1874), 108.

(กริยา imperfect) และ “พระองค์จะทรงฟังข้าพระองค์” (กริยา perfect) แสดงว่าพระเจ้าทรงฟังอย่างแน่นอน⁶ อาสาฟใช้คำบุพบทว่า “ต่อ” (לְ) 2 ครั้ง คือ “ต่อพระองค์” และอีก 1 ครั้งเป็นคำสุดท้ายของข้อ ซึ่งหันเหจุดสนใจไปที่ตัวเขาเอง คือ “(ต่อ) ข้าพระองค์” เขาทูลขอความช่วยเหลือจากพระเจ้าด้วยเสียงดังขึ้นเรื่อยๆ จนถึงขั้นสุด แม้ว่าเขาไม่ได้ให้บริบทไว้ว่าต้นเหตุของความสิ้นหวังนี้คือเรื่องอะไร แต่เราสามารถเห็นความรุนแรงของปัญหาได้อย่างชัดเจนเลยทีเดียว

วลีว่า “ในวันที่ข้าพเจ้าทุกข์ใจ” (בְּיָמַי אֲנִי מְאֵי) ข้อ 2) เปิดเผยชัดเจนถึงสถานการณ์ทุกข์ยากของผู้เขียนสดุดี วลีนี้ปรากฏเพียง 3 ครั้งในพันธสัญญาเดิมโดยกล่าวถึงวัน เช่นวันที่ยาโคบต้องหนีจากพี่ชายเพื่อเอาชีวิตรอด (ปฐมก. 35.3) และวันที่กษัตริย์ดาวิดทรงร้องทูลต่อพระเจ้า (สดด. 86.7) วลีนี้แสดงถึงสภาพปัจจุบันที่สิ้นหวังของอาสาฟ เขาเน้นหนักที่ความทุกข์ยากของตนโดยซ้ำคำว่า “ของข้าพเจ้า” ได้แก่ “ความทุกข์ใจของข้าพเจ้า” “มือข้าพเจ้า” และ “จิตใจข้าพเจ้า” การใช้คำว่า “ของข้าพเจ้า” อย่างนี้เป็นการเพิ่มน้ำหนักและขยายเสียงว่านี่เป็นเรื่องจริงในชีวิตส่วนตัวของเขาและสื่อความรู้สึกภายในของเขาออกมา นอกจากนี้ ในข้อ 3 มีการใช้กริยา 4 คำร่วมกับคำว่า “จิตวิญญาณ” ได้แก่ “ระลึก” “ครวญคราง” “ตรึกตรอง” (หรือคร่ำครวญ) และ “อ่อนระอา” ยังเป็นการเสริมความรุนแรงของวิกฤตที่อาสาฟประสบอยู่ กริยาเหล่านี้แบ่งเนื้อหาเป็นสองท่อน คือบรรทัดละหนึ่งท่อน โดยที่แต่ละท่อนชี้ไปที่ “ผล”⁷ และการซ้ำลำดับเนื้อหาอย่างนี้ก็ยิ่งทำให้ความสิ้นไร้หนทางของเขาดูแยกลงไปอีก

⁶ Cf. Bullinger, *Figures of Speech*, 518.
⁷ Thomas O. Lambdin, *Introduction to Biblical Hebrew* (New York; Charles Scribner’s Sons, 1971), 119.

บทกลอนบทที่สอง (ข้อ 4-9) อาสาฟบอกว่าพระเจ้าเองทรงจับหนังตาของเขาไว้ไม่ให้ปิด ความฝันและการนอนไม่หลับทำให้เขาทุกข์มากจนพูดไม่ออก เขาคิดถึงวันเก่าๆ และช่วงเวลาหลายปีเมื่อนานมาแล้ว ในข้อ 6 เขาตั้งใจจะใคร่ครวญเรื่องนี้อย่างละเอียด⁸ ด้วยการใช้กลวิธีทางไวยากรณ์หลายอย่างดังที่เคยใช้ในข้อ 3 เนื้อหาของอาสาฟก็ดำเนินไปถึงจุดที่เขาเริ่มตั้งคำถามในข้อ 6 ในจุดนี้ อาสาฟยังไม่ได้บอกว่าอะไรคือสิ่งที่จิตวิญญาณของเขาเริ่มตรวจสอบเสาะหาอย่างละเอียด แต่สิ่งนั้นย่อมรวมถึงการช่วยกู้ของพระยาห์เวห์ในอดีตเป็นแน่ (ข้อ 5) ตามที่ข้อ 7-9 บ่งชี้ การประเมินโดยใช้ “จิตวิญญาณ” นั้นสอดคล้องกับผู้เขียนสดุดีจะค้นลึกไปถึงจุดสุด และไปถึงระดับที่วิกฤตที่สุด หลายคำที่ใช้อ้างอิงเรื่อง “เวลา” ในข้อ 7-8 (รวมถึงคำว่า “ลืม” ในข้อ 9 ด้วย) บ่งชี้ว่า การเสาะหาของอาสาฟและความทุกข์ยากของเขายังดำเนินอยู่และน่าจะยืดเยื้อไปอีกเป็นเวลานานด้วย

อาสาฟยังไม่ได้บอกว่าจะอะไรคือสิ่งที่จิตวิญญาณของเขาเริ่มตรวจสอบเสาะหาอย่างละเอียด แต่สิ่งนั้นย่อมรวมถึงการช่วยกู้ของพระยาห์เวห์ในอดีตเป็นแน่

ท้ายที่สุด ในข้อ 7-9 อาสาฟถามคำถามออกมาจากหัวใจโดยวางปุจฉาอนุภาค (interrogative particle) ไว้ด้านหน้าของแต่ละข้อ (รวมมี 3 ครั้งสำหรับ 6 คำถาม) ได้แก่ “องค์เจ้านายจะทรงทอดทิ้งเป็นนิรันดร์หรือ” “และจะไม่พอพระทัยอีก

⁸ ปฐมก. 31.35; 44.12; 1 ซมอ. 23.23; 1 พกษ. 20.6; 2 พกษ. 10.23; ศพย. 1.12

เลยหรือ” “ความรักมั่นคงของพระองค์ยังหยุดอยู่เป็นนิรันดร์หรือ” “พระสัญญาของพระองค์สิ้นสุดทุกชั่วชาติพันธุ์หรือ” “พระเจ้าทรงลืมนี่จะเมตตาหรือ” “เพราะความกริ้ว พระองค์จึงทรงยับยั้งพระกรุณาหรือ” คำถามเหล่านี้ทำให้เกิดแก่นเรื่องย่อยขึ้นเนื่องจากการใช้กริยาคู่หนึ่ง คือ “ทอดทิ้ง” (ข้อ 7) และ “ลืมนี่” (ข้อ 9)⁹ คำถามอันเต็มด้วยวาทศิลป์นี้ไม่ได้ต้องการคำตอบ เพราะเขารู้คำตอบอยู่แล้ว¹⁰ แต่คำถามทั้งหกข้อนี้เน้นที่ความสัตย์ซื่อของพระเจ้า แม้จะกล่าวในทางที่ไม่เหมาะสม ไม่รู้จักบุญคุณ และอาจเรียกได้ว่าก้าวร้าว¹¹ ในข้อ 8 เขาถามว่าพระเมตตาและพระสัญญานั้นมาถึงจุดที่หมดสิ้นไปแล้วหรือเปล่า เขาใช้กริยา 2 คำซึ่งมีความหมายเดียวกัน (בטח กับ נאמן หมายถึง หมดสิ้นไป) น่าตกใจที่อาสาฟเอ่ยถามพระเจ้าอย่างหนึ่งที่เราผู้เชื่อไม่ควรสงสัยเลยไม่ว่าเมื่อไร เขาถามโดยใช้กริยาคำที่สองซึ่งดาวิดเคยใช้เมื่อทรงบ่นว่า “ผู้จงรักภักดี” ไม่มีอีกแล้ว (สดด. 12.1) อย่างไรก็ดี ในความทุกข์เหลือล้นนี้ อาสาฟกล่าวถามว่าพระสัญญาทั้งปวงของเจ้านั้นสิ้นสุดตลอดไปแล้วใช่ไหม เขายังคงถามต่อไปในสิ่งที่ตรงกันข้ามกับความเป็นจริงอันเกี่ยวข้องกับพระเจ้า พระลักษณะของพระองค์ และพระเมตตาต่อประชากรของพระองค์

⁹ Yitzhak Avishur, *Stylistic Studies of Word-Pairs in Biblical and Ancient Semitic Literatures* (Kevelaer: Butzon & Bercker, 1984), 225-26.

¹⁰ Wilfred G. E. Watson, *Classical Hebrew Poetry: A Guide to Its Techniques* (London: T&T Clark, 1984), 338-39.

¹¹ ในพระธรรมสดุดี ปจฉาอนุภาค (interrogative particle) ปรากฏ 31 ครั้ง จากทั้งหมด 717 ครั้งในพันธสัญญาเดิม มีการปรากฏ 3 ครั้งขึ้นไปเฉพาะใน สดด. 77, 88 และ 94 แต่บรรยากาศในบทที่ 77 แตกต่างจากเพลงสดุดีบทอื่นๆ อย่างน่าประหลาด บทที่ 88 (ข้อ 10-12) ใช้คำว่า YHWH อย่างสุภาพเพื่อทูลขอความช่วยเหลือจากพระยาห์เวห์โดยมีเหตุผลที่ดี และในบทที่ 94 ซึ่งมีการใช้คำนำหน้าเพื่อระบุคำถาม 6 ครั้ง (ข้อ 9-10, 20) ทั้งหมดใช้กับคนโหดร้ายและคนโง่

ส่วนที่สอง (ข้อ 10-20)

จุดเปลี่ยนที่สำคัญในเพลงสดุดีบทนี้คืออาสาฟตระหนักได้ว่าพระเจ้าทรงกระทำกิจอย่างต่อเนื่อง ในบทกลอนสองบทท้าย (ข้อ 10-15, 16-20) เขาจึงจดจ่อที่พระองค์เท่านั้น การเปลี่ยนมาใช้สรรพนามบุรุษที่สอง (You/Your) กับพระเจ้าในขณะที่ก่อนหน้านี้ใช้สรรพนามบุรุษที่สาม (He/His) แสดงให้เห็นว่าคำถามของเขาพัฒนาไปอีกขั้นหนึ่งแล้ว เขายอมรับว่าพระยาห์เวห์เป็นคำตอบสำหรับชีวิตของเขา และเขารอคอยการช่วยกู้ครั้งใหม่ของพระองค์

บทกลอนบทที่สาม (ข้อ 10-15) อาสาฟเต็มใจจะทำสิ่งหนึ่งเกี่ยวกับพระเจ้า เขาต้องการให้พระราชกิจของพระยาห์เวห์เป็นที่ระลึกถึงและตัวเขาเองก็ต้องการจะระลึกถึงพระราชกิจทั้งหลายด้วยเช่นกัน (ข้อ 11) ดังนั้นเอง เขาก็จะใคร่ครวญและตรึกตรองพระราชกิจทั้งสิ้นของพระองค์ (ข้อ 12) ช่วงว่างระหว่างผู้เขียนสดุดีกับพระเจ้าเริ่มแคบลงแล้ว พระราชกิจอันอัศจรรย์ในสมัยก่อนกลับมามีความหมายและทำให้อาสาฟคาดหวังอย่างจริงจังถึงเหตุการณ์ที่จะมาจากพระเจ้าในอนาคต อันที่จริง คำกล่าวของเขาที่ว่า “นั่นแหละเป็นความทุกข์ของข้าพเจ้า คือปีแห่งพระหัตถ์ขวาขององค์ผู้สูงสุด” เผยให้เห็นการเปลี่ยนแปลงอย่างสุดขีด อาสาฟหันมาตระหนักว่าพระยาห์เวห์ทรงกระทำกิจแทนเขา ทรงกระทำกิจเพื่อคนของพระองค์ และการช่วยกู้ของพระองค์ไม่เคยหยุดยั้ง

ดังนั้นเอง อาสาฟจึงเปลี่ยนสรรพนามที่กล่าวถึงพระเจ้าจากบุรุษที่สาม (He) มาเป็นบุรุษที่สอง (You) จากข้อนี้ไปจนจบบท การใช้สรรพนามบุรุษที่สอง (גַּמְלָךְ) กับเจ้านั้นทำหน้าที่ในโครงสร้างระดับลึก คือยกระดับอารมณ์ของอาสาฟ และเน้นถึงความจริงที่เขากลับมาค้นพบอีกครั้ง เป็นความจริงที่ทำให้เกิดความเชื่อมั่น

**ยังมีวรรคที่ว่า “รอยพระบาทของ
พระองค์ก็ไม่มีใครเห็น” (ข้อ 19)
บ่งบอกว่า ด้วยสายตาของมนุษย์
เราไม่มีทางรู้แน่ชัดว่าพระเจ้า
กำลังทรงกระทำอะไร**

อันได้มาจากการตรวจสอบเสาะหาอย่างละเอียดของเขา¹² การใช้สรรพนามบุรุษที่สองคู่กับหนึ่งหรือหนึ่งคู่กับสอง (You-I หรือ I-You) แสดงให้เห็นว่าสองฝ่ายสนทนากัน การใช้คำอย่างนี้เผยชัดว่าทัศนคติของผู้เขียนต่อพระเจ้าได้เปลี่ยนแปลงไป ตอนนี้อาสาฟพบหนทางและพบคำตอบของชีวิตแล้ว คือในพระเจ้า¹³ นอกจากนี้ เขายังประกาศว่าพระมรรคาของพระองค์บริสุทธิ์ และจะมีพระองค์ไฉยิ่งใหญ่กว่าพระเจ้าของเขา (ข้อ 13) เขายังสำแดงความเชื่อที่กลับมาเข้มแข็งอีกครั้งด้วยว่า “ด้วยพระกร พระองค์ได้ทรงไถ่ประชากรของพระองค์” (ข้อ 15) ระยะเวลายาวนานที่เขาวนเวียนอยู่ในความสงสัยพระเจ้าไม่ได้จบลงอย่างนั้น แต่ได้ดำเนินต่อโดยแปรเปลี่ยนเป็นการร้องเพลงสรรเสริญอย่างยิ่งใหญ่ในบทท้ายข้อ 16 ทะเลเห็น (กริยา perfect) พระองค์

ข้าแต่พระเจ้า

เมื่อทะเลเห็น (กริยา perfect) พระองค์
มันก็สั้นสะท้าน (กริยา imperfect)
แน่ทีเดียว บรรดาที่ลึกลับสั้นสะท้าน
(กริยา imperfect)

บทกลอนบทสุดท้าย (ข้อ 16-20) บทนี้ซึ่งเป็นจุดสูงสุดของสดุดี 77 ได้เล่าเหตุการณ์ต่างๆ ในคราวอพยพ ในกลอนบทนี้มีจุดที่น่าสนใจหลายจุด รวมถึงโครงสร้างที่เปลี่ยนจากสองบรรทัดเป็นสามบรรทัด (ข้อ 16-19) คำหลายคำที่แสดงถึงการปรากฏพระองค์ (theophany) และการเน้นจุดสนใจไปที่เหตุการณ์อพยพ ปัจจัยเหล่านี้ทำงานร่วมกันและเปิดสู่ความเข้าใจใหม่ของสดุดีบทนี้ ในโครงสร้างแบบสามบรรทัด บรรทัดสุดท้ายจะเป็น “เนื้อหาที่ต้องการเน้น” โดยจะมีการเสริมความแรง เพิ่มความหนักแน่น และแจกแจงรายละเอียดของเนื้อหาในข้อด้วยวิธีที่เรียกว่า โครงสร้างคู่ขนานแบบขั้นบันได (staircase parallelism)¹⁴ นอกจากนี้ การใช้กริยา imperfect ที่แปลว่า “สั้นสะท้าน” (בָּיַט, נָעַמַּ) หลังจากกริยา perfect ที่แปลว่า “เห็น” บ่งชี้ว่า ทั้งทะเลและบรรดาที่ลึกลับสั้นสะท้านโดยฉับพลันทันที¹⁵ คำอนุภาค (particle) ที่แปลว่า “แน่ทีเดียว” (כִּי) เป็นการย้ำเนื้อหาของบรรทัดสุดท้าย และส่งผลรวมถึงทั้งข้อนี้ด้วย¹⁶ การที่ “บรรดาที่ลึกลับ” (בְּרַחֲמֵי הַיָּם) สั้นสะท้านโดยฉับพลันเมื่ออยู่เฉพาะพระพักตร์พระยาห์เวห์บรรยายภาพชัดเจนถึงอำนาจอันสูงสุดของพระเจ้า ความยิ่งใหญ่ของพระยาห์เวห์เป็นเนื้อหาหลักของตอนนี้ อย่างไรก็ตาม ในเรื่องการช่วยกู้ของพระเจ้านั้น ยังมีวรรคที่ว่า “รอยพระบาทของพระองค์ก็ไม่มีใครเห็น” (ข้อ 19) บ่งบอกว่า ด้วยสายตาของมนุษย์ เราไม่มีทางรู้แน่ชัดว่าพระเจ้ากำลังทรงกระทำอะไร ด้วยปัจจัยอย่างนี้ การนำฝูงแกะของพระเจ้าอย่างที่ทรงทำในคราวอพยพนั้น พิสูจน์ให้เห็นว่า พระองค์

¹² T. Muraoka, *Emphatic Words and Structures in Biblical Hebrew* (Jerusalem: Magnes, 1985), 47-66.

¹³ ข้ออื่นๆ ที่อาสาฟกล่าวถึงพระเจ้าโดยใช้สรรพนามอย่างนี้ ได้แก่ สดุด. 74.13, 14, 15 (2 ครั้ง); 16, 17 (2 ครั้ง); 76.4, 7 (2 ครั้ง); 82.8; 83.18.

¹⁴ Cf. Watson, *Classical Hebrew Poetry* 53, 64, 153-54, 183-84; and, James L. Kugel, *The Idea of Biblical Poetry: Parallelism and Its History* (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1981), 8-9.

¹⁵ Driver, *A Treatise on the Use of the Tenses*, §27.

¹⁶ GKC §150g; and, Muraoka, *Emphatic Words*, 141-43.

ทรงช่วยกู้คนของพระองค์และนำพวกเขาจริงๆ¹⁷

อาสาฟย้อนกลับมาเล่าเหตุการณ์อพยพโดยใช้คำหลายคำที่แสดงถึงการปรากฏพระองค์ รวมถึงคำว่า “ทะเล” “บรรดาที่ลึก” “เมฆ” “เมฆฝุ่น” (ฉบับไทยว่า “ท้องฟ้า”) “ลูกธนู” “ฟ้าร้อง” “ฟ้าแลบ” “พระมรรคา” “พระวิถี” และ “รอยพระบาท” นี้ไม่ได้เป็นแค่การอธิบายเหตุการณ์ที่ผ่านมายาวนานแล้ว แต่สัญลักษณ์เหล่านี้บ่งบอกมากไปกว่าความเป็นจริงที่เห็นได้ด้วยตา ด้วยกระบวนการสร้างจินตภาพนี้ พระธรรมตอนนี้สื่อภาพใหม่ขึ้นมา คือภาพการอพยพครั้งที่สอง ซึ่งเป็นภาพที่ผู้เขียนต้องการสื่อ แม้จะไม่ได้พูดออกมาตรงๆ แต่ตั้งใจให้ผู้่านสร้างจินตภาพขึ้นมา¹⁸ ดังนี้เอง แม้ว่าสดุดี 77 ตัดจบลงอย่างกะทันหัน แต่บทสดุดีนี้ก็ยิ่งประกาศแก่ผู้อ่านว่า พระราชกิจการช่วยกู้ของพระเจ้ายังคงดำเนินอยู่ต่อไป มาตอนนี้อาสาฟคาดหวังการอพยพครั้งใหม่ ซึ่งพระยาห์เวห์จะทรงส่งความช่วยเหลือที่เขารอคอยมานานมาให้โดยจะปรากฏพระองค์ด้วยฤทธิ์อำนาจและจะทรงนำคนของพระองค์อย่างฝูงแกะ (อสย. 40.2-3)¹⁹ อันที่จริงดูจากภายนอกแล้ว สถานการณ์ของอาสาฟไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปเลย ในเรื่องความสัตย์ซื่อและความเอาพระทัยใส่ของพระเจ้านั้น อาสาฟคิดผิดอย่างสิ้นเชิงในเนื้อหาส่วนแรก (ข้อ 1-9) เพราะความเชื่อในพระเจ้าของเขาอ่อนกำลังลง แต่มาตอนนี้เขาตระหนักได้อย่างไม่ลังเลสงสัยเลยว่า พระเจ้าแห่งเหตุการณ์อพยพครั้งนั้นสถิตอยู่กับเขาอย่าง

ใกล้ชิดมากแม้ในวันที่มืดมนและในสถานการณ์ที่สิ้นหวัง เขาถึงขั้นคาดหวังจะได้เห็นการช่วยกู้ครั้งใหม่ของพระยาห์เวห์ด้วย ดังนั้น อาสาฟจึงร้องเพลงว่า ในฐานะผู้เลี้ยงแกะ พระยาห์เวห์จะทรงนำคนของพระองค์ด้วยความรักมั่นคงและพระกรุณาอย่างที่ได้ทรงกระทำในคราวอพยพ และในระหว่างการเดินทางวนเวียนในถิ่นทุรกันดารภายใต้การนำของโมเสสและอาโรน

ความทุกข์ยากในโรม 5.1-11

ต่างจากอาสาฟในสดุดี 77 เปาโลเริ่มกล่าวอย่างตรงไปตรงมาว่าการทนทุกข์เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ชีวิตคริสเตียนเติบโตและประสบความสำเร็จ จุดเน้นของเปาโลอยู่ที่การใช้คำว่า “ความทุกข์ยาก” คำว่า “ไอ้อวด” (ฉบับมาตรฐาน 2011-THSV ใช้ว่า “ชื่นชมยินดี”) การใช้ชุดคำอนุภาคต่อเนื่องกันห้าคำ และผลต่างๆ ที่เกิดจากความทุกข์ยาก การ “ไอ้อวดความทุกข์ยาก” (ฉบับมาตรฐานใช้ว่า “ชื่นชมยินดีในความทุกข์ยาก”) นั้นทำให้ผู้เชื่อมีกำลังที่จะชื่นชมยินดีในสถานการณ์ต่างๆ ได้เพราะรับรู้ถึงพระหัตถ์ของพระเจ้า เมื่อผู้เชื่อวางชีวิตของตนทั้งหมดในหลักการของพระเจ้า เขาก็จะดำเนินอย่างมั่นคงสู่ขั้นต่อไป ในเส้นทางแห่งความทุกข์ยากที่เขาไอ้อวดนั้น ท้ายที่สุดการไอ้อวดดังกล่าวจะนำเขาไปถึงพระพรที่ประเสริฐที่สุด ซึ่งเรียกว่า การ “ไอ้อวดพระเจ้า” (ฉบับมาตรฐานใช้ว่า “ชื่นชมยินดีในพระเจ้า”)

“เราไอ้อวดความทุกข์ยาก”

เปาโลวางคำว่า “ความทุกข์ยาก” ไว้ที่ใจกลางคำถามข้อต่างๆ ของเขาแทนที่จะใช้คำหนักๆ คำอื่น คำแรกในย่อหน้านี้คือ “ถูกชำระให้ชอบธรรม” แสดงอย่างชัดเจนว่าเรื่องนี้

¹⁷ Yitzhak Avishur, *Studies in Hebrew and Ugaritic Psalms* (Jerusalem: Magnes, 1994), 224-25; Harry P. Nasuti, *Tradition History and the Psalms of Asaph* (Atlanta: Scholars, 1988), 80; and, J. A. Emerton, “The Text of Psalm LXXVII 11” *Vetus Testamentum* 44 (1994), 193.

¹⁸ Luis Alonso Schökel, *A Manual of Hebrew Poetics* (Rome: Pontificio Istituto Biblico, 1988), 99.

¹⁹ Horst Dietrich Preuss, *Old Testament Theology*, vol. 1 (Louisville: Westminster John Knox, 1991), 43-44.

เป็นเรื่องเฉพาะสำหรับผู้เชื่อเท่านั้น²⁰ อันที่จริง เขาเน้นเรื่อง “การชำระให้ชอบธรรม” ไปแล้ว ในบทก่อนๆ (รม. 1-4) ตอนนี้เขาดึงความสนใจของผู้อ่านมาที่ตอนใหม่ (รม. 5-8) ซึ่งจุดเน้นอยู่ที่ชีวิตของผู้เชื่อระหว่างเวลาปัจจุบันกับเมื่อพระเยซูคริสต์เสด็จกลับมา โดยเน้นเวลาแบบยืนยันความจริง (indicative) ว่า “เราอยู่อย่างสงบสุข เฉพาะพระพักตร์พระเจ้า” ในขณะที่ก่อนหน้านี้ใช้รูป participle นำประหลาดใจแต่อย่างทีระบุไว้ก็คือ แก่นเรื่องเรื่องการชำระให้บริสุทธิ์นี้เป็นเหมือนฉากหลังของประเด็นต่อมา คือการโอ้อวดความทุกข์ยาก

คำกริยาว่า “โอ้อวด” (καυχόμεαι) แปลเป็นภาษาอื่นๆ ได้ยาก คำนี้มีลักษณะเฉพาะ 3 อย่าง คือจะประกอบด้วยกรรมเพียงหนึ่งคำ ให้ความหมายเชิงบวกเท่านั้น นอกจากนี้ คำนี้ยังเป็นตัวบ่งชี้สาระสำคัญซึ่งโดยปกติจะปรากฏอยู่ในบุพบทวลี (ἐπί ในข้อ 2 และ ἐν ในข้อ 3, 11) ลักษณะเหล่านี้ทำให้กรรมของการโอ้อวดถูกเน้นให้เด่นชัดขึ้นในพระธรรมตอนนี้²¹ เปาโลเกริ่นนำด้วยพระพรฝ่ายจิตวิญญาณ 3 ประการในข้อ 1-2 ได้แก่ ความสงบสุขกับพระเจ้า การเข้าร่วมพระคุณ และความหวังในพระสิริของพระเจ้า สำหรับประการท้ายสุด เขาอธิบายโดยใช้คำนามแสดงความเป็นเจ้าของ (genitive noun) 2 คำ

²⁰ W. Bauer, F. W. Danker, W. F. Arndt, and F. W. Gingrich, *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature* [BDAG], 3rd ed. (Chicago: University of Chicago Press, 2001), s.v. “δικαίωσις.” Stanley Porter, *Verbal Aspect in the Greek of the New Testament, with Reference to Tense and Mood* (New York: Peter Lang, 1989), 383-84, บอกว่า ในงานเขียนของเปาโล การใช้คำนำหน้าแบบ aorist participle วางไว้หน้ากริยาหลัก เป็นการจูงใจไปที่การกระทำที่เกิดขึ้นก่อนหน้านี้

²¹ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการโอ้อวด เช่น พระเจ้า/พระคริสต์ (รม. 2.17; 5.11; 1 คร. 1.31; 2 คร. 10.17; พป. 1.3.3) คัมภีร์โทราห์ (รม. 2.17) ความหวัง (รม. 5:2) ไม้กางเขน (กท. 6.14) ความกระตือรือร้น (2 คร. 9.2) เนื้อหนัง (1 คร. 1.29; กท. 6.13) และความอ่อนแอ (2 คร. 12.5, 9)

(“ในพระสิริของพระเจ้า” ภาษาอังกฤษว่า of glory of God) ร่วมกับคำว่า “โอ้อวด” ผลที่ได้ก็คือ การโอ้อวดเรื่องความหวังในพระสิริของพระเจ้า กลายมาเป็นจุดเน้นของสองข้อนี้²² ในตอนท้ายของส่วนที่หนึ่ง (ข้อ 1-5) เปาโลเชื่อมโยงความหวังเข้ากับความทุกข์ยาก การใช้คำว่า “ความหวัง” ในกรอบดังกล่าวทำให้เกิดความรู้สึกเหมือนใสงแลบครอบคลุมประกอบอื่นๆ ทั้งหมดให้อยู่ภายในคำว่า “ความทุกข์ยาก” ความหวังซึ่งตอนต้นทำหน้าที่เป็นฉากหลังของการโอ้อวดความทุกข์ยาก ตอนนี้อยากมาเป็นหนึ่งในผลของความทุกข์ยาก (ข้อ 4) แต่อย่างไรก็ดี คำว่า “ความหวัง” นี้เปาโลใช้ปูพื้นเพื่อจะเชื่อมโยงเนื้อหาสองส่วนในย่อหน้านี้เข้าด้วยกัน (ฉบับกรีก ข้อ 1-11 มีเพียงย่อหน้าเดียว) โดยชี้ให้เห็นสาเหตุ คือความรักของพระเจ้าที่หลั่งไหลเข้าสู่จิตใจของเราโดยทางพระวิญญาณบริสุทธิ์ (ข้อ 5)²³ และความหวังนี้เองทำให้เส้นทางแห่งความทุกข์ยากนั้นน่ารื่นรมย์ เมื่อตีความจากกลวิธีการเขียนแบบ inclusion คือการสร้างกรอบโดยวางเนื้อหาที่คล้ายกันครอบไว้ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง (ข้อ 3, 11) เส้นทางแห่งความทุกข์ยากนี้ก็นำไปสู่การ “โอ้อวดพระเจ้า” ผู้ทรงเป็นแหล่งที่มาและผู้ประพันธ์ความหวังอันเต็มด้วยสง่าราศีของเรา

ยิ่งกว่านั้น เรายังโอ้อวดความทุกข์ยากด้วย (ข้อ 3)

ยิ่งกว่านั้น เรายังโอ้อวดพระเจ้าด้วย (ข้อ 11)

ดังนั้น เปาโลจึงให้น้ำหนักทั้งหมดกับคำว่า “ความทุกข์ยาก” โดยประกาศว่า “เราโอ้อวดความทุกข์ยาก” (ข้อ 3) ในคำกล่าวนี้มีตัวบ่งชี้

²² Gordon D. Fee, *Pauline Christology* (Peabody: Hendrickson, 2007), 581-82.

²³ Cf. Richard A. Young, *Intermediate New Testament Greek: A Linguistic and Exegetical Approach* (Nashville, TN: Broadman & Holman, 1994), 30.

ทางภาษาหลายอย่าง อย่างแรก คำว่า “ความทุกข์ยาก” ปรากฏร่วมกับคำนำหน้านาม (article) และอยู่ในรูปพหูพจน์ (คือ ταῖς θλίψειςιν) จึงสื่อถึงสถานการณ์ที่ยากลำบากอย่างยิ่ง (เปรียบเทียบกับ กจ. 7.10; อฟ. 3.13; คส. 1.24; 1 ธส. 3.3; 2 ธส. 1.4) ด้วยรูปพหูพจน์ คำนี้จึงมีความหมายที่กว้างขึ้นในแง่ปริมาณ ความรุนแรง ชนิดของความทุกข์ยากของกลุ่มคนที่ได้รับจดหมายนั้น²⁴ เนื่องจากคำนี้มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบว่า “ปัญหาที่สร้างความเจ็บปวด” การเลือกใช้คำอย่างนี้จึงหมายถึงการถูกกดขี่ ความทุกข์ทรมาน ความยากลำบาก โรคระบาด เช่น โรคโควิด 19 หรือสถานการณ์ที่คุกคามชีวิต และสถานการณ์น่ากลัวต่างๆ ทุกชนิดที่อาจเกิดขึ้นแก่ชีวิตของผู้เชื่อก่อนการเสด็จมาครั้งที่สองของพระเยซูคริสต์²⁵

“ความทุกข์ยาก” ดูไม่ใช่สิ่งที่จะเอามาอดกันได้เลย แต่เปาโลก็ใช้สองคำนี้ร่วมกันในที่นี้ การเน้นเรื่องความทุกข์ยากอย่างนี้บ่งชี้ว่า แม้ผู้เชื่ออาจมีความเข้าใจว่าความทุกข์ยากมีหน้าที่สำคัญยิ่งในชีวิตคริสเตียน แต่เปาโลก็ทราบ ว่า สำหรับผู้เชื่อบางคน ความทุกข์ยากไม่ใช่สิ่งที่พวกเขาคาดหวัง และ/หรือเป็นสิ่งที่ไม่ใช่จะยอมรับได้ง่ายๆ อย่างไรก็ตาม การโอ้อวดความทุกข์ยากเป็นความจริงอันสง่างามในหมู่ผู้เชื่อ อย่างเดียวกับที่ “การสิ้นพระชนม์” ของพระคริสต์เป็นความจริงศูนย์กลางของพระราชกิจการช่วยกู้ของพระเจ้าในมุมมองของพระคัมภีร์ การโอ้อวดที่ว่านี้ ซึ่งถึงจุดหนึ่งจะกลายเป็นการโอ้อวดพระเจ้า สร้างเสริมชีวิตภายในของผู้เชื่อและนำมาซึ่งพระพรหลากหลายประการที่พระเจ้าทรงสัญญาไว้แก่พวกเขา

การใช้ชุดคำอนุภาค (series of particles)

²⁴ เรื่องพจน์ของคำนาม ดู Nigel Turner, *A Grammar of New Testament Greek: Syntax*, vol. 3 (Edinburgh: T. & T. Clark, 1963), 22-28.

²⁵ BDAG, s.v. “θλίψεις.”

คือ οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ ภาษาอังกฤษว่า and not only that, but also เน้นความสำคัญของเนื้อหาในข้อ 3 และข้อต่างๆ ที่อยู่ก่อนหน้าทำหน้าที่ช่วยให้การโอ้อวดความทุกข์ยากให้โดดเด่นขึ้นมา²⁶ หลังจากได้เกริ่นนำอย่างรอบคอบ (ข้อ 1-2) แล้ว เปาโลก็นำเสนอว่า ความทุกข์ยากเป็นหัวใจของเนื้อหาส่วนแรก (ข้อ 1-5) การทำอย่างนี้ยังบอกไปถึงคุณค่าที่ซ่อนอยู่ของความทุกข์ยาก ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำงานในส่วนลึกที่สุดในชีวิตเรา ในเนื้อหาส่วนนี้ หากตัดสินจากบทสรุปของห่วงโซ่ในข้อ 3 ความทุกข์ยากก็มีความมากกว่าพระพรต่างๆ ที่ระบุไว้ก่อนหน้านี้ รวมถึงคุณสมบัติที่ดีต่างๆ ที่ระบุหลังจากนี้ด้วย หากไม่ได้ “ทนทุกข์” ผู้เชื่อแทบจะไม่สามารถ หรือจะไม่สามารถสัมผัสกับด้านที่เหนือกว่าของชีวิตคริสเตียนได้เลย ความทุกข์ยากเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่เราผู้เชื่อควรให้ความสนใจเป็นอันดับแรกอยู่เสมอ

หากไม่ได้ “ทนทุกข์”
ผู้เชื่อแทบจะไม่สามารถ
หรือจะไม่สามารถสัมผัสกับด้าน
ที่เหนือกว่าของชีวิตคริสเตียนได้เลย

การดำเนินชีวิตที่โอ้อวดความทุกข์ยาก

การโอ้อวดความทุกข์ยากเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของความเชื่อ การโอ้อวดความทุกข์ยากนำ

²⁶ รม. 8.23; 9.10; 2 คร. 7.7; 8.19; 1 ทธ. 5.13; 2 ทธ. 4.8; กจ. 26.29 เรื่องการใช้คำว่า καὶ (“and”) เป็นการสร้างจุดเน้น (focusing additive) ดู Young, *New Testament Greek*, 188; and, Wesley J. Perschbacher, *New Testament Greek Syntax: An Illustrated Manual* (Chicago: Moody, 1995), 77. เรื่องการใช้คำว่า ἀλλὰ (เพื่อความหมายว่า “อีกอย่างหนึ่ง” ซึ่งตรงข้ามกับสิ่งที่กล่าวก่อนหน้า) ดู A. T. Robertson, *A Grammar of the Greek New Testament in the Light of Historical Research*, 3rd ed. (London: Hodder & Stoughton, 1919), 1187.

ผู้เชื่อไปสู่ชัยชนะและการเติบโตโดยผ่านเส้นทางที่เป็นจริง ในการประยุกต์ใช้เรื่องนี้ เราจำเป็นต้องมีการตระหนักรู้ ความเต็มใจ และเวลา การตระหนักรู้ทำให้เราได้รับความสัมพันธ์ระหว่างกันทุกขั้วกับลักษณะทางจิตวิญญาณอื่นๆ ความทุกข์ยากก่อให้เกิดผลพลอยได้ที่ดี ได้แก่ ความทรหดอดทน การเป็นคนที่พระเจ้าทรงใช้ได้ และความหวัง (ข้อ 3, 4)²⁷ ความเชื่อในพระเยซูคริสต์กระตุ้นให้เรา มีประสบการณ์กับลำดับขั้นตอนที่วางนี้อย่างต่อเนื่องโดยผ่าน “การตระหนักรู้”²⁸ อันที่จริง ความทุกข์ยากกับความเชื่อในพระเจ้านั้นมาคู่กัน ความทุกข์ยากเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เมื่อเราดำเนินในความเชื่อ (มธ. 13.21; ยน. 16.33; กจ. 11.19; 14.22; ว. 1.9; 2.10; 7.14) เปาโลเองก็ไม่ใช่มือใหม่ในเรื่องการทนทุกข์ เขามีประสบการณ์ด้านนี้อย่างโชกโชน (2 คร. 1.4, 8; 2.4; 4.17; 6.4; 7.4; อฟ. 3.13; ฟป. 1.17; คส. 1.24) การตระหนักรู้เป็นเหมือนพิมพ์เขียว หรือแผนที่สำหรับการเดินทางฝ่ายจิตวิญญาณ การตระหนักรู้ในยามทุกข์ยากช่วยให้ผู้เชื่อเข้าใจสถานการณ์ของตนได้ดียิ่งขึ้น และเข้าใจสภาพปัญหา การตระหนักรู้ยังแนะนำแนวทางปฏิบัติ ทำให้ผู้เชื่อเกิดผลดียิ่งขึ้น และช่วยในการประเมินส่วนได้ส่วนเสียของการติดตามพระคริสต์

การอึดอดความทุกข์ยากด้วยความเต็มใจทำให้เรามีกำลังที่จะดำเนินชีวิตโดยการพึ่งและประพฤติดตาม (มธ. 7.24) นอกจากการตระหนักรู้และความเต็มใจแล้ว เวลาที่เป็นส่วนสำคัญในการอึดอดความทุกข์ยาก ด้วยเวลา ความทุกข์ยากจะ

สร้างความทรหดอดทน ลักษณะนิสัยที่พระเจ้าทรงใช้ได้ และความหวังที่ผ่านการกลั่นกรองมาแล้ว ในลำดับขั้นตอนนี้ แต่ละขั้นต้องใช้เวลาระยะหนึ่งร่วมกับโทษที่ทรมานที่มากับความทุกข์ยาก ความทรหดอดทนก็เป็นกระบวนการอันหนักหน่วงที่ต้องใช้เวลาเช่นเดียวกัน ความทุกข์ยากของเราสร้างความทรหดอดทนโดยเราต้องอาศัยความเพียรพยายามเป็นอย่างมากในระหว่างทาง ดังนั้นเอง การอึดอดความทุกข์ยากต้องเป็นหลักการที่ผู้เชื่อใช้ตลอดชีวิต

การช่วยกู้โดยการสิ้นพระชนม์ของพระเยซูคริสต์ อย่างไรก็ตาม องค์กรพระเยซูคริสต์ทรงเป็นรากฐานของการอึดอดความทุกข์ยาก เปาโลไม่ได้หันเหจุดสนใจไปจากเรื่องของพระเยซู และ/หรือการช่วยกู้ของพระองค์เลย (ข้อ 1, 2, 9, 10, 11 [2 ครั้ง]) พระเยซูอยู่ในจุดที่สำคัญมากในความสัมพันธ์ระหว่างเรากับพระเจ้า และในพระพรต่างๆ ซึ่งพระองค์ทรงนำมาสู่เราโดยการสิ้นพระชนม์บนไม้กางเขน เปาโลเป็นพยานเรื่องการสิ้นพระชนม์ของพระเยซูพระผู้ช่วยให้รอดอย่างละเอียด (ข้อ 6-11) ชีวิตที่ได้รับพรอย่างครบบริบูรณ์นั้นถูกจัดเตรียมไว้ให้ และได้รับการสำแดงให้เห็นเนื่องจากพระเยซูคริสต์ได้ทรงตายแทนเรา (ข้อ 6, 8) ในขณะที่เรายังเป็นคนอธรรม (ข้อ 6) เป็นคนบาป (ข้อ 8) และเป็นศัตรูต่อพระเจ้า (ข้อ 10) การสละพระชนม์ของพระเยซูคริสต์เปิดทางให้บรรดาผู้ที่เชื่อวางใจในพระองค์ได้เดินไปสู่จุดสูงสุดของชีวิต คือการอึดอดพระเจ้า “โดยทางพระคริสต์” เท่านั้นที่เราจะสามารถมีสิทธิพิเศษที่จะ “อึดอดพระเจ้า” ได้ และในเส้นทางนี้เราก็ไม่ได้โดดเดี่ยว การใช้คำต่างๆ หรือวิถีทางไวยากรณ์ต่างๆ ที่บ่งบอกการรวมผู้ฟังเป็นฝ่ายเดียวกัน (inclusive) นั้นแสดงว่า เปาโลมีทัศนคติที่สนับสนุนการเดินทางแห่งความเชื่อของเรา และสนับสนุนความจริงที่ว่าเราทั้งหลายมีเปา

²⁷ Robertson, A Grammar, 1200; C. F. D. Moule, *An Idiom-Book of New Testament Greek* (London: Cambridge University Press, 1953), 117; and, Bullinger, *Figures of Speech*, 256-58.

²⁸ Porter, *Verbal Aspect*, 286; และผลงานของนักเขียนคนเดียวกัน *Idioms of the Greek New Testament*, 2nd ed. (London: Sheffield, 1994), 303, แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่ารูป Perfect tense ของคำว่า “ตระหนักรู้” เป็นพื้นฐานของการอึดอด

หมายเดียวกัน และมีเส้นทางเส้นทางเดียวกันไปสู่ชีวิตแห่งการอ้อวอดนี้²⁹

“เราอ้อวอดพระเจ้า” ในข้อ 11 คำว่า “อ้อวอด” ปรากฏอีกครั้งหนึ่งร่วมกับชุดคำอนุภาคห้าคำ และเรียกร้องให้เราอุทิศตัวเราเองแด่พระเจ้าด้วยใจจริง การซ้ำชุดคำนี้ในตอนต้นและตอนท้ายดึงความสนใจของผู้อ่านไปที่ความจริงจังและความสมบูรณ์ของข้อความในระดับย่อหน้า และเน้นความสำคัญของเนื้อหาที่จะสื่อ³⁰ ในตอนนี้ท้ายที่สุดจุดเน้นก็ได้ย้ายจาก “ความทุกข์ยาก” ไปอยู่ที่ “พระเจ้า” ดังนั้น พระธรรมตอนนี้แนะนำให้คนของพระเจ้ามุ่งมองจดจ่อไปที่พระเจ้า ในขณะที่กำลังทนทุกข์ เช่นเดียวกับในสดุดี 77 พระเจ้าทรงเป็นความหวังเดียวและความช่วยเหลือเดียวที่จำเป็นสำหรับเรา ตามพระสัญญา พระองค์ทรงสำแดงความรักต่อเราแม้เมื่อเรายังไม่ดีพอ ไม่ชอบธรรมพอ และไม่น่ารักพอที่จะได้รับความรักอันเสียสละอย่างนี้จากพระองค์ ด้วยพื้นฐานนี้ ผู้เชื่อต้องก้าวต่อไปยังสนามแห่งการทำงานและรับใช้แม้เมื่ออยู่ในท่ามกลางโรคร้าย ความสูญเสียหรือความทุกข์ยากต่างๆ ในองค์พระผู้เป็นพระเจ้าแล้ว การรับใช้และการตรากตรำของคนงานจะไม่ไร้ประโยชน์เลย (1 คร. 15.50-58)

สรุป

การศึกษาพระธรรมสดุดี 77 และโรม 5.1-11 ครั้งนี้นี้ยืนยันว่า คนของพระเจ้าจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจเรื่องความทุกข์ยากของตนในปัจจุบันโดยใช้ความเชื่อในพระเจ้า พระธรรมทั้งสองตอนชี้ไปที่มุมมองนี้โดยเชื่อมโยงกับเหตุการณ์การช่วยกู้ของพระเจ้า ได้แก่ การอพยพและไม่

²⁹ ในย่อหน้านี้ การใช้ภาษาที่รวมผู้ฟังเป็นฝ่ายเดียวกัน หรือ “เรา” (we) ปรากฏในรูปของสรรพนาม (ข้อ 1, 5 [2 ครั้ง], 6, 8 [3 ครั้ง], 11) กริยา (ข้อ 1, 2 [3 ครั้ง], 3, 10 [2 ครั้ง], 11) คำ participle (ข้อ 1, 3, 6, 8, 9, 10 [2 ครั้ง], 11) คำนาม (ข้อ 8) และคำคุณศัพท์ (ข้อ 6 [2 ครั้ง], 10) ดู Porter, *Verbal Aspects*, 100.

³⁰ Cf. Bullinger, *Figures of Speech*, 245.

กางเขน การช่วยกู้ของพระเจ้าเป็นแก่นพื้นฐานของความเชื่อและการดำเนินชีวิต เหตุการณ์เหล่านี้ซึ่งเกิดขึ้นในอดีตเพื่อคนของพระเจ้า โดยพระกรุณา และตามพระสัญญานั้นยังตอบคำถามในใจของผู้เชื่ออยู่จนทุกวันนี้ ที่เราดำเนินชีวิตด้วยความเชื่อในเวลาใกล้วาระสุดท้าย การจดจ่อที่พระเจ้าจะช่วยให้เราปรับวิถีชีวิตให้เข้ากับความจริงของพระเจ้าได้เร็วขึ้น และนำเราไปสู่ความหวังอันยิ่งใหญ่กว่า ซึ่งจะเกิดขึ้นโดยการฟังและประพฤติตามคำสอนของพระองค์ ด้วยความเชื่อเราจึงสามารถมุ่งหน้าต่อไปในการรับใช้และทำพันธกิจของพระเจ้าอย่างสัตย์ซื่อและกระตือรือร้น โดยคำนึงถึงพระสัญญาอันทรงพระกรุณาของพระองค์

การจดจ่อที่พระเจ้าจะช่วยให้เราปรับวิถีชีวิตให้เข้ากับความจริงของพระเจ้าได้เร็วขึ้น และนำเราไปสู่ความหวังอันยิ่งใหญ่กว่า ซึ่งจะเกิดขึ้นโดยการฟังและประพฤติตามคำสอนของพระองค์

ศจ. ดร.สยาม ชิม

B.S. (Agr.), M.Div., Th.M. (Preaching), D.Min. (Preaching)

อาจารย์แผนกพระคัมภีร์เดิมและภาษาในพระคัมภีร์

สมรสกับ ดร.วิสุทธีณี ชิม มีลูกชาย 3 คน (เพรสตัน, แอนเดอร์เซน และ รัสเซลล์)

Book Review: พระเจ้ากับโรคระบาดใหญ่¹

อ.อำพันธ์ จิตรุ่งเรืองนิจ

ท่ามกลางการระบาดของโควิด 19 ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิต และเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน และไม่คาดคิดว่าจะส่งผลกระทบมากมายเช่นนี้ ทำให้คริสเตียนเองก็มีคำถามมากมาย ว่าเราควรจะทำอะไรดีอย่างไรต่อสิ่งที่เกิดขึ้น

ต้นปี นี้เอง ดิฉัน ได้พบกับหนังสือที่ศาสตราจารย์ เอ็น. ที. ไรท์ ได้เขียนขึ้นโดยแปลมาเป็นภาษาไทยว่า “พระเจ้ากับโรคระบาดใหญ่” เป็นหนังสือที่อ่านยากสักนิดสำหรับพี่น้องที่ไม่ได้มีพื้นฐานในพระคัมภีร์ แต่ในขณะที่เดียวกันก็อาจเป็นหนังสือที่กระตุ้นให้คริสเตียนต้องกลับไปอ่านพระคัมภีร์ทั้งพันธสัญญาเดิมและใหม่ อย่างพิถีพิถันมากขึ้น เพื่อจะเข้าใจสิ่งที่พระเจ้าสื่อให้เราชัดเจนและลึกซึ้งกว่าเดิม ซึ่งเราต้องขอบคุณท่านศาสตราจารย์ เอ็น. ที. ไรท์

ในหนังสือฉบับนี้ ผู้เขียนแบ่งเนื้อหาเป็น 5 บทเรียงตามลำดับความคิดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของโรคระบาด ซึ่งเป็นภัยพิบัติใหญ่ในเวลานี้

บทที่ 1 เริ่มต้นที่ตรงไหน

ผู้เขียนเริ่มต้นนำเสนอเนื้อหาจากอาการตื่นตระหนก (panic) ของผู้คนต่อโรคระบาดที่ระบอบไปทั่วโลกในครั้งนี้ และอาการที่รู้สึกไม่ปลอดภัยของผู้คน ซึ่งก่อให้เกิดคำถามสำหรับคริสเตียนว่ากำลังเกิดอะไรขึ้น? ทำไมจึงเกิดเรื่องนี้ขึ้น? แล้วเราควรจะทำอะไรกับมันดี?

แนวคิดในทางโลก มี 3 ทาง คือ แนวคิดแบบ “สโตอิก” ที่คิดว่าทุกอย่างถูกโปรแกรมไว้แล้ว คุณไม่สามารถเปลี่ยนแปลงมันได้ แนวคิดที่สองคือแบบ “เอพิคูเรียน” ที่คิดว่าอะไรจะเกิดก็ต้องเกิด คุณทำอะไรมันไม่ได้ ทำตัวตามสบายก็แล้วกัน แนวคิดที่สามคือแบบ “เพลโต” ที่คิดว่าชีวิตในปัจจุบันเป็นเพียงเงาของความจริง ชะตาของเราได้ถูกกำหนดไว้แล้วสำหรับอีกโลกหนึ่งข้างหน้า

โลกตะวันตกสมัยใหม่จะมีแนวคิดแบบเอพิคูเรียนแฝงอยู่ ส่วนคริสเตียนบางคนก็เลือกแบบเพลโต ความตายไม่ใช่สิ่งที่ร้ายที่สุด เพราะเราต่างมุ่งหน้าไปอีกที่หนึ่ง พวกเขาจึงไม่เห็นด้วยกับการปิดโบสถ์ และควรทำตามปกติ

ยังมีคริสเตียนอีกจำนวนมากมาย ที่ยังหาคำตอบสำหรับวิกฤตนี้ และถามว่า “เราจะทำอะไรได้บ้าง?”

จึงมีคำถามต่อไปว่า “คริสเตียนควรจะตอบสนองอย่างไร?”

สิ่งที่ปรากฏให้เห็นคือ “ทฤษฎีสวมคอบคิด” ที่กำลังสื่อว่า ต้องมีอะไรผิดปกติแน่นอน และพระเจ้ากำลังตรัสผ่านสิ่งเหล่านี้ บ้างบอกว่านี่เป็นหมายสำคัญบอกถึงยุคสุดท้าย และเรื่องโควิด 19 ก็ถูกยกเป็นหมายสำคัญว่า โลกนี้กำลังจะวิบัติแล้ว บ้างก็ยกคำของผู้เผยพระวจนะในพระคัมภีร์เดิมมาสร้างเป็นทฤษฎี ตามแบบความเชื่อของพระอื่นๆ โดยสรุปว่า เมื่อมีสิ่งเลวร้ายเกิดขึ้น พระเจ้าเป็นผู้ทำแน่ๆ ดังนั้นเราจึงต้องกลับไปอ่านพระคัมภีร์เพื่อหาคำตอบเหล่านี้

¹ เอ็น. ที. ไรท์, พระเจ้ากับโรคระบาดใหญ่ (กรุงเทพฯ: ทางใหม่, 2021).

บทที่ 2 การอ่านพระคัมภีร์เดิม

ผู้เขียนนำเสนอว่า มุมมองจากพระคัมภีร์เดิม เริ่มจากปัญหาที่เป็นภัยพิบัติครั้งใหญ่หลวงที่สุด คือ การที่คนอิสราเอลถูกเนรเทศไปยังบาบิโลน ถือเป็นบทลงโทษขนาดใหญ่ต่ออิสราเอลที่ทำบาป ปัญหาเหล่านี้เป็นผลจากการกระทำในระดับใหญ่

แล้วในระดับเล็กกว่า คือ ระดับส่วนบุคคล ก็มองว่า วิกฤตเหล่านี้เกิดจากความบาป เช่นกัน

ในที่สุด กำลังกล่าวถึงในยามปกติ ถ้าคุณดำเนินชีวิตนอกทางพระเจ้า ความเดือดร้อนก็จะตามมา แต่ถ้าในยามที่ไม่ปกติ เราจะอธิบายอย่างไร

ในหนังสือโยบ ถ้าคุณมองว่าโควิด 19 เป็นการที่พระเจ้ากำลังเรียกประชาชนให้กลับใจ ก็เป็นเหมือนแนวคิดของเพื่อนโยบ ซึ่งสุดท้ายเป็นแนวคิดที่ผิดทั้งหมด

หนังสือโยบ ย้ำเตือนใจว่า พระคัมภีร์เดิมมีปฏิบัติการอย่างน้อย 2 ระดับที่แตกต่างกันมาก คือ ระดับ 1 เป็นเรื่องราวระหว่างพระเจ้ากับอิสราเอล

ระดับ 2 ที่ลึกลงไปอีก คือ เรื่องของสิ่งทรงสร้างที่ดี กับ อำนาจมืดที่พยายามทำลาย

สรุปจากพระคัมภีร์เดิม สิ่งที่เราควรทำก็คือ การคร่ำครวญ ร้องทุกข์ แจกแจงคดี แล้วทั้งไว้ให้กับพระเจ้า และสุดท้ายเรื่องราวเหล่านี้ก็นำเราไปสู่ “เรื่องราวของพระเยซูคริสต์” ที่จะมาเป็นคำตอบนั่นเอง

บทที่ 3 พระเยซูกับหนังสือพระกิตติคุณ

เรื่องราวอันสลับซับซ้อนของพระคัมภีร์เดิมและอิสราเอล แสดงให้เห็นว่า มีบางอย่างที่พวกเขา รอคอยกันมานาน และบัดนี้ได้มาถึงแล้ว

พระเยซูทรงเริ่มต้นด้วยการตีประเด็นของการทำบาป และการลงโทษตามแนวคิดของพระคัมภีร์เดิมให้ตกไป จากตัวอย่างของชาย

ตาบอด และทรงเตือนถึงภัยที่กำลังจะมา ทรงเรียกให้ผู้คนกลับใจ ตลอดคำสอนของพระเยซูก็เป็นการประกาศยืนยันถึงสิ่งใหม่ ที่พระเจ้ากำลังกระทำอยู่ในตอนนี้ และกำลังนำเราให้มองไปสู่สิ่งใหม่ที่กำลังจะเกิดขึ้น นั่นคือ “แผ่นดินของพระเจ้า” และพระเยซูเองทรงเป็น “หมายสำคัญ” ชั้นสูงสุด

พระเยซูทรงสอนให้สาวกอธิษฐาน และไม่ว่าโลกนี้จะปกติ หรือ วิกฤต ผู้เชื่อก็ยังคงอธิษฐานทุกวี่ทุกวัน ถ้าผู้เชื่อคนใดมีแต่รอคอยให้มีเหตุการณ์วิกฤตแล้วค่อยมองหาแผ่นดินของพระเจ้า ก็แสดงว่า คนนั้นเหลวไหลในหน้าที่ของคริสตชนหรือผู้เชื่อที่ดี

ปัจจุบันนี้พระเจ้าทรงตรัสผ่านทางพระเยซูพระบุตรครั้งเดียวและตลอดไป การสิ้นพระชนม์และการคืนพระชนม์จากความตายของพระเยซู เป็นเสียงเรียก “ชั้นสูงสุด” ไม่มีหมายสำคัญอื่นใดอีกแล้ว ซึ่งเห็นได้จากคำอุปมาเรื่อง “เจ้าของสวนองุ่น” ที่ฆ่าลูกชายเจ้าของสวน ซึ่งหมายถึงพระเยซูนั่นเอง และเจ้าของสวนก็ไม่ส่งใครมาอีกแล้ว จากนั้นผู้เขียนก็นำเราให้ดูต่อไปในพระคัมภีร์ใหม่ส่วนที่เหลืออยู่

ตลอดคำสอนของพระเยซู ก็เป็นการประกาศยืนยันถึงสิ่งใหม่ที่พระเจ้ากำลังกระทำอยู่ในตอนนี้ และกำลังนำเราให้มองไปสู่สิ่งใหม่ที่กำลังจะเกิดขึ้น นั่นคือ

“แผ่นดินของพระเจ้า” และพระเยซูเอง ทรงเป็น “หมายสำคัญ” ชั้นสูงสุด

บทที่ 4 การอ่านพระคัมภีร์ใหม่

แนวคิดในพระคัมภีร์ใหม่จะเหมือนข้อเขียนของชาวอียิปต์ที่มักอ้างอิงถึง การฉลองปีสกา ในตอนที่พระเจ้าทรงช่วยกู้คนอิสราเอลจากการเป็นทาสในอียิปต์ ไม่มีมุมมองใดที่เห็นว่า การที่อิสราเอลตกเป็นทาสในอียิปต์นั้นเป็นผลจากความบาปของคนอิสราเอลเอง

จากอดีตที่คนยิวพบกับการถูกข่มขู่ และถูกกวาดต้อนไปเป็นเชลย พวกเขาทึ่งในความที่พวกเขาจำเป็นต้อง “ได้รับการยกโทษบาป” แต่ในกรณีของการฉลองปีสกา กลับไม่มีแนวคิดนี้ หรือแม้แต่ในช่วงเวลาที่เกิดการกัณดารอาหารในสมัยของโยเซฟ พวกเขาพูดว่า “เราได้ยินว่ามีข้าวโพดในอียิปต์” แสดงให้เห็นว่าพวกเขามองไปข้างหน้า ว่าจะจำเป็นต้องทำอะไรบ้าง

แนวคิดในการมองไปข้างหน้าจึงเป็นแบบฉบับของการตอบสนองของคริสตจักรในยุคแรก ในคราวที่เกิดการกัณดารอาหารในเยรูซาเล็ม ไม่มีการกล่าวถึงหมายสำคัญใดๆ เกี่ยวกับการทำบาปที่ต้องสำนึกกลับใจ แต่กลับตั้งคำถามเรียบง่ายว่า เมื่อเกิดวิกฤตอย่างนี้ ใครที่กำลังประสบปัญหา เราสามารถทำอะไรได้บ้างเพื่อช่วยเหลือ เราจะส่งใครไปทำการนี้

อีกประเด็นที่ผู้เขียนนำเราให้พิจารณา คือ หลักการที่แผ่นดินของพระเจ้าจะถูกสถาปนาผ่านทางพระเยซู ล้วนเกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูสิ่งที่ทรงสร้างให้เป็นอย่างที่ควรจะเป็น และพระเจ้าประสงค์ที่จะทำการในโลกนี้ และทรงกระทำอยู่แล้วผ่านทางมนุษย์ที่จงรักภักดีต่อพระองค์

ผู้เขียนยืนยันจาก โรม 8.28 ซึ่งความหมายแท้จริงของข้อนี้ คือ พระเจ้าทรงทำงานด้วยกัน “กับ” และ “ผ่าน” ผู้ที่รักพระองค์เพื่อนำพาให้สารพัดทุกสิ่งเกิดผลดีในที่สุด

คริสตจักรยุคแรกก็เชื่อมั่นว่าพระเจ้าทรงประทานพระวิญญาณให้แก่ทุกคน ก็เพื่อเติมกำลังพวกเขา เพื่อจะรับภาระเป็นทูตเป็นตา เป็นมือเป็นเท้าของพระเจ้า เพื่อทำสิ่งที่จำเป็นต้องทำในโลกนี้ ดังนั้นจึงเกิดคำว่า “มิชชั่น” ในภายหลัง ซึ่งพระเจ้าทรงเลือกบางคน และทรงทำงานทุกสิ่ง โดยทำงานกับและผ่านทางผู้ที่รักพระองค์

ในกิจการบทที่ 17 เป้าหมายสำคัญในการประกาศของท่านอัครทูตเปาโล คือการประกาศว่ามีพระเจ้าองค์เดียว และเรียกให้คนสำนึกผิดกลับใจ แต่การกลับใจนี้ไม่ได้เกิดจากเหตุการณ์ที่ตามมาแต่อย่างใด แต่เพราะพระเยซูเอง ที่พวกเขาต้องเชื่อและวางใจเพื่อเข้าสู่แผ่นดินของพระเจ้า

ในพระธรรมวิวรณ์เอง จุดประสงค์ก็เพื่อการเปิดเผยให้เห็นตัวจริงและความจริงในพระเยซูเอง ซึ่งทรงเป็นพระเมสสิยาห์ ที่มาทนทุกข์และมาสิ้นพระชนม์เพื่อมวลมนุษย์

การร้องคร่ำครวญของสิ่งทรงสร้าง

แล้วในฐานะผู้ติดตามพระเยซูควรจัดการอย่างไรต่อข้อสงสัยในเรื่องโควิด 19 ผู้เขียนนำเราไปที่โรมบทที่ 8 ที่เต็มไปด้วยเรื่องความเชื่อ ความหวัง และความรัก และมีคำประกาศยืนยันว่า “ไม่มีการตัดสินเอาโทษกับผู้ที่อยู่ในพระเยซูพระเมสสิยาห์” เพราะพระองค์ทรงรับแบกโทษทั้งหมดไปแล้ว บทนี้จึงจบลงด้วยคำแช่ช่องสรรเสริญ

ในโรมบทที่ 8 ทำให้เห็นว่า การทนทุกข์ดูเหมือนเป็นวิถีทางที่เราหนีไม่พ้น และเป็นเรื่องเล็กน้อยเมื่อเทียบกับ “สง่าราศีที่กำลังจะมาเปิดออกให้เรา” สง่าราศีหรือมรดกในที่นี้คือ สิ่งที่จะถูกสร้างใหม่โดยรวม คริสเตียนยุคแรกไม่ได้ทิ้ง “แผ่นดินโลก” ไว้เบื้องหลัง เพื่อไปสู่อีกโลกหนึ่งคือ “แผ่นดินสวรรค์”

แน่นอนการสร้างใหม่จากพระเจ้า การได้รับสวมมงกุฎแห่งสง่าราศีเหนือสิ่งทรงสร้างใหม่ คือการปกครองดูแลของมนุษย์ที่ได้รับการไถ่แล้วเหนือสิ่งทรงสร้างใหม่ ซึ่งหมายถึงการที่พระเจ้าทรงปกครองโลกของพระองค์ผ่านทางมนุษย์ แล้วในทางปฏิบัติการปกครองนี้หมายถึงอะไร?

หมายถึงว่า เมื่อโลกกำลังผ่านภาวะสิ้นสะเทือน ผู้ติดตามพระเยซูจึงถูกเรียกให้เป็นผู้ใส่ใจอิฐฐานในโลกที่กำลังเจ็บปวด ผู้เขียนคิดว่า นี่แหละเป็นคำตอบขั้นสูงสุด สำหรับวิกฤตของโควิด 19

สิ่งที่คริสตจักรควรทำในเวลาปัจจุบันคือ การอธิษฐาน และเราจะพบว่าในยามที่เราไม่รู้จะพูดหรือทำอะไรดี พระเจ้าพระวิญญาณบริสุทธิ์ก็กำลัง “คร่ำครวญ” เช่นกัน

ในโรม 8.28 จะเห็นว่า เป็นเสียงเรียกคนของพระเจ้าไม่ใช่เพียงแต่รับประโยชน์ แต่เป็นผู้มีส่วนร่วมที่แข็งขัน ในการเป็นพยานสำหรับงานของพระวิญญาณ โดยนำการรักษาเยียวยาและให้ความหวัง ตลอดจนแสดงความยุติธรรมความเมตตาของพระเจ้า ความสัตย์ซื่อไม่เสื่อมถอยต่อพันธสัญญา ให้ประจักษ์ต่อโลก

บทที่ 5 จากตรงนี้เราจะไปที่ไหนต่อ

ผู้เขียนนำเสนอว่า ให้เรายึดการร้องคร่ำครวญ (การอธิษฐานคร่ำครวญ) เป็นขั้นแรก ในการตอบสนองของคริสเตียนต่อภาวะโรคระบาด ซึ่งเป็นวิธีแบบพระเยซูด้วย และชีวิตของพระเยซูก็นำมาซึ่งแผ่นดินของพระเจ้า

ในยามวิกฤติฉับพลัน เมื่อความตายอย่างกรายเข้ามา นี่เป็นเวลาสำหรับการร้องคร่ำครวญ เวลาที่เรายอมรับว่าไม่มีคำตอบง่ายๆ และโลกก็กำลังร้องให้ งานขั้นแรกของคริสตจักรคือ ร่วมทุกข์กับคนที่กำลังทุกข์ด้วยความถ่อมใจ และตอนนี้พระวิญญาณก็กำลังอ้อนวอนเพื่อเรา ด้วยใจคร่ำครวญ

เราจึงต้องเข้มแข็ง เรียนรู้ที่จะอธิษฐานตามในพระธรรมสดุดี เรียนรู้การอดทนรอคอยพระเจ้าผู้เป็นเจ้านาย

แต่การรอคอยอยู่กับเสียงร้องให้คร่ำครวญพร้อมกับพระวิญญาณ เป็นความเจ็บปวด แต่สภาพตรงนี้...เราจะถูกเปลี่ยนให้เป็นตามพระฉายาของพระบุตร

ในยามวิกฤติฉับพลัน เมื่อความตายอย่างกรายเข้ามา นี่เป็นเวลาสำหรับการร้องคร่ำครวญ เวลาที่เรายอมรับว่าไม่มีคำตอบง่ายๆ และโลกก็กำลังร้องให้ งานขั้นแรกของคริสตจักรคือ ร่วมทุกข์กับคนที่กำลังทุกข์ด้วยความถ่อมใจ

เราจะพูดคุยกับพระเจ้าอย่างไรดี?

เวลาที่เราบอกว่าพระเจ้าทรง “เข้าควบคุม” โลกนั้นหมายความว่าอย่างไร พระเยซูทรงให้ความหมายใหม่ ในแง่ที่ว่า ทุกเรื่องราวในพระคัมภีร์ถูกขมวดไปสู่จุดเดียว คือ การสิ้นพระชนม์บนกางเขนในวันศุกร์ประเสริฐ ซึ่งเป็นลู่ออกในการโค่นล้มอำนาจมืดแห่งจักรวาล

การทรงจัดเตรียมสำหรับการโค่นล้มอำนาจมืดนี้ มาในรูปของพระเยซูไม่ใช่การใช้ “กำปั้นเหล็ก” ในการควบคุมทุกอย่างไว้ในมือ ตามความคิดของมนุษย์ซึ่งกลับจะทำให้พระเจ้าทรงโศกเศร้าลึกลงไปถึงหัวใจ

เมื่ออำนาจมืด และความชั่วร้ายเป็นตัวที่กำลังบุกรุกเข้าไปในสิ่งที่พระเจ้าทรงสร้าง ความชั่วร้ายนี้หมายถึงอะไร พระเจ้าจะจัดการอย่างไร คำตอบคือ พระเจ้าเองได้ชนะมันแล้วผ่านทางความตายของพระเยซู

มนุษย์มักคิดว่า พระเจ้าได้มอบหมายการดำเนินการหลายด้านไว้ในมือมนุษย์ จึงต้องสืบสวนและรายงานความรับผิดชอบสำหรับอะไรก็ตามที่เป็นต้นเหตุให้ไวรัสหลุดรั่วออกไป

แต่ทั้งหมดนี้ก็ยังทำให้เราจมอยู่กับคำถามว่า เราจะอยู่กับปัญหานี้อย่างไร เราจะผ่านพ้นไปได้อย่างไร นอกจากการอธิษฐานคร่ำครวญแล้ว คริสตจักรต้องทำอะไรอีก

เราจะอยู่อย่างไรในปัจจุบันนี้?

ผู้เขียนนำเสนอว่า ภารกิจของคริสตจักรเริ่มที่ 3 สิ่ง คือ ที่น้ำตา, ที่ประตูปิดล็อก, ที่ความสงสัย โดยยกตัวอย่างเหตุการณ์วันคืนพระชนม์ของพระเยซู ว่า

ที่น้ำตา คือ นางมารีย์ ชาวมัคดาลา ร้องไห้ที่อุโมงค์ แต่พระเยซูก็เสด็จมาพบเธอ แล้วใช้เธอไปทำภารกิจ ในการแจ้งข่าวการคืนพระชนม์แก่บรรดาสาวกที่ซ่อนตัวอยู่ (ยน. 20.1-18)

ที่ประตูปิดล็อก ก็คือบานประตูที่บรรดาสาวกปิดล็อก และซ่อนตัวอยู่ข้างใน แต่ก็กั้นพระเยซูไม่ได้ พระองค์ทรงมอบหมายภารกิจแก่พวกเขาโดยตรัสว่า “พระบิดาได้ส่งเรามาอย่างไร เราก็จะส่งพวกท่านออกไปอย่างนั้น” หมายความว่า **พระเยซูเป็นอย่างไรต่ออิสราเอล คริสตจักรก็จะเป็นอย่างนั้นต่อโลก**

ที่ความสงสัย ผู้เขียนกำลังกล่าวถึง โธมัส ที่เข้ามาในห้องเดิมร่วมกับบรรดาสาวกเป็นครั้งที่สอง แต่เขาเปี่ยมด้วยความสงสัย จนพระเยซูต้องเสด็จมาให้เขาพิสูจน์จากรอยแผลของพระองค์

ภารกิจทั้ง 3 สิ่งนี้ ดูเหมือนจะไปด้วยกัน สะท้อนให้เห็นถึงสภาพการณ์ของเราตามที่ต่างๆ ของโลกเวลานี้ที่มีการล็อกดาวน์ ปิดพื้นที่

แล้วข้อความที่ว่า **พระเยซูเป็นอย่างไรต่ออิสราเอล คริสตจักรก็จะเป็นอย่างนั้นต่อโลก** หมายความว่า พระเยซูกำลัง

มอบหมายให้ผู้ติดตามพระองค์ที่หลังน้ำตา ที่หวาดกลัวอยู่นั้น ให้ออกไปนำการเยียวยาต่อโลกที่เจ็บป่วย ให้ข้าวปลาอาหารแก่ผู้หิวโหย ให้คนตาบอดมองเห็น ให้ชีวิตแก่คนตาย เป็นหมายสำคัญว่า โลกนี้กำลังจะเข้าสู่ฤดูใบไม้ผลิ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นอันใหม่ คริสเตียนยุคแรกก็ทำเช่นนี้ทำให้พระกิตติคุณเผยแพร่ออกไป

จึงมีข้อโต้แย้งกันว่าในเวลานี้ เราควรปิดล็อกตัวเอง หรือ เราควรจะไปเยียวยาโลก ซึ่งเราจำเป็นต้องฟังความทั้งสองข้าง

ประการแรก อาคารโบสถ์ไม่ใช่ที่หลบหนีจากโลก โดยการปิดล็อกและนมัสการทางอินเทอร์เน็ตจากที่บ้าน แต่คริสตจักรเป็นหัวสะพานเชื่อมเข้าสู่โลก ความเห็นของผู้เขียนคือ เราจะฉลองในทางใดก็ได้ทุกทาง แต่ขณะเดียวกัน เราก็ควรนำการเยียวยารักษา นำความหวังไปให้ไกลจากขอบเขตบริเวณโบสถ์

ประเด็นที่สอง ในโลกตะวันตกของผู้เขียน กำลังถือว่าเรื่อง “ศาสนา” เป็นเรื่องส่วนตัว ความเชื่อของคริสเตียนในภาพรวมถูกลดทอนไปเป็นขบวนการ “ส่วนตัว” ซึ่งการนมัสการแบบอิเล็กทรอนิกส์หรือทางอินเทอร์เน็ต กำลังส่งเสริมให้เป็นการนมัสการแบบ “คนโดดเดี่ยวหนีไปหาที่โดดเดี่ยว” ซึ่งเราต้องมองให้ออกกว่าเป็นสิ่งอันตราย

หมายสำคัญที่ขี้บอกลึง การทรงสร้างใหม่ ซึ่งเริ่มต้นจากงานรับใช้ของพระเยซูเป็นต้นมา ก็คือการปรากฏพระองค์ของพระเยซูในการเยียวยารักษา การตาย และการฟื้นจากความตาย ดังนั้น การประชุมนมัสการต่อพระเจ้าตรีเอกานุภาพในที่สาธารณะ โดยปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัยที่เหมาะสม จึงเป็นส่วนสำคัญในการส่งหมายสำคัญออกไปให้โลกที่จ้องมองอยู่ให้เห็น

อย่างไรก็ดีผู้เขียนก็คิดว่า ถูกทั้งสองมุมมองคือการปิดล็อกตัวเอง หรือ จะออกไปนมัสการใน

ที่สาธารณณะโดยรักษาระยะห่าง แต่ขณะเดียวกันก็กลับมีคนในกลุ่มที่เคร่งศาสนา เข้าใจผิดโดยละเอียดต่อกฎระเบียบในการรักษาความปลอดภัย โดยเชื่อว่า คริสเตียนจะได้รับการปกป้องจากโรคโดยอัตโนมัติ ซึ่งเป็นความเชื่อที่มงาย ทำให้คริสเตียนมีชื่อเสียง พอๆ กับคนที่ยึดตัวอาคารโบสถ์ว่าเป็นสิ่งสำคัญฝ่ายจิตวิญญาณ

เราจะฟื้นตัวขึ้นมาได้อย่างไร?

คำถามนี้ คือ เราจะหันกลับมาใช้ชีวิตอย่างไร เราเรียกว่า “ชีวิตวิถีใหม่” อย่างไร ผู้เขียนกำลังเปรียบเทียบความสำคัญเรื่องของคุณภาพ และเศรษฐกิจ กับ ความเชื่อในเทพเจ้าโบราณ และเห็นว่าเศรษฐกิจ เงินทองที่ตีขึ้นก็อาจจะต้องใช้นุชย์เป็นเครื่องบูชาแก่เทพเจ้าเงินทองเพิ่มขึ้น

จากนั้นผู้เขียนก็ตั้งความคิดกลับมาที่ “การอธิษฐาน” เพื่อให้มีคนที่เชื่อพระเจ้าอย่างโยเซฟที่จะเข้ามาแก้ปัญหาในราชสำนักของฟาโรห์ในช่วงแห่งการทำทาย เราต้องอธิษฐานให้มีผู้นำคริสเตียนที่มีใจอธิษฐาน เพื่อจะมีวิธีการทำงานใหม่ๆ มีความคิดริเริ่ม และประดิษฐ์ระบบใหม่ที่ตีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งชี้ไปข้างหน้าถึงสิ่งที่ทรงสร้างใหม่ ด้วยการเฝ้าอธิษฐานคร่ำครวญ และตั้งความหวัง ที่จะมีผู้นำที่ดี มีนโยบายและการดำเนินการแบบใหม่ ไม่ใช่แบบเดิมๆ เพื่อจะมีการเยียวยาทั่วทุกแห่งหนในโลกกว้างของพระเจ้าที่กำลังบาดเจ็บอยู่นี้ และสุดท้ายผู้เขียนจบด้วยพระวจนะที่ให้ความหวังในพระธรรม สดุดี 43.3-5

“ขอทรงส่งความสว่างและความจริงของพระองค์ ออกไป ให้ทั้งสองนำข้าพระองค์ ให้ทั้งสองพาข้าพระองค์มายังภูเขาริสอร์ทของพระองค์ และมายังที่ประทับของพระองค์ แล้วข้าพระองค์จะไปยังแท่นบูชาของพระเจ้า ไปยังพระเจ้าผู้ทรงเป็นความยินดีอย่างที่สุดของข้าพระองค์

และข้าแต่พระเจ้า พระเจ้าของข้าพระองค์

ข้าพระองค์จะยกย่องพระองค์ด้วยพิณเขาคู่ จิตใจของข้าเอ๋ย โฉนเจ้าจึงผ่องอยู่?

โฉนเจ้าจึงกระสับกระส่ายอยู่ภายใน?

จงหวังในพระเจ้า เพราะข้าจะยกย่องพระองค์อีก

ผู้ทรงเป็นพระเจ้าผู้ช่วยให้รอดและพระเจ้าของข้า”

ความเห็นส่วนตัว

ก่อนที่ดิฉันจะได้อ่านหนังสือเล่มนี้ ในช่วงระลอกสองของการระบาดใหญ่ของโควิด 19 สถานการณ์ของคริสตจักรเกือบทั้งหมดจำเป็นต้องนมัสการโดยใช้เทคโนโลยีในการถ่ายทอดสดหลายๆ ช่องทาง การพบปะสมาคมก็ธรรมกัน ไม่สามารถทำได้ ทำให้ผู้นำคริสตจักรก็ต้องนั่งลงตรึกตรองว่า คริสตจักรจะดำเนินไปอย่างไรพร้อมกับผู้เชื่อที่เป็นสมาชิกต้องปรับตัวกันอย่างมากมาย ทั้งความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี และอุปกรณ์ในมือที่ต้องพัฒนาขึ้นตามไปด้วย ผู้เชื่อจึงอยู่ในสภาพที่ตรงกับที่ผู้เขียนบรรยาย คือ สับสนว่าพันธกิจคริสตจักรจะดำเนินไปอย่างไร

หนังสือเล่มนี้ ผู้เขียน เขียนในมุมมองของโลกตะวันตก ดังนั้นหลายๆ ตัวอย่างจึงหยิบยกมาจากโลกทัศน์ เหตุการณ์ สถานการณ์ทางบ้านเมือง และผู้คนของชาวตะวันตก และแม้แต่ตัวอย่างของเทพเจ้าตามความเชื่อของคนที่ไม่ได้เป็นคริสเตียน ก็เป็นสิ่งที่คนไทยจะไม่คุ้นเคย จึงทำให้หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่อ่านยาก นอกจากความยากที่ผู้อ่านต้องเคยอ่านพระคัมภีร์เดิมหลายๆ เล่มที่ผู้เขียนอ้างอิง นอกจากนั้นยังมีความยากของความเข้าใจในความคิดของคนตะวันตก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเทพเจ้า เรื่องการเมืองการปกครอง ผู้นำ ซึ่งแตกต่างจากบริบทของประเทศไทย

อย่างไรก็ดี มุมมองของผู้เขียนโดยสรุป จะปรากฏอยู่ในบทสุดท้ายที่อ่านยากที่สุด นั่นคือ

บทบาทที่เหมาะสมของคริสตจักร ก็คือ การร่วมใจกันอธิษฐานคร่ำครวญ การมีสติปัญญาในการปรับตัวให้อยู่รอดปลอดภัย และขณะเดียวกันก็หาวิธีที่เหมาะสมในการช่วยเหลือสังคมด้วย

ดิฉันเห็นว่านี่คือแนวคิดที่มาถูกทาง คริสเตียนผู้เชื่อไม่ควรเชื่อในฤทธิ์เดชของพระเจ้าอย่างมกมาย เราต้องมีเหตุผล และมีสติปัญญาความรู้ด้วยแน่นอนเราควรออกไปช่วยเหลือสังคม เช่น ออกไปแจกของ ออกไปช่วยดูแลผู้ป่วยถ้าทำได้ แต่ขณะเดียวกันเราก็ต้องมีความรู้ เรียนรู้จักการป้องกันตัวตามหลักการแพทย์ เพื่อความปลอดภัย เพื่อจะไม่ติดเชื่อและสามารถทำพันธกิจต่อไปได้เรื่อยๆ ไม่ใช่กลายเป็นผู้ป่วยที่ต้องเป็นภาระของบุคลากรทางการแพทย์เสียเอง

ในช่วงแรกของการระบาดของโควิด 19 ทั้งผู้เชื่อและผู้นำคริสตจักร ก็ยังอยู่ในความสับสนอย่างมากมาย และต้องกักตัวกันตามคำสั่งของรัฐบาล ในบริบทของเราและส่วนมากก็ยังไม่ได้เตรียมเรื่องของเทคโนโลยีเท่าใด ส่วนมากทำตามมีตามเกิด จากนั้นจึงค่อยๆ เปลี่ยนเป็นการลดจำนวนคนที่มานับสการ ตามนโยบายการรักษาระยะห่าง ส่วนคริสตจักรใหญ่ที่มีกำลังก็เริ่มพัฒนาระบบเทคโนโลยีในการถ่ายทอดสดอย่างเต็มที่ กลายเป็นแบบอย่างสำหรับคริสตจักรที่เล็กลงมา จนกระทั่งในเวลาที่ดีฉันเขียนรีวิว หนังสือนี้ (ตุลาคม 2021) คริสตจักรเกือบทุกแห่งในเมืองหลวงและเมืองใหญ่ได้เรียนรู้การนับสการออนไลน์ได้อย่างเป็นระบบ นอกจากนั้นยังมีการประชุมกลุ่มต่างๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ตรูปแบบต่างๆ ด้วย

ส่วนคริสตจักรในชนบท ถ้าเป็นคริสตจักรเล็ก ก็นัดการนับสการ หรือใช้สนามที่โล่ง นั่งกันห่างๆ ตามที่รัฐบาลจะอนุญาต และเริ่มเรียนรู้การใช้หน้ากากอนามัย การใช้แอลกอฮอล์ และเจลล้างมือ จนกลายเป็นกิจวัตรปกติไปแล้ว

บทบาทที่เหมาะสมของคริสตจักร ก็คือ การร่วมใจกันอธิษฐานคร่ำครวญ การมีสติปัญญาในการปรับตัว ให้อยู่รอดปลอดภัย และขณะเดียวกัน ก็หาวิธีที่เหมาะสมในการ ช่วยเหลือสังคมด้วย

หลังจากการปรับตัวในการรักษาความปลอดภัยจากโรคระบาดแล้ว คริสตจักรหลายๆ แห่งเริ่มกังวลกับความเข้มแข็งและความอ่อนแอของสมาชิก ตลอดจนการประกาศฯ จะทำอย่างไรจึงมีวิถีใหม่นอกจากจะนับสการด้วยเทคโนโลยีทางไกลแล้ว ยังมีการสร้างกลุ่มเซล กลุ่มสามัคคีธรรม กลุ่มศึกษาพระคัมภีร์ ผ่านทาง โปรแกรมซูม (Zoom) หรือประชุมออนไลน์ ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่ไม่ยาก และนิยมกันในช่วงนี้

แต่ที่ดิฉันประทับใจคือ หลังจากสับสนกันอยู่พักหนึ่ง ก็เกิดมีความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ เกิดขึ้น เช่น การสอนพระคัมภีร์ผ่านทางโปรแกรมต่างๆ ที่สามารถโต้ตอบกันได้ รวมทั้งการเป็นพยานผ่านช่องทางเหล่านี้ ซึ่งนำคนมารู้จักพระเจ้าได้ โดยการเป็นพยานส่วนตัว และนำผู้เชื่อมาศึกษาพระคัมภีร์กับผู้นำคริสตจักรผ่านเทคโนโลยีเหล่านี้โดยไม่ต้องเดินทางมาหากัน ทำให้สิ่งที่ประหลาดอัศจรรย์เกิดขึ้นคือ การเป็นพยาน สร้างสาวกหนุนใจกันทางไกล และไร้พรมแดน ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนก็คุยกันได้อย่างสม่ำเสมอ ไม่จำกัดสถานที่ระยะทาง

นอกจากนั้นคริสตจักรหลายแห่งก็รวมกำลังกันแจกอาหารไปตามชุมชนต่างๆ เพื่อช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจจากโรคระบาดครั้งนี้ เราจะเห็นผู้รับใช้บางท่านสวมชุดป้องกัน

ส่วนบุคคล (PPE) ซึ่งเป็นชุดที่ป้องกันการติดเชื้อ
เดินเข้าไปแจกอาหารสดและอาหารแห้งตามชุมชน
ต่างๆ อย่างน่าประทับใจ

ภาพเหล่านี้ทำให้ฉันอดคิดไม่ได้ว่า คริสตจักร
ที่ริเริ่มออกไปทำการเยี่ยมเยียนสังคม พวกเขาได้อ่าน
หนังสือเล่มนี้หรือไม่ แต่กระนั้นก็ดี คริสตจักรก็
กำลังเดินทางไปในแนวเดียวกับที่ผู้เขียนนำเสนอ
เมื่อมีคนริเริ่มก็มีหลายๆ แห่งกระทำตาม เราไม่
ได้กลัวจนกระทั่งกลายเป็น “คนโดดเดี่ยวหนีไป
หาที่โดดเดี่ยว” แต่เรากำลังออกไปสัมผัสสังคม
อย่างมีความรู้ และมีสติ แม้เราไม่ได้นำแนวคิดของ
หนังสือนี้ไปใช้โดยตรง แต่ฉันเชื่อมั่นว่าพระวิญญาณ

บริสุทธิ์ก็ทรงดลใจให้คริสตจักรต่างๆ เริ่มเรียนรู้
และกระทำตามแนวคิดของหนังสือนี้ โดยไม่ได้อ่าน
จากหนังสือนี้โดยตรง และเป็นแนวทางที่สอดคล้อง
กัน

สุดท้ายนี้ ขอหนุนใจให้ผู้รับใช้ นักศึกษา
พระคริสตธรรม ผู้นำที่รู้พระคัมภีร์ระดับหนึ่ง ได้
เข้ามาค่อยๆ อ่านหนังสือนี้ เชื่อแน่ว่าพระวิญญาณ
ได้สถิตอยู่กับผู้เขียน ทำให้พี่น้องในพระคริสต์มี
ความหวัง และมีพลังในการสร้างสิ่งใหม่ๆ สำหรับ
โลกที่กำลังบาดเจ็บอยู่...แล้วสิ่งเก่าๆ ก็จะล่วงไป
กลายเป็นสิ่งใหม่ที่ดีกว่าเดิม

ขอพระเจ้าอวยพระพรทุกท่าน

อ.อำพันธ์ จิตรุ่งเรืองนิจ

B.A. (Psychology) ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

M.Div. คริสต์ศาสนศาสตร์ศึกษาโท โรงเรียนคริสตศาสนศาสตร์ คณะแบปติสต์

อาจารย์พิเศษ โรงเรียนคริสตศาสนศาสตร์ คณะแบปติสต์

มีบุตรชาย 2 คน (นายปิติ, นายเปรม)

มีคณาจารย์คริสเตียนศึกษาผู้ใหญ่

และภรรยาศิษยาภิบาล คริสตจักรอันติโอเกียแบปติสต์ (สวนมะลิ)

มุมมองและข้อเสนอแนะใหม่ด้านพันธกิจมิชชั่นในยุคหลังโรคระบาดโควิด 19 (New Missional Perspectives and Recommendations in the Post-COVID-19 Era)

ศจ.ยินดี จัง

คำนำ

ผลกระทบจากการระบาดใหญ่ของโคโรนาที่มีต่อโลกนั้นน่าตื่นตระหนกมากที่สุด เนื่องจาก การแพร่กระจายไปทั่วโลกในช่วงเวลาสั้นๆ และ พลังการติดเชื้อรุนแรงเหมือนกับแรงระเบิด ในขณะที่ยังคงต้องอาศัยการฉีดวัคซีนป้องกันโรคที่ยังไม่มียารักษาได้ เรื่องที่น่าเป็นห่วงมากที่สุดก็คือ แม้จะฉีดวัคซีนแล้วก็ยังมีผู้ติดเชื้ออยู่เรื่อยๆ และตัวไวรัสสายพันธุ์ใหม่ก็เกิดขึ้นอยู่เรื่อยๆ เช่นกัน “พายุ ลูกนี้จะผ่านไป แต่ทางเลือกที่เราทำในตอนนี้ สามารถหล่อหลอมชีวิตของเราได้อีกหลายปี”¹ คำพูดของยูวอล โนอาห์ ฮารารี (Yuval Noah Harari) จะกลายเป็นวลีที่สมควรจดจำไว้ตลอดในยุคหลังโควิด 19

ขณะที่เราผ่านพ้นการระบาดของโควิด 19 คริสเตียนบางกลุ่มมีปฏิกริยารุนแรงเกิดขึ้นว่า นี่เป็นสัญญาณชัดเจนของการเสด็จมาครั้งที่สองของพระคริสต์และเป็นการพิพากษาของพระเจ้า อย่างไรก็ตามสัญญาณของวันสุดท้ายก็ปรากฏ

“พายุลูกนี้จะผ่านไป
แต่ทางเลือกที่เราทำในตอนนี้
สามารถหล่อหลอมชีวิตของเรา
ได้อีกหลายปี”

แล้วตลอด 2,000 ปีที่ผ่านมา และเป็นการยากที่จะมองว่าไวรัสโคโรนาเป็นเครื่องมือหลักในการตัดสินใจพิพากษา อย่างไรก็ตาม มีสัญญาณหลายอย่างที่พระเจ้าส่งผ่านประวัติศาสตร์เพื่อให้ความรู้แก่มนุษยชาติ ดังนั้น แทนที่จะต้องกระวนกระวายใจอย่างสุดโต่ง ทศนคติของคริสเตียนก็ควรเปลี่ยนเป็นมีความตื่นตัวอยู่เสมอ

“แต่ท่านที่รักทั้งหลาย อย่ามองข้ามความจริงข้อนี้เสีย คือวันเดียวของพระเจ้าเป็นเหมือนกับ พันปี และพันปีก็เป็นเหมือนกับวันเดียว องค์พระผู้เป็นเจ้าไม่ได้ทรงเฉื่อยช้าในเรื่องพระสัญญาของพระองค์ ตามที่บางคนคิดนั้น แต่ทรงอดทนกับพวกท่าน พระองค์ไม่ทรงประสงค์ให้ใครพินาศเลย แต่ประสงค์ให้ทุกคนกลับใจใหม่” (2 ปต. 3.8-9) “พระองค์ทรงประสงค์ให้ทุกคนได้รับความรอด และรู้ความจริง” (1 ทธ. 2.4) จากถ้อยคำเหล่านี้ เราต้องอดทนด้วยศรัทธาจนถึงที่สุด และเราจำเป็นต้องมีปัญญาเพื่อแยกแยะเวลาได้ เราต้องเฝ้าระวังและอธิษฐาน (มก. 14.32-42) จำเป็นต้องรักษาความบริสุทธิ์ไว้เหมือนเจ้าสาวผู้บริสุทธิ์ (วว. 21.2) และคาดหวังการทรงนำของพระเจ้าที่นำชีวิตของเราให้บริบูรณ์ท่ามกลางความทุกข์ยากลำบาก (1 ปต. 5.8-11)

ผลพวงของโคโรนาส่งผลกระทบโดยตรงต่อคริสตจักรและพันธกิจมิชชั่น ความจริงคือเรากำลังใช้ชีวิตในวันนี้อย่างวุ่นวายและสับสนเพื่อหาหนทางแก้ไขปัญหาและการเตรียมตัวสำหรับอนาคต ในการเผชิญกับปัญหาที่เป็นจริง

¹ รายการสารคดีช่อง MBC ในประเทศเกาหลีวันที่ 7 มกราคม 2020, Available from <https://youtu.be/bmQi4aTQ9tM> [2021, Dec. 15].

เหล่านี้ ชอย ฮยอนชิก (Choi Hyun Shik) ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยอนาคตแห่งเอเชีย ได้กล่าวไว้ในหนังสือของท่าน ชื่อว่า “ความท้าทายของคริสตจักรเกาหลีที่กำลังท้าทายในยุคหลังโคโรนาสามปี”² โดยหนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนเน้นที่การปรับปรุงคุณภาพของคริสตจักรให้เหมาะกับยุคหลังโคโรนาเป็นหลัก และนำเสนอปัญหาต่างๆ ที่ต้องเผชิญในอนาคตและทางเลือกอื่นสำหรับพวกเขา ซึ่งให้เห็นว่าแม้อยู่ในสภาพที่ต้องรักษาการเว้นระยะห่างหรือไม่สามารถจัดประชุมกันได้ก็ตาม เราต้องให้ความสำคัญกับการดูแลฝ่ายวิญญาณของสมาชิก และดำเนินพันธกิจต่อไปแบบ all lines (ออนไลน์ + ออฟไลน์) บางคนบอกว่าวิธีนี้เป็นแบบไฮบริด (hybrid) โดยสรุป ได้มีการเสนอแนวทางสี่ประการเพื่อปรับปรุงคุณภาพของคริสตจักร ประการแรกคือ Platform Church คริสตจักรต้องหาฐานใหม่หรือช่องทางใหม่ๆ เพื่อเน้นที่รูปแบบของคริสตจักรที่เสริมสร้างความเชื่อมโยงทางจิตวิญญาณได้มั่นคงขึ้นตามยุคที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประการที่สองคือ Ministry Based on Fact พันธกิจของคริสตจักรและการบริหารที่ซื่อสัตย์และโปร่งใสตามข้อเท็จจริง ประการที่สาม Next Generation ผู้ปกครองควรให้ความสำคัญสูงสุดในการสอนด้านจิตวิญญาณแก่ลูกหลาน และพันธกิจนี้ทำไปพร้อมกับคริสตจักร ประการสุดท้ายคือ Tentmaker Ministry ซึ่งในยุคนี้ผู้ใช้ที่มีอาชีพเสริมจะเพิ่มขึ้น แนวโน้มแบบนี้ก็เพื่อจะแก้ปัญหาทางการเงินของคริสตจักรด้วยการผลิตผู้ใช้ที่มีงานอาชีพหลักมาก่อน นอกเหนือจากทางเลือกเหล่านี้แล้ว ผู้เขียนยังชี้ให้เห็นว่าในอนาคตจะมีพันธกิจที่เกิดการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดคือพันธกิจด้านการประกาศและพันธกิจมิชชัน เมื่อพิจารณาถึงความสามารถในการ

ปรับระบบออนไลน์แล้ว จำเป็นต้องให้ความสนใจอย่างมากกับการพัฒนาเนื้อหาสำหรับการประกาศข่าวประเสริฐตลอดจนการสร้างเนื้อหาสำหรับผู้เชื่อทางออนไลน์เช่นกัน นอกจากนี้ ภาคสนามด้านมิชชันต่างประเทศจะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบต่างๆ และคาดการณ์ว่าการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญจะเกิดขึ้นในการสรรหาบุคลากรด้านมิชชันและการจัดการปรับโครงสร้างใหม่ของมิชชันนารี

ดังนั้น บทความนี้ต้องการจะตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบต่างๆ ในยุคหลังโควิด 19 และค้นหาการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ที่เหมาะสมในยุคที่วุ่นวายนี้ว่าจะเกิดขึ้นได้อย่างไร

ผลกระทบของการระบาดใหญ่ของโควิดต่อสังคมของเรา

สภาพแวดล้อมรอบๆ ของคริสตจักรและพันธกิจ ซึ่งสามารถทำนายความเป็นไปได้ของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วหลังการระบาดใหญ่ เพื่อที่จะรับมือกับมัน จำเป็นต้องตรวจสอบให้แน่ชัดว่าการเปลี่ยนแปลงใดเกิดขึ้นในสังคมของเราท่ามกลางการระบาดใหญ่ของโควิด-19 พันธกิจระดับโลกได้ถูกตัดขาด กิจกรรมมิชชันต่างประเทศก็ลดน้อยลง และจำนวนมิชชันนารีที่กลับมาก็เพิ่มขึ้น? โควิด-19 ได้ก่อให้เกิดผลกระทบด้าน

เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพันธกิจมิชชัน / การเปลี่ยนแปลงในการจัดประชุมนมัสการของคริสเตียน / ปัญหาประชากรที่เพิ่มขึ้น / การใส่ใจกับพันธกิจมิชชันแบบครบวงจร / ความจำเป็นต้องบริหารจัดการมิชชันนารีใหม่ / เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านสภาพแวดล้อมภายนอก ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทำให้กระแสโลกาภิวัตน์ลดลง / การแข่งขันเพื่อความเป็นผู้นำโลกเข้มข้นขึ้น / การเปลี่ยนแปลงความเป็นผู้นำ / การอ่อนไหวของความร่วมมือระหว่างประเทศ / เกิดการ

² Choi Hyun Shik, *Post Corona 3 Years, Big Challenge to Korean Churches* (Logos Life, 2020).

ลักษณะเด่นของสภาพแวดล้อมดิจิทัลออนไลน์คืออยู่เหนือเวลาและพื้นที่ และสามารถคัดลอกได้ไม่จำกัดและกระจายไปเป็นจำนวนมาก

เปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ ทำให้เกิดภาวะวิกฤตด้านเศรษฐกิจไปทั่วโลก / การเปลี่ยนแปลงระบบการแพทย์ / การหดตัวของตลาดอสังหาริมทรัพย์ / เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านสภาพจิตใจ / ความไม่แน่นอนในอนาคต / การใคร่ครวญถึงชีวิตและความตาย / การหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล / เน้นความสำคัญของครอบครัวมากขึ้น / เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาและสังคม การล่มสลายของระบบการศึกษาที่มีอยู่ / การจัดตั้งการศึกษาออนไลน์ การจัดตั้งโรงเรียนทางเลือก / ระบบสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว / เกิดการเปลี่ยนแปลงในแง่ของสภาพแวดล้อมภายนอกของเทคโนโลยี การเกิดขึ้นของเทคโนโลยีใหม่ที่เป็นนวัตกรรมใหม่ / การเสื่อมถอยทางสังคม / การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ยุคดิจิทัลออนไลน์ไม่ได้เข้ามาเพราะไวรัสโคโรนา แต่ในยุคดิจิทัลออนไลน์ ไวรัสโคโรนาเข้ามาพอดี ประชากรโลกปัจจุบัน 7.85 พันล้านคน ซึ่ง 4.43 พันล้านคนอาศัยอยู่ในเมือง (56.5%) และจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตคือ 4.7 พันล้านคน (60.1%) และในจำนวนนี้คนที่ใช้ SNS (Social Network Service) มีทั้งสิ้น 4.3 พันล้านคน (55.1%) อัตราการเติบโตของประชากร 7.6% แต่ในขณะนี้อัตราการเติบโตในการใช้โซเชียลมีเดียมากถึง 13.7% ลักษณะเด่นของสภาพแวดล้อมดิจิทัลออนไลน์คืออยู่เหนือเวลาและพื้นที่ และสามารถคัดลอกได้ไม่จำกัดและกระจายไปเป็นจำนวนมาก ตัวอย่างในการ

ออนไลน์ คือ การประกาศข่าวประเสริฐผ่านเพจ Facebook และแจกจ่ายการผลิตสื่อวิดีโอให้กับผู้คนจำนวนมาก

RightNow Media³ เป็นตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมของพันธกิจแพลตฟอร์มออนไลน์ (Online Ministry Platform) ที่กำลังดำเนินการอย่างแข็งขันหลังยุคโควิด 19 เริ่มต้นจากการเป็นห้องสมุดออนไลน์ของคริสเตียนที่ช่วยให้การเติบโตฝ่ายวิญญาณและการฝึกอบรมของพี่น้องสมาชิกคริสตจักร ในเวลาเดียวกัน ได้ดำเนินการร่วมมือกับ Bluefish TV ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยงานพันธกิจของคริสตจักร ลักษณะของแพลตฟอร์มนี้มีองค์ประกอบส่วนแรกคือ RightNow Media จะผลิตสื่อวิดีโอเกี่ยวกับพระคัมภีร์ที่ช่วยให้ผู้เชื่อเติบโตและฝึกฝนด้วยศรัทธา ส่วนที่สองคือ RightNow Media@work สำหรับการพัฒนาความเป็นผู้นำของคริสเตียนและการดูแลส่วนบุคคล และส่วนที่สามคือ RightNow Events ซึ่งมีการวางแผนและจัดเตรียมการประชุมและกิจกรรมต่างๆ

เมื่อออกแบบแพลตฟอร์มออนไลน์ดังกล่าว สิ่งสำคัญที่สุดที่ต้องพิจารณาคือต้องยึดแก่นหลักสำคัญของพระกิตติคุณซึ่งให้พระคริสต์และไม้กางเขนเป็นศูนย์กลางของชีวิตคริสเตียนอย่างมั่นคง Metaverse เป็นคำใหม่ที่มาถึงจักรวาลเสมือนจริง ต้องตระหนักถึงความเป็นจริงที่อุตสาหกรรมในอนาคตที่นำไปสู่โลกแห่งความเป็นจริงเสมือนกำลังพัฒนาและเตรียมพร้อมสำหรับสิ่งนั้นด้วยความคิดสร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณ

เมื่อพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมภายในคริสตจักรหลังโควิด 19 ด้านคริสเตียนศึกษาแล้ว จำนวนคริสเตียนที่สำแดงชีวิตที่เข้มแข็งก็ลดลง

³ Available from <https://www.rightnowmedia.org> [2021, Dec. 15].

และเมื่อมีการไตร่ตรองถึงแก่นแท้ของพันธกิจแล้ว จำเป็นต้องพิจารณาใหม่เรื่องการจัดนมัสการในวันอาทิตย์และการจัดนมัสการสำหรับครอบครัวอีกครั้ง และสังเกตได้ว่ากลุ่มลัทธิเทียมเท็จก็ค่อยๆ เพิ่มขึ้นด้วย จากมุมมองของโครงสร้างคริสตจักรแล้ว ฐานะการเงินของคริสตจักรอ่อนแอลงเนื่องจากจำนวนสมาชิกที่ลดลงและอายุของพี่น้องสมาชิกคริสตจักรที่สูงขึ้นอยู่เรื่อยๆ และความสำคัญของการทำงานเป็นทีมของคริสตจักรที่สูงขึ้นเช่นกัน

ความเป็นไปได้ที่คริสตจักรจะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงหลังการระบาดของโคโรนาไวรัส

Thom Rainer ทำนายไว้ในหนังสือของเขาเรื่อง *The Post-Quarantine Church: Six Urgent Challenges & Opportunities that will Determine the Future of Your Congregation* ดังนี้ การระบาดใหญ่จะเป็นโอกาสในการประเมินทุกสิ่งที่เราทำในตอนี้ เราจะปรับโปรแกรมของเราตามความเป็นจริง สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และสถานที่สวยงามของคริสตจักรควรกลายเป็นพื้นที่ที่ชุมชนทางสังคมใช้ร่วมกันเพื่อเผยแผ่พระคริสต์ไปยังเพื่อนบ้าน ไม่ใช่แค่พื้นที่สำหรับสมาชิกคริสตจักรเท่านั้น นอกจากนี้พันธกิจดิจิทัลยังคาดว่าจะกลายเป็นวิธีการสำคัญในการเผยแผ่พระกิตติคุณสำหรับคนรุ่นต่อไปหลังจากผ่านกระแสมนุษยนิยม เขาสรุปในหนังสือของเขาว่า “ไม่ต้องสงสัยเลยว่าโลกกำลังเปลี่ยนแปลง สังคมตะวันตกกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างไม่ต้องสงสัย และการเปลี่ยนแปลงนี้กำลังเผชิญหน้ากับคริสตจักรโดยตรง ดังนั้น ไม่ต้องสงสัยเลย ผู้นำคริสตจักรส่วนใหญ่ต้องได้รับการฝึกฝนให้ปรับตัวเข้ากับฤดูกาลใหม่นี้”⁴

⁴ Thom Rainer, *The Post Quarantine Church: Six Urgent Challenges & Opportunities that will Determine the Future of Your Congregation* (Tyndale Mometum, 2020), 110.

วิกฤตนี้ยังให้โอกาสมากมาย เช่น ให้โอกาสในการยกย่องพระคริสต์ให้โอกาสในการเปลี่ยนแปลงและเติบโตทางจิตวิญญาณ ให้ตระหนักถึงความล้ำค่าของพระวจนะ และให้ไตร่ตรองถึงพันธกิจพื้นฐานของคริสตจักร ความท้าทายทั้ง 6 ประการที่คริสตจักรต้องเผชิญหลังการระบาดใหญ่สรุปได้ดังนี้

1. นำความแตกต่างและประสิทธิภาพมาไว้ด้วยกัน
2. ให้โอกาสในการเข้าถึงโลกดิจิทัลใหม่
3. เชื่อมต่อกับชุมชนรอบคริสตจักรอีกครั้ง
4. สามารถเข้าใจลำดับใหม่ของการเคลื่อนไหวในการอธิษฐานที่ทรงพลังยิ่งขึ้น
5. คิดใหม่ถึงประโยชน์ของสิ่งอำนวยความสะดวกของคริสตจักร
6. ทำการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนที่จะสร้างความแตกต่าง

สถานการณ์ด้านมิชชันที่เปลี่ยนแปลงและค้นหาทางเลือกใหม่หลังการระบาดของโคโรนา

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมหลังการระบาดใหญ่นั้น ตามที่กล่าวถึงข้างต้นแล้ว สิ่งเหล่านี้ทำให้คาดการณ์ถึงการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์มิชชันของคริสตจักรในปัจจุบัน มุมมอง 10 ประการด้านล่างนี้เป็นสถานการณ์ด้านมิชชันที่เปลี่ยนแปลงได้บางส่วน

1. การเปลี่ยนแปลงด้านพันธกิจมิชชันและชุมชนแห่งการนมัสการ

การระงับการประชุมนมัสการของคริสตจักรและเปิดการนมัสการแบบออนไลน์ / การเปลี่ยนแปลงการรับรู้ของเวลาและสถานที่ของการนมัสการและลดความรู้สึกของพี่น้องสมาชิกที่มีต่อบรรยากาศนมัสการในแง่ความบริสุทธิ์ / เพิ่มการรับรู้เชิงลบของการนมัสการสำหรับกลุ่มวัยรุ่น / ความคิดเห็นแก่ตัวเพิ่มขึ้นและความอ่อนแอในการรักษาความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

แท้จริงแล้วอะไรคือสิ่งสำคัญที่ต้องรักษาไว้คือการรักษาสีทธิในการสามัคคีธรรม มีสำนึกในความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และจัดให้มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออาทรและเติบโตสำหรับพี่น้องสมาชิกในคริสตจักร เมื่อพิจารณาถึงธรรมชาติ ของคริสตจักรและธรรมชาติของพันธกิจแล้ว สมาชิกก็อยากให้มีใครสักคนอยู่กับพวกเขา มาตรการหนึ่งที่น่าสนใจในยุโรปช่วงวิกฤตโควิด 19 เป็นหลักเพื่อแก้ปัญหาความเหงาของผู้คนในสถานการณ์และการดูแลซึ่งกันและกัน คือหน่วยที่เรียกว่า “Social Bubble” หมายถึงกลุ่มคนน้อยกว่า 10 คนซึ่งประกอบด้วยสมาชิกในครอบครัวหรือเพื่อนสนิท คริสตจักรจะเน้นถึงพลังของกลุ่มย่อยเช่นนี้ จำเป็นต้องคิดหาวิธีที่จะเสริมสร้างความเป็นผู้นำของฆราวาส แต่ก่อนอื่น จะต้องมาพร้อมกับจิตสำนึกในการปฏิบัติของศิษยาภิบาล และจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ระยะยาวสำหรับสิ่งนี้นอกจากนี้ ระบบการศึกษาของผู้นำฆราวาสต้องมีเสถียรภาพและจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมผู้นำที่เหมาะสมกับสถานการณ์ฉุกเฉิน

คือการรักษาสีทธิในการสามัคคีธรรม มีสำนึกในความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และจัดให้มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออาทร และเติบโตสำหรับพี่น้องสมาชิก ในคริสตจักร

2. มีความเป็นไปได้สูงในช่วงวิกฤตนี้ที่จำนวนมิชชันนารีจะซบเซาหรือลดลง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีทางเลือกอื่น โดยพิจารณาว่าจำเป็นต้องมีมิชชันนารีคุณภาพสูงจำนวนน้อยที่เหมาะสมกับยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม

ครั้งที่ 4 แทนที่จะกังวลเรื่องตัวเลขที่ลดลง คาดว่าการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญจะเกิดขึ้นในกระบวนการในการเลือกบุคลากรมิชชันนารีของคริสตจักร ความจริงก็คือเราสามารถคาดหวังให้การเติบโตของคริสตจักรซบเซาและจำนวนสมาชิกลดลง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ภารกิจระยะยาวและแพลตฟอร์มมิชชันใหม่ ในทางกลับกัน จำเป็นต้องมีการทบทวนยุทธศาสตร์มิชชันของคริสตจักรที่มีอยู่ และจำเป็นต้องมีการศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศนภารกิจ มิชชันนารีจำนวนน้อยจำเป็นต้องทำการเปลี่ยนแปลงพันธกิจที่เพิ่มประสิทธิภาพเชิงกลยุทธ์ จะมีการจัดตั้งแพลตฟอร์มที่เปิดยุคของ smart mission ที่ใช้งานได้จริง และจะปรับเปลี่ยนจากรูปแบบพันธกิจแบบดั้งเดิมไปเป็นพันธกิจที่ชาญฉลาดยิ่งขึ้น

3. มีความชัดเจนยิ่งขึ้นว่าต้องมีการเตรียมการเพื่อเปิดยุคภารกิจที่ชาญฉลาด

พันธมิตรเชิงกลยุทธ์จะเกิดขึ้นระหว่างคริสตจักรท้องถิ่นและมิชชันนารีที่ถูกส่งจากคริสตจักรนั้นๆ และการทำงานระยะไกลสำหรับการดูแลมิชชันนารีจะเป็นไปได้ ดังนั้นการประเมินอย่างมืออาชีพ เช่น CISD (Critical Incident Stress Debriefing) การให้คำปรึกษา ความจำเป็นในการใช้งานแพลตฟอร์มเพิ่มขึ้น

4. เมื่อบทบาทของคริสตจักรท้องถิ่นของภาคพื้นมิชชันค่อยๆ ขยายมากขึ้น ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงบทบาทของมิชชันนารีในท้องถิ่นที่จะลดลงตามนั้น จะเปลี่ยนจากตำแหน่งผู้บุกเบิกหรือผู้พิทักษ์ไปเป็นเพื่อนร่วมทาง ดังนั้น ถึงเวลาต้องทบทวนกิจกรรมมิชชันและโครงการต่างๆ ที่ช่วยเหลือผู้มั่งคั่งอย่างเดียว ต่อไปนี้ควรให้ความสำคัญกับสองเรื่องนี้ Local

- Centered Mission และ Local Leadership Training
5. เน้นงานพันธกิจมิชชั่นแบบองค์รวม

ถือว่าภารกิจที่มีอยู่จนบัดนี้คือ การขยายพันธกิจของการประกาศและการบุกเบิกคริสตจักร แต่นับตั้งแต่นี้เป็นต้นไปจำเป็นต้องเน้นเรื่องการพัฒนาการบรรเทาทุกข์พันธกิจมิชชั่นแบบองค์รวม เช่น พันธกิจการดูแลผู้อพยพและผู้ลี้ภัย การสะท้อนเชิงศาสนศาสตร์และการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับผู้อพยพและผู้ลี้ภัย
  6. การดูแลจัดการบุคลากรมิชชั่นที่ถูกส่งออกไป การสร้างระบบดูแลร่วม – การดูแลเชิงป้องกันสำหรับมิชชันนารีในสถานการณ์วิกฤต / การดูแลออนไลน์และความช่วยเหลือเชิงปฏิบัติสำหรับผู้กลับมาเผยแผ่ศาสนา
  7. เป็นโอกาสพิเศษในการเผยแผ่ศาสนาคริสต์

วิธีการที่มีอยู่จนบัดนี้คือ - โครงสร้างการแข่งขันระหว่างคริสตจักรและองค์กรพันธกิจมิชชั่น เน้นประสิทธิภาพภารกิจ แต่สมควรจะปรับเปลี่ยนตามความหมายที่ว่า Missio Dei (มิชชั่นของพระเจ้า) การเสริมความแข็งแกร่งของหุ้นส่วนและกิจกรรมมิชชั่นแบบองค์รวม / การระบาดของโรคโคโรนาทำให้เปิดโอกาสการทรงไถ่ของพระเจ้าระดับโลกาภิวัตน์
  8. เมื่อเราเข้าสู่ Hyper Connectivity Society พร้อมกับปรากฏการณ์การอยู่ร่วมกับไวรัสโคโรนา (With Corona) อาจเกิดขึ้นรูปแบบของงานมิชชั่นดังต่อไปนี้ Non face to face / Online Smart Mission / Business Missions / Non-Resident Missions / Professional Missions / Silver Missionaries⁵ / Deported Missionaries

9. การค่อยๆ เปลี่ยนไปเป็นรูปแบบพันธกิจที่เน้นครอบครัวหรือการส่งต่อสู่รุ่นต่อไป

(Family Based Model / Family Integrated Model / Family Equipping Model / Intergenerational Model)
10. ปรากฏการณ์อีกประการหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงของงานมิชชั่นในยุคหลังโควิด 19 คือความคาดหวังในบทบาทของภารกิจ NGO เพิ่มขึ้น ภารกิจของ NGO ได้รับการคาดหวังให้มีบทบาทในการสร้างภาพลักษณ์ของ “ศาสนาคริสต์ในฐานะเป็นเพื่อนบ้านที่ดีของสังคมมนุษย์” นอกจากนี้ ยังมีความจำเป็นจริงๆ ที่จะต้องให้ความคาดหวังมากขึ้นกับบทบาทของมิชชันนารีที่มีอาชีพหลักด้วย

หลายคนกำลังทำงานอย่างหนักเพื่อหาทางเลือกที่สร้างสรรค์สำหรับสิ่งนี้ และความพยายามในการปรับตัวและทางเลือกอื่นๆ ด้านล่างนี้มีข้อเสนอแนะบางประการที่ได้สรุปไว้

1. ต้องมีการกำหนดมุมมองตามพระคัมภีร์อย่างชัดเจนเกี่ยวกับความหมายดั้งเดิมของคริสตจักร เราจำเป็นต้องสร้างกระบวนทัศน์ใหม่ (new paradigm) สำหรับการตั้งคริสตจักรและพันธกิจการประกาศของคริสตจักร แพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางโรคระบาดกล่าวว่าวัฏจักรทางระบาดวิทยาของโรคติดเชื้อกำลังเปลี่ยนแปลงไป ที่แรกว่ากันว่าช่วงคลื่นลูกที่ 2 ประมาณ 10 ปีสั้นลงเหลือ 5-6 ปี และช่วงคลื่นลูกที่ 3 ได้เปลี่ยนระยะเวลาเป็นสามปี ดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่จะตัดสมมติฐานที่ว่าปรากฏการณ์ของโรคจะกลายเป็นปกติวิสัย โดยเหตุนี้ รัฐบาลของหลายประเทศจะรับนโยบาย With Corona เพื่อปรับวิถีชีวิตใหม่ในอนาคต ดังนั้นคริสตจักรต้องปรับกลยุทธ์ใหม่ที่อาจเปิดทางให้จัดกลุ่มย่อย

⁵ ผู้ที่เริ่มเป็นมิชชันนารีเมื่ออายุเกิน 50 ปี

**เพื่อปรับวิถีชีวิตใหม่ในอนาคต
ดังนั้นคริสตจักรต้องปรับกลยุทธ์ใหม่
ที่อาจเปิดทางให้จัดกลุ่มย่อยมากกว่า
จัดการนมัสการกลุ่มใหญ่ และการจัด
พันธกิจการประกาศที่หลีกเลี่ยง
การเผชิญหน้ากัน**

มากกว่าจัดการนมัสการกลุ่มใหญ่ และการจัดพันธกิจการประกาศที่หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากัน ควรพัฒนาเป็นยุทธศาสตร์ภารกิจที่สร้างคนมากกว่าทำโครงการหรือสร้างอาคาร

2. จำเป็นต้องมีการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกของพื้นที่คริสตจักรและสถานที่ทำพันธกิจมิชชั่น จะต้องเปลี่ยนเป็นพื้นที่ร่วมกับสมาชิกของสังคม เป็นพื้นที่ที่เปิดให้สังคมรับประโยชน์ไปพร้อมกับคริสตจักร ยกตัวอย่างเช่น ใช้พื้นที่คริสตจักรให้เป็นที่พักสำหรับผู้ติดเชื้อในยุคระบาด และใช้พื้นที่คริสตจักรให้เป็น Digital Book Café เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม
3. ต้องวางรากฐานสำหรับคริสตจักรที่เลี้ยงตัวเองได้
4. จำเป็นต้องมีแผนกสื่อและไอทีอย่างมีระบบมากขึ้น จำเป็นต้องผลิตสื่อต่างๆ ที่มีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ และจำเป็นต้องมีนโยบายที่จะสนับสนุนการออกอากาศไลฟ์ผ่านทางอินเทอร์เน็ต และทบทวนระบบการจัดการวิกฤต (Crisis Management) ในพื้นที่ทำพันธกิจมิชชั่นควรมีความเข้มแข็ง ในการนี้จำเป็นต้องมีการจัดเตรียมในสิ่งเหล่านี้
  - a. วิสัยทัศน์ของ Crisis Management Team: พันธกิจมิชชั่นที่มีสุขภาพดีและมิชชันนารีที่มีสุขภาพดี

- b. ภารกิจของ Crisis Management Team: การติดตามวิกฤตอย่างใกล้ชิดและการวิเคราะห์สถานการณ์อย่างถูกต้อง / การวิเคราะห์ที่แม่นยำและการแบ่งปันข้อมูลวิกฤตต่างๆ / การตอบสนองอย่างรวดเร็วต่อการจัดการวิกฤตในเวลาปกติและสถานการณ์ฉุกเฉิน
- c. คุณค่าของ Crisis Management Team: นวัตกรรม - การปลุกฝังความสามารถในการจัดการความเสี่ยงผ่านการวิจัยและการวิเคราะห์ / ความเป็นมืออาชีพ - บริการอาสาสมัครผ่านการสะสมประสบการณ์ / การสื่อสาร - การสื่อสารที่อบอุ่น การแบ่งปันข้อมูลที่ต้องและโปร่งใส / ความน่าเชื่อถือ - ความสามารถและความสัมพันธ์เพื่อสร้างความมั่นคง
- d. การเตรียมแผนการจัดการกับภาวะวิกฤต: โครงร่างพื้นฐานของการจัดการวิกฤต / คู่มือปฏิบัติการฉุกเฉิน
- e. การจัดวางรายการตรวจสอบภาวะวิกฤต
- f. ประเภทของภาวะวิกฤตและวิธีรับมือ

ความพยายามที่จะปรับเปลี่ยนในเชิงบวกกับทางเลือกต่างๆ เหล่านี้จะต้องดำเนินต่อไปในอนาคต ในนี้มีอาจารย์ท่านหนึ่ง ชื่อ ชางวุก บยอน ผู้สอนประวัติศาสตร์ศาสนศาสตร์ในวิทยาลัยศาสนศาสตร์เพรสไบทีเรียน ได้เสนอข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติสี่ข้อต่อไปนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการพยายามเปลี่ยนกลยุทธ์พันธกิจมิชชั่นหลังการระบาดใหญ่⁶

1. มิชชันนารีควรเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณที่สร้างคน (Mentor) มากกว่าที่จะเป็นผู้จัดการ (Manager)

⁶ Beun Chang Uk, "Why National Centered Mission?", Ministry and Theology no. 385 (July 2021, Tiranus Publishing), 44.

2. พิจารณาการโอนอำนาจให้กับผู้นำท้องถิ่น ตั้งแต่เริ่มทำพันธกิจ
3. ทำภารกิจที่เอื้อต่อความร่วมมือและการสื่อสารสองช่องทาง ไม่ใช่ทำภารกิจรูปแบบการใช้อำนาจทางเดียว
4. สอนคริสตจักรท้องถิ่นให้รู้จักการเลี้ยงดูตนเอง

ภารกิจในยุคหลังการระบาดของโควิด

หากเราสรุปการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์มิชชันในยุคโควิดที่นำเสนอมาข้างต้นและทางเลือกที่สร้างสรรค์นั้นได้รวบรวม ภารกิจที่เราควรทำ 8 ประการดังต่อไปนี้ จะต้องพยายามอย่างสุดแรงเพื่อการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวจากมุมมองของคริสตจักรท้องถิ่น จากมุมมองของหน่วยงานพันธกิจมิชชัน และจากมุมมองของมิชชันนารี

1. พื้นฟูฝ่ายจิตวิญญาณ
2. ทบทวนและเปลี่ยนแปลงงานพันธกิจมิชชัน
3. ทำพันธกิจผ่านออนไลน์ดิจิทัล (Mission in the Untact Society)
4. ทำพันธกิจกับคนรุ่นต่อไป (Next Generation)
5. การเสริมสร้างพันธกิจของครอบครัว
6. การอบรมสร้างสาวกในทุกระดับ
7. ความร่วมมือ ประสานงาน และการทำงานเป็นทีม
8. งานบรรเทาทุกข์และพันธกิจสังคมสงเคราะห์

การทำงานมิชชันที่ระยะสั้น (Short Term Mission, Journeyman Ministry) ในยุคโควิดก็เรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน คริสตจักรและหน่วยงานต่างๆ จำนวนมากที่ต้องการปฏิบัติภารกิจได้ส่งผู้ประกาศข่าวประเสริฐจำนวนมากไปยังสนามในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เปรียบเหมือนกับช่วงเวลาในระดับน้ำทะเลขึ้นสูง แต่สักพักใหญ่ถึงเวลาน้ำลงก็หายไปหมด แต่การทำพันธกิจเช่นนี้ในยุคโควิดก็เป็นไปไม่ได้ โดยมุ่งเน้นที่ความต้องการ

เร่งด่วนของภาคสนามมิชชันแล้ว ให้คริสตจักรในพื้นที่งานมิชชันหาทรัพยากรและการจัดการด้วยตนเอง ในขณะเดียวกัน หาพันธกิจทางอ้อมผ่านสื่อต่างๆ ก็น่าเป็นไปได้เช่นกัน การมุ่งความสนใจไปที่พันธกิจข้ามวัฒนธรรมภายในประเทศก็เป็นไปได้อีกทางหนึ่ง เมื่อพิจารณาถึงการทำงานของมิชชันนารีที่เกษียณอายุแล้วกลับมาประเทศของตนและทำงานเพื่อผู้อพยพก็จะเป็นประโยชน์สำหรับพันธกิจมิชชันภายในประเทศนั่นเอง

**เมื่อพิจารณาถึงการทำงาน
ของมิชชันนารีที่เกษียณอายุแล้ว
กลับมาประเทศของตนและทำงาน
เพื่อผู้อพยพก็จะเป็นประโยชน์สำหรับ
พันธกิจมิชชันภายในประเทศนั่นเอง**

ในแง่นี้ ศาสตราจารย์ Ju-Seop Geum (วิทยาลัยศาสนศาสตร์เพรสไบทีเรียน) ซึ่งทำหน้าที่เป็นเลขาธิการของ CWM (Council for World Mission) ยืนยันว่าการทำพันธกิจเชิงคุณภาพควรจะทำตามแบบอย่างของพระคริสต์ที่ยอมสละชีพบนไม้กางเขน (Incarnational Mission Model) ภายใต้อุปสรรคที่จะไม่สูญเสียแก่นแท้ของพระกิตติคุณ เราต้องหลอมรวมเข้ากับวัฒนธรรม และยิ่งไปกว่านั้นกล้าที่จะปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมนั้นให้สอดคล้องกับแผ่นดินของพระเจ้าด้วย⁷

การระบาดใหญ่ของโควิดสร้างความสั่นสะเทือนให้กับโครงสร้างของสังคมโดยรวม เราจะยังคงพบความหวังที่ริบหรี่ในโลกที่ความหวังถูกทำลายอย่างสิ้นเชิงได้หรือไม่?

⁷ Geum Ju-Seop, รายการ Power Interview, CBS TV, Available from <https://youtu.be/c2jxA8kBC1Y> [2021, Dec. 15]

สำหรับชีวิตมนุษย์ทั้งหลายที่ไม่มีอะไรรับประกันถึงความมั่นคงของวันพรุ่งนี้ (ยก. 4.13-15) พระคัมภีร์หลายตอนก็รับรองว่า พระประสงค์ของพระเจ้าปลอดภัยเสมอและพระปัญญาของพระองค์ไม่มีที่สิ้นสุด (สดด. 147.5, 33.11, 46.9-10, พคค. 3.32-33, 2 ซมอ. 22.31, สภษ. 30.5) เราต้องตื่นตาตื่นใจว่ามารกำลังล่อลวงเราไม่ให้เชื่อในพระเจ้าโดยผ่านจากสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ไม่มั่นคงและสั่นคลอนในช่วงยุคโควิด 19 (2 คร. 4.4) ในสถานการณ์แพร่ระบาดนี้ พระสัญญาที่ชื่อสัตย์ของเจ้ามีดังนี้

ช่วยให้คุณพ้นจากความทุกข์ยากทั้งหมด (สดด. 34.18-19)

อย่ากลัวเลย จงวางใจในพระเจ้า (อสย. 8.12-13)

พระเจ้าทรงเมตตาผู้ที่ลี้ภัย (สดด. 31.19)

พระเจ้าสัตย์ชื่อเสมอ (2 ทธ. 2.13)

ความทุกข์ยาก อันตราย และความตาย จะไม่อาจทำให้เราขาดความรักของพระเจ้าได้ (รม. 8.35-37)

เหตุการณ์ทุกอย่างร่วมกันเกิดผลดี (รม. 8.28)

พระเจ้าทรงเปลี่ยนความชั่วให้เป็นความดี (ปฐก. 50.20)

เรามั่นใจว่า ความทุกข์ยากทำให้เกิดความหวัง (รม. 5.3-5)

บทเรียนทางจิตวิญญาณที่ได้รับมาหลังการ

ระบาดของโคโรนา

1. แสดงให้เห็นถึงความอัปมงคลของบาปของมนุษย์และความเป็นจริงทางศีลธรรมอันเลวร้าย อาจกล่าวได้ว่าสถานการณ์โควิด 19 นั้นเป็นแผนการของพระเจ้าเพื่อให้เกิดการชำระให้บริสุทธิ์ ไม่ใช่เพื่อการลงโทษแต่อย่างใด
2. สามารถเห็นได้ว่าเป็นสัญญาของการพิพากษาของพระเจ้าต่อคนที่เฉพาะเจาะจง เราทุกคนต้องพิจารณาตัวเอง ฮีบรู 12.6 “เพราะองค์พระผู้เป็นเจ้าทรงตีสอนผู้ที่

พระองค์ทรงรัก และเมื่อพระองค์ทรงรับใครเป็นบุตร พระองค์ก็ทรงเสียนิตินั้น”

3. ถือได้ว่าเป็นสัญญาเตรียมรับการเสด็จมาครั้งที่สองของพระคริสต์ มัทธิว 24.44 “เพราะเหตุนี้พวกท่านจงเตรียมพร้อม เพราะในเวลาที่ท่านไม่คิดไม่ฝันนั้น บุตรมนุษย์จะเสด็จมา”
4. ทุกคนต้องกลับใจใหม่และจัดระเบียบชีวิตใหม่โดยคำนึงถึงคุณค่าอันไม่มีขอบเขตของพระคริสต์ หากไม่กลับใจจะต้องพินาศ (ลก. 13.5) หากมีสิ่งใดที่ท่านรักมากกว่าพระเจาก็ไม่คู่ควร (มธ. 10.37) ท่านต้องเข้าใจความหมายของหนามในชีวิตของท่าน (2 คร. 12.7-9) ท่านจะได้พระคริสต์โดยผ่านการเสียสละ (ฟป. 3.8)
5. โดยการเอาชนะความสงสารตนเอง ความกลัว และการทำความดี เราต้องถวายเกียรติแด่พระเจ้า (มธ. 5.16, 1 ปต. 2.12)
6. เราจำเป็นต้องปลุกผู้เชื่อที่พึงพอใจกับสภาพปัจจุบันที่กระจัดกระจายไปทั่วโลกเพื่อทำสิ่งใหม่และสร้างสรรค์ และใช้วิกฤตนี้เป็นโอกาสในการก้าวหน้าในพันธกิจมิชชั่น เราต้องเข้าใจบทเรียนจากประวัติมิชชั่นคือการระลึกว่าการข่มเหงเป็นช่องทางสำหรับการแพร่กระจายของพันธกิจมาโดยตลอด

สรุป

“ในงานพันธกิจมิชชั่นไม่มีความล้มเหลว มีเพียงแค่การได้รับประสบการณ์เท่านั้น”

“ในงานพันธกิจมิชชั่น
ไม่มีความล้มเหลว มีเพียงแค่
การได้รับประสบการณ์เท่านั้น”

Kim Seung-Jin หัวหน้าสถาบัน Ministry Consulting Institute ได้กล่าวในบริบทของการดำเนินการเชิงกลยุทธ์ครั้งใหม่ในยุคโควิด 19 ว่าจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ที่ปรึกษาพันธกิจมิชชั่น⁸ ความต้องการในยุคโควิดนี้ก็คือเราต้องมีการวินิจฉัยที่ถูกต้องและมาตรการตอบโต้สำหรับความพยายามทุกด้านในพันธกิจมิชชั่นของคริสตจักรที่ดำเนินการมาจนถึงตอนนี้ มีองค์ประกอบที่จำเป็น 3 ประการในช่วงเปลี่ยนผ่าน ประการแรกคือ การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม เราต้องเปลี่ยนสภาพแวดล้อมของผู้ทำพันธกิจในแบบที่เคยเป็น ประการที่สองคือการรักษาทรัพยากร ในสถานการณ์ที่ยากต่อการจัดหาทรัพยากรวัสดุ จำเป็นต้องรักษาทรัพยากรมนุษย์ก่อน ประการที่สามคือการคว้าโอกาส สิ่งสำคัญคือต้องฉวยโอกาสและเวลาที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการเริ่มต้นการเปลี่ยนแปลง

เมื่อถึงเวลาที่จะลองเปลี่ยนแปลงและปฏิรูปเหล่านี้ จำเป็นต้องจัดหาทรัพยากรมิชชันนารีให้เพียงพอ ในฐานะนักยุทธศาสตร์พันธกิจมิชชั่นที่มีประสบการณ์นั้น เมื่อคัดเลือกจัดหามิชชันนารีควรมีมาตรการพิจารณาที่ปัจจัยดังนี้ ความสามารถในการสร้างผลกระทบ (impact) ความสามารถ

ในการสื่อสาร (communication) ความสามารถในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ (innovation) ความรู้และประสบการณ์ (knowledge & experience) ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงและการท้าทายต่างๆ เปาโลยืนยันใน 1 โครินธ์ 2.1-5 ว่ามีแก่นแท้แห่งข่าวประเสริฐสามประการที่ไม่สามารถประนีประนอมได้ ประการแรก เราต้องประกาศพระเยซูคริสต์และไม่กางเขนในทุกสถานการณ์ ประการที่สอง เราต้องพึ่งพาฤทธิ์อำนาจของพระวิญญาณบริสุทธิ์ และสุดท้าย เราต้องถวายเกียรติแด่พระเจ้าเท่านั้น

ทุกคนคาดการณ์ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงมากมายในยุคหลังโควิด 19 คริสเตียนอย่างเราจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่ในขณะเดียวกัน เราต้องรักษาแก่นหลักสำคัญตามหลักพระคัมภีร์และต้องรักษาภารกิจสำคัญตามกระแสใหญ่ คือมิชชั่นของพระเจ้า (*Missio Dei*) ในพระคัมภีร์ หากมีวัตถุประสงค์อีกมุมหนึ่งของการระบาดใหญ่ เราอาจกล่าวได้ว่ามันคือห้องทดสอบสำหรับความเชื่อของเรา หวังว่าจะได้ผ่านการทดสอบความเชื่อของเราที่รักษาสาระสำคัญอย่างชาญฉลาด

ศจ.ยินตี จัง

B.A. (Communication), M.Div., M.Edu.

อาจารย์หมวดศาสนศาสตร์ประยุกต์

สมรสกับ Mrs.Jung Eun Hong มีลูกสาวสองคน (Jin Sol & Jin Young)

เป็นผู้ก่อตั้ง คจ.ชวนชื่น เขตพระโขนง และกลุ่ม True Worshipers

⁸ Kim Seung Jin , รายการนาซิมบัล , CGNTV, Available from <https://youtu.be/mYnOsJ-rFk> [2021, Dec. 15]

คริสเตียนตอบสนองอย่างไรต่อโรคระบาดครั้งใหญ่ที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์

อ.สุรียา เลิศมาลีวงศ์

บทนำ

มีผู้กล่าวว่า “โลกสมัยใหม่ได้กลับมาพบกับเพื่อนร่วมทางที่เก่าแก่ที่สุดในประวัติศาสตร์มากกว่า 2,000 ปีที่ผ่านมาอีกครั้ง” ภัยพิบัติที่เกิดจากโรคระบาดนับได้ว่าเป็นความหายนะที่เรายังจะมีอยู่ต่อไปแม้ว่าโลกได้ค้นพบหนทางที่จะต่อสู้แล้ว เพราะโรคระบาดเป็นสิ่งที่แปลกปลอมสำหรับคนในยุคปัจจุบันที่ยังขาดความพร้อมทั้งทางด้านจิตใจและขาดการตอบสนองอย่างเหมาะสมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในท่ามกลางคริสตจักร หรือ ผู้เชื่อในเวลานี้

สาระสำคัญของการศึกษาโรคระบาดที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ ไม่ได้มุ่งความสนใจไปที่สาเหตุ แต่มุ่งจะศึกษาไปที่การตอบสนองต่อโรคระบาดของคริสเตียนในช่วงเวลานั้นว่า พวกเขามีแนวคิดมีทัศนคติที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างไร

จากข้อมูลของนักประวัติศาสตร์หลายคนเชื่อว่า ผลกระทบของโรคระบาดซึ่งมีขนาดใหญ่ที่สามารถข้ามจากพื้นที่ท้องถิ่นขยายไปสู่ภูมิภาคหรือข้ามจากทวีปหนึ่งไปสู่อีกทวีปหนึ่งได้ โรคระบาดลักษณะแบบนี้มักจะสร้างผลกระทบในหลายมิติ ทั้งผลกระทบต่อสุขภาพ ความคิด และความเข้าใจ ที่มีผลมาจากความเชื่อ ความสามารถในการแก้ไขปัญหา ความเข้าใจของชุมชนและบริบทของสังคมในเวลานั้นๆ ส่วนที่สำคัญในเหตุการณ์เหล่านี้ นอกเหนือจากเรื่องราวการสูญเสียชีวิตของผู้คนที่ประเมินไม่ได้แล้ว นักประวัติศาสตร์ก็กลับพบว่าภัยพิบัติจากโรคระบาดแต่ละครั้งได้ผลักดันจิตใจจำกัตอบอย่างถึงที่สุดของ

มนุษย์ในการต่อสู้และขยายขอบเขตการรับมือในแบบที่ไม่เคยเป็นมาก่อน ดังนั้น การมีความเข้าใจที่เพิ่มขึ้นนำเราให้มองเห็นแบบจำลองในอดีต และช่วยเราให้มีความพยายามในการตอบสนองต่อปัจจุบันได้ดียิ่งขึ้น ทั้งช่วยเตือนสอน หรือนำมาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์สำหรับการดำเนินชีวิตคริสเตียน และการดำรงอยู่ของคริสตจักรในปัจจุบัน

ตั้งแต่ต้นศตวรรษแรกๆ โลกยังมีคนจำนวนไม่มากนัก อีกทั้งจำนวนคริสเตียนก็ยังเป็นเพียงคนกลุ่มน้อยที่ไม่มีบทบาทมากในอาณาจักรโรมันที่ถูกปกครองและมีอิทธิพลในพื้นที่ส่วนใหญ่ พวกเขาเพียงพยายามรักษาความเชื่ออย่างลับๆ เพราะการข่มเหงในช่วง 5 ศตวรรษแรกนั้นรุนแรงมาก ความคิดเกี่ยวกับโรคระบาดใหญ่¹ จึงเริ่มมองเห็นได้ในช่วงตั้งแต่ศตวรรษที่สอง เคนเนธ เบอร์ดิง (Kenneth Berding) ได้อ้างหลักฐานจากนักสังคมวิทยา และนักประวัติศาสตร์ ชื่อ รอดนี่ สตาร์ค (Rodney Stark) เขาได้กล่าวถึงโรคระบาดที่เกิดขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 165 ในระหว่างรัชสมัยของมาร์คัส ออเรลิอุส (Marcus Aurelius) ว่ามีโรคระบาดร้ายแรงที่กระจายไปทั่วจักรวรรดิโรมัน ซึ่ง

¹ การระบาดและการระบาดใหญ่ พจนานุกรมระบาดวิทยากำหนดคำว่า “โรคระบาด” เป็น “การเกิดการเจ็บป่วยขึ้นในชุมชนหรือภูมิภาคที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงเกี่ยวข้องกับสุขภาพที่เกินความคาดหมายปกติ “โรคระบาด” หมายถึงความถึง “โรคระบาดที่เกิดขึ้นในพื้นที่กว้างและมักจะส่งผลกระทบต่อประชากรส่วนใหญ่” ในภาษาอังกฤษสมัยใหม่ “โรคระบาด” มักใช้ในความหมายกว้างๆ เพื่ออ้างถึง โรคติดต่อ ระบาด และโรคที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต คำว่า “epidemic” มาจากรากศัพท์ภาษากรีกที่แปลว่า “on or about” (epi) “the people” (demos). Byrne P. Joseph (ed.), “Pandemics, and Plagues,” *Encyclopedia of Pestilence*, Vol. 1, A–M, 198.

คาดว่าน่าจะมีประชากรหนึ่งในสี่ถึงหนึ่งในสามที่เสียชีวิตจากโรคระบาดนี้ รวมถึงตัวจักรพรรดิ มาร์คัส ออเรลิอุสเองซึ่งเสียชีวิตด้วยโรคนี้ในเวลาต่อมา ในเวลานั้นไม่มีใครทราบว่า จะดูแลรักษาคนป่วยอย่างไร บางคนใช้วิธีหลบหนีออกจากกรุงโรมแต่คนอีกจำนวนมากใช้วิธีหลีกเลี่ยงการติดต่อกับผู้ป่วย เหยื่อที่ติดโรคมักถูกโยนทิ้งตามถนน จึงมีคนตายและกำลังจะตายจำนวนมากที่ต้องนอนอยู่ที่ถนน²

โรคระบาดช่วงแรกในศตวรรษที่ 2-3

โรคระบาดไซเปรียน (The Plague of Cyprian)

เกลน สไครว์เนอร์ (Glen Scrivener) ได้เขียนบทความอ้างอิงจากหนังสือ การเจริญขึ้นของความเชื่อคริสเตียน (*The Rise of Christianity*) เขาสรุปว่าคริสเตียนจะมีการตอบสนองต่อภัยพิบัติและโรคระบาดในช่วงต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญ โดยการดำเนินตามรอยทางของพระคริสต์ ซึ่งมาจากความเชื่อที่พวกเขาึดมั่น ตั้งแต่การจัดสรรเวลาของตัวเองเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เผชิญอยู่ พวกเขาคริสเตียนตั้งใจที่จะเข้าช่วยเหลือกลุ่มที่มีความจำเป็นเหมือนผู้กล้าหาญที่ยอมเสียสละ³ ในช่วงศตวรรษที่ 3 นี้เขาเพิ่งความสนใจไปที่ไซเปรียน บิชอปแห่งคาร์เธจ (Cyprian, Bishop of Carthage) และ ดิโอนีซิอุส บิชอปแห่งอเล็กซานเดรีย (Dionysius, Bishop of Alexandria)

ซาไบน์ ฮูว์บเนอร์ (Sabine Huebner) กล่าวถึงโรคระบาดไซเปรียน ช่วงปี ค.ศ. 249-262 ที่อ้างการสืบค้นของฮาร์เปอร์ (Harper) นัก

บางคนใช้วิธีหลบหนีออกจากกรุงโรม แต่คนอีกจำนวนมากใช้วิธีหลีกเลี่ยงการติดต่อกับผู้ป่วย เหยื่อที่ติดโรคมักถูกโยนทิ้งตามถนน จึงมีคนตายและกำลังจะตายจำนวนมากที่ต้องนอนอยู่ที่ถนน

ประวัติศาสตร์ว่า การระบาดของโรคระบาดช่วงแรกๆ ในอาณาจักรโรมันน่าจะมาจากการรุกรานของพวกโกท (Goths) ซึ่งอาจเป็นจุดเริ่มต้นของการระบาดใหญ่ในศตวรรษที่ 3 ผ่านการรุกรานจากใจกลางยูเรเชียสู่ดินแดนโรมันและขยายออกไปโดยกองทัพโรมันไปยังท่าเรือต่างๆ ในเมดิเตอร์เรเนียน เช่น กรุงโรม คาร์เธจ เอเธนส์ และอเล็กซานเดรีย ก่อนที่จะแผ่ขยายไปถึงแผ่นดินที่ไกลออกไป⁴ หรืออาจมาจากเอธิโอเปียในช่วงปลาย ค.ศ. 240 และค่อยๆ เดินทางผ่านแม่น้ำไนล์ถึงอเล็กซานเดรีย และจากที่นั่นได้ข้ามทะเลเมดิเตอร์เรเนียนไปยังกรุงโรม

เอเวอริว คาเมรอน (Averil Cameron) ให้ความเห็นว่าในช่วงการปกครองของกรีก-โรมัน เป็นช่วงที่อุดมการณ์ของคริสเตียนมีพลังเหนือธรรมชาติการตอบสนองของมนุษย์และทำให้ศาสนาคริสต์เติบโตได้อย่างมีนัยสำคัญ อุดมการณ์ของคริสเตียนที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตนั้นเป็นจุดเด่นที่คนในยุคคนนั้นมองเห็นว่าคริสเตียนมีศีลธรรมและความเชื่อที่แตกต่างที่แสดงออกมากกว่าความเชื่อของศาสนาของโรมและกรีก⁵

การตอบสนองของไซเปรียนในปี ค.ศ. 249

แคทเธอริน กอนซาเลซ (Catherine Gonzalez) ได้นำเสนอว่าในช่วงในปี ค.ศ. 249

² Kenneth Berding, "How Did Early Christians Respond to Plagues?," Available from: <https://www.biola.edu/blogs/good-book-blog/2020/how-did-early-christians-respond-to-plagues> [2021, Sep. 9].

³ Glen Scrivener, "Responding to Pandemics: 4 Lessons from Church History," Available from: <https://www.thegospelcoalition.org/article/4-lessons-church-history/>, March 16, 2020 [2021, Aug. 10].

⁴ Sabine R. Huebner, "The 'Plague of Cyprian': A Revised View of the Origin and Spread of a 3rd-c. CE Pandemic", *Journal of Roman Archaeology* 34 (2021), 169.

⁵ Averil Cameron, *Christianity and the Rhetoric of Empire: The Development of Christian Discourse* (University of California Press, 1991), 3.

ไซเปรียนได้รับการตั้งเป็นบิชอปแห่งคาร์เธจ เป็นช่วงเวลาที่ยาจารย์โรมันกดขี่ข่มเหงคริสเตียนทั่วทั้งจักรวรรดิ เริ่มต้นขึ้นจากพระราชกฤษฎีกาของเดซิอุส (Decius) มีคริสเตียนที่ถูกประหารจำนวนมาก คริสเตียนจำนวนมากขัดขืนรัฐบาล ซึ่งมีทั้งบาทหลวงแห่งกรุงโรม เยรูซาเล็ม และอันท็อก เสียชีวิต และอีกหลายคนถูกจับกุม⁶ และที่คาร์เธจด้วย ไม่นานหลังจากการกดขี่ข่มเหง ได้เกิดโรคระบาดร้ายแรงในเมืองคาร์เธจ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการระบาดใหญ่ที่กินเวลานานกว่าทศวรรษ และส่งผลกระทบต่อจักรวรรดิโรมันทั้งหมด มีการตำหนิคริสเตียนจากผู้ปกครองโรมันเป็นต้นเหตุของโรคระบาดและไซเปรียนโต้แย้งต่อข้อกล่าวหาดังกล่าวนั้น โรคระบาดครั้งนี้จึงถูกเรียกว่า “โรคระบาดแห่งไซเปรียน” ไซเปรียนได้ตอบสนองด้วยงานเขียนที่เกี่ยวกับการระบาดใหญ่ ในบทความเรื่อง “ความตาย” เขาได้อธิบายผลกระทบของโรคต่อผู้ประสพภัยในเวลานั้น เขาบันทึกว่าในสถานการณ์โรคระบาดนี้ คริสเตียนต่างหากที่แสดงพฤติกรรมที่แตกต่างอย่างสิ้นเชิง⁷ ในบันทึกถึงเดมิเตรอานุส (Demetrianus) ผู้ปกครองชาวโรม ไซเปรียนเขียนว่า “ไม่มีใครเป็นคริสเตียนเพื่อหลีกเลี่ยงความทุกข์ คริสเตียนและผู้ที่ไม่ใช่คริสเตียนล้วนเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวมนุษย์เดียวกัน และสิ่งใดก็ตามที่กระทบต่อครอบครัวมนุษย์ก็สามารถส่งผลกระทบต่อทุกคนได้ พระองค์ตรัสว่า ‘เราทุกคนล้วนมีดีและช่วยอยู่ในบ้านเดียวกัน ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นในบ้าน เราก็ทนทุกข์ด้วยชะตากรรมที่เท่าเทียมกัน แต่คริสเตียนแม้ว่าพวกเขาจะทนทุกข์ทางร่างกายมากเท่ากับคนอื่น แต่ก็อาจมีศรัทธาที่เข้มแข็งขึ้นด้วยความทุกข์ ในขณะที่คนอื่น ๆ อาจ

ทนทุกข์เพราะขาดความเชื่อ จึงได้แต่เพียงบ่นถึงความสูญเสียของพวกเขาเท่านั้น’”⁸ รอดนี่ได้ขยายความในบันทึกของไซเปรียนว่า คริสเตียนเรียนรู้ที่จะไม่กลัวความตาย ความทุกข์จากโรคระบาดเป็นบททดสอบที่จะฝึกฝนเรา เตรียมเราให้มีความเข้มแข็งและความอดทน โดยความตายที่เหมือนกำลังดูหมิ่นเรา แต่สิ่งนี้กลับเป็นการเตรียมเราไปสู่มงกุฎแห่งศักดิ์ศรี ไซเปรียนกล่าวไว้ว่า “สำหรับชาวคริสต์ในช่วงเวลาของโรคระบาดไม่ใช่ความทุกข์ แต่เป็นความสุขที่จินตนาการไม่ได้”⁹

แคโรไลน์ เวเซอร์ (Caroline Wazer) กล่าวถึงไซเปรียนว่า “โรคระบาดที่เกิดขึ้นกับชื่อของเขานั้นเป็นข้อพิสูจน์ที่หนักแน่นถึงความเหนือกว่าของศาสนาคริสต์ต่อศาสนาดั้งเดิมของโรม เขาเห็นว่าโรคระบาดเป็นโอกาสที่คริสเตียนจะนำความเชื่อที่ฝังลึกที่สุดของพวกเขาไปสู่การปฏิบัติ คริสเตียนยุคแรกมีความยินดีกับการได้ดูแลคนเจ็บป่วยและได้ดูแลการฝังศพอย่างเหมาะสมแก่คนตาย ในอีกด้านหนึ่งของพวกนอกศาสนาจะเต็มไปด้วยความกลัว ประชากรที่นับถือศาสนาของโรมเลือกที่จะทอดทิ้งคนป่วยให้ตายอยู่นอกบ้านโดยไม่มีใครเข้าไปดูแล และมีสภาพของท้องถนนที่เต็มไปด้วยคนที่เสียชีวิต นักบวชชาวโรมันตีความโรคระบาดว่าเป็นสัญญาณของความไม่พอใจจากเหล่าทวยเทพ มีหลักฐานว่าแนวคิดนี้ถูกใช้ในรูปแบบของเหรียญแบบใหม่ที่โรมนำมาใช้เพื่ออ้างว่ารัฐต้องมีการเสียสละ ฮาร์เปอร์ได้ตั้งข้อสังเกตที่น่าสนใจว่า “โรคระบาดได้ทำลายโครงสร้างทางสังคมของสังคมนอกรีต” ในขณะที่ “การตอบ

⁶ The Editors of Encyclopaedia Britannica, “Decius,” Available from: <https://www.britannica.com/biography/Decius> [2021, Sep. 1].

⁷ Catherine Gunsalus Gonzalez, *Christians’ s Responses to Plagues: A Glimpse at the History* (Advent 2020), 15.

⁸ Ante-Nicene Fathers Vol. V, Cyprian, “The Treatises of Cyprian by Cyprian,” translated by Robert Ernest Wallis, Available from: https://en.wikisource.org/wiki/Ante-Nicene_Fathers/Volume_V/Cyprian/The_Treatises_of_Cyprian/An_Address_to_Demetrianus, no.19 [2021, Aug. 10].

⁹ Rodney Stark, *The Rise of Christianity* (Princeton University Press, 1996), 81-83.

สนองอย่างเป็นระเบียบของชุมชนคริสเตียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการฝังศพคนตาย แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างมากในการตอบสนองตามความเชื่อ”¹⁰ ปอนติอุส (Pontius) เป็นมัคนายกที่ได้ร่วมรับใช้กับไซเปรียน ได้เล่าว่าไซเปรียนได้เทศนาและเรียกร้องให้คริสเตียนออกไปช่วยเหลือเพื่อนบ้าน ดูแลคนที่เจ็บป่วย ช่วยฝังคนที่เสียชีวิตไม่ว่าเขาจะเป็นคริสเตียนหรือไม่ก็ตาม คริสเตียนจะลงโลดในองค์พระผู้เป็นเจ้า และเปรมปรีดีและยินดีในพระเจ้าของพวกเขา แม้ต้องพบกับความชั่วร้ายและความลำบากในโลกที่พวกเขาจะเผชิญหน้าด้วยความกล้าหาญแม้ต้องทนทุกข์ทรมาน เพราะพวกเขากำลังมองไปข้างหน้าเพื่อจะรับรางวัลและสง่าราศีที่จะมา¹¹

การตอบสนองของดีโอนิซิอุส บิชอปแห่งอเล็กซานเดรีย (Dionysius, Bishop of Alexandria) ค.ศ. 249-262

ในจดหมายอภิบาลที่เขียนขึ้นระหว่างการระบาด บิชอป ดีโอนิซิอุส เขาเป็นบิชอปที่ดูแลคริสตจักรในเมืองอเล็กซานเดรีย ดีโอนิซิอุสได้บรรยายเหตุการณ์ในอเล็กซานเดรียไว้ว่า “เมื่อเริ่มมีโรค คนนอกศาสนา มักจะผลักผู้ประสภภัยออกไปและหนีจากไปโดยโยนพวกเขาออกไปที่ถนน ก่อนที่พวกเขาจะเสียชีวิตและไม่ได้ดูแลศพอย่างเหมาะสม โดยหวังว่าจะป้องกันการแพร่กระจายและการติดเชื้อของโรคร้ายแรงได้ แต่คริสเตียนเลือกที่จะปฏิบัติตามภาระหน้าที่ในการดูแล

ผู้ป่วยมากกว่าการละทิ้งพวกเขา และด้วยเหตุนี้จึงช่วยชีวิตคนจำนวนมากได้ และมีอัตราการรอดชีวิตที่เหนือกว่ามาก และด้วยเหตุผลเหล่านี้เพียงอย่างเดียว สัดส่วนของคริสเตียนต่อประชากรจะมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างมากอันเป็นผลมาจากภัยพิบัติทั้งสอง

ฟิลิป เจนกินส์ (Philip Jenkins) ได้แสดงความคิดเห็นในสัมมนาครั้งหนึ่งว่า ในช่วงที่เกิดโรคระบาดคริสเตียนในยุคหนึ่ง จะมองว่าเป็นโอกาสที่พวกเขาจะดำเนินชีวิตตามพระกิตติคุณ โรคระบาดเป็นเวลาแห่งการศึกษา เป็นการทรมานชนิดหนึ่งที่เราเรียนที่จะสละชีวิตเพื่อผู้อื่น เขาบอกว่าคริสเตียนได้พยายามออกไปในละแวกบ้านที่มีโรคระบาดและให้การปลอบโยนและช่วยเหลือผู้ป่วย แม้ว่าพวกเขาจะรู้ว่าพวกเขาจะต้องติดโรคด้วยก็ตาม¹²

เขาบอกว่าคริสเตียนได้พยายามออกไปในละแวกบ้านที่มีโรคระบาดและให้การปลอบโยนและช่วยเหลือผู้ป่วย แม้ว่าพวกเขาจะรู้ว่าพวกเขาจะต้องติดโรคด้วยก็ตาม

เคนเนธ เบอร์ดิง ให้ความคิดว่า เพราะความเชื่อศรัทธาที่แสดงออกเป็นความรัก ความเมตตา และรับใช้ผู้อื่นตามที่พระคริสต์ทรงสอนไว้นั้นเป็นสิ่งที่คริสเตียนในยุคแรกได้ทำมาตลอดท่ามกลางความทุกข์ทรมานและความตาย เคนเนธเชื่อในหลักฐานว่า ความเชื่อและการแสดงออกของคริสเตียนในช่วง 4 ศตวรรษแรกนั้น เป็นสาเหตุ

¹⁰ Caroline Wazer, “The Plagues That Might Have Brought Down the Roman Empire,” Available from: <https://www.theatlantic.com/science/archive/2016/03/plagues-roman-empire/473862/> [2021, Sep. 4].

¹¹ Ante-Nicene Fathers Vol. V, Cyprian, “The Treatises of Cyprian by Cyprian,” translated by Robert Ernest Wallis, Available from: https://en.wikisource.org/wiki/Ante-Nicene_Fathers/Volume_V/Cyprian/The_Treatises_of_Cyprian/An_Address_to_Demetrianus, no.20 [2021, Aug. 10].

¹² Kaitlyn Rieper, webinar by Philip Jenkins, “How Christians Responded (Good and Bad) to Epidemics,” Available from: <https://www.baylor.edu/mediacommunications/news.php?action=story&story=218427/> [2021, Sep. 9].

หลักที่ทำให้ศาสนาคริสต์มีความเจริญรุ่งเรืองและยังดำรงอยู่ต่อมา¹³

การเตรียมพร้อมในศตวรรษที่ 4-12 ต่อโรคระบาด

แคทเธอริน สรุปลความก้าวหน้าของคริสตจักรในการเตรียมพร้อมต่อโรคระบาดไว้ว่า เกิดขึ้นหลังจากที่จักรพรรดิคอนสแตนติน ได้เปลี่ยนอาณาจักรโรมันที่เคยนับถือเทพอื่นๆ และกลับมาสนับสนุนคริสเตียน ทำให้คริสเตียนได้รับโอกาสและความเท่าเทียมกันมากกว่าที่เคยเป็น มีการสร้างโบสถ์ขนาดใหญ่ ส่งผลให้ภายใน 75 ปี คริสตจักรคริสเตียนได้เปลี่ยนจากการเป็นชนกลุ่มน้อยที่ถูกข่มเหงมาเป็นศาสนาหลักที่เปิดช่องให้กลุ่มคริสเตียนสามารถสร้างองค์กรที่ดูแลสุขภาพของชุมชนได้มากขึ้น ในศตวรรษที่ 4 มีโรงพยาบาล มีการฝึกฝนให้ดูแลผู้ป่วยและการพัฒนาส่วนอื่นๆ ที่ส่งเสริมความก้าวหน้าทางด้านสาธารณสุขเพิ่มขึ้น แต่ในทางตรงข้ามโครงสร้างของจักรวรรดิโรมันเองได้เสื่อมถอยลงในศตวรรษที่ 5 และการรุกรานอย่างต่อเนื่องจากกลุ่มชนดั้งเดิมทำให้ไม่สามารถดูแลโครงสร้างต่างๆ ได้เช่นเดิม การสูญเสียการบำรุงรักษาระบบน้ำ และการดูแลหนองบึง จึงทำให้เกิดโรค และระบบห่วงโซ่อาหารเริ่มเสียหาย ความเจริญถูกขยายออกไปผ่านคณะนักบวชคาทอลิกในช่วงศตวรรษที่ 6 ถึง 12 ศูนย์กลางการดูแลสุขภาพของเมืองได้ย้ายจากเมืองออกไปอยู่ที่อารามของนักบวชหลังสงครามครูเสดเป็นต้นมาจึงเกิดการพัฒนารักษาพยาบาลที่ดูแลโดยคณะสงฆ์ มีการศึกษาด้านการแพทย์ เกิดมหาวิทยาลัยใหม่ๆ ที่ยังอยู่ภายใต้การปกครองทั่วไปของคริสตจักรและสืบเนื่องต่อมา

¹³ Kenneth Berding, "How Did Early Christians Respond to Plagues," Available from: <https://www.biola.edu/blogs/good-book-blog/2020/how-did-early-christians-respond-to-plagues> [2021, Sep. 9].

จนถึงในยุคสมัยใหม่¹⁴

ผลกระทบในช่วงศตวรรษที่ 14 ของโรคระบาดกาฬมรณะ (Black Death)

เมื่อถึงปี ค.ศ. 1347-1352 ได้เกิดกาฬมรณะ (Black Death) หรือที่เรียกว่า กาฬโรค¹⁵ คาดว่าประชากรประมาณ 1 ใน 3 ถึง 1 ใน 2 ของประชากรในเวลานั้นต้องเสียชีวิต¹⁶ ดร. ไมค์ อิบเจจี้ (Mike Ibeji) เชื่อว่า กลุ่มผู้ป่วยชุดแรกที่ติดเชื้อจากการแพร่ระบาดคือชุมชนคริสเตียนเนสตอเรียน (Nestorian) ทางตอนใต้ของทะเลสาบบัลคาช (Balkash)¹⁷ ในเวลา 4 ปีคาดว่ามียุเสียชีวิตราว 200 ล้านคน สภาพภูมิอากาศที่เรียกว่า “ยุคน้ำแข็งน้อย” ซึ่งส่งผลต่อการเก็บเกี่ยวพืชผลเนื่องจากผลของความเย็นที่ขยายกว้างและมีฝนตกมากเกินไป ทำให้พืชผลทางการเกษตรถูกทำลายเสียหาย ทุ่งนาเต็มไปด้วยพืชผลที่เน่าเปื่อย ผลกระทบที่เกิดขึ้นคืออาหารที่ไม่เพียงพอ สร้างความอดอยากและการขาดสารอาหารไปตลอดหนึ่งชั่วอายุคน อีกสาเหตุของโรคมาจากหนูสีน้ำตาลที่ข้ามจากทวีปตะวันออกไปตะวันตก และจากตะวันตกไปตะวันออกเนื่องมาจากการค้าขายที่ขยายตัวตามเส้นทางสายไหมทางทะเล เชื้อแบคทีเรีย เยอร์ซินีเย เปสติส (Yersinia Pestis) จากหมัดหนูได้เข้าสู่มนุษย์ และกลายเป็นโรคระบาดที่เรียกว่ากาฬมรณะ เพราะเป็นโรคระบาดที่ทำให้ผู้คนต้องเสียชีวิตไปมากกว่า 25 ล้านคนในยุโรป หรือประมาณหนึ่งในสามของประชากร

¹⁴ Catherine Gunsalus Gonzalez, *Christians' s Responses to Plagues: A Glimpse at the History* (Advent 2020), p.17.

¹⁵ พิมพ์ใจ นัยโกวิท, ศูนย์ข้อมูลโรคติดต่อและพาหะนำโรค, “โรคกาฬโรค,” Available from: http://webdb.dmssc.moph.go.th/ifc_nih/a_nihR_search.asp?info_id=394 [2021, Aug. 28].

¹⁶ Byrne P. Joseph, *Encyclopedia of Pestilence, Pandemics, and Plagues*, Vol. 1 (Greenwood press, USA), 64.

¹⁷ Mike Ibeji, “Black Death: The Disease,” Last updated 2011-02-17, https://www.bbc.co.uk/history/british/middle_ages/blackdisease_01.shtml [2021, Aug. 28].

ทั้งหมดในเวลานั้น

การตอบสนองที่นำไปสู่การปฏิรูป

ก่อนหน้ายุคปฏิรูป ได้มีบันทึกไว้ในช่วงหนึ่งในช่วงปี ค.ศ. 1290 กษัตริย์เอ็ดเวิร์ดที่ 1 แห่งอังกฤษ (Edward I) ได้กล่าวตำหนิชาวฮิวว่าเป็นผู้วางยาในบ่อน้ำ และเป็นเหตุให้เกิดโรคระบาด และได้ขับไล่ชาวฮิวออกไป ในเวลานั้นโรคระบาดมักถูกเชื่อมโยงว่าเป็นสาเหตุมาจากความบาป ต่อมาในช่วงปี ค.ศ. 1348 บิชอปอีเดนดอนแห่งวินเชสเตอร์ (Edendon of Winchester) นักบวชแห่งมหาวิหารวินเชสเตอร์ เขาได้ตอบสนองต่อเหยื่อโรคระบาดด้วยการทำพิธีทางศาสนาและดำเนินการฝังร่างให้ แต่ชาวบ้านมีความวิตกกังวลเรื่องการระบาดของโรค และไม่ต้องการให้พวกนักบวชทำเช่นนั้นในชุมชนของเขา จึงเกิดการขัดแย้งและทำร้ายพวกนักบวชจนบาดเจ็บ และบังคับให้ลากศพออกไปจากเมือง ในที่สุดความขัดแย้งที่รุนแรงต้องลงเอยด้วยการสร้างสุสานใหม่ให้ห่างออกไปจากใจกลางเมือง

บิชอปอีเดนดอน เชื่อว่า “ความเจ็บป่วยและความตายก่อนวัยอันควรมักมาจากบาปและต้องรักษาโดยการชำระวิญญาน” เขายืนยันว่าการฝังศพทั้งหมดจะต้องดำเนินต่อไปในพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ที่คริสตจักรจัดขึ้นเท่านั้น แต่ภายในเดือนมกราคม ค.ศ. 1349 สุสานของวินเชสเตอร์ก็ไม่สามารถฝังผู้เสียชีวิตได้อีกต่อไป¹⁸

ฟิลิป เจนกินส์ เสนอความคิดเห็นว่า ในช่วงกลางและปลายศตวรรษที่ 14 ทั้งนักบวชและฆราวาสมักมีความรู้สึกที่จะโทษพระเจ้าโดยตรงสำหรับการเกิดโรคระบาด และพยายามหาคำอธิบายว่ามนุษย์ควรตำหนิสิ่งใด บางคนเลือกที่ตำหนิไปยังชุมชนชาวยิว หรือพวกที่ถูกกล่าวหาเป็นพวกแม่มด ช่วงเวลานี้แนวคิดทางศาสนศาสตร์

ได้มาถึงจุดต่ำสุดในปลายยุคกลาง แม้ว่านักบวชจำนวนมากในท้องถิ่นที่เกิดการระบาดจะแสดงท่าทีของความกล้าหาญ แต่นักบวชกว่าครึ่งหนึ่งก็ต้องสูญเสียชีวิตไปด้วยโรคระบาด เพราะสูญเสียคณะนักบวชและประชากรกว่า 30% คริสตจักรในเวลานั้นต้องสูญเสียความน่าเชื่อถือในหมู่ประชาชน พวกเขาจึงพยายามหาคำอธิบายถึงที่มาของภัยพิบัติไปในทางตำหนิมากกว่าการพยายามแก้ไขและช่วยเหลือ

การตอบสนองต่อโรคระบาดช่วงการปฏิรูป

โรคระบาดที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้ เป็นช่วงเวลาที่มีการปฏิรูปของ มาร์ติน ลูเธอร์ (Martin Luther) กำลังเป็นประเด็นทางการเมือง รัฐเป็นหน่วยงานหลักที่เข้ามาดูแลประชาชนแทนคริสตจักร หน่วยงานของรัฐได้จัดตั้งให้มีโรงพยาบาลโรคระบาดที่นอกเขตเมือง โดยแยกผู้ประสบภัยพิบัติออกจากบ่อน้ำและผู้ป่วยจากสาเหตุอื่นๆ ช่วงเวลานั้นนับเป็นเวลาที่ยากที่จะหาศิษยาภิบาลที่เต็มใจเพื่อจะมาที่โรงพยาบาลศิษยาภิบาลโปรเตสแตนต์ทุกคนจึงต้องมีหน้าที่ไปเยี่ยมผู้ป่วยที่โรงพยาบาลโรคระบาดในเขตของตน สำหรับ จอห์น คาลวิน (John Calvin) ซึ่งเป็นผู้นำความคิดในเจนีวา เขาตอบสนองอย่างชัดเจนว่า ฆราวาสอาจจะสามารถหนีจากโรคระบาดได้ ราวใดที่การหลบหนีดังกล่าวนั้นสอดคล้องกับหน้าที่ของพวกเขาที่มีต่อครอบครัว แต่ศิษยาภิบาลนั้นเป็นผู้เลี้ยงแกะจึงไม่สมควรที่จะหลบหนีไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลาที่ต้องการการดูแลฝ่ายจิตวิญญานมากที่สุด

ศิษยาภิบาลบางคนในเมืองอื่นๆ ยังมีความเชื่อว่า พระเจ้าเป็นผู้ส่งโรคระบาดลงมาเพื่อจะลงโทษคนบาป ลงโทษคนที่ชั่วร้าย ดังนั้นจึงไม่ใช่ว่าสิ่งที่ถูกต้องที่คริสตจักรจะพยายามออกไปป้องกันการระบาดของโรค ฮีโอดอร์ เบซา

¹⁸ Ibid.

(Theodore Beza) ผู้สืบทอดตำแหน่งของ คาลวินในเจนีวาตอบโต้ว่า “ถ้าพระเจ้าจะทรง ทำงานผ่านเหตุการณ์นี้และทรงให้ความรู้แก่เรา เพื่อที่เราจะสามารถช่วยตัวเอง และช่วยคนอื่นให้ หลีกเลียงโรคระบาดได้ เราควรใช้สิ่งเหล่านี้ ไม่ว่าจะต้องต่อสู้หรือไม่ก็ตาม ตราบใดที่การต่อสู้ไม่ขัด กับหน้าที่อื่นๆ ที่เรามี เราต้องปฏิบัติต่อเพื่อนบ้าน ด้วยใจเมตตา ดำเนินชีวิตในความเชื่ออย่างจริงจัง และทำตามการทรงเรียกที่พระเจ้าประทานแก่เรา จนสำเร็จ อีโอดอร์สรุปไว้ว่า แม้ว่าพระเจ้าอาจส่ง โรคระบาดมาให้เรา แต่พระเจ้าก็ยังให้เราใช้เหตุผล ให้เรามีความเข้าใจในการค้นหาวิธีต่างๆ เพื่อจะ หลีกเลียงหรือจัดการกับมันได้เช่นกัน”

มาร์ติน ลูเธอร์ ได้นำการปฏิรูปศาสนาในปี ค.ศ. 1517 การปฏิรูปส่งผลให้มีการรื้อฟื้น แนวคิดทางศาสนศาสตร์ขึ้นใหม่ แนวปฏิบัติในช่วงนี้จึงได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของลูเธอร์ที่ตั้ง คำถามต่อการดำเนินชีวิตคริสเตียน ในเวลาต่อมา ลูเธอร์ได้นำเสนอข้อเขียนที่ตั้งชื่อว่า “เราควรจะ หลีกหนีโรคระบาดที่ร้ายแรงหรือไม่” (Whether One May Flee from a Deadly Plague) โดยมี เป้าหมายคือ เพื่อหนุนใจผู้เชื่อที่อาศัยอยู่ท่ามกลาง คนที่ติดโรคระบาด และเพื่อโต้แย้งในเรื่องความรับผิดชอบทางศีลธรรมของคริสเตียนที่ควรมีต่อชุมชน ลูเธอร์เชื่อว่า คริสเตียนควรรับผิดชอบด้วยการอุทิศ ตนต่อพี่น้อง และศิษยาภิบาลจะต้องไม่ละทิ้งแกะ ของตน¹⁹ ลูเธอร์เสนอความคิดว่า พระเจ้าได้ส่ง โรคระบาดเพื่อฝึกฝนความเชื่อและความรักของผู้ศรัทธาในพระองค์²⁰

ลูเธอร์เชื่ออย่างหนักแน่นว่า สำหรับคริสเตียน เป็นการดีกว่าที่เราจะตายเพื่อรับใช้เพื่อนบ้านของ

เรา ดีกว่าถูกล้อมรอบด้วยหน้ากากอนามัยที่เราไม่เคยมีโอกาสดูได้ใช้ และถ้าเราดูแลกัน ถ้าเราแบ่งปัน หน้ากาก สบู่ล้างมือ และอาหารกระป๋อง ถ้าเรา “เป็นที่เลี่ยนนองเลี่ยน” เราก็อาจลดจำนวนผู้เสียชีวิตได้เช่นกัน แนวคิดอีกอย่างที่ลูเธอร์ได้เขียนไว้ เป็นข้อเขียนที่เข้มงวดในการต่อต้านการฆ่าตัวตาย และการทำร้ายตนเองว่า ร่างกายของเราเป็นของขวัญจากพระเจ้าและต้องได้รับการปกป้อง หรือ อย่างที่ลูเธอร์กล่าวในบทความของเขาว่าเราต้องไม่ “ทดลองพระเจ้า” คำสอนของลูเธอร์มีความหมายว่าเราจะต้องไม่ทำอันตรายต่อผู้อื่นแม้แต่เพียงเล็กน้อยผ่านความประมาทของเรา

**เราต้องไม่ “ทดลองพระเจ้า”
คำสอนของลูเธอร์มีความหมายว่า
เราจะต้องไม่ทำอันตรายต่อผู้อื่น
แม้แต่เพียงเล็กน้อยผ่าน
ความประมาทของเรา**

บทความของลูเธอร์ส่งเสริมยืนยันให้ผู้เชื่อใน สมัยของเขา ให้ปฏิบัติตามคำสั่งกักกัน การรวม ควันบ้านเพื่อกำจัดเชื้อในบ้านของพวกเขา และให้ ใช้ความระมัดระวังเพื่อหลีกเลียงการแพร่กระจาย ความเจ็บป่วยไปยังเพื่อนบ้าน ความประมาท เลินเล่อที่เกิดจากคริสเตียนที่แพร่โรคออกไป นั้น จะมีความหมายถึงการขาดกรรม เพราะแรง จูงใจของคริสเตียนในด้านสุขอนามัยและการ สุขภาพไม่ได้เกิดขึ้นจากการดูแลตนเอง แต่เกิด จากจริยธรรมในการรับใช้เพื่อนบ้านของเรา เรา มีความปรารถนาที่จะดูแลผู้ทุกข์ยาก ซึ่งหมายถึง เราต้องไม่เป็นคนแพร่เชื้อให้คนที่มีความผิดปกติ โรงพยาบาลแห่งแรกในยุโรปจึงถูกสร้างขึ้นให้เป็น สถานที่ช่วยดูแลสุขอนามัยในช่วงที่เกิดโรคระบาด

¹⁹ Chris Sundheim, “Pastors and Pestilence: Martin Luther’s Views on the Church, Christians and the Black Death,” *Historia* 6 (1997): 20–21.

²⁰ *Ibid.*, 25.

ความมุ่งมั่นของลูเธอร์ อาจเป็นความสูญเสียที่ยิ่งใหญ่ที่ต้องสูญเสียทั้งภรรยาและลูกที่อยู่ในครรภ์ แต่เป็นสิ่งที่สะท้อนความปรารถนาอันแรงกล้าของเขาที่ต้องการจะช่วยเหลือคนที่อ่อนแอกว่า จึงยอมแม้กระทั่งการให้บ้านของเขาเป็นที่พักสำหรับผู้ป่วย บทเพลงสรรเสริญของลูเธอร์ ป้อมปราการที่ยิ่งใหญ่ (A Mighty Fortress) เป็นบทเพลงที่เขาใช้เสริมสร้างจิตวิญญาณของผู้คนที่เขาดูแล บทเพลงได้สะท้อนถึงความไม่มั่นคงทางการเมืองชีวิตที่เปราะบาง และมีพระเจ้าเพียงผู้เดียวที่จะเป็นที่ไว้วางใจได้²¹

ฟิลิป เจนกินส์ ได้ทบทวนคำถามของลูเธอร์ว่า “เป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ที่คริสเตียนจะหนีจากโรคระบาด” ทั้งที่การปฏิรูปที่เขาเป็นผู้นำนั้นเกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกันกับโรคระบาดกาฬมรณะ เป็นโรคที่น่ากลัวอย่างยิ่ง ลูเธอร์ได้เขียนบทความหนึ่งสะท้อนความคิดที่น่าไตร่ตรองว่า ถ้าพระเจ้าเป็นผู้ส่งโรคระบาดมาให้เรา เราเป็นใครที่จะต้านทานสิ่งเหล่านี้ได้? เราไม่ควรแค่เป็นคนที่ต้องทนทุกข์และจากไป ลูเธอร์กล่าวอย่างจริงจังว่า “ไม่เลย” คริสเตียนในประวัติศาสตร์ไม่ได้หนีจากอันตราย แต่ตรงกันข้าม คริสเตียนต้องมีหน้าที่ที่จะอยู่และช่วยเหลืออย่างสุดความสามารถ ฟิลิปกล่าวว่า มุมมองชีวิตในการพึ่งพาพระเจ้าของลูเธอร์นั้น แข็งแกร่งมาก²² ลูเธอร์แสดงท่าทีการเสียสละนี้เมื่อกาฬมรณะเข้าโจมตีวิตเทนเบิร์ก ลูเธอร์ปฏิเสธที่จะหนีออกจากเมืองและปกป้องตัวเอง แต่ท่านอยู่และปรนนิบัติคนป่วย การปฏิเสธที่จะหนีทำให้เอลิซาเบธลูกสาวของเขาเสียชีวิต เขาเขียน

²¹ Henry Marcus, “Responding to Global Pandemics: A paradigm of Christianity from Church History,” *IQSR Journal of Humanities and Social Science*, Vol. 26 Issue 3 Series 5, (March 2021): 53.

²² Kenneth Berding, “How Did Early Christians Respond to Plagues?,” <https://www.biola.edu/blogs/good-book-blog/2020/how-did-early-christians-respond-to-plagues> [2021, Sep. 9].

แผ่นพับว่า “คริสเตียนควรหนีจากโรคระบาดหรือไม่” โดยที่ลูเธอร์ให้คำอธิบายที่ชัดเจนของการตอบสนองต่อโรคระบาดของคริสเตียนว่า “เราจะตายในที่ที่พระเจ้าให้เราอยู่” แพทย์คริสเตียนไม่สามารถละทิ้งโรงพยาบาลได้ ผู้มีหน้าที่ดูแลชุมชนคริสเตียนไม่สามารถหนีออกจากเขตของตนได้ ศิษยาภิบาลที่เป็นคริสเตียนไม่สามารถละทิ้งประชาคมของตนได้ โรคระบาดไม่ได้ทำให้หน้าที่ของเราหมดไป มันเปลี่ยนพวกเราให้มองข้ามความตายที่เราต้องเผชิญ

แองเจลา แฮนค็อก (Angela Hancock) กล่าวถึงลูเธอร์ว่าเขาไม่ได้ให้คำตอบง่ายๆ สำหรับคำถามที่ว่า “คริสเตียนควรอยู่หรือจากไป” เพราะลูเธอร์ใช้ศาสนศาสตร์พระคัมภีร์เป็นแนวทางในการตัดสินใจของเขา ลูเธอร์กล่าวอย่างถ่อมตนว่า “เท่าที่พระเจ้าอนุญาตให้เราเข้าใจและรับรู้” คนที่มีความเข้มแข็งอาจจะเข้าใจว่าเขาจะสามารถอยู่ได้เพราะยอมรับว่าภัยพิบัตินั้นเป็นสิ่งที่พระเจ้าอนุญาตให้เกิดขึ้นในชุมชนและเข้าเป็นส่วนของชุมชนนั้น แต่ในคริสเตียนส่วนใหญ่อาจไม่เข้มแข็งเช่นนั้น จึงเป็นการตัดสินใจของแต่ละบุคคลมากกว่าการตำหนิความเชื่อของเขา ลูเธอร์ได้ตระหนักว่าในสถานการณ์ที่มีความเสี่ยง เขาเองก็ไม่สามารถจะให้คำตอบที่ถูกต้องอย่างหนึ่งอย่างใดได้เช่นกัน²³

แคทเธอรินกล่าวถึงการปฏิรูปโปรเตสแตนต์หลังปี 1517 ว่าหลังการแยกตัวออกจากนิกายโรมันคาทอลิก พวกเขาโปรเตสแตนต์ยังไม่มีอารามหรือสำนักชี พวกเขาโปรเตสแตนต์ยังไม่สามารถให้บริการทางการแพทย์ได้เหมือนกับพวกคาทอลิกที่ดูแลชุมชนมาตลอด แต่ผู้คนก็มีความคาดหวังว่าคริสตจักรจะให้บริการดังกล่าว ในหลายพื้นที่ทำให้

²³ Angela D. Hancock, “Calculated Risks: Exploring Plague Ethics with Luther and Barth,” *Acta Theologica* 2020, 40(2): 69-71.

ความรับผิดชอบได้กลับไปเป็นหน้าที่ของรัฐอีกครั้ง อุลริค สวิงลี (Ulrich Zwingli) ตอบสนองต่อมัทธิว 10.8 ที่พระเยซูทรงตรัสว่า “จงรักษาคนเจ็บป่วยให้หาย จงทำให้คนตายแล้วเป็นขึ้น จงทำให้คนโรคเรื้อนหายสะอาด และจงขับผีออก ท่านทั้งหลายได้รับเปล่าๆ ก็จงให้เปล่าๆ” สวิงลีได้พักอยู่นอกเมืองที่ปลอดภัยแต่ได้กลับเข้าไปในเมืองที่มีการระบาดเพื่อช่วยเหลือคนที่ติดโรคระบาดที่กำลังกวาดล้างเมือง จนตัวเขาเองต้องติดโรคระบาดด้วย ภายหลังการฟื้นฟูร่างกายเขาได้เขียนบทเพลงแห่งโรคระบาด (Plague Hymn) เพลงนี้ได้สะท้อนความรู้สึกสับสนและความสุขที่พื้นกลับคืนมา เพลงนี้มีฐานจากสดุดี 18.2 ที่เขียนว่า “พระยาห์เวห์ทรงเป็นศิลา ป้อมปราการ และผู้ช่วยกู้ของข้าพเจ้า ทรงเป็นพระเจ้าของข้าพเจ้า เป็นศิลาซึ่งข้าพเจ้าเข้าลี้ภัย ทรงเป็นโล่เป็นพลังแห่งความรอด เป็นที่กำบังอันแข็งแกร่งของข้าพเจ้า”

จอฟฟ์ ชาง (Geoff Chang) ได้ยกย่องสเปอร์เจียน และ พวกพิวริตัน (Spurgeon and Puritans) ว่าเป็นพวกแบ็บติสต์ที่สร้างมาตรฐานการรับใช้ของคริสเตียนต่อการเกิดอหิวาตกโรคในปี ค.ศ. 1665 เขาให้ความสำคัญ 5 อย่างที่ประกอบด้วย การให้ความสำคัญในพันธกิจในพื้นที่ก่อนการปรับรูปแบบการประชุมเพื่อให้มีการประชุมต่อไปได้ การดูแลผู้เจ็บป่วย การสร้างโอกาสใหม่ในการประกาศพระกิตติคุณ และการมอบชีวิตและความไว้วางใจกับพระเจ้า ในช่วงปี ค.ศ. 1845 เขาเดินทางไปเยี่ยมเยียนผู้ป่วย ร่วมอธิษฐานอ่อนน้อมกับคนป่วยและคนที่เศร้าโศก และชี้ให้พวกเขาเห็นความหวังของข่าวประเสริฐ เขาเปลี่ยนโอกาสแห่งความทุกข์ให้เป็นโอกาสแห่งข่าวประเสริฐ²⁴

²⁴ Geoff Chang, “5 Lessons from Spurgeon’s Ministry in a Cholera Outbreak,” Available from: <https://www.thegospelcoalition.org/article/spurgeon-ministry-cholera-outbreak/> [2021, Sep. 16].

การตอบสนองในช่วงหลังศตวรรษที่ 19 โรคระบาดไข้หวัดสเปน (Spanish Flu)

ต่อมาในปี ค.ศ. 1918 ได้เกิดโรคระบาดใหญ่ขึ้นอีกครั้ง โรคนี้เป็นที่รู้จักกันว่า ไข้หวัดสเปน (Spanish Flu) ประเมินการว่ามีประชากรต้องเสียชีวิตอยู่ระหว่าง 50-100 ล้านคนทั่วโลก และประมาณ 500 ล้านคนที่ติดเชื้อและยังส่งผลต่อไปอีกหลายศตวรรษ แม้จะมีอัตราการระบาดที่ลดลง มีผู้ติดโรคระบาดนี้มากถึง 40 เปอร์เซ็นต์ของประชากรโลก ประชากรต้องเสียชีวิตประมาณ 20 ถึง 50 ล้านคนในเวลาเพียง 18 เดือน ซึ่งจำนวนผู้เสียชีวิตจากไข้หวัดสเปนนี้มีจำนวนมากกว่าคนที่เสียชีวิต 17 ล้านคนในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1²⁵ ช่วงปี 1914-1918 หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ที่เพิ่งยุติไม่นานก็เกิดการระบาดครั้งใหญ่ ซึ่งคาดว่าน่าจะเกิดขึ้นจากค่ายฝึกทหารที่คับแคบและแออัดบนแนวรบด้านยุโรปตะวันตก สภาพที่ไม่สะอาด โดยเฉพาะในร่องลึกตามแนวชายแดนของฝรั่งเศส ช่วยให้โรคเกิดการเติบโตได้ง่ายและแพร่กระจายออกไปโดยไม่มีใครรู้ตัว เมื่อสงครามสิ้นสุดลงในเดือนพฤศจิกายน 1919 เมื่อพวกเขาเดินทางกลับบ้านเกิดจึงได้นำไวรัสให้ข้ามไปยังพื้นที่ต่างๆ ทั่วโลก ไข้หวัดสเปนยังถูกระบุว่าเป็นโรคระบาดที่ไม่ได้สิ้นสุดลง เพราะในอีก 100 ปีต่อมา โลกยังต้องเผชิญหน้ากับโรคระบาดครั้งใหญ่่อีกซึ่งอาจมีการเชื่อมโยงมาจากผลของโรคไข้หวัดสเปน

ชาร์ลส์ สเปอร์เจียน (Charles Spurgeon) ประเทศอังกฤษ ค.ศ. 1850 สเปอร์เจียน เป็นผู้นำแบ็บติสต์ผู้ยิ่งใหญ่ในศตวรรษที่ 19 กล่าวตอบสนองว่า ในช่วงเวลาแห่งโรคระบาดอหิวาตกโรคอาวูร์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดที่คริสเตียนมีคือสดุดี 91 เขารู้ว่าคริสเตียนที่ติดจะต้องเสียชีวิตด้วยโรคระบาด

²⁵ Dave Roos, “Why the 1918 Flu Pandemic Never Really Ended,” Available from: <https://www.history.com/news/1918-flu-pandemic-never-ended>, DEC 11, 2020 [2021, Aug. 28].

แต่เขากำลังบอกว่าหากใครคนหนึ่งที่ต้องการพบความหวังและการปลอบโยน ถ้าไม่ใช่จะได้รับในโลกนี้ ก็จะได้รับในแผ่นดินสวรรค์

ข้อสังเกตการตอบสนองของคริสเตียนต่อโรคระบาดใหญ่ในประวัติศาสตร์

ไมเคิล เฟล็กซ์เซนฮาร์ (Michael Flexsenhar) เสนอความคิดว่า คริสเตียนควรจะมีการตอบสนองที่หลากหลายต่อโรคระบาดอย่างสมดุล โดยครอบคลุมตั้งแต่การดูแลตัวเองไปจนถึงการเสียสละ²⁶

เกลน สไครว์เนอร์ เสนอว่าผลของโรคระบาดอาจเป็นโอกาสที่จะชี้ให้โลกเห็นว่า โลกของเรามีความอ่อนแอเพราะไม่มีความมั่นคงที่แท้จริง เนื้อหนังของมนุษย์นั้นอ่อนแอ ชีวิตของมนุษย์นั้นเปราะบางและไม่ยั่งยืน แต่ความเชื่อในพระเจ้านั้นยั่งยืนมากกว่า และจะมีโอกาสที่จะประกาศพระกิตติคุณแก่ผู้ที่เข้าใจธรรมในข้อนี้²⁷

เคทลิน รีเพอร์ (Kaitlyn Rieper) สรุปความคิดว่า คริสตจักรยุคแรกจะตอบสนองโดยการอยู่ร่วมกับผู้ป่วย แต่ยังคงดูแลตัวเองและครอบครัวได้ด้วย คริสเตียนควรจะสามารถสื่อสารกับผู้คนที่อาจต้องอยู่คนเดียวอย่างโดดเดี่ยว คริสเตียนควรช่วยค้นหาผู้คนที่ต้องการความช่วยเหลือ และควรพยายามจัดเตรียมทรัพยากรตามที่จะสามารถทำได้และนอกเหนือการดูแลในฐานะคริสเตียนที่ตอบสนองตามความเชื่อของเราแล้ว เราควรรับฟังและทำตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ จากหน่วยงานทางการแพทย์ จากหน่วยงานรัฐบาลเกี่ยวกับเรื่องนี้ และ

เนื้อหนังของมนุษย์นั้นอ่อนแอ
ชีวิตของมนุษย์นั้นเปราะบาง
และไม่ยั่งยืน แต่ความเชื่อในพระเจ้านั้น
ยั่งยืนมากกว่า และจะมีโอกาส
ที่จะประกาศพระกิตติคุณแก่
ผู้ที่เข้าใจธรรมในข้อนี้

คริสเตียนจำเป็นต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด²⁸

เลย์แมน สโตน (Lyman Stone) เสนอว่าการตอบสนองของคริสเตียนต่อกภัยพิบัติตั้งแต่แรกจะเริ่มต้นด้วยคำสอนที่มีชื่อเสียงที่สุดของพระเยซูว่า “จงทำแก่ผู้อื่นอย่างที่คุณอยากให้พวกเขาทำกับคุณ” “จงรักเพื่อนบ้านเหมือนรักตนเอง” และ “ไม่มีใครมีความรักที่ยิ่งใหญ่กว่านี้ คือการสละชีวิตเพื่อมิตรสหายของตน” ชัดเจนว่าจริยธรรมของคริสเตียนในช่วงเวลาที่เกิดภัยพิบัติจะพิจารณาว่าชีวิตของเราเองจะต้องถูกมองว่ามีความสำคัญน้อยกว่าชีวิตของเพื่อนบ้านเสมอ²⁹

เฮนรี มาร์คัส (Henry Marcus) ตั้งข้อสังเกตว่า ศาสนาคริสต์เติบโตขึ้นหลังจากการเกิดโรคระบาด เพราะความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นขึ้นในระหว่างที่เกิดโรคระบาด สร้างโอกาสให้หลายคนเปลี่ยนสถานะจากคนนอกกริมาเป็นผู้ได้รับความรอด นักประวัติศาสตร์จึงคาดคะเนว่าการตอบสนองของคริสเตียนในช่วงศตวรรษที่ 3 เป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้มีคนกลับใจมาเชื่อในศาสนาคริสต์ถึง 30 ล้านคนจากประชากรทั้งหมด 64 ล้านคน

²⁶ Michael Flexsenhar, “How Ancient Christians Responded to Pandemics?,” Available from: <https://blog.oup.com/2020/05/how-ancient-christians-responded-to-pandemics/> [2021, Sep. 14].

²⁷ Glen Scrivener, “Responding to Pandemics: 4 Lessons from Church History,” Available from: <https://www.thegospelcoalition.org/article/4-lessons-church-history/>, March 16, 2020 [2021, Aug. 10].

²⁸ Kenneth Berding, “How Did Early Christians Respond to Plagues?,” Available from: <https://www.biola.edu/blogs/good-book-blog/2020/how-did-early-christians-respond-to-plagues> [2021, Sep. 9].

²⁹ Lyman Stone, “Christianity Has Been Handling Epidemics for 2000 Years,” Available from: <https://foreignpolicy.com/2020/03/13/christianity-epidemics-2000-years-should-i-still-go-to-church-coronavirus/> [2021, Sep. 14].

เขาเชื่อว่าแนวคิดการตอบสนองที่มาจากความรักของคริสเตียนในศตวรรษที่ 3 สามารถใช้เป็นแบบจำลองในการรับมือกับโรคระบาดสำหรับทุกยุคได้ ความคิดนี้มีรากฐานมาจากการเป็นเหมือนพระคริสต์ ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นที่มีพลังมากที่สุด³⁰

จอฟฟ์ ชาง ให้ความเห็นว่า การเกิดโรคระบาดที่รุนแรงเป็นช่วงเวลาที่ต้องวางกลยุทธ์ใหม่และต้องมีการส่งเสริมคริสตจักรแบบกลุ่มย่อยให้เป็นส่วนที่สร้างความสัมพันธ์ ส่งเสริมผู้เชื่อ ขณะเดียวกับการให้ความร่วมมือกับรัฐ มากกว่าการพยายามจะหลีกเลี่ยงและยึดติดกับวิธีการแบบเดิม³¹

เฮ็นรี มาร์คัส เสนอความคิดของเขาว่า บทเรียนจากประวัติศาสตร์กำลังเตือนเราว่า คริสตจักรในปัจจุบันควรลุกขึ้นและเสนอมาตรการที่ยั่งยืนในการช่วยผู้คนให้มีความเชื่อที่ยั่งยืนมากกว่าจะมุ่งการตอบสนองในเหตุการณ์เฉพาะหน้า เขาเชื่อว่าทัศนคติส่วนบุคคลของแต่ละคนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการตอบสนองต่อความท้าทายที่เกิดขึ้นในสังคม “คริสเตียนจึงดำรงอยู่เพื่อถวายเกียรติแด่พระเจ้าและรับใช้ชุมชน” เฮ็นรีได้เตือนคริสตจักรในปัจจุบันนี้ เพราะเขาพบว่าคริสตจักรในเวลานี้ให้ความช่วยเหลือพี่น้องได้ไม่ดีนัก อาจเพราะมีผู้นำคริสตจักรบางคนได้อ้างคำพยากรณ์ที่บิดเบือนความเข้าใจ บางคนสนับสนุนให้ชุมชนของเขาไม่ต้องปฏิบัติตามข้อแนะนำของรัฐ ทำให้สุขภาพของผู้คนต้องตกอยู่ในความเสี่ยง ศาสนาคริสต์ร่วมสมัยจึงต้องเรียนรู้ที่จะเติบโตจากภายในให้เป็นองค์กรที่รับใช้พี่น้องทั้งภายในและ

ออกไปยังภายนอกได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่สังคมต้องการที่ยึดเหนี่ยวจิตใจมากที่สุด³²

ไบรอัน จัสท์ (Bryan Just) ให้น้ำหนักกว่าคริสเตียนในอดีตได้เป็นแบบอย่างในด้านบวกให้กับสังคมในการดำเนินตามมาตรฐานความปลอดภัยของรัฐเกี่ยวกับการป้องกันโรคระบาด ขณะเดียวกันที่พวกเขาจะพร้อมให้ความช่วยเหลือดูแล จัดหา หรืออิฐยฐานเมื่อชุมชนของเขาอย่างเต็มที่โดยไม่จำกัดอยู่ที่เจ้าหน้าที่ของคริสตจักรเท่านั้น สมาชิกทุกคนจะได้รับภาระหนักให้สำแดงชีวิตคริสเตียนในช่วงเวลาเช่นนี้³³

สรุปภาพรวมการตอบสนองของคริสเตียนและคริสตจักรต่อโรคระบาดในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา

1. พวกเขามีความเข้าใจว่าความทุกข์เป็นเวลาที่ท้าทายความเชื่อที่จะรักษาความสงบในจิตใจ เป็นเวลาที่เตรียมชีวิตให้พร้อมในการเผชิญหน้ากับปัญหาที่พระเจ้าอนุญาตให้เกิดขึ้น
2. พวกเขาสำแดงความรักด้วยการเสียสละเพื่อผู้ได้รับผลกระทบโดยไม่แบ่งแยกความเชื่อทางศาสนา
3. พวกเขาส่งเสริมความกระตือรือร้นท่ามกลางชุมชนผู้เชื่อให้มีความวางใจ มั่นใจว่าความเชื่อจะช่วยให้พวกเขาเผชิญทุกสิ่งได้ในเวลาที่ยากลำบาก การส่งเสริมให้คริสเตียนมีการรักษาวิญญ์ในจิตใจเป็นสิ่งที่สำคัญ
4. พวกเขาพยายามประกาศข่าวสารแห่งความหวัง งานวรรณกรรม และข่าวสารที่ช่วยกระตุ้นให้ชุมชนและสังคมเกิดกำลังใจ
5. พวกเขามีบทบาทในการขึ้นนำคุณค่า และมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือในระดับสังคมที่กว้างกว่าตาม

³⁰ Henry Marcus, “Responding to Global Pandemics: A paradigm of Christianity from Church History,” *IQSR Journal of Humanities and Social Science*, Vol.26 Issue 3 Series 5, (March 2021): 52.

³¹ Geoff Chang, “5 Lessons from Spurgeon’s Ministry in a Cholera Outbreak,” Available from: <https://www.thegospelcoalition.org/article/spurgeon-ministry-cholera-outbreak/> [2021, Sep. 16].

³² Ibid., 53-56.

³³ Bryan Just, “Historic Plagues and Christian Responses: Lessons for the Church Today?,” *Christian Journal for Global Health* (April 2020): 11.

ความสามารถด้านอาชีพและความเชี่ยวชาญส่วนบุคคล

6. พวกเขาเป็นตัวอย่างที่ดีที่ทำตามข้อตกลงในสังคมตามมาตรการทางสาธารณสุข

บทสรุปความคิด

ผู้เขียนเชื่อว่าประวัติศาสตร์เป็นเช่นกระจกเงาที่สะท้อนความคิด สะท้อนวิธีการให้เราในสมัยปัจจุบันและอนาคตที่จะมาถึง การทำความเข้าใจที่มากขึ้นเกี่ยวกับการตอบสนองของคริสเตียนต่อโรคระบาดครั้งใหญ่นี้ เปิดมุมมองความคิดของเราต่อวิธีการตอบสนองต่อโรคระบาดที่น่ากลัว แต่กลับเป็นหนทางที่คริสเตียนเลือกตอบสนองอย่างกล้าหาญ และกลายเป็นเหตุให้พระกิตติคุณได้ขยายออกไปโดยไม่ได้ตั้งใจเพราะเป็นกิตติคุณที่ผสมรวมในชีวิตของผู้เชื่อที่แสดงออกอย่างเป็นธรรมชาติจากภายใน ขณะที่คนจำนวนมากกำลังหาทางหลบหนีไป แต่ความเชื่อคริสเตียนกลับช่วยให้หลายคนลุกขึ้นต่อสู้ ตั้งรับ ชักนำคนอื่นให้ร่วมในการเผชิญหน้าด้วยความกล้าแม้ว่าพวกเขาต้องเสี่ยงและพบกับการสูญเสียก็ตาม ยกอบ 1.2-4 กล่าวว่า “พี่น้องของข้าพเจ้า เมื่อพวกท่านพบกับการทดลองใจต่างๆ ก็จงถือว่าเป็นเรื่องน่ายินดียิ่ง เพราะพวกท่านรู้ว่าการทดสอบความเชื่อของท่านนั้น ทำให้เกิดความทรหดอดทน และจงให้ความทรหดอดทนนั้นมีผลอย่างสมบูรณ์ เพื่อท่านทั้งหลายจะได้เป็นคนที่มีสมบูรณ์และดีพร้อมโดยไม่ขาดสิ่งใดเลย” ความเชื่อของคริสเตียนในประวัติศาสตร์ได้ทำให้พระธรรมตอนนี้เป็นจริง

พวกเขาใช้ความเชื่อเป็นพลังการต่อสู้เชิงรุกได้อย่างน่าทึ่ง ประวัติศาสตร์ของคริสตจักรจึงถูกส่งต่อความเชื่อจากรุ่นสู่รุ่น เพราะผู้คนต่างมองกลับไปในช่วงเวลานั้นและได้พบว่า สาเหตุหนึ่งที่น่าให้ชื่นชม สังคมสามารถก้าวผ่านช่วงเวลาที่ยากลำบากมาได้ ไม่ใช่เพราะพวกเขามีทุนทรัพย์ ไม่ใช่เพราะพวกเขามีความเจริญ หรือมีความสามารถที่มากกว่าพวกเราในสมัยปัจจุบัน แต่เพราะมีคนกลุ่มหนึ่งที่ยอมขยายขอบเขตความรักของตัวเองออกไปยังคนอื่นๆ พวกเขาได้สำแดงความรักด้วยการเสียสละอย่างที่ไม่น่าจะทำได้ตามอย่างคำสอนของพระเยซู พวกเขาได้สำแดงความเชื่อในช่วงเวลาที่เป็นไปได้ยาก และในหลายเหตุการณ์อาจนับว่าเป็นการเสียสละที่เกินความเข้าใจของเรา และสิ่งนี้ทำให้เกิดการกระตุ้นความคิดของเราว่าแหล่งความเชื่อฝ่ายจิตวิญญาณที่เป็นพลังผลักดันให้เอาชนะความจำกัดนั้นเป็นความเชื่อเดียวกันกับที่เราดำเนินอยู่ในเวลานี้หรือไม่ ผลของการเข้าไปมีส่วนร่วมในแบบที่ไม่น่าจะจะเป็นไปได้ เหมือนกับเป็นความพ่ายแพ้จากการต้องสูญเสียก็กลับเป็นการประสบความสำเร็จได้ในเวลาต่อมา

ไม่ใช่เพราะพวกเขามีทุนทรัพย์
ไม่ใช่เพราะพวกเขามีความเจริญ
หรือมีความสามารถที่มากกว่าพวกเรา
ในสมัยปัจจุบัน แต่เพราะมีคนกลุ่มหนึ่ง
ที่ยอมขยายขอบเขตความรัก
ของตัวเองออกไปยังคนอื่นๆ

อ.สุริยา เลิศมาสิต์

B.A. (Comm. Arts), M.A. (Comm. Arts), M.Div.

อาจารย์หมวดศาสนศาสตร์ประยุกต์

สอนพระคัมภีร์ และร่วมนมัสการที่คริสตจักรมหาพรกรุงเทพ

สมรสกับ อ.เจนจิต เลิศมาสิต์

Christian Responses to Pandemics throughout History

A. Suriya Lerdmaleewong, translated by Dr. Daniel Watson¹

Introduction

As someone has said, “The modern world has once again encountered the oldest of companions in more than 2,000 years of history.” The calamity that arises from pandemics remains a terror and will continue to be a terror, even if the world has found ways to combat them, since pandemics are uncommon to people in the present age who lack both mental readiness and appropriate responses, especially among present-day churches and believers. An essential element in studying pandemics that occurred in history is not to focus on the causes of a pandemic, but to focus one’s study on how Christians responded at the time it occurred—how they thought about it and what perspectives they had that affected how they lived in their society.

Through analyzing the data, many historians believe that a large pandemic’s impact can extend from its local area to the broader region, or from one continent to another. A pandemic with such a character would have a multi-faceted effect—effects on health, thinking, and understanding. These effects result from beliefs, problem solving abilities, community conceptions, and societal contexts of those times. Importantly, in these events—besides the story of the immeasurable loss of life—

¹ An IMB missionary in Thailand, Dr. Watson is currently teaching a class on the book of Romans at TBTS, semester 2/2021-22.

historians find that the devastation of a pandemic pushes man to the limits, as never before, in struggling and expanding his range of countermeasures to a calamity. Therefore, increasing our understanding could lead us to see whether models in the past would help strengthen our present efforts to respond more effectively, and instruct us or have applications to aid in Christian living and the subsistence of the church.

The world’s population was still relatively small in the first century. Moreover, Christians were still a small group with a minor role in the Roman Empire which ruled and had influence over most of the areas where Christians resided. During the first five centuries of the Church, Christians simply tried to maintain their faith secretly because of the intense persecution during those centuries. Therefore, we begin our study of thoughts about pandemics² from the second century

² “EPIDEMIC AND PANDEMIC. *The Dictionary of Epidemiology* defines the term ‘epidemic’ as ‘the occurrence in a community or region of cases of an illness, specific health-related behavior, or other health-related events clearly in excess of normal expectancy.’ ‘Pandemic’ is defined as ‘an epidemic occurring over a very wide area and usually affecting a large proportion of the population.’” “In modern English usage, ‘epidemic’ is commonly applied in a broad sense to refer to infectious, chronic, and lifestyle-associated diseases.” “The word ‘epidemic’ is derived from the Greek root words for ‘on or about’ (epi) ‘the people’ (demos).” - Byrne P. Joseph (ed.), “Pandemics, and Plagues,” *Encyclopedia of Pestilence*, Vol. 1, A–M: 198.

onwards. Kenneth Berding has applied principles from the sociologist and historian Rodney Stark, who described the epidemic that occurred in A.D. 165, during the reign of Marcus Aurelius. Stark writes that a severe epidemic spread through the Roman Empire, which is thought to have killed anywhere from one quarter to one third of the population. Subsequently, even Marcus Aurelius died from the disease. At that time, no one knew how to treat those afflicted with the disease. Some used the strategy of fleeing from Rome, while many others simply avoided the ill. Victims were frequently thrown into the street. Thus, a large number of the dead and dying had to lie along the road.³

1. Epidemics in the 2-3 Century: The Plague of Cyprian

Glen Scrivener, in an article which cites the book, *The Rise of Christianity*, concluded that Christians would respond meaningfully to plagues and epidemics across eras by following in the footsteps of Christ, which came from the faith to which they held fast, allocating their time to respond to the situation which they encountered. Christians were determined to help the needy as ones courageously willing to sacrifice themselves.⁴ During the third century, Scrivener takes note of Cyprian, Bishop of Carthage, and Dionysius,

³ Kenneth Berding, "How Did Early Christians Respond to Plagues?," Available from: <https://www.biola.edu/blogs/good-book-blog/2020/how-did-early-christians-respond-to-plagues> [2021, Sep. 9].

⁴ Glen Scrivener, "Responding to Pandemics: 4 Lessons from Church History," Available from: <https://www.thegospelcoalition.org/article/4-lessons-church-history/>, March 16, 2020 [2021, Aug. 10].

Some used the strategy of fleeing from Rome, while many others simply avoided the ill. Victims were frequently thrown into the street. Thus, a large number of the dead and dying had to lie along the road.

Bishop of Alexandria.

Sabine Huebner explores the Plague of Cyprian during the years A.D. 249-262, citing the historian Harper's research. She writes that the outbreak of the plague in Rome likely came from the invasion of the Goths, which may have been the start of the plague in the third century. Through invasions from central Europe into Roman territories, the Roman army would have spread the disease to various ports in the Mediterranean such as Rome, Carthage, Athens, and Alexandria, before it spread to distant lands.⁵ Alternatively, the plague could have come from Ethiopia in the latter part of A.D. 240, gradually spreading along the Nile River to Alexandria and from their crossing the Mediterranean to Rome.

Averil Cameron comments that the period of Greco-Roman rule was a period when the views of Christians had power over the naturalistic responses of others, which caused Christianity to grow significantly. The ideology of Christians that produced the growth was a point of strength, and the people of that age saw that Christians had different principles and beliefs that

⁵ Sabine R. Huebner, "The 'Plague of Cyprian': A Revised View of the Origin and Spread of a 3rd-c. CE Pandemic", *Journal of Roman Archaeology* 34 (2021), 169.

outperformed the beliefs of the Roman and Greek religions.⁶

Cyprian's Responses in A.D. 249

Catherine Gonzalez posits that Cyprian was appointed the Bishop of Carthage, in A.D. 249, during a time when the Roman Empire was persecuting Christians throughout all the empire. The persecution began with the Decree of Decius. In the persecution, many Christians were executed with many rebelling against the government, during which priests in Rome, Jerusalem, and Antioch died, and many others were arrested.⁷ Not long after the persecution, a severe plague started in Carthage, which was the starting place of a pandemic that lasted more than a century and affected the entire Roman Empire. The rulers in Rome blamed the Christians as the cause of the plague, and Cyprian disputed that charge. Therefore, the plague is referred to as “The Plague of Cyprian.” Cyprian responded to accusations in his writings about the plague. In Cyprian’s treatise, “Mortality,” he explained the effects of disease upon its victims at that time, noting that it was the Christians who had a distinctive behavior during the plague.⁸ In his writing to Demetrianus, a Roman Proconsul, Cyprian argues that no one becomes a Christian to escape troubles, but “we are all, good and evil,

contained in one household. Whatever happens within the house, we suffer with equal fate, until, when the end of the temporal life shall be attained, we shall be distributed among the homes either of eternal death or immortality. Thus, therefore, we are not on the same level, and equal with you, because, placed in this present world and in this flesh, we incur equally with you the annoyances of the world and of the flesh; for since in the sense of pain is all punishment, it is manifest that he is not a sharer of your punishment who, you see, does not suffer pain equally with yourselves.”⁹

Rodney Stark expounded on Cyprian’s treatise, writing that Christians learned not to fear death and tribulation of pandemics, which are a trial to train us and prepare us to have strength and endurance through a death, which seems to despise us, but is transformed into that which prepares us for our glorious crown, as Cyprian said, “For Christians during the plague, far from being a time of distress, it is a time of unimaginable joy.”¹⁰

Caroline Wazer commented on Cyprian, saying, “For Bishop Cyprian, the plague that came to bear his name was hard proof of the superiority of Christianity over the traditional Roman religion. Seeing the pestilence as an opportunity to put their

⁶ Averil Cameron, *Christianity and the Rhetoric of Empire: The Development of Christian Discourse* (University of California Press, 1991), 3.

⁷ The Editors of Encyclopaedia Britannica, “Decius,” Available from: <https://www.britannica.com/biography/Decius> [2021, Sep. 1].

⁸ Catherine Gunsalus Gonzalez, *Christians’ s Responses to Plagues: A Glimpse at the History* (Advent 2020), 15.

⁹ Ante-Nicene Fathers Vol. V, Cyprian, “The Treatises of Cyprian by Cyprian,” translated by Robert Ernest Wallis, Available from: https://en.wikisource.org/wiki/Ante-Nicene_Fathers/Volume_V/Cyprian/The_Treatises_of_Cyprian/An_Address_to_Demetrianus, no.19 [2021, Aug. 10].

¹⁰ Rodney Stark, *The Rise of Christianity* (Princeton University Press, 1996), 81-83.

most deeply held beliefs into action, early Christians beatifically set about caring for the sick and giving proper burials to the dead. On the other side of the religious divide, the pagan establishment was overwhelmed with fear. Traditionally, Roman priests interpreted epidemics as a sign of displeasure from the gods. Evidence in the form of new iconography on coins and references to extraordinary state-organized sacrifices suggests that the Plague of Cyprian was no different. As Harper notes, sources agree that “the epidemic undermined the social fabric of pagan society” while “the orderly response of the Christian community, especially in the burial of the dead, presented a stark contrast.”¹¹

Pontius, a deacon who had served with Cyprian, said that Cyprian preached and called Christians to go and help their neighbors, care for the sick, help bury the dead, whether or not they would encounter the plague and troubles in the world—which they would face with

He says that Christians went out into plague and disease-stricken neighborhoods, they gave comfort and aid to sick people, although they knew very well that they were going to catch the disease themselves.

---

¹¹ Caroline Wazer, “The Plagues That Might Have Brought Down the Roman Empire,” Available from: <https://www.theatlantic.com/science/archive/2016/03/plagues-roman-empire/473862/> [2021, Sep. 4].

courage, despite having to endure such tribulations—because they were looking forward to receiving the reward and glory to come.¹²

The Response of Dionysius, Bishop of Alexandria, A.D. 249-262

In a pastoral letter written during the epidemic of Dionysius, who was the Bishop overseeing the church in the city of Alexandria, Dionysius described the events as follows: “When the disease began, the pagans would push the victims aside and hoping to flee by throwing them out on the road, where they would die, without anyone to properly care for the corpses. Thus, they hoped that they would prevent the spread of and infection from the deadly disease. However, Christians chose to dutifully act in caring for the sick rather than abandoning them. Therefore, they helped a great many lives and saw many more survive. For these reasons alone, the ratio of Christians in the population increased greatly because of the two plagues.

At a seminar, Philip Jenkins commented that, during those plagues, Christians saw it as “an opportunity to live up to the Gospel. A plague is a time of schooling, a time of education. He also says that this is virtually martyrdom. It is a kind of martyrdom. We are giving our lives for others. He says that Christians went out into plague and disease-stricken neighborhoods, they gave

---

¹² Ante-Nicene Fathers Vol. V, Cyprian, “The Treatises of Cyprian by Cyprian,” translated by Robert Ernest Wallis, Available from: https://en.wikisource.org/wiki/Ante-Nicene_Fathers/Volume_V/Cyprian/The_Treatises_of_Cyprian/An_Address_to_Demetrianus, no.20 [2021, Aug. 10].

comfort and aid to sick people, although they knew very well that they were going to catch the disease themselves.”¹³

Kenneth Berding remarked, saying “consider serving simply because you are a Christian... continue to show mercy and serve others as Christ taught us to do. This is what Christians have done throughout the centuries in the midst of suffering and death.” Kenneth holds that the faith and practice of the Christians is, “one of the main reasons Christianity flourished during the first four centuries of its existence.”¹⁴

Preparation for Plagues in the 4-12 Centuries

Catherine Gonzalez has summarized the Church’s advancement in preparing for plagues, saying that, after Constantine changed the pagan Roman Empire to tolerate Christians, Christians had opportunities and equality as never before. Constantine built large churches, and “within seventy-five years, the Christian Church went from being a persecuted minority to being the established religion of the Roman Empire,” which enabled Christians to build even more health care organizations. In the fourth century, hospitals were established, people were trained to care for the sick, and there were many other medical developments which advanced public health. However, “the

¹³ Kaitlyn Rieper, webinar by Philip Jenkins, “How Christians Responded (Good and Bad) to Epidemics,” Available from: <https://www.baylor.edu/mediacommunications/news.php?action=story&story=218427/> [2021, Sep. 9].

¹⁴ Kenneth Berding, “How Did Early Christians Respond to Plagues,” Available from: <https://www.biola.edu/blogs/good-book-blog/2020/how-did-early-christians-respond-to-plagues> [2021, Sep. 9].

structure of the empire itself collapsed in the fifth century, and, with so many constant invasions by various Germanic groups, there were few urban centers. The loss of maintenance of water systems and swamp clearance led to disease, and the ancient supply chains for food had also been destroyed. Through Catholic monks in the sixth through twelfth centuries, urban health care centers moved from cities to monasteries... (and) the crusade led to the development of hospital monastic orders. After that, in the high Middle Ages, the study of medicine was a concern of the emerging universities, all still under the general rule of the church,” which has continued to the modern era.¹⁵

Responses in the 14th Century: The Black Death

In A.D. 1347-1352, the Black Death occurred, also called the Plague.¹⁶ Likely, one out of three or even one out of two people in the population of that time died.¹⁷ Dr. Mike Ibeji believes that the first group to contract the disease were the Nestorian Christians, south of Lake Balkash.¹⁸ Within four years, likely 200 million people died. The so-called “Little Ice Age,” which affected crop harvests due to the widespread cold and excessive

¹⁵ Catherine Gunsalus Gonzalez, *Christians’ s Responses to Plagues: A Glimpse at the History* (Advent 2020), p.17

¹⁶ พิมพ์ใจ นัยโกวิท, ศูนย์ข้อมูลโรคติดต่อและพาหะนำโรค, “โรคกาฬโรค,” Available from: http://webdb.dmsc.moph.go.th/ifc_nih/a_nihR_search.asp?info_id=394 [2021, Aug. 28].

¹⁷ Byrne P. Joseph, *Encyclopedia of Pestilence, Pandemics, and Plagues*, Vol. 1 (Greenwood press, USA), 64.

¹⁸ Mike Ibeji, “Black Death: The Disease,” Last updated 2011-02-17, https://www.bbc.co.uk/history/british/middle_ages/blackdisease_01.shtml [2021, Aug. 28]

rainfall, caused agricultural devastation, with fields full of rotting crops. The result was a food shortage, creating an entire generation of famine and malnutrition. Another cause of the Plague was the brown rats who crossed from the eastern to the western continent and from the West to the East, because of the expanded trade along the Silk Road. Rat fleas carried the bacteria, *Yersinia pestis*, to humans. It became known as the Black Death, because the epidemic killed more than 25 million people in Europe, or approximately one-third of the population at that time.

Responses that Led to the Reformation

Before the age of the Reformation, one source records that the English king, Edward I, blamed Jews, saying that they were poisoning the wells and causing the epidemic. Accordingly, he drove Jewish people out of the country. At that time, it would have been the consensus that sin was the cause of such an epidemic. Afterwards, in A.D. 1348, Bishop Edendon of Winchester, the priest of Winchester Cathedral, responded to victims of the Plague by performing religious ceremonies and performing burials. However, villagers worried about the spread of the disease and did not allow priests to perform such ceremonies in their communities. Such a disagreement arose, that villagers attacked the priests, even injuring them, and forced them to haul the corpses out of the city. Finally, the sharp disagreement ended with the creation of new cemeteries far away from city centers.

Bishop Edendon believed that “sickness and premature death often come from sin and by the healing of souls, this kind of sickness is known to cease.” “He insisted that all burials must continue to take place on consecrated ground, but by January 1349, the cemeteries of Winchester had become swamped.”¹⁹

Philip Jenkins posits that during the middle and end of the fourteenth century both priests and laymen felt that God was directly responsible for plagues and that they tried to find an explanation for what or whom to blame. Some chose to blame Jewish people or those accused of being witches. At this time, theological thought reached its lowest point during the Late Medieval Period. Even though many priests in the disease displayed an attitude of bravery, more than one-half of the priests died from the Plague. With more than one-third of the priests and the population losing their lives, the church lost its credibility among the people. Thus, people tried to find explanations for the epidemic by assigning blame, rather than trying to aid and address it.

Responses to Epidemics during the Reformation

Plagues during this time occurred when Martin Luther’s reforms were becoming a political issue. The state was the institution that provided its population care in place of the church. The state agencies established plague hospitals outside of the city to keep victims of the plague, as well as those ill from other causes, away

---

¹⁹ Ibid.

from wells. It was difficult at that time to find a pastor who was willing to enter one of the hospitals. Thus, every protestant pastor had to undertake the duty of going to visit their people at the plague hospitals in their areas. John Calvin, a leading thinker in Geneva, had a clear response to the situation, saying that a layperson could escape the plague, in as much as it was their duty to their family. However, it was not suitable for pastors, as those who lead the sheep, to flee, especially when those sheep were in their greatest need of care for their souls.

Some pastors in other cities still believed that God was the One sending plagues as a punishment for sins, to punishment evil people. Therefore, they considered it inappropriate to try and protect against the spread of the disease. Theodore Beza, Calvin's successor in Geneva, rebutted this thinking, saying, "If God works through this event and He still gives us intellect to help ourselves and others to avoid the disease, then we should use these things. Whether we should fight or not, as long as that fight does not conflict with our other duties, we must act mercifully with our neighbors, live with authentic faith, and act until the end according to the calling which God has given us." Beza concluded, saying, "Even if God has sent this plague upon us, God likewise still allows us to use reason in comprehending how to find various methods to avoid or manage it."

Martin Luther led the Reformation in the year A.D. 1517—a reformation that sparked a revival of new theological ideas. Thus, the practices of this era were

greatly affected by Luther's thinking, which introduces inquiries for Christian living even in later times. Luther published an essay entitled "Whether One May Flee From A Deadly Plague," seeking to comfort believers living among plague victims and discuss Christians' moral responsibilities to the community. Luther believed that Christians have a responsibility to dedicated themselves to brothers and that pastors should not abandon their own flock.²⁰ Luther commented that God had sent the plague to refine believers' faith and love.²¹

Luther firmly believed that, for Christians, it was better to die in service to their neighbors and be covered in a facemask which they never had to use before. However, if they would take care of each other, if they would share face masks, hand soap, cans of food, if they would be overcautious, then they would reduce the number of deaths as well. In another thought, Luther wrote a rigorous essay against suicide and self-harm. He wrote that our bodies are a gift from God and we

**we must not "test God."
In this teaching, Luther meant
that we should not endanger
anyone else, even in the
smallest way, by our own
carelessness.**

²⁰ Chris Sundheim, "Pastors and Pestilence: Martin Luther's Views on the Church, Christians and the Black Death," *Historia* 6 (1997): 20–21.

²¹ *Ibid.*, 25.

must protect them, or, as Luther wrote in his article, we must not “test God.” In this teaching, Luther meant that we should not endanger anyone else, even in the smallest way, by our own carelessness.

Luther’s pamphlet encouraged the persistence of believers at that time to adhere to the quarantine, fumigation of houses to eliminate the germs in their houses, and the use of caution to prevent the spread of sickness to their neighbors. He wrote that Christians’ negligence that led to spreading the disease would mean murder, since Christians’ motivation for hygiene and sanitation does not come from looking after themselves but comes from ethical service to our neighbors. Desiring to look after the afflicted would mean having to spread the disease to the healthy. The first hospital in Europe was established as a facility to provide hygiene during the plague. Luther’s commitment likely led to the great loss of both his wife and unborn child, but it reflected his even more intense desire to help the weak, even allowing his house to be used as a shelter for the sick. Luther’s hymn, “A Mighty Fortress,” is a hymn that he used to strengthen the spirits of those he cared for. The hymn reflects the political instability, the fragility of life, and God alone as He upon whom one can rely.²²

Philipp Jenkins reconsidered Luther’s question, asking “whether it was legitimate for Christians to flee from the plague.”

Even though the Reformation, of which he was the leader, occurred during the same time as the Black Death, a dreadful disease, Luther wrote an essay reflecting thoughts which are still worth pondering: “if plague is sent by God, who are we to resist it? Should we not just suffer and die and stay in place? And Luther... said, ‘Absolutely not.’ Christians through history have fled from danger. What he did say is that Christians have a duty to stay and help as best they can.”²³ Luther had a sacrificial attitude when the Black Death struck Wittenberg. Luther refused to flee the city and to shelter himself. Rather, he stayed and served the sick. His refusal to leave caused his daughter, Elizabeth, to die. He wrote the pamphlet, “Whether One May Flee from A Deadly Plague,” in which Luther had a clear explanation of Christian response to the plague. He wrote, “We shall die in which place God has given us to live.” Christian doctors are not able to abandon a hospital. Those who have an obligation to care for the Christian community are not able to flee from their station. Christian pastors are not able to abandon their congregation. A plague does not nullify our duties. They cause us to look beyond the death that we must face.

Angela Hancock comments that “Luther does not offer a simple answer to the question ‘Stay or go?’ in the treatise. Rather, he lays out the theological and practical factors that might influence

---

²² Henry Marcus, “Responding to Global Pandemics: A paradigm of Christianity from Church History,” *IQR Journal of Humanities and Social Science*, Vol. 26 Issue 3 Series 5, (March 2021): 53.

---

²³ Kenneth Berding, “How Did Early Christians Respond to Plagues?,” <https://www.biola.edu/blogs/good-book-blog/2020/how-did-early-christians-respond-to-plagues> [2021, Sep. 9].

such a decision, at times with noticeable epistemic modesty. He frames his thoughts as his opinion ‘as far as God grants us to understand and perceive,’ offering them for consideration, while noting that all Christians need to decide for themselves what they must do at such times ... The person of strong faith might well be content to stay put, knowing that the plague is God’s well-deserved judgement, trusting that whatever happens is God’s will ... But, the vast majority of Christians are weak in faith, Luther continues, and ‘one simply cannot place the same burden upon everyone’” Luther realized that, in such a risky situation, he himself was not able to answer one way or another.²⁴

Catherine comments on the Protestant Reformation after the year 1517, saying that, after their separation from the Roman Catholic Church, Protestants did not have monasteries or convents. Protestants were not yet able to offer medical care like Catholics who had previously cared for the community. However, people expected the church to provide such services. In many areas, such responsibilities returned to being a duty of the state.

Ulrich Zwingli responded to Jesus’ words in Matthew 10.8, “Heal the sick, raise the dead, cleanse the lepers, and cast out the demons. Freely you received, so freely give.” Zwingli lived safely outside the city. However, he continued returning to the plague-ridden city to help those who contracted the disease that was sweeping

the city, until he himself contracted the plague as well. After his rejuvenation, he wrote a song of praise (the Plague Hymn) that spoke of trusting. This hymn is based on Psalm 18.2, which says “The Lord is my rock, my fortress, and my deliverer, my God rock in whom I take refuge, my shield, and the strength of my salvation, my stronghold.”

Geoff Chang has praised Spurgeon and the Puritans, saying that it was Baptists who established a standard of Christian service against cholera in A.D. 1665. Chang outlines five lessons, including: prioritization, adjustment of spiritual ministry, and care of the sick. In A.D. 1854, Spurgeon traveled to visit the sick, to pray with the weak and grieving, and to point them to the hope of the gospel. He turned an occasion of suffering into an opportunity for the gospel.²⁵

Responses after the 19th Century: The Spanish Flu

Later, in A.D. 1918, a pandemic occurred once again. This pandemic we know as the Spanish Flu. An estimated 50-100 million people worldwide died, and approximately 500 million people contracted the disease and had an impact across centuries, although the severity of the disease declined. More than forty percent of the world’s population contracted the disease, with twenty to fifty million people dying within just eighteen months. The number of dead from the Spanish flu was more than

²⁴ Angela D. Hancock, “Calculated Risks: Exploring Plague Ethics with Luther and Barth,” *Acta Theologica* 2020, 40(2): 69-71.

²⁵ Geoff Chang, “5 Lessons from Spurgeon’s Ministry in a Cholera Outbreak,” Available from: <https://www.thegospelcoalition.org/article/spurgeon-ministry-cholera-outbreak/> [2021, Sep. 16].

the seventeen million who died in World War I.²⁶ During 1914-1918, after World War I had just ended, a major outbreak occurred. Such an event was to be expected from the confined and overcrowded military camps on the Western European Front. Unsanitary conditions, especially in the trenches along the French border, allowed diseases to arise and spread easily without notice. When the war ended in November of 1919 and the soldiers returned home, they carried the virus back to their native lands throughout the world. The Spanish Flu is still labeled as the unending pandemic, because throughout the following hundred years the world still confronts major diseases, which are likely connected to the Spanish Flu.

Charles Spurgeon lived in England in 1850. Spurgeon was a significant Baptist leader in the nineteenth century. He offered his response, saying that in times of plagues, pestilence, and cholera the greatest weapon that a Christian has is Psalms 91. He knew that even upright Christians may die from a plague. However, he explained that anyone in need of hope and comfort, although he may not find it in this world, he will receive it in the kingdom of heaven.

**human life is fragile
and transitory. Moreover,
it is an opportunity to preach
the gospel to those who
understand such a truth.**

Observations on Christian Responses to Pandemics throughout History

Michael Flexsenhar suggested that Christians should have varied and balanced responses to pandemics, ranging from taking care of oneself to sacrificing oneself.²⁷

Glen Scrivener proposed that the results of a pandemic should be an opportunity for the world to see that this world is weak because it does not have genuine stability—human flesh is weak; human life is fragile and transitory. Moreover, it is an opportunity to preach the gospel to those who understand such a truth.²⁸

Kaitlyn Rieper summarized her thoughts, saying that the church in the first age responded by sharing life with the sick, while still caring for themselves and their families. Christians should be able to connect with those who may be living alone and isolated. Christians should seek those in need and should strive to provide aid, if possible, in addition to showing care as a Christian who responds in accordance with their faith. We should listen and follow

---

²⁶ Dave Roos, “Why the 1918 Flu Pandemic Never Really Ended,” Available from: <https://www.history.com/news/1918-flu-pandemic-never-ended>, DEC 11, 2020 [2021, Aug. 28].

---

²⁷ Michael Flexsenhar, “How Ancient Christians Responded to Pandemics?,” Available from: <https://blog.oup.com/2020/05/how-ancient-christians-responded-to-pandemics/> [2021, Sep. 14].

²⁸ Glen Scrivener, “Responding to Pandemics: 4 Lessons from Church History,” Available from: <https://www.thegospelcoalition.org/article/4-lessons-church-history/>, March 16, 2020 [2021, Aug. 10].

the advice of experts from the medical field, the related governmental agencies, to which Christians are obligated to strictly adhere.²⁹

Lyman Stone proposed that, “The Christian response to plagues begins with some of Jesus’s most famous teachings: ‘Do unto others as you would have them do unto you;’ ‘Love your neighbor as yourself;’ ‘Greater love has no man than this, that he should lay down his life for his friends.’ Put plainly, the Christian ethic in a time of plague considers that our own life must always be regarded as less important than that of our neighbor.”³⁰

Henry Marcus noted that Christianity grew after a plague occurred. The stronger relationships during the plague created an opportunity for many people to change status from being a pagan to receiving salvation. Due to Christian responses, “historians assume that 30 million out of the 64 million populace in the Roman Empire were Christians by the third century.” They believe that we can use Christian responses that came from Christian love in the third century as a model to address pandemics in every era. Such thinking has its foundation in being like Christ, which is the most powerful force.³¹

---

²⁹ Kenneth Berding, “How Did Early Christians Respond to Plagues?,” Available from: <https://www.biola.edu/blogs/good-book-blog/2020/how-did-early-christians-respond-to-plagues> [2021, Sep. 9].

³⁰ Lyman Stone, “Christianity Has Been Handling Epidemics for 2000 Years,” Available from: <https://foreignpolicy.com/2020/03/13/christianity-epidemics-2000-years-should-i-still-go-to-church-coronavirus/> [2021, Sep. 14]

³¹ Henry Marcus, “Responding to Global Pandemics: A paradigm of Christianity from Church History,” *IQSR Journal of Humanities and Social Science*, Vol.26 Issue 3 Series 5, (March 2021): 52.

Geoff Chang commented that severe pandemics are a time that the church must devise new strategies and must strengthen individual churches to be a part of creating relationships. They must encourage believers, while also cooperating with the state, rather than trying to evade it and use traditional methods.³²

Henry Marcus offered his suggestion that the lesson from Church history advises us that churches today should stand up and propose sustainable measures to help people have lasting faith, rather than focusing on short-term measures. He believes that “individual personal attitude is critical in responding to challenges that befall a society,” and that “Christians exist to glorify God and serve the community.” Marcus warns the church today, because he has found that the current church does not help its members well. “Some church leaders have sent fake prophetic messages and encouraged their congregation not to obey instituted authorities, putting people’s health at risk... Contemporary Christianity must grow from becoming a receiving organization to the one that gives out, especially in times of challenges that threaten society.”³³

Bryan Just stressed that Christians in the past were positive examples for the community in following governmental safety measures for pandemic prevention. At the same time, they were also fully ready to help, provide, or pray for their

---

³² Geoff Chang, “5 Lessons from Spurgeon’s Ministry in a Cholera Outbreak,” Available from: <https://www.thegospelcoalition.org/article/spurgeon-ministry-cholera-outbreak/> [2021, Sep. 16].

³³ *Ibid.*, 53-56.

community. Not limited to just the clergy, every church member was encouraged to demonstrate Christian life at such times.³⁴

Summary of Christians' and Churches' Responses to Pandemics throughout History

1. They understood that suffering is a time that challenges one's faith that enables him to maintain peace in his heart. It is a time to arrange one's life to face the difficulties that God permits.
2. They showed their love by sacrificing for those affected, without partiality against those in other religions.
3. They encouraged eagerness among the community of believers to have assurance, being confident that their faith would enable them to face anything during arduous times and placing importance on encouraging Christians to maintain discipline in their hearts.
4. They endeavored to proclaim messages of hope, distribute literature, and messages to inspire the community and society to be encouraged.
5. They played a role in guiding values and had a part in helping the broader society according to the professional abilities and expertise of each person.
6. They were good examples of following the community decisions for public health measures.

Concluding Thoughts

This author believes that history is a mirror that reflects thoughts, reflecting methods for us in the present and for those in the future to come. It causes us to have a greater understanding of a Christian response to this major pandemic. It gives us a perspective on our thinking regarding methods of responding to this dreadful pandemic. However, Christian faith reinvigorates many to rise and fight, defend, lead others to unite in confronting it with courage, though they must risk danger and death. James 1:2-4 say, "Count it all joy, my brothers, when you meet trials of various kinds, for you know that the testing of your faith produces steadfastness. And let steadfastness have its full effect, that you may be perfect and complete, lacking in nothing." Christians' faith throughout history has demonstrated the truth of these verses. They remarkably used their faith as a forceful fighting power. Thus, the history of the church is faith passed on from generation to generation because others looked back at their times and found a reason that the community and society were able to keep going through such difficult times. It was not because they had wealth, or were prosperous, or had more ability than we have in the present. It was because they were a people who were willing to expand the boundaries of their love to others. They showed love through sacrifices which seem to even go beyond Jesus' teachings. They demonstrated faith in difficult times, and, in many cases, we are likely to consider their sacrifice as beyond our comprehension. This inspires our

---

³⁴ Bryan Just, "Historic Plagues and Christian Responses: Lessons for the Church Today?," *Christian Journal for Global Health* (April 2020): 11.

thoughts to the source of the faith of those who were spiritual forces to overcome such limitations and whether it is the same faith by which we walk today. The result of their having a part in such an incredible manner is like having the defeat of loss converted later into a success.

It was not because they had wealth, or were prosperous, or had more ability than we have in the present. It was because they were a people who were willing to expand the boundaries of their love to others.

Abstract: “Mentoring in Thai Protestant Minister Context”¹

Dr. Tanin Voravijitraphan

The complexity of the postmodern world, the minority status of Christianity in Thailand, and the false idols of leadership, make a Thai Christian minister vulnerable. Mentoring, a one-on-one relationship based on trust and mutual commitment through which a more experienced person empowers another by sharing God’s given resources, can be an effective way for nurturing, sustaining, and guiding a minister. The phenomenological approach of qualitative research is employed in this study to explore, understand, and describe the whole mentoring process among Thai Protestant ministers. Besides mentoring, spiritual direction and adult education theory are theoretical bases for guiding the research.

An in-depth interview of eight participants who were Protestant ministers was the main tool of collecting the data: four participants were mentors with long experiences in mentoring, and the other four participants were the mentorees who had benefited greatly from their mentors. A set of questionnaires was also collected from 60 minister-participants, representing the mentorees, to supplement the data from the interviews. All the data were collected, coded, summarized, analyzed,

and synthesized with the other findings from the literature review.

The findings and analysis reveal that a mentoring relationship is a life imparting process in which a mentor sees himself as God’s steward who uses a trusting relationship to build up others. A good mentor’s characteristics are love, spiritual maturity, having relevant experiences relating to the mentorees’ needs, and being relational; while an effective mentoree’s characteristics are submission, trust and openness, and seeking for growth. A mentor needs to have skills of listening and questioning as well as discerning. Most participants say that a mentor is the one who first initiated the relationship, and his motivations are a sense of “God’s call”, a zeal for expanding the Kingdom, and an acknowledgement of the needs of the mentorees. The mentorees enter into the relationship with needs for psychosocial support and growth.

**a mentoring relationship
is a life imparting process in
which a mentor sees himself as
God’s steward who
uses a trusting relationship
to build up others.**

---

¹ From the dissertation of Asia Baptist Graduate Theological Seminary in partial fulfillment for the degree of Doctor of Theology in January, 2018.

The mode of mentoring is through spending time together in both formal and informal settings, intentional and in leisure time, working in the same workplace or the same project, and creating a ministerial stage for a mentoree. The mentor and the mentoree gradually build mutual trust through giving time, care, attention, and being genuine with each other. The mentors help their mentorees in various dimensions: mental and spiritual support, giving reflections and perspectives, modeling, and developing ministerial skills. Praying is an essential part of mentoring for it creates a sense of God's presence and priority, and it is also a powerful tool to seek God's wisdom and guidance. In the area of leading, all mentors lead with a style of persuasion and not by authority.

Mentors find significance in disciple making and following Jesus' life and commands. As for the mentorees, the significance is in having a approachable and immediate counselor. The reward of mentoring for a mentor is to find joy and heart refreshment in seeing the others' successes, and in being a part of them; while the mentorees see "growth" and "spiritual backup power" as their rewards. The fond images of a mentor are father, shepherd, and friend. Both mentors and mentorees see mentoring as a lifetime relationship. The awareness of the mentoring value should be cultivated in seminaries, churches, and Christian organizations, which would lead to its wider practice in various contexts.

บทคัดย่อ: “การเป็นพี่เลี้ยงในบริบทผู้รับใช้โปรเตสแตนต์ไทย”¹

ดร.ธานีรินทร์ วรวิจิตรพันธ์

ความซับซ้อนของโลกยุคหลังความทันสมัย สถานะชนกลุ่มน้อยของคริสเตียนในประเทศไทย และแบบอย่างที่ดีๆ ในการเป็นผู้นำ ทำให้ผู้รับใช้คริสเตียนไทยอยู่ในภาวะอ่อนแอ “การเป็นพี่เลี้ยง” ซึ่งหมายถึงคนที่มีประสบการณ์มากกว่า เสริมสร้างอีกบุคคลหนึ่งโดยการแบ่งปันทรัพยากรต่างๆ ที่พระเจ้าประทานผ่านทางความสัมพันธ์แบบหนึ่งต่อหนึ่งที่สร้างขึ้นบนความไว้วางใจและความตั้งใจร่วมกัน การเป็นพี่เลี้ยงสามารถเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการเลี้ยงดู ค้ำจุน และให้ทิศทางแก่ผู้รับใช้ การศึกษานี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยาในการสำรวจ เข้าใจ และบรรยายขอบเขตของการเป็นพี่เลี้ยงทั้งหมดท่ามกลางผู้รับใช้โปรเตสแตนต์ไทย นอกจากหลักการเรื่องการเป็นพี่เลี้ยงแล้ว การนำฝ่ายวิญญาณ และทฤษฎีการศึกษาแบบผู้ใหญ่ เป็นรากฐานของหลักการของงานวิจัยฉบับนี้

เครื่องมือหลักในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้คือการสัมภาษณ์ผู้รับใช้โปรเตสแตนต์เชิงลึก 8 ท่าน 4 ท่านมีประสบการณ์การเป็นพี่เลี้ยงมายาวนาน ส่วนอีก 4 ท่านเป็นน้องเลี้ยงที่ได้รับประโยชน์อย่างมากมาจากพี่เลี้ยง นอกจากนี้ยังมีการทำแบบสอบถาม 60 ชุดที่ทำกับผู้รับใช้ที่เป็นตัวแทนของน้องเลี้ยงเพื่อสนับสนุนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ข้อมูลทั้งหมดถูกรวบรวม ตั้งรหัส สรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์ร่วมกับแหล่งข้อมูลที่ได้จากเอกสารวิชาการต่างๆ

จากผลการวิจัยที่ได้รับและการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในการเป็นพี่เลี้ยงเป็นขบวนการการส่งต่อชีวิตของพี่เลี้ยงที่มองตนเองเป็นผู้อารักขาของพระเจ้า และใช้ความสัมพันธ์แห่งความไว้วางใจในการเสริมสร้างผู้อื่น คุณลักษณะของพี่เลี้ยงที่ดีคือ ความรัก ความเป็นผู้ใหญ่ฝ่ายวิญญาณ มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องและเป็นที่ต้องการของน้องเลี้ยง และการมีมนุษยสัมพันธ์ ในขณะที่คุณลักษณะของน้องเลี้ยงที่มีประสิทธิภาพคือ การยอมฟัง ความไว้วางใจ ความเปิดเผย และการแสวงหาความเติบโต พี่เลี้ยงต้องมีทักษะในการฟัง การตั้งคำถาม และมีวิจารณ์ญาณ ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลว่าพี่เลี้ยงเป็นผู้ริเริ่มความสัมพันธ์ แรงจูงใจของพี่เลี้ยงคือความรู้สึกถึง “การทรงเรียกจากพระเจ้า” ความกระตือรือร้นในการขยายแผ่นดินของพระเจ้า และการรับรู้ความต้องการของน้องเลี้ยง ส่วนน้องเลี้ยงก้าวสู่ความสัมพันธ์จากความต้องการทางด้านจิตใจและสังคม และความต้องการการเติบโต

ช่องทางของการเป็นพี่เลี้ยงคือการใช้เวลาร่วมกันทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ในเวลาที่วางแผนร่วมกันและในเวลาพักผ่อน การทำงานในที่ทำงานเดียวกันหรือทำโครงการใดๆ ร่วมกัน และการสร้างสรรค์เวทีการรับใช้ให้น้องเลี้ยง พี่เลี้ยงและน้องเลี้ยงค่อยๆ สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันโดยการให้เวลา ความเอาใจใส่ ความตั้งใจ และจริงใจต่อกัน พี่เลี้ยงช่วยน้องเลี้ยงในมิติที่หลากหลายเช่น การสนับสนุนด้านจิตใจและจิตวิญญาณ การสะท้อนความคิดเห็น และการให้มุมมอง การเป็นแบบอย่าง การพัฒนา

¹ จากวิทยานิพนธ์ที่นำเสนอต่อ Asia Baptist Theological Seminary เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการสำเร็จวุฒิปริญญาเอกด้านศาสนศาสตร์ในเดือนมกราคม 2018.

ทักษะในการรับใช้ การอธิษฐานเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ในการเป็นพี่เลี้ยงเนื่องจากการสร้างความรู้สึกของการทรงสถิตของพระเจ้าและความสำคัญของพระองค์ และยังเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังในการแสวงหาสติปัญญาและการทรงนำของพระองค์ในเรื่องสไตล์การนำ พี่เลี้ยงทั้งหมดนำโดยการซุกงูใจไม่ใช่โดยการใช้สิทธิอำนาจ

พี่เลี้ยงมองนัยสำคัญของการเป็นพี่เลี้ยงว่าเป็นการสร้างสาวกและเป็นการเลียนแบบชีวิตและคำสั่งของพระเยซู ในขณะที่น้องเลี้ยงมองนัยสำคัญว่าเป็นการมีที่ปรึกษาที่พร้อมและจับต้องได้ รางวัลของพี่เลี้ยงคือการได้รับความปิติ

ยินดีและการรื้อฟื้นจิตใจเมื่อเห็นความสำเร็จน้องเลี้ยงโดยที่มีตัวเองเป็นส่วนหนึ่ง ในขณะที่ฝ่ายน้องเลี้ยงมองเห็น “การเติบโต” และ “พลังสนับสนุนฝ่ายวิญญาณ” เป็นรางวัล ภาพลักษณ์ที่นิยมของพี่เลี้ยงคือ พ่อ ผู้เลี้ยง และเพื่อน ทั้งฝ่ายพี่เลี้ยงและน้องเลี้ยงมองการเป็นพี่เลี้ยงเป็นความสัมพันธ์ชั่วชีวิต การตระหนักในคุณค่าของการเป็นพี่เลี้ยงควรได้รับการเสริมสร้างในโรงเรียนพระคริสตธรรมคริสตจักร องค์กรคริสเตียนต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่การนำไปปฏิบัติที่กว้างขึ้นในบริบทที่หลากหลายต่างๆ

ดร.ชานินทร์ วรวิจิตรพันธ์

Th.D., M.Div., M.C.M., B.Eng.

อาจารย์หมวดพระคัมภีร์ใหม่และศาสนศาสตร์ประยุกต์
เป็นสมาชิกและครูสอนรวีวารศึกษาที่คริสตจักรโมตรีจิต
สมรสกับคุณพนิตรา มีบุตรสาวหนึ่งคนและบุตรชายหนึ่งคน
(จอย และ ดาวิด)

บรรณานุกรม

“Where are You, God?” Walking with God through the Fire of COVID-19 (“พระเจ้าอยู่ที่ไหน” เดินฝ่าบึงไฟโควิด 19 ไปกับพระเจ้า)

Barnett, Paul. The Second Epistle to the Corinthians, in The New International Commentary on the New Testament, Gen. Ed. Gordon D. Fee. Grand Rapids: Eerdmans, 1997.

Carson, D. A. How Long, O Lord? Reflection on Suffering and Evil, 2nd Edition. Grand Rapids: Baker Academic, 2006.

Feehan, Jack. “Is COVID-19 the Worst Pandemic?” Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7866842/> [2021, Oct. 1].

Keller, Timothy. Walking with God through Pain and Suffering. New York: Dutton, 2013.

Miller, Paul. J Curve: Dying & Rising with Jesus in Everyday Life. Wheaton: Crossway, 2019.

Morgan, Christopher W. and Peterson, Robert A. “Suffering and the Biblical Story.” in Suffering and the Goodness of God, Morgan, Christopher W. and Peterson, Robert A. (eds.). Crossways: Wheaton, 2008, 117-139.

Ross, Jenna. “Global Deaths: This Is How COVID-19 Compares to Other Diseases.” Available from: <https://www.weforum.org/agenda/2020/05/how-many-people-die-each-day-covid-19-coronavirus/> [2021, Oct. 1].

Wright, N.T. Evil and the Justice of God, Special Edition. Downers Grove: IVP Books, 2006.

Victory and Growth of God’s People in the midst of Suffering 46 for a New Salvific Act of God: Psalm 77 and Romans 5.1-11

(ชัยชนะและการเติบโตของคนของพระเจ้าท่ามกลางความทุกข์ยากระหว่างการรอดคอย การช่วยกู้ครั้งใหม่จากพระเจ้า: สดุดี 77 และ โรม 5.1-11)

Avishur, Yitzhak. Studies in Hebrew and Ugaritic Psalms. Jerusalem: Magnes, 1994.

----- . Stylistic Studies of Word-Pairs in Biblical and Ancient Semitic Literatures. Kevelaer: Butzon & Bercker, 1984.

Bullinger, E. W. Figures of Speech Used in the Bible. London: Eyre and Spottiswoode, 1898.

- Driver, S. R. A Treatise on the Use of the Tenses in Hebrew and Some Other Syntactical Questions. London: Oxford University Press, 1892.
- Emerton, J. A. "The Text of Psalm LXXVII 11." Vetus Testamentum 44 (1994): 183-94.
- Fee, Gordon D. Pauline Christology. Peabody, MA: Hendrickson, 2007.
- Gesenius, Wilhelm, E. Kautzsch, and A. E. Cowley. Gesenius' Hebrew Grammar. Oxford: Clarendon, 1910.
- Gibson, J. C. L. Davidson's Introductory Hebrew Grammar: Syntax, 4th ed. Edinburgh: T&T Clark, 1994.
- Kugel, James L. The Idea of Biblical Poetry: Parallelism and Its History. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1981.
- Lambdin, Thomas O. Introduction to Biblical Hebrew. New York; Charles Scribner's Sons, 1971.
- Moule, C. F. D. An Idiom-Book of New Testament Greek. London: Cambridge University Press, 1953.
- Muraoka, T. Emphatic Words and Structures in Biblical Hebrew. Jerusalem: Magnes, 1985.
- Nasuti, Harry P. Tradition History and the Psalms of Asaph. Atlanta: Scholars, 1988.
- Perschbacher, Wesley J. New Testament Greek Syntax: An Illustrated Manual. Chicago: Moody, 1995.
- Porter, Stanley. Idioms of the Greek New Testament, 2nd ed. London: Sheffield, 1994.
- _____. Verbal Aspect in the Greek of the New Testament, with Reference to Tense and Mood. New York: Peter Lang, 1989.
- Preuss, Horst Dietrich. Old Testament Theology, vol. 1. Louisville: Westminster John Knox, 1991.
- Robertson, A. T. A Grammar of the Greek New Testament in the Light of Historical Research, 3rd ed. London: Hodder & Stoughton, 1919.
- Schökel, Luis Alonso. A Manual of Hebrew Poetics. Rome: Pontificio Istituto Biblico, 1988.
- Thompson, James W. Apostle of Persuasion: Theology and Rhetoric in the Pauline Letters. Grand Rapids: Baker Academic, 2020.
- Turner, Nigel. A Grammar of New Testament Greek: Syntax, vol. 3. Edinburgh: T. & T. Clark, 1963.
- Watson, Wilfred. G. E. Classical Hebrew Poetry: A Guide to its Techniques. London: T&T Clark, 1984.
- Young, Richard A. Intermediate New Testament Greek: A Linguistic and Exegetical Approach. Nashville, TN: Broadman & Holman, 1994.
-

คริสเตียนตอบสนองอย่างไรต่อโรคระบาดครั้ง
ใหญ่ที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์
(Christian Responses to Pandemics
throughout History)

พิมพ์ใจ นัยโกวิท, ศูนย์ข้อมูลโรคติดต่อและพาหะ
นำโรค. “โรคกาฬโรค.” Available from:
http://webdb.dmsc.moph.go.th/ifc_nih/a_nihR_search.asp?info_id=394
[2021, Aug. 28].

Ante-Nicene Fathers Vol. V, Cyprian, “The
Treatises of Cyprian by Cyprian,”
translated by Robert Ernest Wallis,
Available from: https://en.wikisource.org/wiki/Ante-Nicene_Fathers/Volume_V/Cyprian/The_Treatises_of_Cyprian/An_Address_to_Demetrianus,no.20 [2021, Aug. 10].

Berding, Kenneth. “How Did Early Christians Respond to Plagues?” Available from: <https://www.biola.edu/blogs/good-book-blog/2020/how-did-early-christians-respond-to-plagues> [2021, Aug. 9].

Byrne P. Joseph. Encyclopedia of Pestilence, Pandemics, and Plagues, Vol.1. Greenwood press, USA, 2008.

Cameron, Averil. Christianity and the Rhetoric of Empire: The Development of Christian Discourse. University of California Press, 1991.

Chang, Geoff. “5 Lessons from Spurgeon’s Ministry in a Cholera Outbreak.” Available from: <https://www.thegospelcoalition.org/article/spurgeon-ministry-cholera-outbreak/> [2021, Sep. 16].

Flexsenhar, Michael. “How Ancient Christians Responded to Pandemics?” Available from: <https://blog.oup.com/2020/05/how-ancient-christians-responded-to-pandemics/>, [2021, Aug. 21].

Gonzalez, G. Catherine. Christians Responses to Plagues: A Glimpse at the History. Advent 2020.

Hancock, D. Angela. “Calculated Risks: Exploring Plague Ethics with Luther and Barth.” Acta Theologica 2020.

Ibeji, Mike. “Black Death: The Disease,” Last updated 2011-02-17. Available from: https://www.bbc.co.uk/history/british/middle_ages/blackdisease_01.shtml [2021, Aug. 28].

Just, Bryan. “Historic Plagues and Christian Responses: Lessons for the Church Today.” Christian Journal for Global Health, April 2020.

Marcus, Henry. “Responding to Global Pandemics: A Paradigm of Christianity from Church History.” IOSR Journal of Humanities and Social Science, Vol.26 Issue 3 Series 5, March 2021.

- Kaitlyn Rieper, webinar by Philip Jenkins, “How Christians Responded (Good and Bad) to Epidemics,” Available from: <https://www.baylor.edu/mediacommunications/news.php?action=story&story=218427/> [2021, Sep. 9].
- Roos, Dave. “Why the 1918 Flu Pandemic Never Really Ended?” Available from: <https://www.history.com/news/1918-flu-pandemic-never-ended>, DEC 11, 2020 [2021, Aug. 28].
- Sabine R. Huebner . “The ‘Plague of Cyprian’: A revised view of the origin and spread of a 3rd-c. CE Pandemic.” Journal of Roman Archaeology 34, 2021.
- Scrivener, Glen. “Responding to Pandemics: 4 Lessons from Church History.” Available from: <https://www.thegospelcoalition.org/article/4-lessons-church-history/>, March 16, 2020 [2021, Aug. 10].
- Stark, Rodney. The Rise of Christianity. Princeton University Press, 1996.
- Stone, Lyman. “Christianity Has Been Handling Epidemics for 2000 Years.” Available from: <https://foreignpolicy.com/2020/03/13/christianity-epidemics-2000-years-should-i-still-go-to-church-coronavirus/> [2021, Aug. 14].
- Sundheim, Chris. “Pastors and Pestilence: Martin Luther’s Views on the Church, Christians and the Black Death.” Historia 6, 1997.
- The Editors of Encyclopedia Britannica. “Decius.” Available from: <https://www.britannica.com/biography/Decius> [2021, Sep. 1].
- Wazer, Caroline. “The Plagues That Might Have Brought Down the Roman Empire.” Available from: <https://www.theatlantic.com/science/archive/2016/03/plagues-roman-empire/473862/> [2021, Aug. 4].

COVID-19

เจ้าของและผู้จัดทำ

โรงเรียนคริสตศาสนศาสตร์ไทยบัพติสต์

433 ซอยสวนพลู 8 ถ. สาทร 3 เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120

โทร 02-286-0766, 02-286-0793, 02-286-7281 Fax. 02-679-4529

Website: www.thaibts.org

Facebook: Thailand Baptist Theological Seminary